

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๒๐ พรรษา

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

(ฉบับปรับปรุง)

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชุดเอกสารสื่อ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ลิขสิทธิ์ของ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๒,๐๐๐ ชุด

จัดพิมพ์โดย องค์การค้ำของ สกสค.

คำนำ

ตามที่ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดทำชุดการเรียนรู้ สำหรับใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ขาดครู มีครูไม่ครบชั้นหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ซึ่งประกอบด้วย ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) หลังจากที่มีการนำไปใช้ พบว่าสื่อดังกล่าวช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้เป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นควรมีการนำสื่อดังกล่าว มาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสทุกโรงเรียน เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. ๑๒๓๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ปรับปรุงชุดการจัดการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) ให้สอดคล้องกับการประกาศใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ จึงจัดแยกเป็นรายชั้นปี (ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖) และเป็นรายภาคเรียน (ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒) ทั้ง ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย

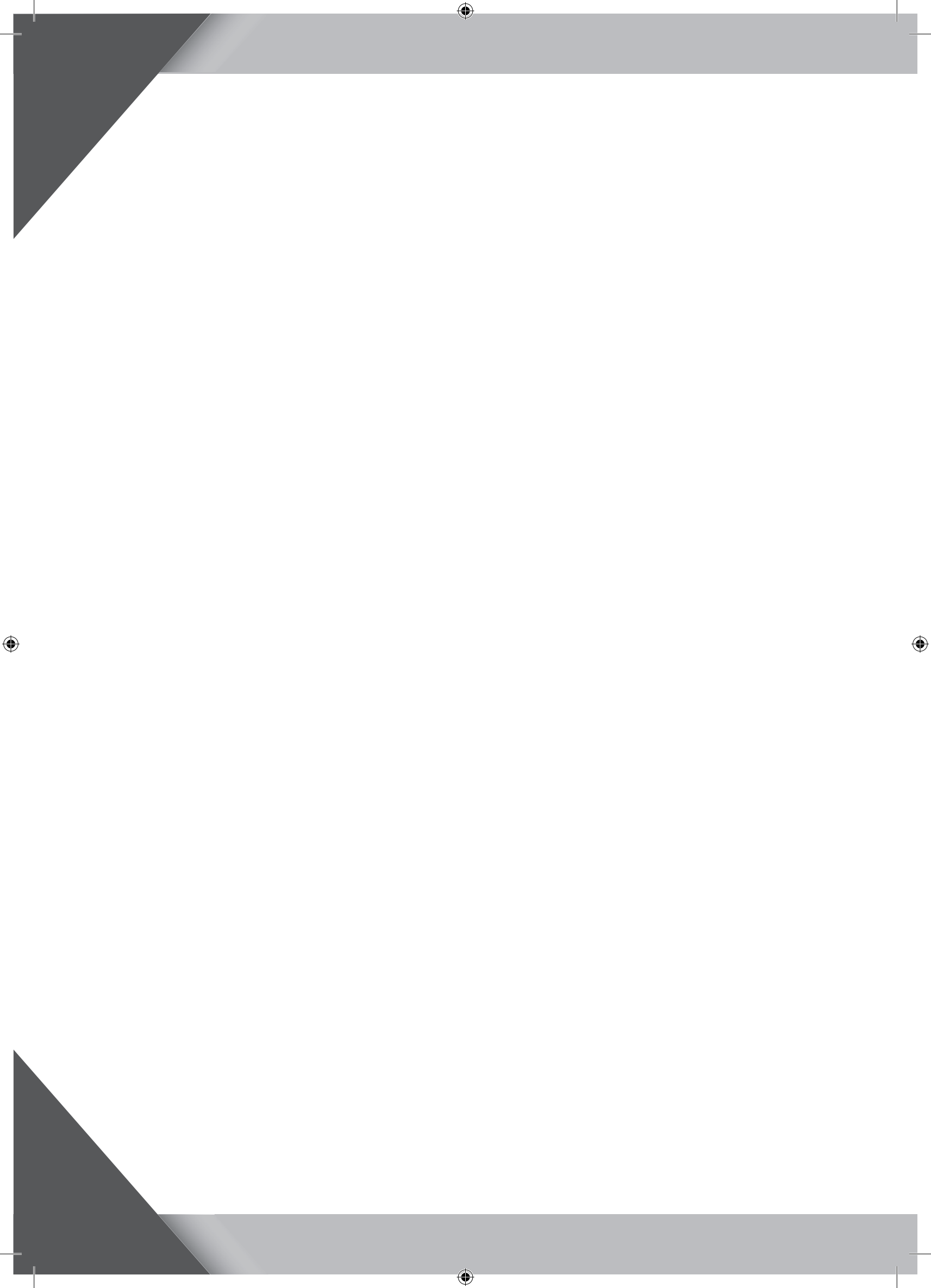
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ภาคเรียนที่ ๑ , ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ภาคเรียนที่ ๑ , ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ภาคเรียนที่ ๑ , ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ภาคเรียนที่ ๑ , ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ภาคเรียนที่ ๑ , ๒

การนำชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาเอกสาร คู่มือการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ และศึกษาคำชี้แจงในเอกสาร ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) ให้เข้าใจ เพราะจะทำให้ทราบถึงแนวคิดการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมตัวของครู สื่อการจัดการเรียนรู้ ลักษณะชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ที่ใช้ แนวทางการวัดและประเมินผลของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

หวังว่าชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ฉบับปรับปรุงนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครู อาจารย์ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและจัดทำเอกสารมา ณ โอกาส นี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

๑. แนวคิดหลัก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกน และบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ โดยใช้ทักษะกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการจากครูผู้สอนที่อธิบายแนวคิดและองค์ความรู้ในช่วงต้นชั่วโมง จากนั้นจึงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติแบบร่วมมือร่วมใจ โดยการทำงานแบบจับคู่หรือเป็นกลุ่มย่อย รวมทั้งฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมจากการทำงานกิจกรรมเดียว

๒. การเตรียมตัวของครู

ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหน่วยการเรียนรู้ล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และเตรียมใบงาน ใบกิจกรรม ให้ครบถ้วน โดยศึกษาใบความรู้สำหรับครู แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน สื่อประกอบการจัดกิจกรรม เฉลยกิจกรรมและลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม

๓. สื่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประกอบด้วย

๓.๑ ใบงาน - ใบกิจกรรม - ใบความรู้ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมกลุ่มย่อย กิจกรรมจับคู่และกิจกรรมเดี่ยว โดยใช้สัญลักษณ์ ★★★★★ และสี แสดงระดับชั้นเรียน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เอกสารเป็นรูปดาวสีส้มมี ★ จำนวน ๔ ดวง

๓.๒ เกม บัตรคำ และบัตรภาพ ใช้ประกอบการเรียนรู้ ช่วยสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

๔. ลักษณะชุดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Learning Unit) โดยผ่านการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ในด้านการดำรงตนโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีระเบียบวินัย อดทน เคารพกฎหมาย และการมีสติ รู้คิด รู้ทำ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ละเอียด จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อมประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และการเรียนรู้ของนักเรียนได้ สำหรับภาคเรียนที่ ๒ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ ๕ หน่วย ดังนี้

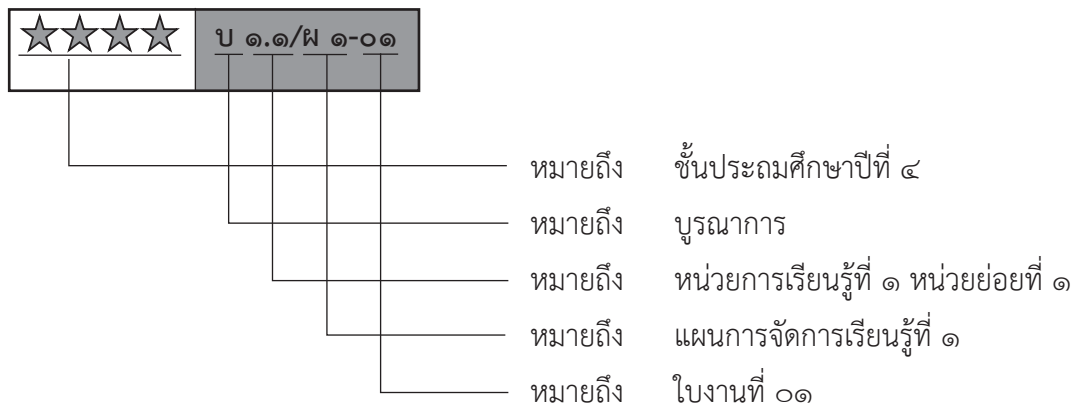
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชีวิตสุขสันต์ในบ้านของเรา
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ถิ่นไทยวิไลศิลป์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ อาเซียนศึกษา

๕. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กำหนดให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ใน ๑ หน่วยการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยหน่วยย่อย แต่ละหน่วยย่อยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของแผนในส่วนของคุณภาพเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนขึ้นสำหรับการสอนเป็นชั่วโมง แบ่งเป็นชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมงที่ ๒ และหรือชั่วโมงที่ ๓ โดยมีเนื้อหาต่อเนื่องกัน สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการประเมิน แยกตามเนื้อหาและองค์ประกอบของแผน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสอน

๖. สัญลักษณ์ที่ใช้

ในชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มบูรณาการ สัญลักษณ์พิมพ์ไว้ในกรอบด้านบนมีความหมายดังนี้

สารบัญ

คำชี้แจง

สารบัญ

ส่วนที่ ๑

โครงสร้างของชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๓
แนวการจัดการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔
โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๕

ส่วนที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ	๒๑
ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก	๒๒
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี	๒๓

หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา	๒๗
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา	๒๙
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย	๓๐
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๓๑
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย	๓๒
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ประวัติความเป็นมา และแหล่งกำเนิด	๕๔
ของศาสนาในประเทศไทย	
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๕๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ประวัติความเป็นมา และแหล่งกำเนิดของศาสนา	๕๖
ในประเทศไทย	
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา	๗๒
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๗๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา	๗๔
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน	๘๖
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๘๗
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน	๘๘
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ สวาก ประวัติสวาก และการปฏิบัติตนของสวาก	๙๙
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๐๐
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ สวาก ประวัติสวาก และการปฏิบัติตนของสวาก	๑๐๑
แบบสรุปผลการประเมิน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา	๑๒๐

สารบัญ (ต่อ)

หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ	๑๒๓
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ	๑๒๕
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ	๑๒๖
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๒๗
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ	๑๒๘
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ	๑๔๑
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๔๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ	๑๔๓
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย	๑๕๐
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๕๑
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย	๑๕๒
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓	๑๕๙
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๖๐
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓	๑๖๑
แบบสรุปผลการประเมิน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ	๑๗๔

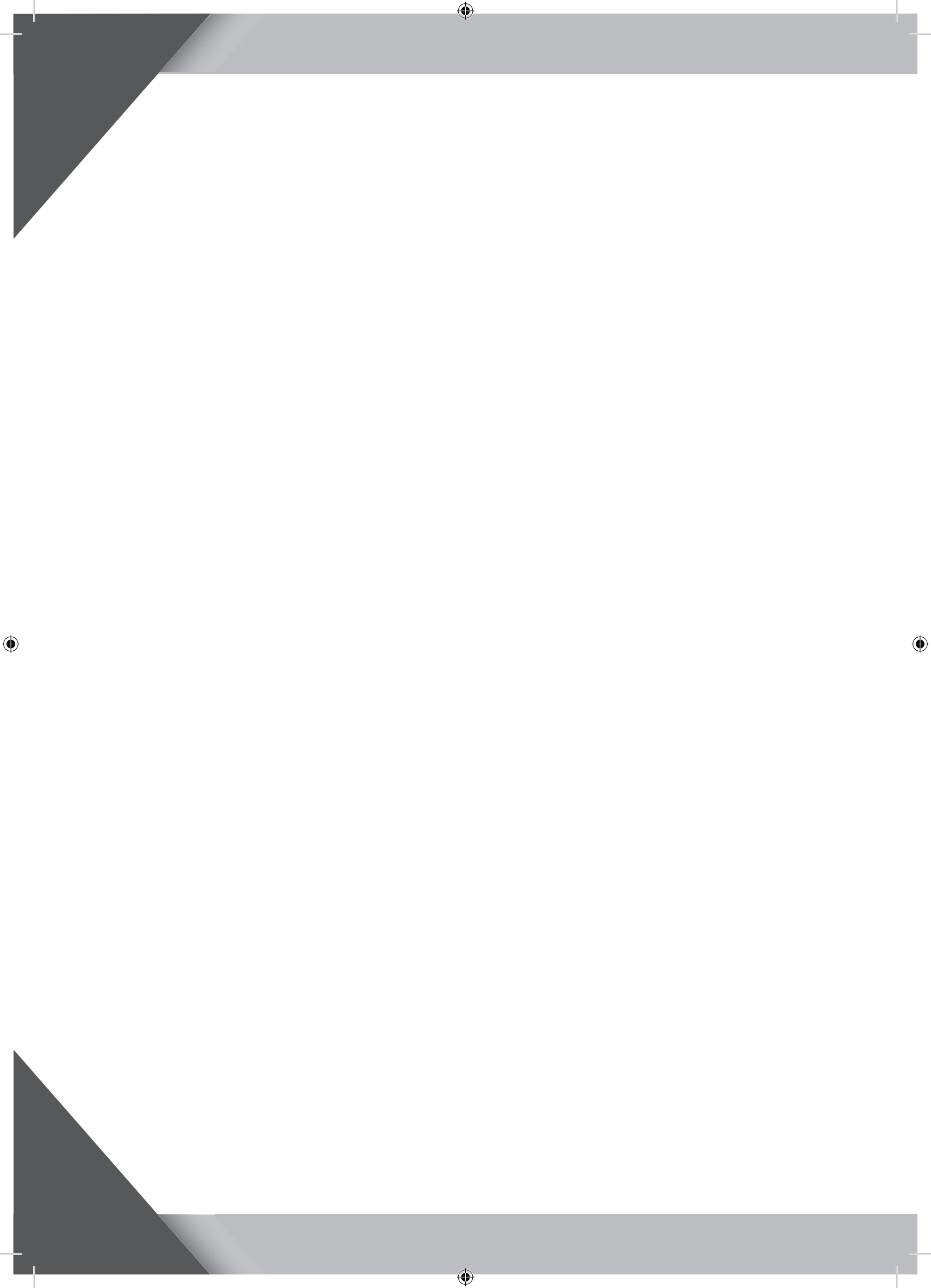
หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส	๑๗๗
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส	๑๗๙
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา	๑๘๐
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๘๑
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา	๑๘๒
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การบริหารจิตและเจริญปัญญา	๑๙๓
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๑๙๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การบริหารจิตและเจริญปัญญา	๑๙๕
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ	๒๐๔
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๒๐๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ	๒๐๖

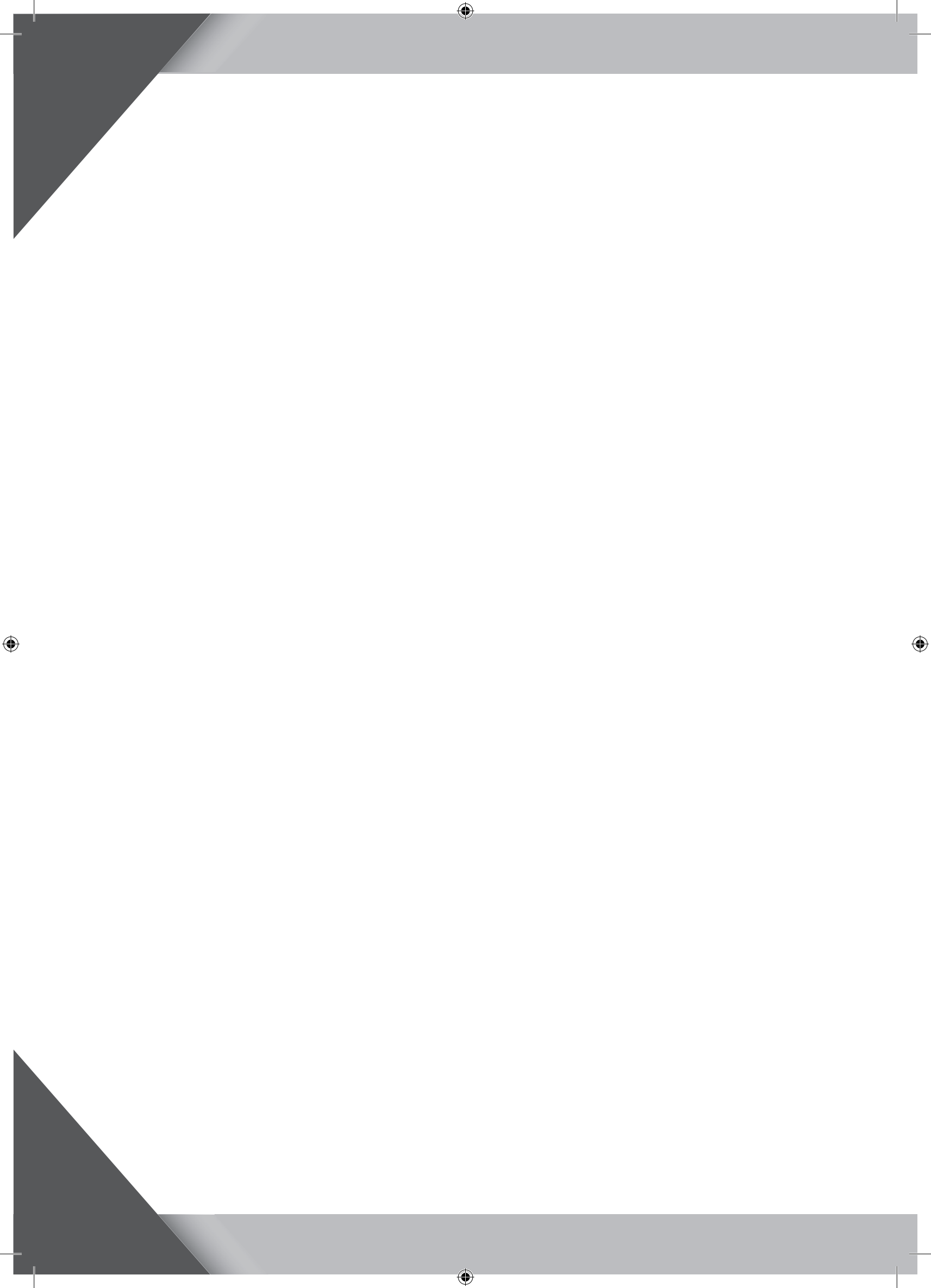
สารบัญ (ต่อ)

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ สมบัติในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	๒๑๔
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๒๑๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ สมบัติในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	๒๑๖
คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	๒๒๓
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ	๒๒๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	๒๒๕
แบบสรุปผลการประเมิน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส	๒๓๔
แหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิง	๒๓๕
คณะผู้จัดทำ	๒๓๘

ส่วนที่ ๑

โครงสร้างของชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	
ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒
๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐกิจน้อย (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ชีวิตพอเพียง ● หน่วยย่อยที่ ๒ ออมไว้ไม่ขาดสน	๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา ● หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ ● หน่วยย่อยที่ ๓ พากิจแจ่มใส
๒. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สุขภาพดีชีวีเป็นสุข (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ รักตัวเราเท่าฟ้า ● หน่วยย่อยที่ ๒ สนุกกับเกมกีฬา ● หน่วยย่อยที่ ๓ สุขภาพดีมีสุข	๒. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ ● หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ ● หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง ● หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
๓. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน (๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ตันกล้าคนดี ● หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย ● หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตย	๓. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชีวิตสุขสันต์ในบ้านของเรา (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ครอบครัวอุ่นใจ ● หน่วยย่อยที่ ๒ ช่างคิดซ่อมแซม ● หน่วยย่อยที่ ๓ เกษตรกรรมคู่บ้าน ● หน่วยย่อยที่ ๔ สานฝันให้เป็นจริง
๔. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เด็กไทยหัวใจสร้างสรรค์ -	๔. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์ (๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ย้อนรอยไทย ● หน่วยย่อยที่ ๒ ภูมิใจในท้องถิ่น ● หน่วยย่อยที่ ๓ แผ่นดินไทยแผ่นดินทอง
๕. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรียศิลป์ (๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์ ● หน่วยย่อยที่ ๒ จินตนาการสรรหา ● หน่วยย่อยที่ ๓ ลีลาศิลป์ไทย ● หน่วยย่อยที่ ๔ ภูมิใจในงานศิลป์	๕. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ อาเซียนศึกษา (๒๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ เพื่อนบ้านของเรา ● หน่วยย่อยที่ ๒ ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	เศรษฐีน้อย	มฐ. ส ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ส ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ค ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ค ๖.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕	- ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ - สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค - หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันของตนเอง - ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน - หน้าที่เบื้องต้นของเงิน - ความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน - การเขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการ ศึกษาค้นคว้า - การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความ รู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจาก เรื่องที่ฟังและดู - การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดความยาว การชั่ง การตวง เงิน และเวลา - การเขียนบันทึกรายรับรายจ่าย - การใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ในการสื่อสารการสื่อความหมายและการ นำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม - ทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์ งานวาดภาพระบายสี	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	เศรษฐกิจน้อย (ต่อ)	มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ต ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑	- การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็น ขั้นตอนด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบและ ซื่อสัตย์ - การฟังและพูด/อ่าน ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนและสถานศึกษา	
๒	สุขภาพดีชีวิต เป็นสุข	มฐ. พ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. พ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔	- การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของร่างกาย และจิตใจตามวัย - ความสำคัญของกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อที่มี ผลต่อสุขภาพ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการ - วิถีดูแลกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อให้ทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ - คุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิก ที่ดีของครอบครัว - แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน ตามวัฒนธรรมไทย - ยกตัวอย่างวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็น อันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ - การควบคุมตนเองเมื่อใช้ทักษะการเคลื่อนไหว ในลักษณะผสมผสานได้ ทั้งแบบอยู่กับที่ เคลื่อนที่ และใช้อุปกรณ์ประกอบ - การฝึกกายบริหารท่ามือเปล่าประกอบจังหวะ - การเล่นเกมเลียนแบบและกิจกรรมแบบผลัด - การเล่นเกมกีฬาพื้นฐาน	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๒	สุขภาพดีชีวิต เป็นสุข (ต่อ)	มฐ. พ ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. พ ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ มฐ. พ ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔	- การออกกำลังกาย เล่นเกม และกีฬาที่ตนเองชอบ และมีความสามารถในการวิเคราะห์ผลพัฒนาการของตนเองตามตัวอย่างและแบบปฏิบัติของผู้อื่น - การปฏิบัติตามกฎ กติกาการเล่นกีฬาพื้นฐานตามชนิดกีฬาที่เล่น - ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ - สภาวะอารมณ์ ความรู้สึกที่มีผลต่อสุขภาพ - วิเคราะห์ข้อมูลบนฉลากอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อการเลือกบริโภค - การทดสอบและปรับปรุงสมรรถภาพทางกายตามผลการทดสอบสมรรถภาพ - ความสำคัญของการใช้ยาอย่างถูกวิธี - วิถีปฐมพยาบาลเมื่อได้รับอันตรายจากการใช้ยาผิด สารเคมี แมลงสัตว์กัดต่อย และการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา - วิเคราะห์ผลเสียของการสูบบุหรี่ และการดื่มสุราที่มีต่อสุขภาพและการป้องกัน - การอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - ทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี - การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๓	เด็กไทยใฝ่ดี	มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ มฐ. ส ๑.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของ ศาสนิกชน - พุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ - เห็นคุณค่าและประพฤติดนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง - แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ใน พระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ - ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลใน ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต - เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือ การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด - ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่าง สมานฉันท์ - อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่น ๆ โดย สังเขป - ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ - มรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี - ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญ ทางศาสนาได้ถูกต้อง	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๓	เด็กไทยใฝ่ดี (ต่อ)	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การวาดภาพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การเปรียบเทียบความคิดความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านงานทัศนศิลป์ของตนเองและบุคคลอื่น - เหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	
๔	คนดีศรี แผ่นดิน	มฐ. ส ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ส ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน - การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย - ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น - วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน - อำนาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย - บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง - ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - การแสดง การเคลื่อนไหวในจังหวะต่าง ๆ ตามความคิดของตน	๓๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๔	คนดีศรี แผ่นดิน (ต่อ)	มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ มฐ. ต ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑	- การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - มารยาทในการฟัง การดู และการพูด - การปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำ (instructions) ง่ายๆ ที่ฟังหรืออ่าน	
๕	โลกสวยด้วย มือเรา	มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ส ๕.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔	- ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง - แหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัดของตนเอง - ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด - สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด - การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในจังหวัดและผลต่อการเปลี่ยนแปลง - การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด - การเลือกใช้สีวรรณะอุ่น และสีวรรณะเย็น เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกตามจินตนาการของตนเอง - การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสี - ทักษะการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย - คุณลักษณะของการทำงาน เช่น ขยัน อดทน รับผิดชอบ - ทักษะการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย - คุณลักษณะของการทำงาน เช่น ขยัน อดทน รับผิดชอบ	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๕	โลกสวยด้วย มือเรา (ต่อ)	มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕	- การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน - การรายงาน เช่น การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์	
๖	เด็กไทยหัวใจ สร้างสรรค์	มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดต้องรู้ ป.๔/๕ มฐ. พ ๑.๑ ตัวชี้วัดต้องรู้ ป.๔/๑	- อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ - หลักการทำงานเบื้องต้นของคอมพิวเตอร์ - ประโยชน์จากการใช้งานคอมพิวเตอร์ - โทษจากการใช้งานคอมพิวเตอร์ - การใช้งานระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เบื้องต้น - การสร้างภาพ/ชิ้นงานด้วยโปรแกรมกราฟิก - การเจริญเติบโตและพัฒนาการของร่างกายและจิตใจตามวัย	๒๐
๗	ชีวิตสุขสันต์ ในบ้านของ เรา	มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ง ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ส ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓	- การทำงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือง่ายๆ ให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิต - การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยันอดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ - มารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า - ความหมายและความสำคัญของอาชีพ - หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๗	ชีวิตสุขสันต์ ในบ้านของเรา (ต่อ)	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การเปรียบเทียบรูปลักษณะของรูปร่าง รูปทรง ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสี - วาดภาพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสี วรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน - เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน	
๘	สุนทรีย์ศิลป์	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๙ มฐ. ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒	- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ - อิทธิพลของสี การเลือกใช้สีวรรณะอุ่นและสี วรรณะเย็น เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านการวาดภาพ ถ่ายทอดความรู้สึกและ จินตนาการ - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพและการ สร้างงานพิมพ์ภาพ - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพ ระบายสี - การจัดระยะความลึก น้ำหนัก และแสงเงา ในการวาดภาพ - การเหมือนและความแตกต่างในงานทัศนศิลป์ ความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอดในงานทัศนศิลป์ - งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมท้องถิ่น - งานทัศนศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ	๓๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์ (ต่อ)	มฐ. ศ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗	- โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง - ประเภทของเครื่องดนตรี - เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท - การเคลื่อนที่ ขึ้น - ลง ของทำนอง - รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ - รูปแบบจังหวะ - ความช้า - เร็ว ของจังหวะ - เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง - โครงสร้างโน้ตเพลงไทย - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ - การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง - การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน - ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง	
		มฐ. ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒	- ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี - การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์ (ต่อ)	มฐ. ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ศ ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓	- หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - ภาษาท่า - นาฏยศัพท์ - การใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ประกอบเพลง ปลุ่ใจและเพลงพระราชนิพนธ์ - การใช้ศัพท์ทางการละครในการถ่ายทอด เรื่องราว - การประดิษฐ์ท่าทางหรือท่ารำประกอบจังหวะ พื้นเมือง - การแสดงนาฏศิลป์ประเภทคู่และหมู่ - รำวงมาตรฐาน - ระบำ - การเล่าเรื่อง - จุดสำคัญ - ลักษณะเด่นของตัวละคร - ความเป็นมาของนาฏศิลป์ การละเล่นของ หลวง และที่มาของชุดการแสดง - คุณค่าของนาฏศิลป์ไทย - การชมการแสดง - เปรียบเทียบการนาฏศิลป์กับการแสดง วัฒนธรรมอื่น ๆ - ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - การทำความเข้าใจก่อนเรียนและก่อนแสดง นาฏศิลป์ - การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และการบอก ความหมายของถ้อยคำ สำนวน ที่ประกอบด้วย - คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - สำนวนไทย	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์ (ต่อ)	มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ มฐ. ค ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. พ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การอ่านทำนองเสนาะ บทร้อยกรอง - การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - ป้ายโฆษณา - โฉวภาพ - วรรณคดีและวรรณกรรมในหนังสือเรียน - บทเรียนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ - การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำแนะนำ - ประกาศไม่เป็นทางการ - การเขียนอธิบาย - การทำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิดไปพัฒนางานเขียน - การจับใจความและการพูดแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน เช่น - เรื่องเล่า - เพลง - มารยาทในการฟัง การดู และการพูด - ส่วนประกอบของมุก - การเขียนชื่อและสัญลักษณ์แทนมุก - ชนิดของมุก (มุกฉาก มุกแหลม มุกป้าน) - การเคลื่อนไหวร่างกายแบบผสมผสาน ทั้งแบบ อยู่กับที่ เช่น กระโดดหมุนตัว กระโดดเหยียดตัว แบบเคลื่อนที่ เช่น ซิกแซก วิ่งเปลี่ยนทิศทาง ควมบ้า และแบบใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น บอล เชือก - กายบริหารท่ามือเปล่าประกอบจังหวะ - เกมเลียนแบบและกิจกรรมแบบผลัด	

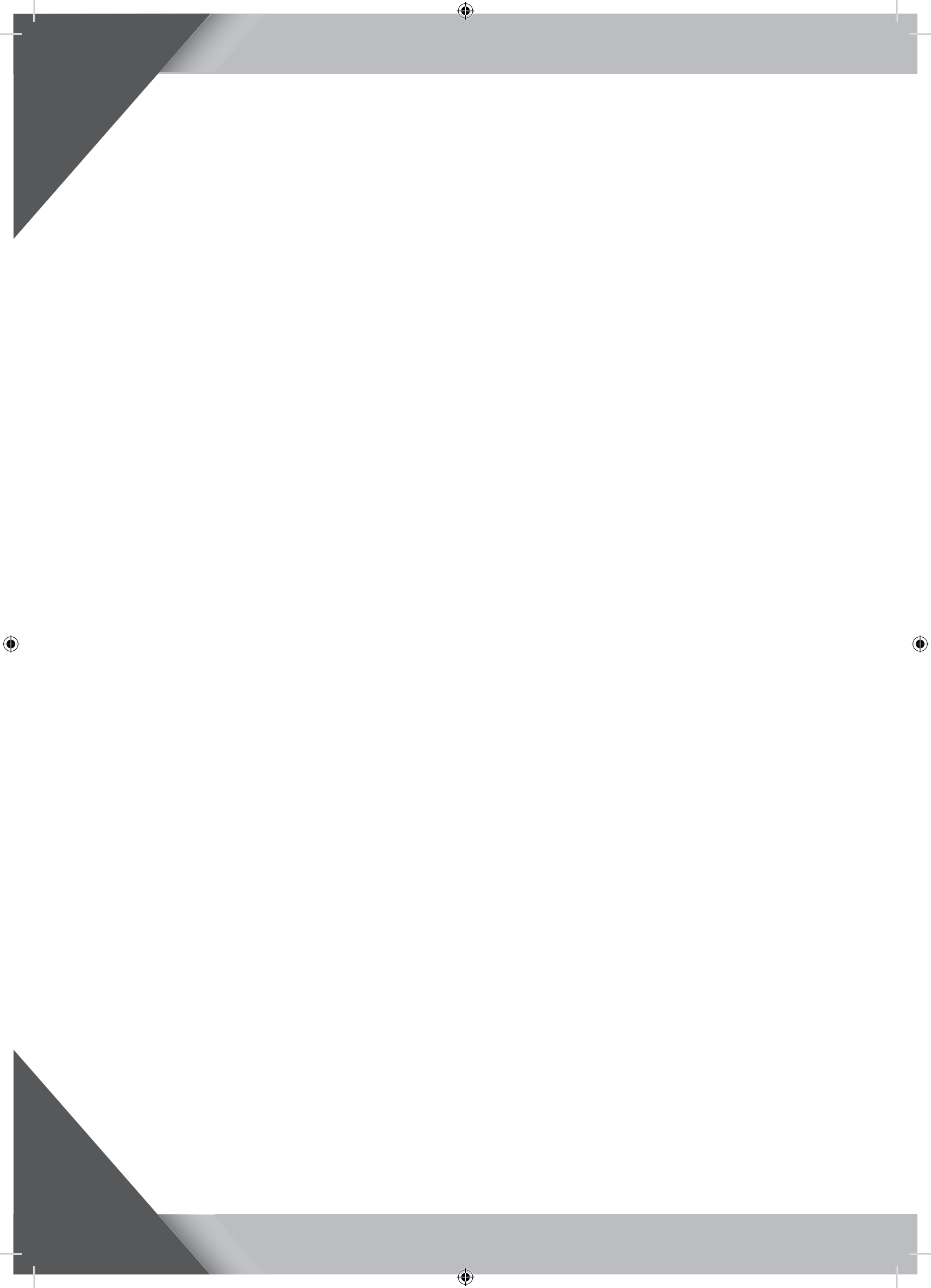
หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์ (ต่อ)	มฐ. ส ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔	- วัฒนธรรมในภาคต่าง ๆ ของไทยที่แตกต่างกัน เช่น การแต่งกาย ภาษา อาหาร	
๙	ถิ่นไทย วิไลศิลป์	มฐ. ส ๔.๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ท ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓	- พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป - ประวัติ ผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย - ภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัย ที่น่า ภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ - อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่าน - สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน - คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด - เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน - เขียนข้อความจากเรื่องสั้น ๆ - พุดสรุปความจากการฟังและดู - พุดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึก เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่อง ที่ฟังและดู - รายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจาก การฟัง การดู และการสนทนา - อธิบายข้อคิดจากการอ่านนำไปใช้ในชีวิตจริง - ร้องเพลงพื้นบ้าน	๓๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๙	ถิ่นไทย วิถีศิลป์ (ต่อ)	มฐ. ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕	- แหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น - ความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี - คุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว - พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย - ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน - สร้างภาพหรือชิ้นงานจากการจินตนาการโดยใช้โปรแกรมกราฟิกด้วยความรับผิดชอบ	
๑๐	อาเซียนศึกษา	มฐ. ส ๔.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ - หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติ - การใช้แผนที่ ภาพถ่าย ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง - ระบุแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่ - แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด - เหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย - ประโยชน์และโทษจากการใช้งานคอมพิวเตอร์	๒๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑๐	อาเซียนศึกษา (ต่อ)	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ต ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ต ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑	- การวาดภาพพระบายสีโดยใช้สีวรรณะอุ่นและสี วรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่ง บรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย - การอ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยคข้อความง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะ - การวาดภาพพระบายสีโดยใช้สีวรรณะอุ่นและสี วรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่ง บรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย - การอ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยคข้อความง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะ	

ส่วนที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๔/๑ อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน

ส ๑.๑ ป.๔/๒ สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส ๑.๑ ป.๔/๓ เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ส ๑.๑ ป.๔/๔ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรม โอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส ๑.๑ ป.๔/๕ ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ส ๑.๑ ป.๔/๖ เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส ๑.๑ ป.๔/๗ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์

ส ๑.๑ ป.๔/๘ อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ป.๔/๑ อภิปรายความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ส ๑.๒ ป.๔/๒ มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

ส ๑.๒ ป.๔/๓ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

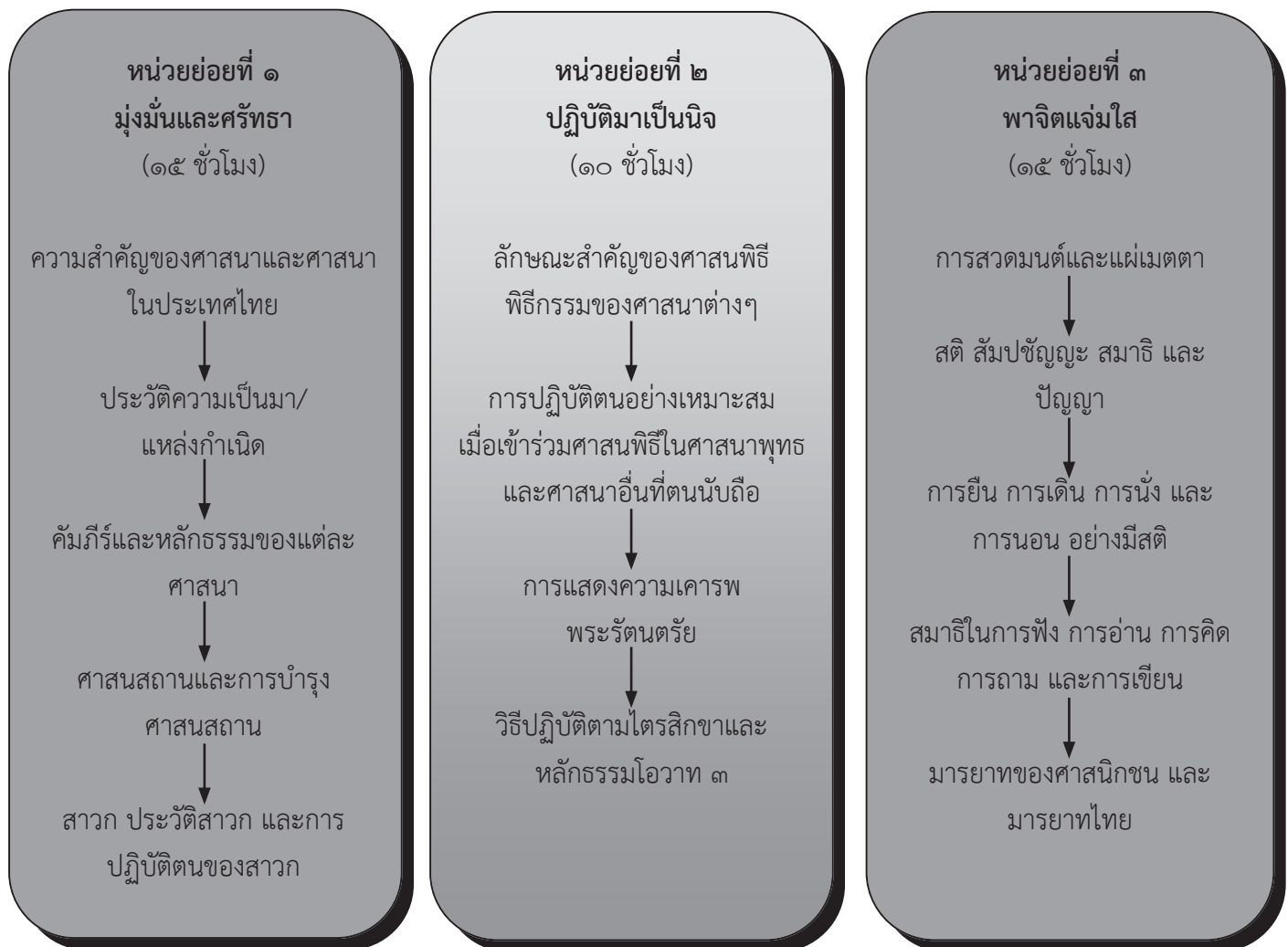
ศ ๑.๑ ป.๔/๗ วาดภาพพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ
ศ ๑.๑ ป.๔/๘ เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึก ที่ถ่ายทอดผ่านงานทัศนศิลป์ของตนเองและบุคคลอื่น

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

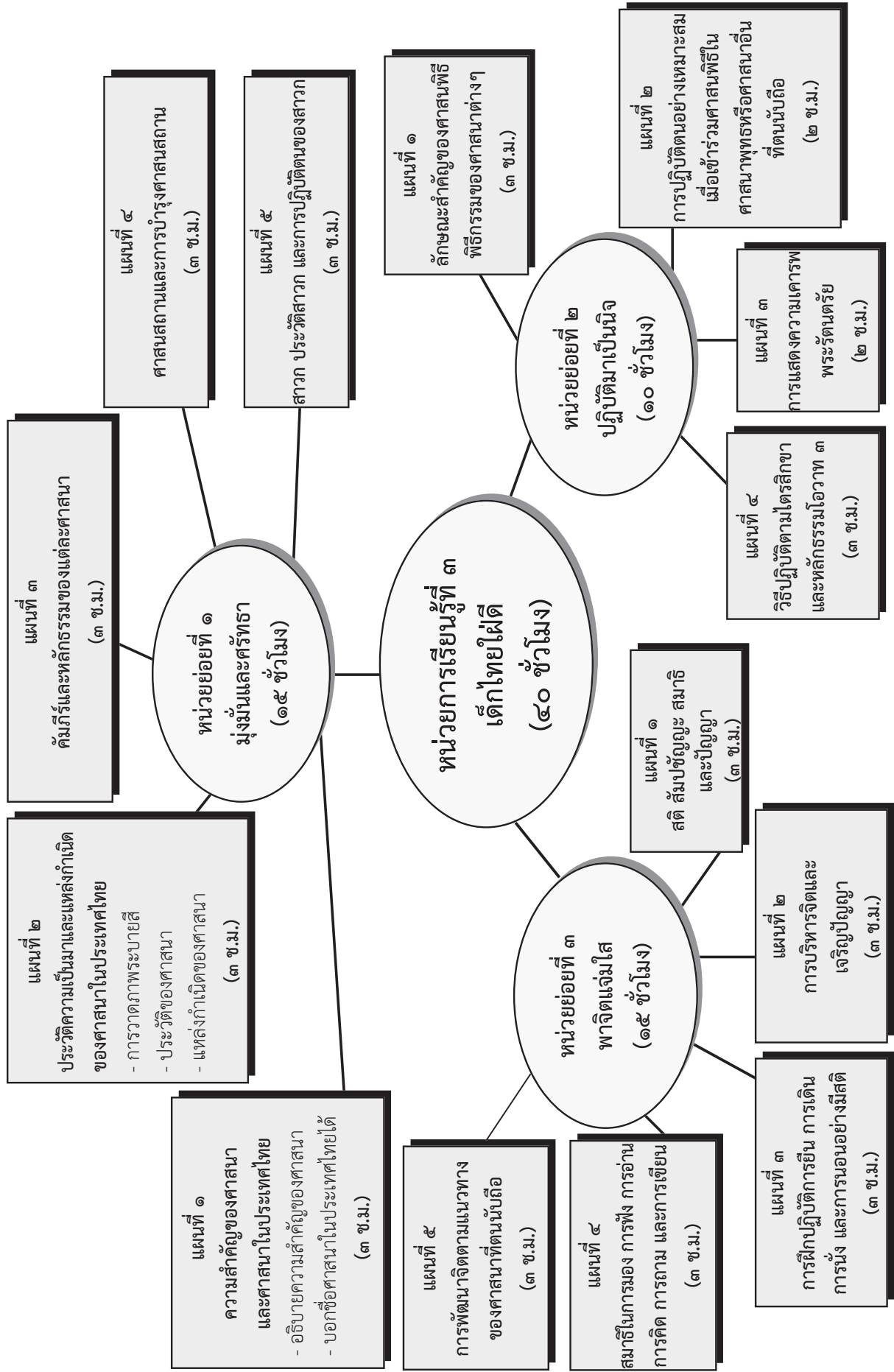
ง ๑.๑ ป.๔/๓ อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

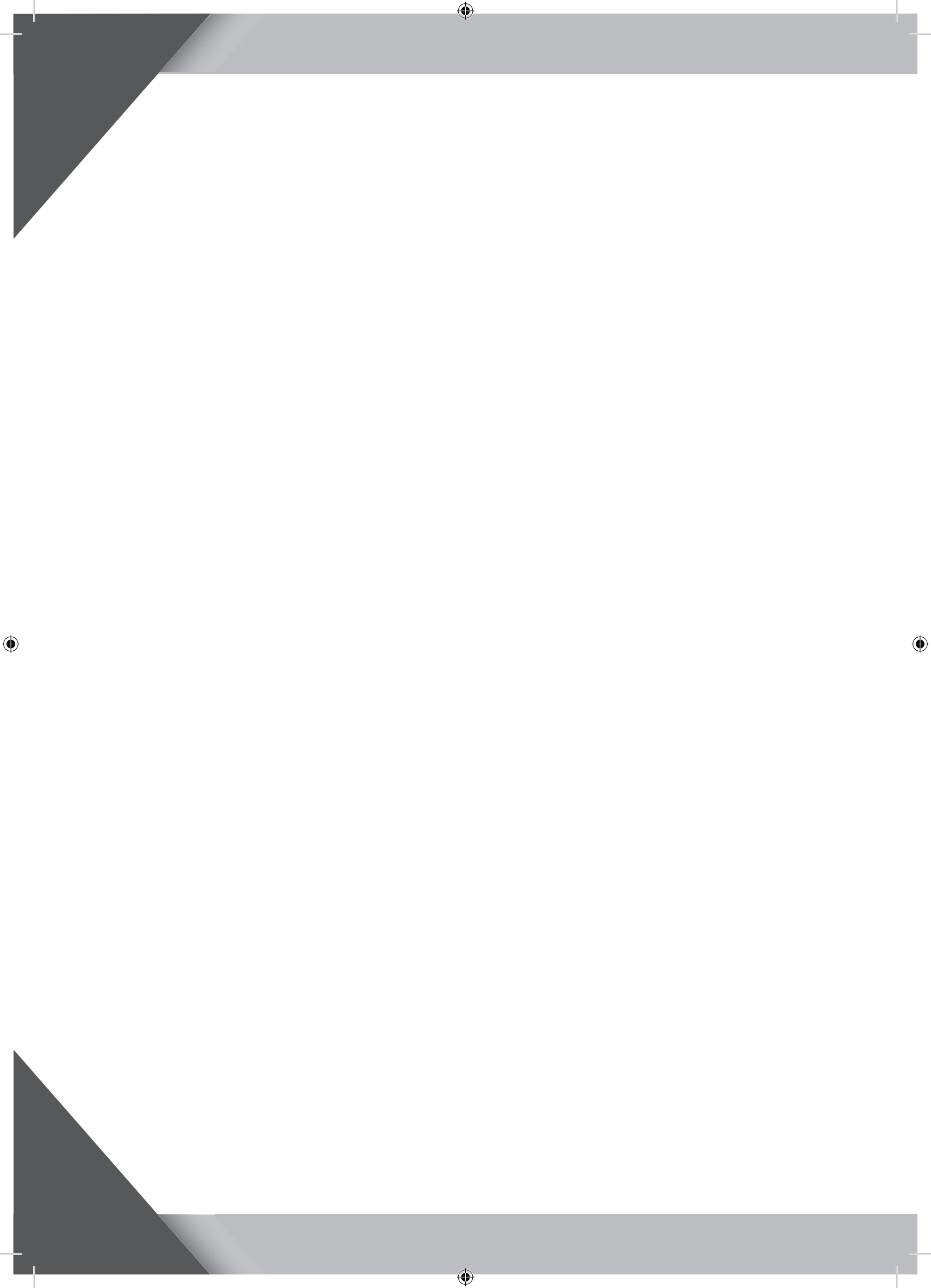
ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

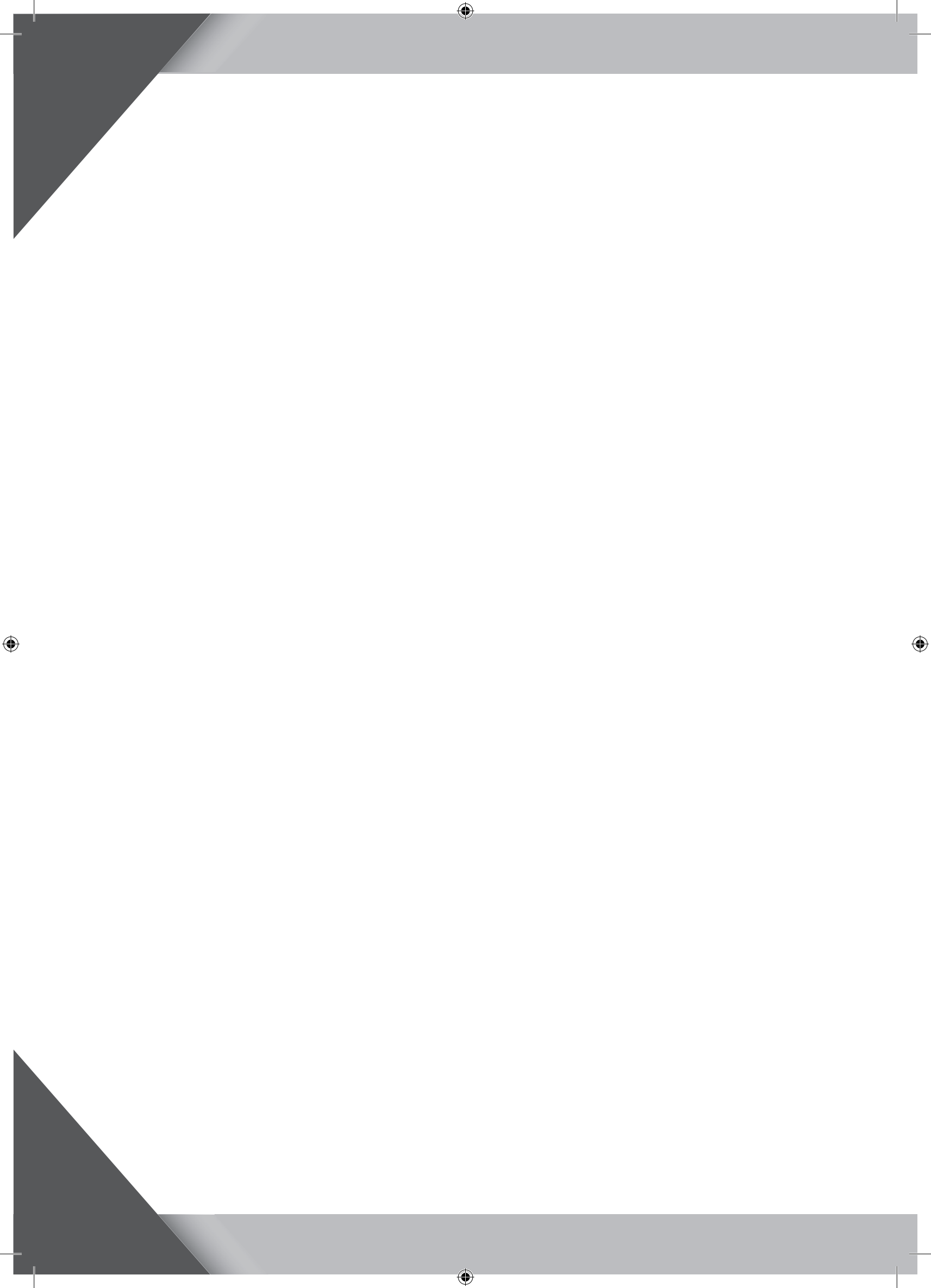
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี

A decorative floral wreath composed of various flowers and leaves, arranged in an oval shape around the central text.

หน่วยย่อยที่ ๑
มุ่งมั่นและศรัทธา

ใบสรุปหน้าหน่วยการเรียนรู้

หน่วยย่อยที่ ๑

ชื่อหน่วย มุ่งมั่นและศรัทธา

จำนวนเวลาเรียน ๑๕ ชั่วโมง

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๕ แผน

สาระสำคัญของหน่วยย่อย

ความสำคัญของศาสนา ประวัติความเป็นมา และแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย คัมภีร์และหลักธรรมของศาสนา ประวัติและการปฏิบัติตนของสาวกของศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนควรรู้ รวมถึงนักเรียนต้องช่วยกันดูแลและการบำรุงศาสนสถานในชุมชนและท้องถิ่นของตน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ.ส ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๑, ป.๔/๒, ป.๔/๓, ป.๔/๘

มฐ.ส ๑.๒ ตัวชี้วัด ป.๔/๑

มฐ.ศ ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๕

มฐ.ง ๓.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๓

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก

ความสำคัญของศาสนาและศาสนาในประเทศไทย

ประวัติความเป็นมา/แหล่งกำเนิด

คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน

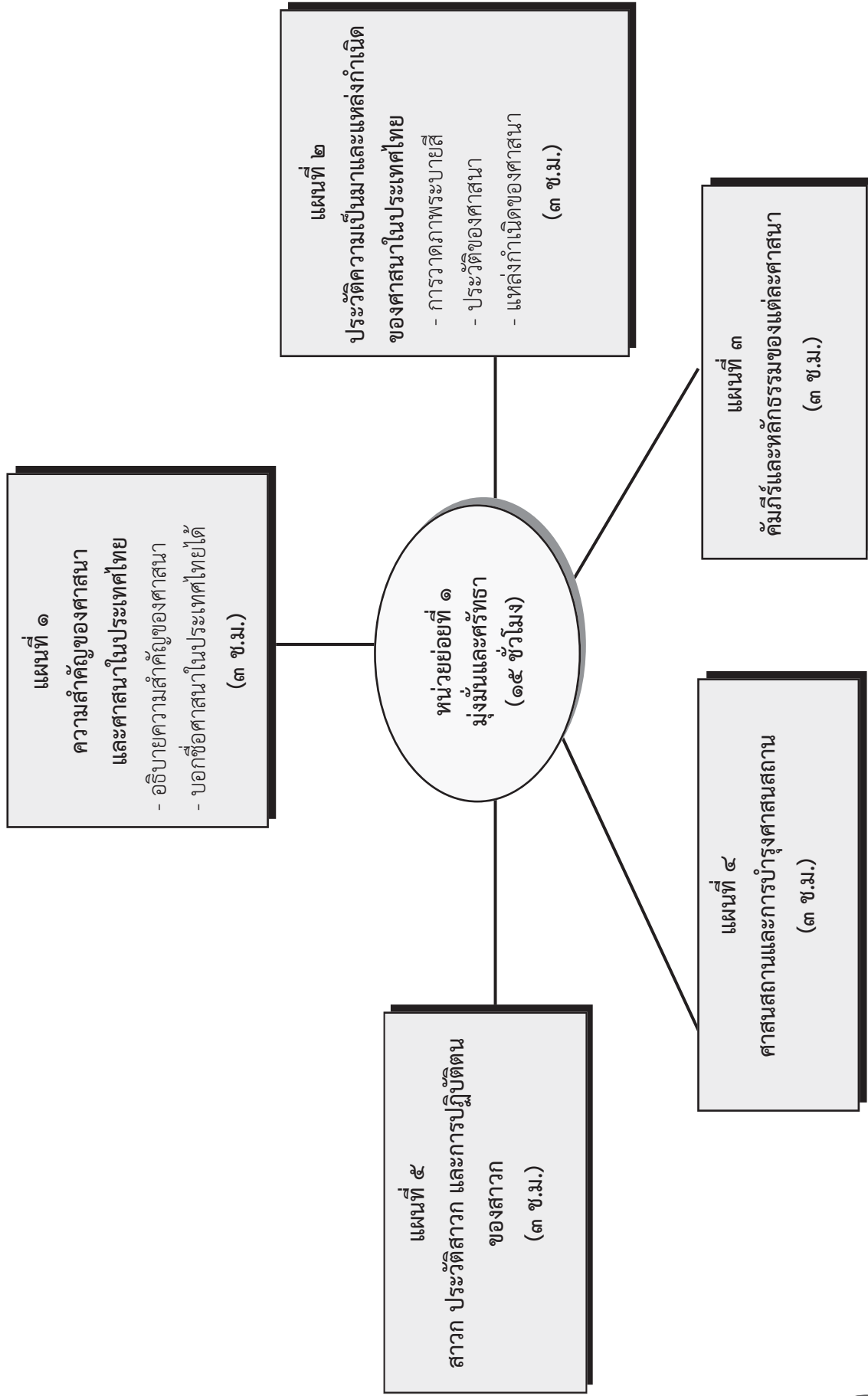

สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก

โครงสร้างหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่	ชื่อหน่วยย่อย	จำนวนแผน	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เวลา	หมายเหตุ
๑	มู่งม่นและศร้ทธา	๕	- ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย - ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย - คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา - ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน - สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก	๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง	

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี
หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังนั้น นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของศาสนาในประเทศไทย

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

- ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- ใบความรู้ที่ ๑
- เพลงคุณธรรมเด็กไทย

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑
- ใบงานที่ ๐๒
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- แบบบันทึกคะแนน
- แบบประเมินผลงานนักเรียน
- แบบบันทึกการประเมินทักษะ
- แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินความรู้การอธิบายความสำคัญของศาสนา และการบอกชื่อศาสนาในประเทศไทย
- ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม และการสืบค้นข้อมูล
- ประเมินคุณลักษณะด้านความใฝ่รู้
- ประเมินผลงานนักเรียน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ร้องเพลงคุณธรรมเด็กดี
ขั้นสอน	- ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาทุกศาสนา - นักเรียนร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาในใบความรู้ที่ ๐๑ - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ - ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาจากการทำใบงาน และครูถามนักเรียนเกี่ยวกับศาสนาที่มีในประเทศไทย - นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาในประเทศไทยแล้วทำใบงานที่ ๐๒
ขั้นสรุป	- ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับศาสนาในประเทศไทยผลการทำกิจกรรม
การวัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา และศาสนา
ในประเทศไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

ขอบเขตเนื้อหา ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย	ขั้นนำ - นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ประจำหน่วยย่อยที่ ๑ - นักเรียนช่วยครูคิดแผนภูมิเพลง คุณธรรมเด็กไทย ครูสอนนักเรียนร้องเพลงตามขั้นตอนการสอนเพลง แล้วร่วมกันสนทนาความหมายของเพลง ขั้นสอน - สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนา - ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่อง ความสำคัญของศาสนาที่มีต่อสังคมไทย - แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แล้วให้นักเรียนได้ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนา ในใบความรู้ - นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑ เกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาจากการทำงานของนักเรียน - ครูใช้คำถามนำ สนทนาซักถามกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องศาสนาที่คนไทยนับถือ ขั้นสรุป - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับศาสนาที่มีอยู่ในประเทศไทย	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - ใบความรู้ที่ ๑ - เพลงคุณธรรมเด็กไทย ภาระงาน / ชิ้นงาน - ใบงานที่ ๑๑ - ใบงานที่ ๑๒
จุดประสงค์การเรียนรู้ - อธิบายความสำคัญของศาสนา - บอกชื่อศาสนาในประเทศไทยได้ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่สำคัญ - กระบวนการกลุ่ม - การสืบค้นข้อมูล คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ความใฝ่เรียนรู้		การวัดและประเมินผล - ประเมินความรู้จากการอธิบายความสำคัญของศาสนา และการบอกชื่อศาสนาในประเทศไทย - ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม และการสืบค้นข้อมูล - ประเมินคุณลักษณะด้านความใฝ่รู้ - ประเมินผลงานนักเรียน เครื่องมือวัดผล - แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน - แบบบันทึกคะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา และศาสนา
 ในประเทศไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

-		เครื่องมือ - แบบประเมินผลงานนักเรียน - แบบบันทึกการประเมินทักษะ - แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ - สังเกตพฤติกรรมการทำงาน - ประเมินผลงาน เกณฑ์การประเมิน - ผลการประเมิน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการทำงานประเมิน - พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการทำงานประเมิน
-		

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใด**ไม่ใช่**ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
  - ก. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
  - ข. เป็นแหล่งจัดงานรื่นเริง
  - ค. เป็นศูนย์รวมการทำความดี
  - ง. เป็นที่ประกอบศาสนพิธีและเป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม
๒. ข้อใดกล่าวถึงพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. พระพุทธศาสนาถือกำเนิดในประเทศเนปาล
  - ข. พระพุทธศาสนากำเนิดมาแล้วประมาณ ๓,๕๐๐ ปี
  - ค. พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา
  - ง. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันคริสต์มาสและวันอาสาฬหบูชา
๓. ข้อใดกล่าวถึง “ปัญจวัคคีย์” **ไม่ถูกต้อง**
  - ก. ทำให้เกิดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันวิสาขบูชา
  - ข. เคยปรนนิบัติรับใช้พระพุทธเจ้า
  - ค. มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนา
  - ง. มีพระรัตนตรัยครบสามประการ
๔. ข้อใดเกี่ยวข้องกับพระเจ้าพิมพิสารตามประวัติพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องที่สุด
  - ก. เคยปรนนิบัติรับใช้พระพุทธเจ้า
  - ข. ทำให้เกิดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันอาสาฬหบูชา
  - ค. มีพระรัตนตรัยครบสามประการ
  - ง. ทรงถวายวัดเวฬุวัน (สวนไผ่) ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา
๕. วันใด เป็นวันสำคัญของศาสนาคริสต์
  - ก. วันที่ ๑ มกราคม ของทุก ๆ ปี
  - ข. วันที่ ๒๕ มกราคม ของทุก ๆ ปี
  - ค. วันที่ ๒๕ ธันวาคม ของทุก ๆ ปี
  - ง. วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุก ๆ ปี

๖. ข้อใดกล่าวถึงศาสนาอิสลาม**ไม่ถูกต้อง**
- ก. ชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าพระพุทธศาสนา
  - ข. ศาสนาอิสลามกำเนิดขึ้นที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย
  - ค. ผู้นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม
  - ง. นบีมุฮัมมัด เป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม
๗. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
- ก. การละหมาด การถือศีลอด เป็นการปฏิบัติตนของศาสนาคริสต์
  - ข. ศาสนาคริสต์มีหลักธรรมสำคัญ ได้แก่ บัญญัติ ๓ ประการ หลักความรักในพระเจ้า
  - ค. พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมที่ละเว้นจากความชั่ว
  - ง. โอวาทปาฏิโมกข์หรือโอวาท ๓ เป็นหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา
๘. บุคคลใดแสดงออกทางวาจาได้เหมาะสมที่สุด
- ก. สมศรีพูดกับคุณครูว่า “คุณครูไปเที่ยวกับหนูไหม”
  - ข. สมคิดพูดกับสมชายว่า “เราคงจะไปเที่ยวกับเธอไม่ได้นะ”
  - ค. ธนุบอกคุณพ่อว่า “วันนี้เราไม่ไปโรงเรียนนะ”
  - ง. พิชัยพูดกับพระที่เดินผ่านว่า “ไปไหนครับ”
๙. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**
- ก. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
  - ข. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นพระมารดาผู้อภิบาล ๒ กษัตริย์ไทย
  - ค. ผู้ดี คือ ผู้ประพฤติชอบทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับชุมชน
  - ง. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นสมเด็จพระย่าของแผ่นดิน
๑๐. หลักคำสอนใดที่ทุก ๆ ศาสนาเหมือนกัน
- ก. สอนให้ทุกคนละหมาดวันละ ๕ เวลา
  - ข. สอนให้ทุกคนบริจาคทาน
  - ค. สอนให้ทุกคนนับถือพระเจ้าองค์เดียว
  - ง. สอนให้ทุกคนทำความดี

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ข	๖	ก
๒	ค	๗	ง
๓	ก	๘	ข
๔	ง	๙	ก
๕	ค	๑๐	ง

ใบงานที่ ๐๑

- คำชี้แจง
- ๑. นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนา
  - ๒. นำเสนอข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้น

[Large dashed box for student response]

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๐๑ ความสำคัญของศาสนา

๑. ศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ศาสนาทุกศาสนามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อสังคมไทย เพราะทำให้เกิดมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าต่าง ๆ ขึ้นมากมายในประเทศไทย ดังนี้

๑.๑ มรดกทางด้านรูปธรรม ได้แก่ ศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ เจดีย์ หอไตร มัสยิด เทวสถาน ศาลเจ้า เป็นต้น และศาสนวัตถุ เช่น พระพุทธรูป ไม้กางเขน เทวรูป เป็นต้น

๑.๒ มรดกทางด้านจิตใจ ทุกศาสนาเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อด้านจิตใจของคนไทย ดังนั้นศาสนาจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เป็นศูนย์รวมการทำความดีและเป็นหลักในการพัฒนาจิตใจ

๒. เป็นหลักในการพัฒนาชาติ

๒.๑ การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม หลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาชาติทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เช่น ภาวนา ๔ ไตรสิกขา อริยสัจ ๔ เป็นต้น

๒.๒ การพัฒนาด้านจิตใจ หลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาด้านจิตใจ คือ หลักโอวาท ๓

ที่มา : เยาวลักษณ์ อักษร และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๓-๖, มปป.

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง ๑. นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากใบความรู้ที่ ๐๒ แล้วบันทึกข้อมูล

๑. ชื่อศาสนาในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

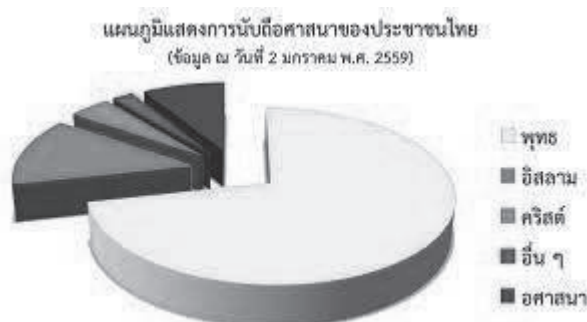
ใบความรู้ที่ ๐๒ ศาสนาในประเทศไทย

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาโดยตลอด นับตั้งแต่ได้ตั้งเป็นแว่นแคว้น และเป็นราชอาณาจักร แต่ก็ได้เอื้อเฟื้อต่อคนไทยผู้นับถือศาสนาอื่น และให้ความอุปถัมภ์ศาสนาอื่นตามแบบอย่างโบราณราชประเพณีที่พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงอุปถัมภ์ไว้แล้ว และมีนโยบายที่จะป้องกันมิให้คนไทยที่นับถือศาสนาแตกต่างกันเบียดเบียนกัน มีความสมานฉันท์ สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสุขสงบร่มเย็น โดยทุกคนมีเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาของตน โดยได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๖, ๒๐๗ และ ๒๐๘

ในการดำเนินการด้านศาสนาต่าง ๆ ทางหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง บริหารงานโดยยึดหลักกฎหมาย ด้วยการหารือองค์การหลักของแต่ละศาสนาที่ทางราชการให้ความอุปถัมภ์ไว้แล้วเป็นสำคัญ เพื่อให้องค์การหลักของแต่ละศาสนาช่วยควบคุมดูแล และร่วมรับผิดชอบในแต่ละศาสนา เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยเป็นผลดีต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม

ทางด้านพระพุทธศาสนา มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นหลักในการบริหารงาน หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สนองงานของคณะสงฆ์ และรัฐบาล ตามตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้ ทั้งด้านบริหาร และด้านศาสนูปถัมภ์

การบริหารศาสนาอื่น อยู่ภายใต้การดูแลบริหารของกระทรวงมหาดไทย ส่วนกรมการศาสนาได้ให้ความอนุเคราะห์ด้านศาสนูปถัมภ์ ดังนี้

แหล่งภาพจาก Wikimedia Commons

ศาสนาอิสลาม มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พ.ศ. ๒๔๘๘ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๑ และมีสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยจะหาหรือจุฬาราชมนตรี และกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการศาสนูปถัมภ์ศาสนาอิสลาม

ศาสนาคริสต์ พระมหากษัตริย์ทรงให้ความอุปถัมภ์นิกายคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์มาช้านาน ต่อมาได้มีระเบียบของกรมการศาสนา ว่าด้วยการรับรองฐานะองค์การทางศาสนา และระเบียบอื่น ๆ กรมการศาสนาจะหาหรือด้านศาสนูปถัมภ์กับองค์การคาทอลิก และโปรเตสแตนต์ ที่ได้รับรองฐานะขึ้นเป็นองค์การทางศาสนาไว้แล้วคือ

๑. สภาประชุมแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิก
๒. สภาคริสตจักรในประเทศไทย
๓. สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย
๔. มูลนิธิคริสตจักรคณะแบ็บติสต์
๕. มูลนิธิเซเวนต์ แอดเวนติสแห่งประเทศไทย

ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู กรมการศาสนา จะหาหรือด้านศาสนูปถัมภ์กับสามองค์การที่ได้รับรองฐานะเป็นองค์การศาสนาไว้แล้วคือ

๑. สำนักพราหมณ์พระราชครู ในสำนักพระราชวัง
๒. สมาคมฮินดู สมาช
๓. สมาคมฮินดู ธรรมสภา

ศาสนาซิกข์ กรมการศาสนาจะหาหรือด้านศาสนูปถัมภ์กับสมาคมศรีคุรุสิงห์สภา

ศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธ ถือกำเนิดในประเทศอินเดียก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี (พุทธศักราชเริ่มตั้งแต่ปีพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน) ซึ่งนับว่าเป็นศาสนาที่สำคัญที่สุดในโลกศาสนาหนึ่ง มีผู้นับถือหลายร้อยล้านคน โดยเฉพาะในแถบประเทศเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะในประเทศไทย พระพุทธศาสนาได้แผ่ขยายเข้ามาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ได้แก่ ในเขตประเทศพม่า และประเทศไทย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งมีกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี

พระศาสดาผู้ให้กำเนิดพระพุทธศาสนา คือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และพระนางสิริมหามายาแห่งกรุงกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ ปัจจุบันอยู่ในประเทศเนปาล พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามเดิมว่า เจ้าชายสิทธัตถะ ในขณะที่ทรงพระเยาว์ก็ได้ศึกษาศิลปวิทยาในสำนักต่าง ๆ หลายสำนัก จนกระทั่งมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในวิชาการต่าง ๆ หลายสาขา

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธรา มีพระโอรสหนึ่งพระองค์ คือ เจ้าชายราहुล ในชีวิตฆราวาสของพระองค์มีแต่ความสุขสมหวัง ต่อมาเมื่อพระชนมายุได้ ๒๙ พรรษา ก็ทรงเบื่อหน่ายโลก เพราะทรงเห็นความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของสังขาร และทรงหวังจะช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ จึงได้ทรงสละความสุขทั้งมวล ไม่ว่าจะ เป็นพระราชทรัพย์ พระโอรส พระมเหสี พระบิดา พระมารดา ญาติพี่น้อง และมิตรสหายออกบวช เพื่อหาทางที่จะนำไปสู่ความพ้นทุกข์ ทรงผนวชอยู่จนกระทั่งมีพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา จึงได้ตรัสรู้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ คือ รู้แจ้ง สัจธรรมแห่งโลก เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยคำว่า “พุทธ” หมายถึง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ได้เสด็จไปโปรดสัตว์ สั่งสอนประชาชนตามแคว้นต่าง ๆ ในประเทศอินเดีย เป็นเวลา ๔๕ ปี ปรากฏว่าชาวอินเดียในสมัยนั้นได้หันกลับมานับถือพระพุทธศาสนา และเข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นจำนวนมาก พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนอยู่จนกระทั่งมีพระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ เมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย

แหล่งภาพจาก www.cathedralchan.or.th

ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาประเภทเทวนิยม (Monotheism) นับถือพระเจ้าองค์เดียว คือ ยะโฮวา (Jehovah) เป็นผู้ทรงสร้างโลก สร้างมนุษย์ และสรรพสิ่งในสากลจักรวาล เป็นผู้ประทานข้อบัญญัติ แก่มนุษย์ โดยผ่านทางศาสดาพยากรณ์ (Prophets) และศาสนาชุดต่าง ๆ ในแต่ละยุค แต่ละสมัย เรื่อยมาตั้งแต่โมเสสถึงพระเยซู

พระเยซู ประสูติเมื่อปี พ.ศ. ๕๔๓ (เริ่มคริสต์ศักราชที่ ๑) เป็นช่วงที่อาณาจักรโรมันเจริญถึงขีดสุด ภายใต้การนำของพระเจ้าซีซาร์ ตามหลักฐานกล่าวว่า พระเยซู ประสูติที่เมืองเบธเลเฮม แคว้นยูดา ยมารดาชื่อ มาเรีย บิดาชื่อ โจเซฟ เป็นคนเชื้อสายยิว อาศัยอยู่ที่เมืองนาซาเรธ ในสมัยนั้นมีคำทำนายว่า “กษัตริย์แห่งชนชาติยิวได้บังเกิดขึ้นแล้ว” กษัตริย์เฮโรด ผู้ครองแคว้นยูดา ยทรงทราบ จึงรับสั่งให้ ประหารชีวิตเด็กชายที่เกิดในเมืองเบธเลเฮม ในเวลาใกล้เคียงกันนั้น โจเซฟได้พาภรรยาและบุตร หลบหนี จนกระทั่งกษัตริย์เฮโรดเสียชีวิตลง พระเยซูก็เติบโตขึ้น และด้วยความสนใจใฝ่หาความรู้ ทางศาสนาเมื่ออายุ ๓๐ ปี ได้พบกับนักบุญจอห์น ผู้เผยแพร่งานศาสนา ยิว และได้รับศีลจุ่ม (แบบตีส) จากจอห์นที่แม่น้ำจอร์แดน นับแต่นั้นมาพระเยซูก็ได้ชื่อว่า พระเยซูคริสต์ (Jesus Christ)

พระเยซูคริสต์ เริ่มประกาศคำสอนโดยรับเอาความเชื่อศาสนายิวเป็นหลักปฏิบัติและเป็น คำสอนที่สำคัญอันหนึ่ง เรียกว่า “เทศนาบนภูเขา” (Sermon on Mount) พระเยซูส่งสาวกออกไป เผยแพร่คำสอนอันถือเป็นพระวจนะของพระเจ้าจนได้รับความนิยมจากชาวยิว และเชื่อว่าพระเยซู เป็นเมสสิยาห์ของยิว ต่อมานักบวชชาวยิวกลุ่มหนึ่งไม่ยอมรับพระเยซู ถือว่ามาปฏิวัติศาสนาและเป็น ผู้สร้างคำสอนใหม่ให้ศาสนา จึงพยายามหาทางกำจัดโดยกล่าวหาพระเยซูว่าพยายามข่มขู่ผู้คน เพื่อกบฏชาวโรมัน อันเป็นที่มาของการถูกทรมานจำตรึงไม้กางเขนจนถึงแก่ชีวิต เมื่ออายุ ๓๓ ปี โดยประกาศคำสอนได้เพียง ๓ ปี เท่านั้น พวกเขาที่เลื่อมใสพระเยซูก็ตั้งเป็นศาสนาใหม่ขึ้น เรียกว่า “ศาสนาคริสต์”

คัมภีร์สำคัญของศาสนาคริสต์ เรียกว่า “คัมภีร์ไบเบิล” (The Holy Bible) ได้แก่ ๑) คัมภีร์ ไบเบิลเก่า (The Old Testament) กล่าวถึงประวัติศาสตร์ชนชาติยิวตั้งแต่สมัยอับราฮัมจนถึงสมัยก่อน พระเยซูคริสต์ ๒) คัมภีร์ไบเบิลใหม่ (New Testament) กล่าวถึงเรื่องราวตั้งแต่พระเยซูประสูติ จนถึง ค.ศ. ๑๐๐ เป็นเรื่องราวชีวิตของพระเยซูคริสต์ และคำสั่งสอนเรื่องความเชื่อของชาวคริสต์

แหล่งภาพจาก news.muslimthai.com

ศาสนาอิสลาม

อิสลาม หมายถึง การยอมมอบตนตามประสงค์ของพระเจ้าโดยสิ้นเชิง ผู้นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า **“มุสลิม”** แปลว่า ผู้ยอมมอบตนต่อพระเจ้า พระศาสดาของศาสนาอิสลาม คือนบีมุฮัมมัด (นบี หมายถึงผู้แทนพระอัลลอฮ์ หรือพระเจ้าของศาสนาอิสลาม) มุฮัมมัด เป็นชาวอาหรับเผ่ากูรอยฮ์ในเมืองเมกกะ (ปัจจุบัน คือ ประเทศซาอุดีอาระเบีย)

ศาสนาอิสลาม เกิดขึ้นในดินแดนทะเลทรายอาหรับ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในยุคนั้นชาวอาหรับแตกแยกเป็นหลายกลุ่ม ขาดความสามัคคี ยากแก่การปกครอง มีการรบพุ่งฆ่าฟันกันตลอดเวลา ไม่มีศาสนาเป็นแกนสาร คนส่วนใหญ่นับถือเทพเจ้าและรูปเคารพต่าง ๆ ประชาชนไม่มีศีลธรรม สตรีจะถูกข่มเหงรังแกมากที่สุด ภายใต้สภาพสังคมที่เสื่อมทรามเช่นนี้ นบีมุฮัมมัดจึงคิดหาวิธีที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น

นบีมุฮัมมัด เป็นผู้ฝึกฝนในทางศาสนา หาความสงบและบำเพ็ญสมาธิ ที่ถ้ำฮิรอบนภูเขานูร์ ในคืนหนึ่งของเดือนรอมฎอน ในคัมภีร์ทางศาสนาอิสลามกล่าวว่า กาเบรียลทูตของพระเจ้า ได้นำโองการของอัลลอฮ์มาประทาน นบีมุฮัมมัดได้นำคำสอนเหล่านี้มาเผยแพร่จนเกิดเป็นศาสนาอิสลามขึ้น

ในระยะแรกของการเผยแพร่ศาสนา ได้ถูกต่อต้านเป็นอย่างมาก จนถึงกับถูกทำร้าย และได้หลบหนีไปอยู่เมืองมะดีนะฮ์ แต่ก็ยังเผยแพร่จนเป็นที่ยอมรับและมีคนนับถือมากมาย จึงได้กลับมาเมืองเมกกะ และทำการเผยแพร่ศาสนาอิสลามอย่างเต็มที่ การขยายศาสนาอิสลามออกไปยังประเทศต่าง ๆ ในยุคหลังเป็นไปได้โดยการใช้สงครามเข้ายึดเมืองเพื่อเผยแพร่ศาสนา

แหล่งภาพจาก religioninthaiblogspot.com

ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาเดียวกัน โดยศาสนาฮินดูพัฒนามาจากศาสนาพราหมณ์และเกิดในยุคพระเวท พวกอารยันซึ่งเป็นพวกผิวขาวได้เดินทางมาจากตอนใต้ของรัสเซียเข้ามาขับไล่พวกดราวิเดียนซึ่งเป็นพวกผิวดำ และเป็นชนพื้นเมืองเดิมของพวกอินเดีย พวกดราวิเดียนบางพวกหนีไปอยู่ศรีลังกาและไปเป็นชนพื้นเมืองเดิมของศรีลังกา บางพวกได้สืบเชื้อสายผสมผสานเผ่าพันธุ์กับพวกอารยันกลายเป็นคนอินเดียในปัจจุบัน คนอารยันนับถือพระอาทิตย์ ส่วนพวกชนพื้นเมืองเดิมนับถือไฟ พวกอารยันเห็นว่าความเชื่อของตนเข้ากันได้กับพวกดราวิเดียน จึงได้เผยแพร่ความเชื่อของตนโดยชี้ให้เห็นว่าดวงไฟที่ยิ่งใหญ่นั้นคือดวงอาทิตย์ จึงควรนับถือพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นที่มาของไฟทั้งปวงในโลกมนุษย์ ทำให้แนวความคิดของชนพื้นเมืองเดิมกับพวกอารยันผสมผสานเข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นศาสนาพราหมณ์

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ได้เกิดขึ้นและเผยแผ่มาเป็นเวลานานตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ปี ก่อนพุทธกาล ทำให้แนวคิดทางศาสนาแตกต่างกันมาก จึงแบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ ๓ ยุค คือ

๑) **ยุคพระเวท** ประมาณ ๑๐๐ -๑,๐๐๐ ปี ก่อนพุทธกาล ได้เกิดคัมภีร์พระเวทขึ้น ประกอบด้วย คัมภีร์ ๔ เล่ม คือ คัมภีร์ฤคเวท ใช้สวดสรรเสริญเทพเจ้า คัมภีร์ยชุรเวท ว่าด้วยระเบียบวิธีในการประกอบ พิธีบูชาอันและบวงสรวงต่าง ๆ คัมภีร์สามเวท ใช้สำหรับสวดในพิธีถวายน้ำโสมแก่พระอินทร์ และ ชักกล่อมเทพเจ้า และคัมภีร์อาถรรพเวท ใช้เป็นที่รวบรวมคาถาอาคมหรือเวทมนตร์

๒) **ยุคพราหมณ์** ประมาณ ๑๐๐ ปี ก่อนพุทธกาล

๓) **ยุคฮินดู** ตั้งแต่ พ.ศ. ๗๐๐ เป็นต้นมา

ในตอนปลายยุคพระเวทอิทธิพลของพราหมณ์ได้ก้าวถึงจุดสูงสุดในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาพิธีกรรมมีความสลับซับซ้อนกลายเป็นสิ่งที่มีความขลังและศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้รวมถึง การแปลความหมายของคัมภีร์พระเวทและได้เกิดระบบวรรณะขึ้น ๔ วรรณะ คือ

๑) **วรรณะพราหมณ์** มีหน้าที่ติดต่อกับเทพเจ้า สอนศาสนา และประกอบพิธีกรรมแก่ ประชาชนทุกระดับ มีหน้าที่ศึกษา จดจำ และสืบทอดคัมภีร์พระเวท

๒) **วรรณะกษัตริย์** ได้แก่พวกนักรบ ทำหน้าที่ป้องกันชาติบ้านเมือง และทำศึกสงคราม

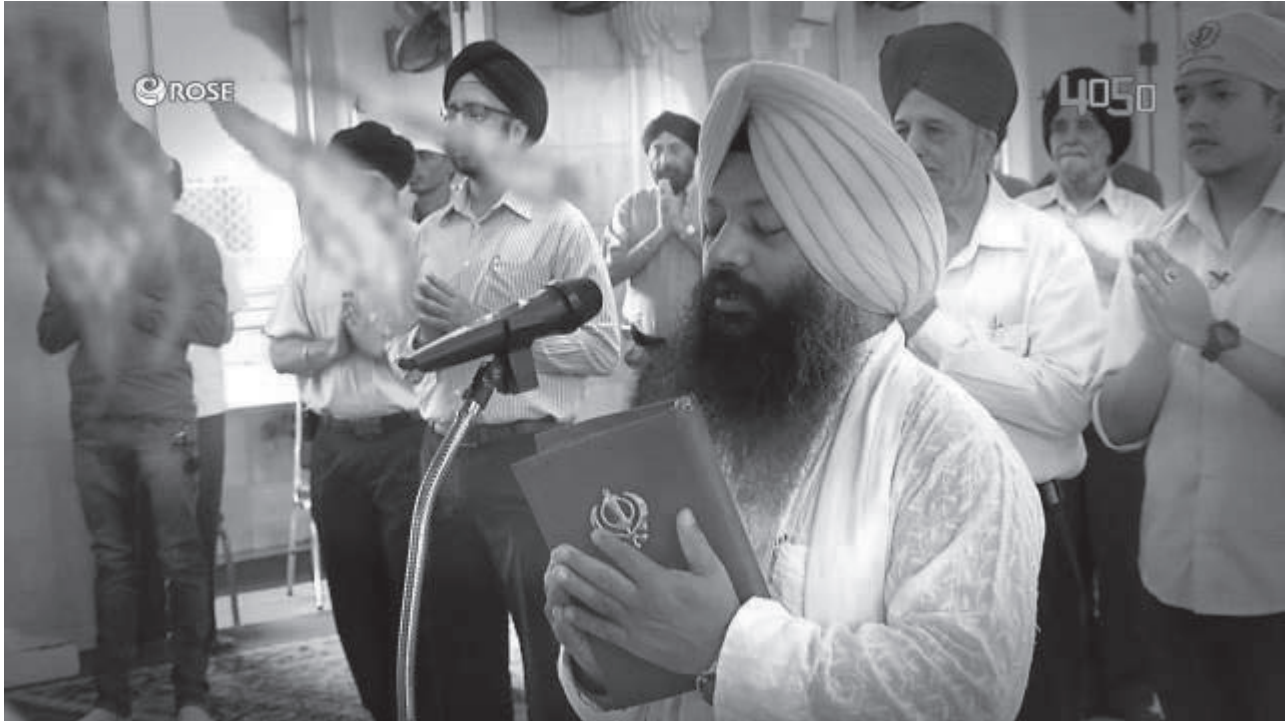
๓) **วรรณะแพศย์** เป็นวรรณะของคนส่วนใหญ่ในสังคม ได้แก่ ผู้ประกอบพาณิชย์กรรม เกษตรกรรม

๔) **วรรณะศูทร** เป็นวรรณะของพวกกรรมกรผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้ยังมีพวกนอกรวรรณะ ซึ่งเกิดจากการแต่งงานข้ามวรรณะ เรียกว่า “**จัณฑาล**” ซึ่งเป็นที่รังเกียจของทุกระดับ

ในประเทศไทย ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ได้เผยแผ่เข้ามาในสุวรรณภูมิก่อนพุทธกาล ดังหลักฐาน จากโบราณสถานต่าง ๆ ในยุคขอมเรืองอำนาจ พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์เป็นส่วนหนึ่งของ วิถีชีวิตไทยผสมกลมกลืนกับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และเป็นส่วนหนึ่งของพระราชพิธีที่สำคัญ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ตราบถึงปัจจุบัน

ศาสนาพราหมณ์มีองค์การทางศาสนาดูแลรับผิดชอบและเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนัก พระราชวัง คือ สำนักพราหมณ์พระราชครู มีสำนักงานอยู่ที่เทวสถานโบสถ์พราหมณ์ เสาชิงช้า กรุงเทพมหานคร

สำหรับศาสนาฮินดูนั้น เป็นศาสนาของชาวอินเดียที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร มีองค์การ ทางศาสนา ๒ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สมาคมฮินดูสมาช ๒) สมาคมฮินดูธรรมสภา ทั้งสองหน่วยงาน ตั้งอยู่ที่บริเวณเสาชิงช้า ด้านตะวันออกของวัดสุทัศนเทพวราราม และซอยวัดดอน ยานนาวา กรุงเทพมหานคร

แหล่งภาพจาก YouTube

ศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์ เป็นศาสนาที่มุ่งสอนให้มนุษย์ทำความดี ละความชั่ว สอนให้พิจารณาที่เหตุ และให้ยับยั้งต้นเหตุด้วยสติปัญญา ตำหนิในสิ่งที่ควรตำหนิ และชมเชยในสิ่งที่ควรชมเชย สอนมนุษย์รักกัน ฉันทมิตรพี่น้อง รู้จักให้อภัยต่อกัน สอนให้เข้าใจถึงการทำบุญ และการทำทาน ให้ละเว้นบาปทั้งปวง สอนให้เราทั้งหลายทราบว่า ไม่มีสิ่งใดมีอานิสงส์เสมอภาวนา สรรพสิ่งทั้งมวลย่อมแตกดับตามกาลเวลา

ศาสนาซิกข์ เป็นศาสนาที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดีย ประมาณ ๕ ศตวรรษกว่าล่วงมาแล้ว มีพระศาสดา นานักเทพ เป็นองค์พระปฐมบรมศาสดา ทรงประสูติ เมื่อ พ.ศ. ๒๐๑๒ ณ หมู่บ้านติวัลดี ปัจจุบันคือ ประเทศปากีสถาน และมีพระศาสดาสืบทอดศาสนาไปอีก ๙ พระองค์ คือ พระศาสดา อังฆัตเทพ พระศาสดาอมรดาส พระศาสดารามดาส พระศาสดาอรชุนเทพ พระศาสดาหริโควินท พระศาสดาหริราย พระศาสดาหริกริซัน พระศาสดาเตมบหาทฐ พระศาสดาโควินทสิงห์ รวมทั้งสิ้น ๙ พระศาสดา พระศาสดาโควินทสิงห์ ซึ่งเป็นพระศาสดาองค์สุดท้าย ได้บัญญัติให้ชาวซิกข์ยึดถือในธรรมะอย่างเดียว นับว่าเป็นการยุติการสืบทอดศาสนาโดยบุคคลอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่พระองค์ยังมีชนม์ชีพอยู่ พระศาสดาได้ลิขิตและรวบรวมไว้เป็นเล่ม เรียกว่า “พระมหาคัมภีร์อาทิกรันถ์”

ปัจจุบันชาวซิกข์ มีศูนย์สาขา ณ สุวรรณวิหาร นครอมฤตสระ แคว้นปัญจาบ ประเทศอินเดีย และมีศูนย์กลางศาสนาในประเทศไทย ณ สมาคมศรีครุสิงห์สภา ซึ่งเป็นศูนย์รวมซิกข์สนิกชน ตั้งอยู่เลขที่ ๕๖๕ ถนนจักรเพชร กรุงเทพมหานคร

ที่มา : <http://lookky8.blogspot.com/2013/07/blog-post.html>

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑, ๐๒

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่ย่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษร ชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่ย่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีความ บกพร่องในการใช้ ภาษาบ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่ย่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวย ไม่ถูกต้อง ไม่มีการ เว้นวรรค มีการฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษามาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้าง ยาก และมีตัวอักษร ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

พุทธศาสนามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน โดยพระพุทธเจ้ามีพุทธประวัติเป็นตอนๆ คือ ตอนประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ดังนั้น พวกเราเป็นชาวพุทธ ควรได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนา

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

- ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- ใบความรู้ที่ ๐๑
- รูปภาพพระพุทธเจ้าประสูติ ภาพพระกুমารเยซู และภาพที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑
- ผลงานนักเรียน
- แบบประเมินผลงานนักเรียน
- แบบบันทึกการประเมินทักษะ
- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินความรู้การอธิบายประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาต่าง ๆ ตามระดับชั้น
- ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการนำเสนอ
- ประเมินคุณธรรม จริยธรรม

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

- ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับรูปภาพที่นำเสนอของศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์
ขั้นสอน	- นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๐๑ - ครูอธิบายสรุปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแต่ละศาสนา - นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนผังความคิด - ครูถามคำถามที่นักเรียนเขียนมาถามเพื่อนๆ ในห้องเรียน และชี้แจงการทำใบงาน - นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๐๑
ขั้นสรุป	- นักเรียนนำผลงานของตนเองไปติดแสดงที่มุมแสดงผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของศาสนาแต่ละศาสนา
การวัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - ประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย	ขั้นนำ ๑. ครูนำภาพพระพุทธรูปเจ้าประสูติ ภาพของพระกุมารเยซู และภาพที่เกี่ยวข้องกับท่านบุญยืนมาให้ให้นักเรียนดู พร้อมกันสนทนากับนักเรียน ขั้นสอน ๑. ครูเปิดวิดีโอประวัติของศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ให้นักเรียนดู ๒. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงเนื้อหาในวิดีโอของศาสนาที่ละศาสนา และบันทึกใจความสำคัญไว้บนกระดาน จากนั้นให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด ๓. ครูอธิบายประวัติความเป็นมาของแต่ละศาสนาเพิ่มเติมให้นักเรียน ๔. แบ่งกลุ่มนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาในประเทศไทย จากใบงานที่ ๐๑ ๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ๖. นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๐๑	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๐๑ ๒. รูปภาพพระพุทธรูปเจ้าประสูติ ภาพพระกุมารเยซู และท่านบุญยืนมัด ๓. วิดีทัศน์ ๔. สมุดงาน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ใบงานที่ ๐๑ ๒. ผลงานนักเรียน
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. อธิบายประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของศาสนาพุทธ อิสลาม และศาสนาคริสต์ได้ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่สำคัญ ๑. กระบวนการกลุ่ม คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ไม่เรียนไม่รู้		การวัดและประเมินผล ๑. ประเมินความรู้การอธิบายประวัติความเป็นมา และแหล่งกำเนิดของศาสนา ๒. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการนำเสนอ ๓. ประเมินคุณธรรม จริยธรรม

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง ๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๐๑ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของศาสนา เวลา ๒๐ นาที แล้วเลือกศาสนาที่ตนเองสนใจ เขียนแผนผังความคิด

ศาสนา

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ภาพประกอบ

ภาพประสูติของพระพุทธเจ้า

ภาพประสูติของพระเยซู

Anna Richards Brewster - Arab Marketplace, 1926 - Watercolor, 17 x 22 inches

ภาพที่เกี่ยวข้องของท่านนปีมุฮัมมัด

ใบความรู้ที่ ๐๑

ประวัติศาสตร์ศาสนาต่าง ๆ

ศาสนาพุทธ

พระพุทธศาสนา คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดีย ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี (พระพุทธศาสนาเริ่มตั้งแต่ปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพาน) ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา คือ เป็นศาสนาแห่งความรู้และความเป็นจริง เพราะเป็นศาสนาแห่งการตรัสรู้จากพระปัญญาของพระองค์เอง พระธรรมที่ทรงตรัสรู้คือ อริยสัจ ๔ ก็เป็นความจริงอันเที่ยงแท้ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ กล่าวคือ ในกระบวนการคิดของโลกศาสนา พระพุทธศาสนาได้รับยกย่องจากทั่วโลกว่าเป็นศาสนาแห่งสันติภาพอย่างแท้จริง เพราะไม่ปรากฏว่ามีสงครามในนามศาสนาหรือการเผยแพร่ศาสนา เพราะให้เสรีภาพในการพิจารณาด้วยปัญญา และพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความอิสระเสรีภาพ กล่าวคือ ไม่ผูกติดกับผู้ดลบันดาลหรือพระเจ้า เชื่อในความสามารถของมนุษย์ว่ามีศักยภาพในการปลดปล่อยทุกข์โดยไม่ต้องรอการดลบันดาล พระพุทธศาสนานับว่าเป็นศาสนาที่สำคัญที่สุดในโลกศาสนาหนึ่ง ซึ่งมีผู้นับถือจำนวนมากหลายร้อยล้านคน โดยเฉพาะในประเทศทางเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียอาคเนย์ ตลอดจนจนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

พระศาสดาของพระพุทธศาสนา คือ **พระพุทธเจ้า** พระนามว่า **สิทธัตถะ** แปลว่า “ผู้มีความสำเร็จสมประสงค์ในทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนตั้งใจจะทำ” พระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และพระนางสิริมหามายา แห่งนครกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ ทรงมีพระปัญญาอันเลิศ สามารถศึกษา

เล่าเรียนได้ว่องไว ทรงมีความรู้ความสามารถในศิลปวิทยาการหลายสาขา เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางยโสธราหรือพิมพา มีพระโอรสองค์หนึ่ง พระนามว่า พระราहुล แม้ชีวิตในฆราวาสวิสัยจะทรงสมบูรณ์ด้วยสุขสมบัติเพียงใด พระองค์ก็ทรงมีพระราชหฤทัยน้อมไปในทางที่จะทรงผนวชเพื่อแสวงหาสัจธรรม เพราะทรงเห็นความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของโลก ทั้งมีพระกรุณาประสงค์ที่จะช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ จึงทรงสละความสนุกสนานาประการเสด็จออกผนวชขณะที่มีพระชนมายุ ๒๙ พรรษา หลังจากทรงผนวชพระองค์ได้ทรงศึกษาความรู้จากสำนักอาจารย์ต่าง ๆ จนเชี่ยวชาญ ทั้งได้ทรงบำเพ็ญทุกริกิริยาด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็ยังมีได้บรรลุถึงซึ่งทางพ้นทุกข์ พระองค์จึงทรงหันมามุ่งมั่นบำเพ็ญเพียรด้วยพระปัญญาอันยิ่งของพระองค์เอง จึงได้ทรงบรรลุพระสัพพัญญุตญาณ ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ไม่มีกิเลสในโลก ขณะที่พระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา เมื่อตรัสรู้แล้ว พระองค์ได้เสด็จสั่งสอนแนะนำประชาชนในแคว้นต่างๆ ในประเทศอินเดีย เป็นเวลาถึง ๔๕ ปี ประชาชนในสมัยนั้นหันมานับถือพระพุทธศาสนา และเข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นจำนวนมาก

การบำเพ็ญกรณียกิจทั้งของพระพุทธเจ้าและของพระสาวก มีวัตถุประสงค์และขอบเขตกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากพุทธพจน์ แต่ครั้งแรกที่ทรงส่งสาวกออกประกาศพระศาสนาว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขของชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” ด้วยพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณอันเลิศของพระพุทธองค์ ยังผลให้มหาชาวชาวโลกได้ผ่องใสพ้นทุกข์เป็นอันมาก พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนประชาชนจนพระชนมายุ ๘๐ พรรษา จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน

หลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระพุทธสาวกทั้งหลายได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อมา จนกระทั่งถึงประมาณพุทธศักราช ๓๐๐ พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งเมืองปาฏลิบุตรร่วมกับคณะสงฆ์ ได้ส่งพระสงฆ์ออกประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ พระสงฆ์คณะหนึ่งได้เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ อันได้แก่ดินแดนในเขตประเทศพม่าและประเทศไทยในปัจจุบัน พระพุทธศาสนาได้เจริญขึ้น ณ ดินแดนแห่งนี้ตามลำดับ จนกระทั่งถึงสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พ่อขุนรามคำแหงมหาราชจึงได้ทรงรับเอาศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นศาสนาประจำชาติไทยตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ตราไว้ว่า พระมหากษัตริย์จะต้องทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก คือ แม้พระองค์จะทรงนับถือพระพุทธศาสนา แต่พระองค์ก็พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศาสนาอื่น ๆ ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน พระพุทธศาสนาได้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตของชนชาติไทยมาเป็นเวลาช้านาน ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติไทยล้วนได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา และดำรงมั่นคงคู่ไทยตลอดมา

ที่มา : <https://guru.sanook.com/2249/>

ศาสนาคริสต์

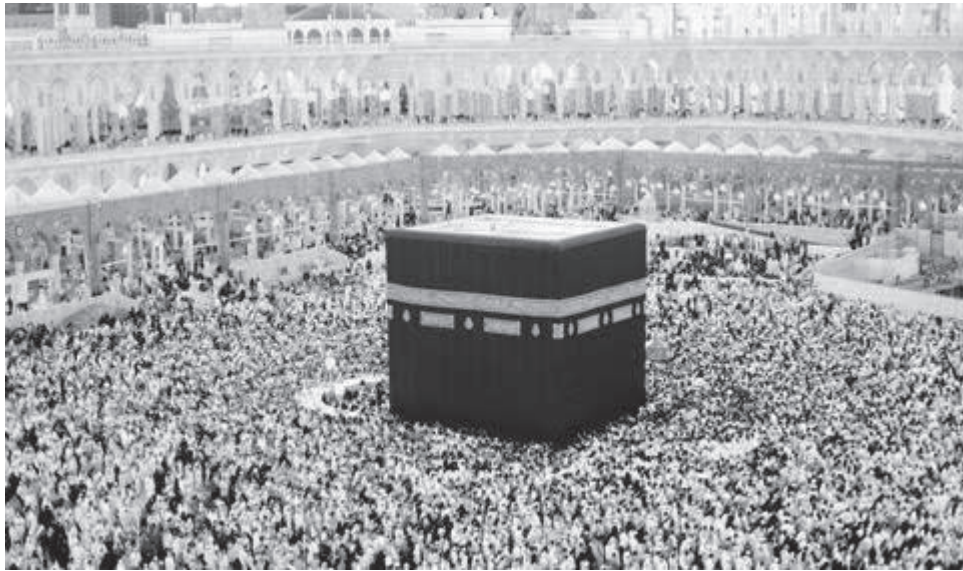
ศาสนาคริสต์ มีจุดเริ่มต้นที่พระเจ้าทรงเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง เชื่อว่ามีพระเจ้าเที่ยงแท้ แต่พระองค์เดียว ทรงเป็นผู้สร้างโลก จักรวาล สรรพสัตว์ สรรพสิ่งทั้งปวง และมนุษย์เป็นผู้สูงสุดของสิ่งทรงสร้าง คือ เป็นพระฉายาของพระเจ้า ประกอบด้วย ความรัก ความดี มีเมตตาธรรมในจิตสำนึกแห่งวิญญาณ ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาแห่งสัมพันธภาพระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ตั้งแต่มนุษย์คู่แรกของโลกที่พระองค์ทรงสร้าง คือ อาดัมและเอวา พระองค์ทรงอำนวยการและทรงประทานสิทธิอำนาจให้เป็นผู้ปกครองดูแลโลกนี้ ขยายพงศ์พันธุ์ไปทั่วโลก มีลูกมีหลานสืบทอดกันมาจวบจนปัจจุบัน

ราว ๒,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล พระเจ้าทรงเรียกชายผู้หนึ่งมีนามว่า อับราฮัม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ในพระเป็นเจ้า ให้ดำเนินชีวิตในทางชอบธรรมและดีงาม สัญญาว่าจะอวยพรแก่เขาให้เป็นบรรพชนของชนชาติใหญ่ อับราฮัมมีบุตรชื่อ อิสมาเอล และอิสอัค เชื้อสายทางอิสอัค มียาโคบ (อิสราเอล) เป็นบิดาของคน ๑๒ ตระกูล ต่อมาทั้งหมดย้ายไปตั้งถิ่นฐานในประเทศอียิปต์ จนมีพงศ์พันธุ์มากมาย เป็นชาติเรียกว่า ชาวฮีบรู หรือ (ชาวยิว) ขณะที่ชาวฮีบรูอาศัยอยู่ในประเทศอียิปต์รวมเวลากว่า ๔๐๐ ปี ฟาโรห์กษัตริย์อียิปต์ได้ใช้ให้ชนชาวฮีบรูทำงานเยี่ยงทาส ต่อมาพระเจ้าได้ทรงเรียกโมเสส ให้เป็นผู้ปลดปล่อยชาวฮีบรูให้พ้นจากการเป็นทาสในประเทศอียิปต์ พวกเขาได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในดินแดนใหม่ เรียกว่า แผ่นดินคานาอัน (อิสราเอลในปัจจุบัน) ชาวยิวตั้งรกรากในแผ่นดินใหม่ในฐานะประเทศอิสราเอล มีกษัตริย์องค์แรกชื่อ ซาอูล ต่อมา ดาวิด ซาโลมอน และเชื้อสายปกครองเรื่อยมา อิสราเอลเคยตกเป็นเชลยแก่อาณาจักรอัสซีเรีย (ก่อนคริสต์ศักราชปี ๗๒๒) อาณาจักรบาบิโลน (ก่อนคริสต์ศักราชปี ๕๘๖) อาณาจักรเปอร์เซีย อาณาจักรกรีก และอาณาจักรโรมัน เป็นลำดับมา

ชาวฮีบรูรอคอยพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด (พระเมสสิยาห์) โดยเชื่อว่า พระเจ้าจะประทานบุคคลนั้น มาช่วยพวกเขาปลดแอกจากการครอบครองของพวกศัตรูคือ พวกโรมันในขณะนั้น จนกระทั่ง เมื่อได้เวลาครบกำหนด (กาลาเทีย ๔: ๔) พระเจ้าได้ทรงเสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ เป็นพระเมสสิยาห์ เป็นองค์พระเจ้าผู้ช่วยให้รอดของมนุษย์โลก คือ “พระเยซูคริสต์เจ้า” นั่นเอง

ที่มา : <https://guru.sanook.com/2327/>

ศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาสำคัญศาสนาหนึ่งของโลก เป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม นับถือพระเจ้าองค์เดียว คือ พระอัลลอฮ์ โดยมีท่านนบีมุฮัมมัดเป็นศาสดา และเป็นผู้ประกาศศาสนา ศาสนาอิสลามไม่มีพระหรือนักบวชเพื่อทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรม และเผยแผ่ศาสนาโดยเฉพาะ เช่น อีหม่าม ก็เป็นเพียงผู้นำในการนมัสการพระเจ้าเท่านั้น มิใช่พระที่ทำหน้าที่เป็นกลางระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ผู้นำถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า “มุสลิม” มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติศาสนกิจเหมือนกันหมด จึงไม่มีนักบวช และมีได้แบ่งแยกแนวทางปฏิบัติ ระหว่างศาสนิกชนกับนักบวช แม้แต่บุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น อีหม่าม หรือ ท่านจุฬาราชมนตรี ก็ถือว่าเป็นผู้นำทางศาสนกิจ และผู้นำมุสลิมในประเทศไทยเท่านั้น มิได้มีฐานะเป็นผู้นำนักบวชแต่อย่างใด

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาหนึ่งที่มีผู้นับถืออยู่หลายล้านคนทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศแถบตะวันออกกลาง ประชาชนส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม ส่วนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในประเทศมาเลเซีย มีผู้นับถือศาสนาอิสลามมาก สำหรับประเทศไทยมีประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ทั่วไป แต่บริเวณที่มากที่สุดคือในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดสงขลา ยะลา สตูล ปัตตานี และนราธิวาส

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ถือกำเนิดขึ้นในนครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หลังพุทธศักราชประมาณ ๑,๑๑๓ ปี ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม แปลว่า ผู้แสวงหาสันติ หรือผู้นอบน้อมต่อประสงค์ของพระเจ้า

มุสลิม นับถือพระเจ้าที่ยิ่งใหญ่ ทรงพระนามว่า พระอัลลอฮ์ พระอัลลอฮ์ทรงเลือกบุคคลที่พร้อมด้วยคุณธรรมอันสูงส่ง ในแต่ละยุคแต่ละสมัยให้เป็นศาสนทูตของพระองค์ มีหน้าที่นำข้อบัญญัติทางศาสนาไปเผยแผ่แก่มวลมนุษย์ ศาสนทูตองค์สุดท้าย คือ นบีมูฮัมมัด ท่านเป็นอาหรับ กำเนิดที่เมืองมักกะฮ์ มารดาชื่อ อามีนะฮ์ เป็นชนในเผ่ากูร็อยช์ ท่านศาสดาเป็นกำพร้าตั้งแต่เยาว์วัย ในเวลาต่อมาจึงต้องไปอยู่ในความอุปการะของอาบูฏอลิบผู้เป็นลุง โดยช่วยลุงเลี้ยงปศุสัตว์ ค้าขาย และทำงานอื่น ๆ ในครอบครัว เมื่อโตเป็นหนุ่ม ได้ไปทำงานกับนางคอดีญะฮ์ เศรษฐินีม่าย โดยท่านทำหน้าที่ควบคุมกองคาราวานสินค้า ไปขายยังประเทศใกล้เคียง ซึ่งในเวลาต่อมาทั้งสองก็ได้แต่งงานกัน มีบุตรธิดาด้วยกัน ๖ คน

ในสมัยที่ท่านศาสดาถือกำเนิดนั้น สังคมอาหรับอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมมาก ผู้คนมักดื่มเมาน้ำเมาและเล่นการพนัน การละเมิดประเวณีเกิดขึ้นเป็นประจำ มีการฝังเด็กหญิงทั้งเป็นเพราะถือว่าเป็นสิ่งอัปมงคล การแก้แค้นด้วยการประหารชีวิตเป็นเรื่องปกติ ผู้คนงมงายกับการบูชารูปเคารพ และการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สิ้นเปลืองและไร้สาระ ท่านศาสดาพยายามหาหนทางแก้ปัญหาในสังคมที่ท่านพบเห็นอยู่เสมอ จนกระทั่งวันหนึ่งขณะที่ท่านหลบไปหาความสงบวิเวก ในถ้ำบนภูเขาอิรอฮ์ เทวทูตญิบรออิลก็ได้นำโองการของพระเจ้า (พระอัลลอฮ์) มาประทานแก่ท่าน ท่านศาสดามูฮัมมัดจึงเริ่มประกาศศาสนา คนแรกที่เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม ก็คือ นางคอดีญะฮ์ ผู้เป็นภรรยา การประกาศศาสนาช่วงแรกเต็มไปด้วยความยากลำบากและถูกต่อต้าน เพราะศาสนาอิสลามทำให้ผู้มีอิทธิพลเสียผลประโยชน์ รวมทั้งให้คนทั่วไปซึ่งนับถือรูปเคารพต่าง ๆ ชัดเคือง

หลังจากประกาศศาสนาได้ ๑๓ ปี ท่านศาสดาและสาวกได้ลี้ภัยจากการตามล้างผลาญของชาวเมืองมักกะฮ์ โดยไปอยู่ที่เมืองมะดีนะฮ์ ปีที่ท่านศาสดามูฮัมมัดอพยพมาอยู่เมืองมะดีนะฮ์นี้ถือเป็นการเริ่มต้นนับศักราชอิสลาม เรียกว่า ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๑๑๗๓ ท่านศาสดาก็สามารถรวบรวมผู้คนกลับไปยึดเมืองมักกะฮ์ไว้ได้ โดยปราศจากการสู้รบให้เสียเลือดเนื้อ ท่านศาสดาให้ทำลายรูปเคารพต่าง ๆ และประกาศนิตินโทษกรรมแก่ชาวเมืองที่เคยเป็นปฏิปักษ์ต่อท่าน หลังจากนั้นท่านศาสดามูฮัมมัดก็ได้กลับไปเมืองมะดีนะฮ์ ต่อมาภายหลังชนอาหรับเผ่าต่าง ๆ และประเทศข้างเคียงก็ได้ส่งทูตเข้ามาขอเป็นพันธมิตรบ้าง เพื่อขอรับนับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามจึงได้แพร่ขยายไปทั่วดินแดนตะวันออกกลาง อินเดีย และที่อื่น ๆ นับตั้งแต่บัดนั้น

ท่านศาสดามูฮัมมัดถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๑๑๗๕ ตรงกับ ฮ.ศ. ๑๑ ในขณะที่ท่านศาสดามีชีวิตอยู่ตั้งแต่เป็นเด็กเลี้ยงแพะ จนกระทั่งเป็นศาสดา และเป็นประมุขแห่งประชาชาติอาหรับ ท่านได้ดำรงตนเป็นผู้เสมอต้นเสมอปลาย อยู่ง่าย กินง่าย มีเมตตากับทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ยากไร้ และต่ำต้อย ท่านไม่ถือยศถือศักดิ์ มีกำลังใจเข้มแข็ง มีความยุติธรรม และความซื่อสัตย์เป็นเลิศจนได้รับฉายาตั้งแต่นั้นเป็นนามว่า “อัลลามีน” ซึ่งแปลว่า ผู้ซื่อสัตย์

ที่มา : <http://www.kohtaotoday.com/isalarm.html>

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษาบ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้องเขียนเนื้อหาผิดมากกว่า ๓ แห่งขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำไม่ถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษามาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยาก และมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนาทุกศาสนามีคัมภีร์และหลักธรรม ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้การดำรงชีวิตดีขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

- คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
- วาดภาพระบายสี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- นิทาน

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๑
- แบบบันทึกการประเมินทักษะ
- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน
- พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

- ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ และทบทวนเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้ว - นิทานเรื่อง ม้าซาเป
ขั้นสอน	- สนทนาถึงคัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา - ศึกษาเกี่ยวกับพระคัมภีร์ที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ในใบความรู้ที่ ๑ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้สรุปความรู้ลงในปฐพี - ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ - จัดแสดงในมุมนิทรรศการผลงาน แล้วให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงาน ครูให้ความรู้และเสนอแนะเพิ่มเติมให้นักเรียน
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับคัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
การวัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักการของแต่ละศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

ขอบเขตเนื้อหา - คัมภีร์และหลักการของแต่ละศาสนา	ขั้นนำ ๑. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ และนั่งสมาธิ ๕-๑๐ นาที ก่อนเรียน ๒. ทบทวนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศาสนาต่าง ๆ โดยครูใช้คำถาม ถามนักเรียน ๓. ครูเล่านิทานเรื่อง ม้าซาเป แล้วร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาของนิทานและข้อคิดที่ได้จากนิทาน ขั้นสอน ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงหลักการและคัมภีร์ของแต่ละศาสนา ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในด้านการสอนคนให้เป็นคนดี ละเว้นการทำชั่ว มีจิตใจที่งาม ๒. แบ่งให้นักเรียนออกเป็นกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับพระคัมภีร์และหลักการที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ในใบความรู้ที่ ๑ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้สรุปความรู้ลงในกระดาษปอูฟ ๓. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม ๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑ ๕. นักเรียนนำผลงานจัดแสดงในมุมนิทรรศการผลงาน แล้วให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงาน ครูให้ความรู้และเสนอแนะเพิ่มเติมให้นักเรียน	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ ๒. นิทาน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ใบงานที่ ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. อธิบายพระคัมภีร์และหลักการของ ศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลามได้ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่สำคัญ ๑. กระบวนการกลุ่ม คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีความใฝ่รู้		การวัดและประเมินผล ๑. ประเมินความรู้รอบพระคัมภีร์และหลักการของแต่ละศาสนา ๒. ประเมินทักษะกระบวนการปฏิบัติเป็นบุคคล ๓. ประเมินคุณธรรม ด้านความใฝ่รู้ ๔. ประเมินผลงานศิลปะ

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝื่อนี้ : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักฐานของแต่ละศาสนา
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

	ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับคัมภีร์และหลักฐานของแต่ละศาสนา โดยครูได้สรุปให้นักเรียนฟังว่า “หลักฐานของทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ดังนั้นถ้าบุคคลใดนับถือศาสนาใดก็ต้องปฏิบัติตามหลักธรรมนั้น จึงจะเกิดผลดีต่อตนเองและสังคม”	วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ๒. ประเมินความรู้จากใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงานที่ ๐๑ ๒. แบบบันทึกการประเมินทักษะ ๓. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม
		เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ๒. พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

ใบความรู้ที่ ๐๑

คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

๑. ศาสนาพุทธ มีคัมภีร์ที่สำคัญชื่อ พระไตรปิฎก ซึ่งบรรจุคำสอนของพระศาสดาสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าเป็นคัมภีร์สูงสุดในพระพุทธศาสนา โดย คำว่าพระไตรปิฎก มาจากภาษาบาลีคือ ตปิฎก แปลว่า ตะกร้าสามใบ หรือคำสอนสามหมวด (ติ หมายถึง สาม ปิฎก หมายถึง ตำรา คัมภีร์ หรือ กระจาด) แบ่งออกเป็น ๓ ปิฎก คือ ๑. พระวินัยปิฎก ๒. พระสุตตันตปิฎก ๓. พระอภิธรรมปิฎก

๒. ศาสนาคริสต์ มีคัมภีร์ที่สำคัญชื่อ คัมภีร์ไบเบิล แปลว่า หนังสือ เรียกโดยย่อว่าพระคัมภีร์ เป็นหนังสือที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้า มนุษย์ ความบาป และแผนการของพระเจ้าในการช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากความพินาศอันเนื่องมาจากความบาปสู่ชีวิตนิรันดร์ เป็นหนังสือที่บันทึกหลักธรรมคำสอนของศาสนาคริสต์ ซึ่งในบางเล่มมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนของศาสนายูดาห์ของชาวยิว ชาวคริสต์เรียกคัมภีร์ไบเบิล

๓. ศาสนาอิสลาม มีคัมภีร์ที่สำคัญชื่อ อัลกุรอาน แปลว่า บทอ่านบทท่อง มีหลักคำสอนสำคัญของศาสนาอิสลาม จะเน้นเรื่องความศรัทธาหรือความเชื่อโดยปราศจากการระวางสงสัย และการปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด ชาวมุสลิมจะต้องปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาด้วยกาย วาจา และใจ พิธีกรรมทางศาสนาที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวมุสลิมระลึกถึงพระเจ้าและได้พบปะพี่น้องมุสลิม

หลักคำสอนสำคัญของพระพุทธศาสนา

๑. อริยสัจ ๔ คือ ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) ทุกข์ คือ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
- ๒) สมุทัย คือ เหตุของความเป็นทุกข์ ได้แก่ ตัณหา
- ๓) นิโรธ คือ ความดับทุกข์ หรือนิพพาน
- ๔) มรรค คือ ข้อปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความดับทุกข์ หมายถึง อริยมรรค ๘ ประกอบด้วย

- (๑) สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ
- (๒) สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ
- (๓) สัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ
- (๔) สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ
- (๕) สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ
- (๖) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ
- (๗) สัมมาสติ คือ การตั้งสติชอบ
- (๘) สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจชอบ

อริยมรรค ๘ เมื่อสรุปรวมแล้วเรียกว่า ไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา

๒. **ขั้นที่ ๕ หรือเบญจขั้น** หมายถึง องค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย และ ส่วนที่เป็นจิตใจ ได้แก่

- ๑) รูปขั้น คือ ร่างกายและพฤติกรรมต่างๆ ประกอบด้วยธาตุ ๔ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ
  - ๒) วิญญาณขั้น คือ ความรู้อารมณ์ที่ผ่านมาจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
  - ๓) เวทนาขั้น คือ ความรู้สึก ซึ่งเป็นผลมาจากสุขเวทนา ความสุขทางกายและใจทุกขเวทนา คือ ทุกข์ทางกายและใจ และอุเบกขาเวทนา คือ ความไม่ทุกข์ไม่สุขทางกายและใจ
  - ๔) สัญญาขั้น คือ การกำหนดได้ ๖ อย่างจากวิญญาณและเวทนา คือ รูป รส กลิ่น เสียง
  - ๕) สังขารขั้น คือ ความคิด แรงจูงใจ สภาพที่ปรุงแต่งจิตใจให้คิดดี คิดชั่ว เป็นผลมาจาก วิญญาณและเวทนา
๓. **ไตรลักษณ์** หมายถึง ลักษณะทั่วไปของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลก ได้แก่
- ๑) อนิจจตา (อนิจจลักษณะ) คือ ความไม่เที่ยง
  - ๒) ทุกขตา (ทุกขลักษณะ) คือ ความเป็นทุกข์
  - ๓) อนัตตา (อนัตตลักษณะ) คือ ความไม่ใช่ตัวตน

หลักคำสอนของศาสนาคริสต์

๑. หลักคำสอนเรื่อง ตริเอกานุภาพ คือ การนับถือพระเจ้าองค์เดียว แบ่งเป็น ๓ ภาค คือ
  - ๑) พระบิดา หมายถึง พระเจ้า
  - ๒) พระบุตร หมายถึง พระเยซู
  - ๓) พระจิต หมายถึง วิญญาณบริสุทธิ์ในจิตใจของชาวคริสต์ที่มีศรัทธา
๒. หลักคำสอนเรื่องความรัก ศาสนาคริสต์เป็นศาสนา ที่ได้ชื่อว่าเป็นศาสนาแห่งความรัก สอนให้รักพระเจ้า รักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตัวเอง
๓. คำสอนเรื่องบัญญัติ ๑๐ ประการ ได้แก่
  - ๑) จงนับถือพระเจ้าองค์เดียว คือ พระยะโฮวาห์
  - ๒) อย่าออกนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ
  - ๓) ถวายวันพระเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์
  - ๔) จงนับถือบิดามารดา
  - ๕) อย่าฆ่าคน
  - ๖) อย่าผิดประเวณี
  - ๗) อย่าลักทรัพย์
  - ๘) อย่าใส่ความนินทาว่าร้ายผู้อื่น
  - ๙) อย่าคิดมิชอบ
  - ๑๐) อย่าโลภในสิ่งของผู้อื่น
๔. อาณาจักรพระเจ้า หมายถึง อาณาจักรแห่งจิตใจที่มีพระเจ้าเป็นเป้าหมาย

หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

๑. หลักศรัทธา ๖ ประการ

- ๑) ศรัทธาในพระอัลเลาะห์เพียงองค์เดียว
- ๒) ศรัทธาในบรรดามลาอิกะห์ คือ เทวทูต
- ๓) ศรัทธาในพระคัมภีร์
- ๔) ศรัทธาในบรรดาศาสนทูต
- ๕) ศรัทธาในวันพิพากษา
- ๖) ศรัทธาในกฎกำหนดสภาวะการณ์

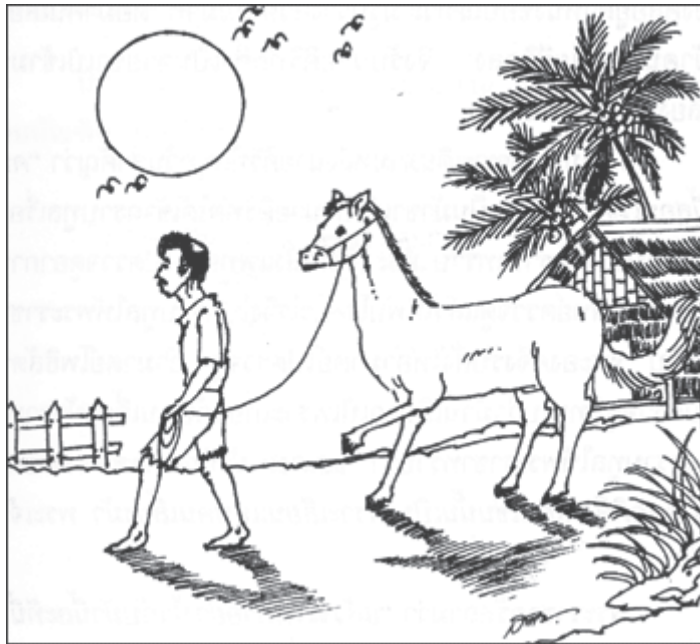
๒. หลักปฏิบัติ ๕ ประการ

- ๑) การปฏิญาณตน ยอมรับว่าพระอัลเลาะห์เป็นพระเจ้าองค์เดียว
- ๒) การละหมาด หรือ นมาซ วันละ ๕ ครั้ง
- ๓) การถือศีลอด หรือ อัสศิยาม หมายถึง การละหรืองดเว้นบริโภคอาหาร
- ๔) การบริจาคซะกาต หมายถึง การบริจาคทานหรือบริจาคทรัพย์ที่ได้มาด้วยความสุจริตแก่ผู้ที่ควรรับซะกาต
- ๕) การประกอบพิธีฮัจญ์ ณ วิหารกะบะห์ ที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ความสอดคล้องของหลักคำสอนทั้ง ๓ ศาสนา

๑. การทำความดี ละเว้นความชั่ว
๒. การแสดงความรัก ความเมตตา และเสียสละ
๓. การเสียสละเพื่อเพื่อนมนุษย์
๔. การพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ขยันหมั่นเพียร
๕. สอนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่เบียดเบียนกัน

นิทานเรื่อง ม้าซาเป่

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถี ทรงปรารภภิกษุผู้คบพวกผิดรูปหนึ่ง ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธก ว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระโพธิสัตว์เกิดเป็นอำมาตย์ผู้สอนธรรมของพระเจ้าสามะ ในเมืองพาราณสี พระราชามีม้ามงคล อยู่ตัวหนึ่งชื่อปณทวะ มีรูปร่างสวยงามมาก ต่อมาคนเลี้ยงม้าคนเดิม เสียชีวิตลง จึงรับนายคิริทตซึ่งเป็นชายซาเป่เข้ามาเลี้ยงม้าตัวนี้แทน

ฝ่ายม้าปณทวะเดินตามหลังนายคิริทตทุกวันสำคัญว่า “คนนี่สอนเรา” จึงกลายเป็นม้าซาเป่ไป นายคิริทตได้เข้ากราบทูลเรื่องมาซาเป่ให้พระราชาทราบ พระองค์ได้สั่งแพทย์ให้ไปตรวจดูอาการของม้า แพทย์ตรวจดูแล้วไม่พบโรคอะไรจึงไปกราบทูลให้พระราชาทราบ พระองค์จึงรับสั่งให้อำมาตย์ไปตรวจดู อำมาตย์โพธิสัตว์ไปตรวจดูก็ทราบว่าม้านี้เดินซาเป่เพราะเกี่ยวกับคนเลี้ยงม้าซาเป่ จึงกราบทูลให้ทราบว่าม้านี้เดินซาเป่เพราะเกี่ยวกับคนเลี้ยงม้าซาเป่ จึงกราบทูลให้พระราชาทราบว่า “ขอเดชะ ม้าปณทวะของพระองค์เป็นปกติดี ที่เดินเช่นนั้นเป็นเพราะแบบคนเลี้ยงม้า พระเจ้าข้า”

พระราชตรัสถามว่า “แล้วจะให้ทำอย่างไรกับม้านี้ละทีนี้” อำมาตย์จึงกราบทูลว่า “เพียงได้คนเลี้ยงม้าซาเป่ ม้าก็จะเป็นปกติเหมือนเดิม พระเจ้าข้า” แล้วกล่าวเป็นคาถาว่า

“ถ้าคนปริบูรณ์ด้วยอาการอันงดงามที่สมควรแก่ม้านั้น พึงจับม้านั้นที่บังเหียนแล้วจงไปรอบ ๆ สนามม้าไซร์ ม้าก็จะละอาการเขยกแล้วเลียนแบบคนเลี้ยงม้านั้นโดยพลัน”

พระราชารับสั่งให้เปลี่ยนคนเลี้ยงม้าใหม่ พอเปลี่ยนคนเลี้ยงม้าคนใหม่ ไม่นานม้านั้นก็เดินปกติดีเช่นเดิม พระราชาจึงได้พระราชทานลาภยศแก่พระโพธิสัตว์เป็นจำนวนมากในฐานะรู้อัธยาศัยของม้านั้น

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

คบคนพาล พาลพา ไปหาผิด

คบบัณฑิต บัณฑิตพา ไปหาผล

ที่มา : <http://www.dhammadham.org/chadoknt/chadoknt217.php>

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๑-๒

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด และสวยงาม
๓	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามหลักธรรมและคัมภีร์ของแต่ละศาสนา มีรายละเอียดครอบคลุม มีลำดับความคิดที่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	- ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงามและสร้างสรรค์มาก
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักธรรมและคัมภีร์ของแต่ละศาสนา แต่รายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิด ชัดเจนบ้าง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และไม่มี ความบกพร่องในการใช้ภาษาบ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	- ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงามและสร้างสรรค์บ้าง
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามหลักธรรมและคัมภีร์ของแต่ละศาสนา และมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำไม่ถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ มีความบกพร่องในการใช้ภาษามาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	- ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน - มีการใช้สีที่ไม่สวยงามและไม่สร้างสรรค์มาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนสถานเป็นสถานที่สำคัญของศาสนา ซึ่งจะเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรมของศาสนา ดังนั้นนักเรียนจึงต้องช่วยกันบำรุง ดูแลรักษาศาสนสถานให้สะอาด เหมาะสำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอขยายเนื้อหา

- ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- รูปภาพศาสนสถาน

- กระดาษ ๑๐๐ ปอนด์

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑, ๐๒

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี

- พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับศาสนสถานที่มีในชุมชนของตนเอง
ขั้นสอน	- ครูอธิบายให้นักเรียนได้รู้ถึงแนวทางในการบำรุงและดูแลศาสนสถาน - นักเรียนแบ่งกลุ่มเขียนแผนผังความคิดการบำรุงและดูแลศาสนสถาน - นักเรียนแต่ละคนวาดภาพการบำรุงและดูแลศาสนสถาน
ขั้นสรุป	- นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒ - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชน และเป็นศาสนสถานของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ให้นักเรียนได้ช่วยดูแลรักษาและบำรุงศาสนสถาน
การวัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

ขอบเขตเนื้อหา - ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน - วาดภาพระบายสี	ขั้นนำ - ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับศาสนสถานที่มีในชุมชนของตนเอง โดยใช้ภาพศาสนสถานให้นักเรียนได้ดู ขั้นสอน - ครูอธิบายให้นักเรียนได้รู้ถึงแนวทางในการบำรุงและดูแลศาสนสถานให้อยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน - ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน เขียนแผนผังความคิดวิธีการบำรุง รักษา และดูแลศาสนสถานในชุมชนของตนเอง - นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมหากนักเรียนยังไม่ถูกต้อง - ครูแจกกระดาษ ๑๐๐ ปอนด์ ให้นักเรียนทุกคน เพื่อให้นักเรียนวาดภาพศาสนสถาน ที่ตนเองนับถือ - นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานตนเองหน้าชั้นเรียน - นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ ๐๑	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - รูปภาพศาสนสถาน ภาระงาน / ชิ้นงาน - ใบงานที่ ๐๑ - ใบงานที่ ๐๒
จุดประสงค์ ความรู้ - อธิบายวิธีการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในศาสนสถาน และการบำรุงศาสนสถานของศาสนาที่ตนเองนับถือได้ ทักษะ - การทำความสะอาด คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ความไม่โลภ		การวัดและประเมินผล - ประเมินความรู้การบอกวิธีการปฏิบัติในศาสนสถาน และการบำรุงศาสนสถานของศาสนาที่ตนเองนับถือ - ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม - ประเมินคุณธรรมด้านความไม่โลภ

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้า : หน่วยงานย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

	ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชน และเป็นศาสนสถานของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ให้นักเรียนได้ช่วยดูแลรักษา และบำรุงศาสนสถาน	วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ๒. ประเมินความรู้จากใบงาน
		เครื่องมือ ๑. ใบงานที่ ๑๑ ๒. ใบงานที่ ๑๒ ๓. แบบบันทึกการประเมินทักษะ ๔. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี ๒. พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปเกี่ยวกับการบำรุงศาสนสถาน

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองให้สวยงาม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตัวอย่างสื่อประกอบการสอน

ศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ

ศาสนสถานของศาสนาพุทธ

ที่มา : <http://www.thaidphoto.com/forums/showthread.php?t=246355>

ศาสนสถานของศาสนาคริสต์

ที่มา : <https://pantip.com/topic/36569719>

ศาสนสถานของศาสนาอิสลาม

ที่มา : http://muslimhotreport.blogspot.com/2010/02/blog-post_20.html

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๑๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด และความสวยงาม
๓	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตาม เรื่องที่อ่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มี คำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	- ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์มาก
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่มีคำ และไม่มีความ บกพร่องในการใช้ภาษา บ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	- ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์บ้าง
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่อ่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยไม่ถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่มีคำ และมีความ บกพร่องในการใช้ภาษา เล็กน้อยมาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	- ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่าน ค่อนข้างยากและมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน - มีการใช้สีที่ ไม่สวยงามและ ไม่สร้างสรรค์มาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำความสะอาด
๓	นักเรียนวาดภาพได้เหมือนจริงและระบายสีได้สวยงามอยู่ในระดับดีมาก
๒	นักเรียนวาดภาพได้เหมือนจริงและระบายสีได้สวยงามระดับพอใช้
๑	นักเรียนวาดภาพได้เหมือนจริงและระบายสีได้สวยงามระดับต้องปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนาทุกศาสนามีสาวกที่ได้ทำหน้าที่ในการสืบสานและเผยแผ่ศาสนาไปยังชนรุ่นหลังให้ได้เรียนรู้ และปฏิบัติให้ถูกต้อง ดังนั้นนักเรียนควรได้ศึกษาและนำมาปฏิบัติตนให้เป็นคนดี

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

- สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- ใบความรู้ที่ ๑

- ใบงาน

- แบบทดสอบ

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี

- พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ทบทวนเกี่ยวกับศาสนสถานและการดูแล บำรุงรักษาศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชน - สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสาวกของแต่ละศาสนา และการปฏิบัติตนของสาวก
ขั้นสอน	- ครูเล่าประวัติสาวกของศาสนาต่าง ๆ - นักเรียนสืบค้นข้อมูล บันทึกลงในสมุด และอภิปรายร่วมกัน - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล และสรุปผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับการทำใบงาน สรุปเรื่องประวัติของสาวก วิธีการของปฏิบัติตนของสาวก - ทดสอบหลังเรียนจำนวน ๑๐ ข้อ - สรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้หน่วยย่อยที่ ๑ - นัดหมายนักเรียนเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการผลงานประจำหน่วยย่อยที่ ๑
การวัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยอย่ยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สถาก ประวัติสถาก และการปฏิบัติตนของสถาก บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - สถาก ประวัติสถาก และการปฏิบัติตนของสถาก	ขั้นนำ - ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับศาสนสถานและการดูแลบำรุงรักษาศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชน - ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสถากของแต่ละศาสนา และการปฏิบัติตนของสถาก ขั้นสอน - ครูเล่าประวัติพุทธสถากให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนได้ศึกษาตามใบความรู้ที่ ๑ - สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติปฏิบัติของพุทธสถาก จากเรื่องที่ครูเล่า แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง - นักเรียนเข้ากลุ่ม ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติของสถาก และการปฏิบัติตนของสถากของแต่ละศาสนา - นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายจาการสืบค้นข้อมูล - นักเรียนเขียนสรุปเกี่ยวกับประวัติของสถาก การปฏิบัติตนของสถาก ตามที่ได้สืบค้นลงในสมุดของแต่ละคน - นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - ใบความรู้ที่ ๑๑ - ใบงาน - แบบทดสอบ ภาระงาน / ชิ้นงาน - ใบงานที่ ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ - อธิบายประวัติของสถาก และวิถีการปฏิบัติตนของสถากได้ ทักษะ - กระบวนการกลุ่ม คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ความใฝ่รู้		การวัดและประเมินผล - ประเมินความรู้การอธิบายประวัติของสถาก และวิถีการปฏิบัติตนของสถาก - ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม - ประเมินคุณธรรมด้านความใฝ่รู้

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หนูน้อยวัยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สภาว ประวัติสภาว และการปฏิบัติตนของสภาว บูรณาการการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

	ขั้นสรุป - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล และสรุปผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับการทำใบงาน และสรุปเรื่องประวัติของสภาว และวิธีการปฏิบัติตนของสภาว - ครูตรวจสมุดงานของนักเรียน - ทดสอบหลังเรียนจำนวน ๑๐ ข้อ - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา - ครูและนักเรียนร่วมกันนำผลงานที่ได้ทำมาทั้งหมดจากกิจกรรมผลงานประจำหน่วยย่อยที่ ๑ มาจัด โดยให้นักเรียนนำผลงานของโรงเรียน โดยนำทั้งหมดจากกิจกรรมผลงานประจำหน่วยย่อยที่ ๑ มาจัด นิทรรศการในห้องนิทรรศการของโรงเรียน โดยนำผลงานในเวลากว่างหลังเลิกเรียน	วิธีการ - สังเกตพฤติกรรมการทำงาน - ประเมินความรู้จากใบงาน
	เครื่องมือ - ใบงานที่ ๑๑ - แบบบันทึกการประเมินทักษะ - แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม เกณฑ์การประเมิน - การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี - พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี	

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนสรุปเกี่ยวกับประวัติของสาวก และวิธีการปฏิบัติตนของสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

ชื่อสาวก.....

ประวัติ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การปฏิบัติตน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

ประวัติพุทธสาวก

พระอานนท์

พระอานนท์ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าอมิตโธนะ พระอนุชาของพระเจ้าสุทโธทนะ พระมารดาพระนามว่า กิสาโคตมี ท่านจึงเป็นพระอนุชาของพระพุทธเจ้า ท่านออกบวชพร้อมกับ เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายภคเจ้าชายกิมพิละ เจ้าชายอนุรุทธะ เจ้าชายเทวทัต กับนายภูษามาลา ชื่อว่า อุบาสี

หลังจากบวชแล้ว ท่านได้ฟังโอวาทของพระปุลณณมันตานีบุตร ได้บรรลุโสดาปัตติผล และได้มารับหน้าที่พุทธอุปัฏฐาก ประณินัตถิพระพุทธานุชา จนกระทั่งหลังพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๓ เดือน จึงได้บรรลุพระอรหันตผล และท่านบรรลุพระอรหันตผลโดยไม่อยู่ในอริยบาล ๔ คือ ยิน เติน นัง นอน นั่นคือ ท่านบรรลุพระอรหันตผลภายหลังจากที่ได้ปฏิบัติธรรมทั้งคืนขณะที่จะเอนกายลงนอนบนเตียง พอยกเท้าพ้นจากพื้นแต่ศีรษะยังไม่ทันถึงหมอน จิตของท่านก็หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย คลายความยึดมั่นลงได้ ในขณะที่พระพุทธเจ้าหลังจากตรัสรู้แล้ว ไม่มีพุทธอุปัฏฐาก พระสงฆ์สาวกต่างก็ผลัดกันทำหน้าที่อยู่รับใช้พระพุทธเจ้า ต่อมาพระสงฆ์สาวกเห็นสมควรว่าจักต้องมีภิกษุรูปใดรูปหนึ่งมาทำหน้าที่นี้ และพระสงฆ์ทั้งหลายก็ขอร้องให้ท่านรับหน้าที่ พระอานนท์จึงขอพร (เงื่อนไข) ๘ ประการต่อพระพุทธเจ้าก่อนรับหน้าที่พุทธอุปัฏฐาก ดังนี้

๑. พระพุทธองค์ต้องไม่ประทานจีวรอย่างดีแก่ท่าน
๒. ต้องไม่ประทานบิณฑบาตอย่างดีแก่ท่าน
๓. ต้องไม่ให้ท่านอยู่ในพระคันธกุฎีเดียวกับพระพุทธองค์
๔. ต้องไม่นำท่านไปในที่นิมนต์ด้วย
๕. ต้องเสด็จไปในที่นิมนต์ที่ท่านรับไว้
๖. ต้องให้คนที่มาแต่ไกลเพื่อเฝ้าได้เฝ้าทันที
๗. ต้องให้ทุลถามข้อสงสัยได้ทุกเมื่อ
๘. ถ้าไม่มีโอกาสไปฟังธรรมที่ทรงแสดง ขอให้ทรงแสดงซ้ำให้ท่านฟังด้วย

สำหรับเหตุผลที่ท่านขอพร ๘ ประการนั้น ได้แก่ พรที่ ๑ - ๔ เพื่อแสดงให้เห็นว่า ที่ท่านรับตำแหน่งพุทธอุปัฏฐาก มิใช่เพื่อลาภสักการะ และพรที่ ๕ - ๗ เพื่อแสดงว่าท่านเป็นผู้มีความปรารถนาจะปฏิบัติหน้าที่พุทธอุปัฏฐากอย่างอุทิศและให้เกิดประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของพระพุทธเจ้าและพุทธบริษัท พระอานนท์ได้ทำหน้าที่พุทธอุปัฏฐากได้เป็นอย่างดี จึงได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นเอตทัคคะ (ความเป็นเลิศกว่าผู้อื่น) ๕ ประการ ได้แก่

๑. เป็นพหูสูต (ทรงจำพุทธวจนะได้มากที่สุด)
๒. เป็นผู้มั่งคั่ง
๓. เป็นผู้มั่งคั่ง (แนวในการจำพุทธวจนะ)
๔. เป็นผู้มั่งคั่ง (ความเพียร)
๕. เป็นพุทธอุปัฏฐากผู้เลิศ

ในช่วงสุดท้ายแห่งพระชนมชีพของพระพุทธเจ้า พระอานนท์ได้ตามเสด็จจากเมืองราชคฤห์ไปยังเมืองกุสินาราได้รับถ่ายทอดพระพุทธโอวาทมากมาย ที่ยังมีเคยตรัสที่ไหนมาก่อน และหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านได้ถ่ายทอดให้ที่ประชุมสงฆ์อันประกอบด้วยพระอรหันต์ทรงอภิญญา ๕๐๐ รูปฟังและในการสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรกนี้ ท่านได้ทำหน้าที่วิสัชนาพระธรรม เมื่อท่านอายุได้ ๑๒๐ พรรษา ถึงเวลานิพพาน พระญาติทั้งสองฝั่งน้ำโรหิณีต่างก็ปรารถนาให้ท่านนิพพาน ณ บ้านเมืองของตนพระอานนท์จึงเข้าเตโชสมาบัติเหาะขึ้นในอากาศ อธิษฐานให้ร่างของท่านแตกออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งตกลง ณ ฝั่งเมืองกบิลพัสดุ์อีกส่วนหนึ่งตกลง ณ ฝั่งเมืองเทวทหะ เพื่อให้พระญาติทั้งสองฝ่ายนำอัฐิธาตุของท่านไปบรรจุไว้บูชา

คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

๑. เป็นผู้ทรงจำธรรมไว้ได้มาก พระอานนท์ได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นพหูสูต เพราะท่านทูลขอพรจากพระพุทธเจ้าก่อนเข้ารับตำแหน่งพุทธอุปัฏฐาก มีข้อหนึ่งความว่า ถ้าพระองค์ทรงแสดงธรรมเรื่องใดในที่ลับข้าพระองค์ ขอให้พระองค์ได้โปรดแสดงธรรมเรื่องนั้นแก่ข้าพระองค์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้เอาใจใส่ชวนชวนในการศึกษาและทรงจำเป็นอย่างดียิ่ง

๒. เป็นผู้ช่วยระงับความแตกร้างในพุทธจักร คราวที่พระเจ้าเมืองโกสัมพีเกิดทะเลาะวิวาทกันเป็นฝ่ายพระพุทธเจ้าทรงตั้งเตือนก็ไม่สามารถคลายทิฐิมานะพระเหล่านั้นลงได้ พระองค์จึงเสด็จไปจำพรรษาในป่าปาลิเลยยกะ ต่อมาพระเหล่านั้นเกิดสำนึกผิดรู้สึกละอายใจ จึงเข้าไปหาพระอานนท์ พร้อมขอร้องให้ท่านพาไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อทูลขอขมา พระอานนท์ได้ทำตามจนสามารถระงับความแตกร้างให้กลับคืนสภาวะปกติได้

๓. เป็นผู้รับภาระในพระพุทธศาสนา ในคราวปฐมสังคายนา ท่านได้ทำหน้าที่วิสัชนาพระธรรม โดยรวบรวมพระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่ จนปรากฏเป็น พระสุตตันตปิฎก และ พระอภิธรรมปิฎก ให้เราได้ศึกษาจนกระทั่งทุกวันนี้

๔. เป็นผู้สืบทอดพระศาสนา ท่านเป็นผู้มีศิษย์มาก ต่อมาศิษย์ของท่านได้มีบทบาทสำคัญในการทำสังคายนาครั้งที่ ๒ คือ พระสัพพกามี พระยสกาภิกษุบุตร และพระเรวตะ เป็นต้น แสดงถึงความเป็นผู้มีอัครมัยไตรปิฎกที่เพียบพร้อมดีงาม ทำให้มีผู้เคารพเลื่อมใสและแสดงตนเป็นศิษย์จำนวนมาก

พระสารีบุตร

พระสารีบุตร เดิมชื่อ อุปติสสะ เป็นบุตรของวังคันทพราหมณ์ มารดาชื่อสารี บิดาเป็นนายบ้าน อุปติสสะคาม ใกล้เมืองราชคฤห์ บิดามารดามีฐานะร่ำรวย เหตุที่ท่านได้ชื่อว่า สารีบุตร เนื่องจากเมื่อท่านบวชแล้วเพื่อนพระภิกษุด้วยกันมักเรียกท่านว่า สารีบุตร แปลว่า บุตรนางสารีตามชื่อมารดาของท่านอุปติสสะมีสหายคนหนึ่งชื่อว่า โกลิตะ เป็นบุตรของนายบ้านโกลิตคามซึ่งอยู่ไม่ไกลกันนัก ทั้งสองเป็นเพื่อนสนิทกัน เทียวด้วยกันและศึกษาศิลปวิทยา ร่วมกัน วันหนึ่งทั้งสองได้ไปเที่ยวชมมหรสพในเมืองเห็นความไร้สาระของมหรสพเกิดความเบื่อหน่ายในการเสพสุข สาราญจึงปรึกษากันแล้วชวนกันพร้อมกับบริวารบวชเป็นปริพาชกอยู่ในสำนักสังขย เวลัฏฐบุตร เพื่อศึกษาธรรม แต่ยังมีได้บรรลุดุธรรมพิเศษเป็นที่สุดที่พอใจ จึงนัดหมายกันว่าผู้ใดได้บรรลุดุธรรมพิเศษก่อน ผู้นั้นจงบอกแก่ผู้อื่น

ขณะนั้นเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ พระอัสสชิซึ่งเป็นองค์หนึ่งในจำนวน ปัญจวัคคีย์ได้เดินทางมาเพื่อเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าและกำลังบิณฑบาตอยู่ อุปติสสะได้พบท่านเกิดความเลื่อมใสศรัทธา จึงติดตามไปเมื่อพระอัสสชิฉันอาหารเสร็จแล้ว จึงได้เข้าไปถามถึงข้อปฏิบัติ พระอัสสชิได้แสดงธรรมให้ฟังสั้น ๆ ว่า “สิ่งทั้งหลายย่อมเกิดจากเหตุ จะดับไปก็เพราะเหตุดับ” อุปติสสะได้ฟังเกิดดวงตาเห็นธรรม คือ เข้าใจแจ่มแจ้ง สิ้นความสงสัยบรรลุโสดาบัน เมื่อทราบข่าวพระพุทธเจ้าประทับอยู่พระเวฬุวันจึงนำธรรมที่ตนได้ฟังไปเล่าถ่ายทอด ให้โกลิตะผู้เป็นสหายฟัง โกลิตะเมื่อฟังแล้วก็ได้ดวงตาเห็นธรรมเช่นเดียวกัน จึงไปลาอาจารย์สังขย พร้อมทั้งบริวารพากันไปเฝ้าพระพุทธเจ้า และได้ขอบวชเป็นพระสาวกพร้อมทั้งบริวาร พระพุทธเจ้าประทานบวชให้ทั้งหมด เมื่อบวชแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาอบรม บริวารทั้งหมดได้สำเร็จจรทนต์ก่อน ส่วนอุปติสสะ ได้บำเพ็ญธรรม ต่อมาอีก ๑๕ วันจึงได้สำเร็จจรทนต์พระสารีบุตรได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุอื่นในทาง ปัญญา เป็นผู้มีความคิดเป็นเลิศด้านปัญญา เป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า เป็นกำลังสำคัญในการประกาศ พระศาสนาพระสารีบุตรนิพพานวันเพ็ญกลางเดือน ๑๒ นิพพานก่อนพระโมคคัลลานะ ๑๕ วัน และก่อนพระพุทธเจ้า ประมาณ ๗ เดือน ก่อนนิพพานท่านได้เทศนาถ่อมเกล่าจิตใจของบิดามารดาของท่านให้กลับใจมานับถือ พระพุทธศาสนาจนเป็นผลสำเร็จ

คุณธรรมที่เป็นแบบอย่าง

๑. เป็นผู้ที่มีปัญญาเลิศ สามารถเข้าใจพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างลึกซึ้งและอธิบายให้คนอื่น ฟังได้อย่างดีเยี่ยม แม้เรื่องยากเพียงไรก็ตาม ก็สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ง่าย เมื่อมีพระสงฆ์สาวกจะทูลลาไปต่างเมือง พระพุทธเจ้ามักตรัสให้ไปลาและรับฟังโอวาทจากพระสารีบุตรด้วย
๒. เป็นผู้ที่มีขันติเป็นเลิศ มีความสงบเสถียรไม่คิดร้ายใคร ไม่โกรธหรือคิดตอบโต้ใคร ๆ เช่น ท่านถูกพราหมณ์ คนหนึ่งซึ่งทราบว่า ท่านไม่โกรธและมีความอดทน ย่องไปทูปข้างหลังจนท่านเซไปข้างหน้า ท่านก็ไม่เหลียวมอง ทำให้พราหมณ์เกิดความสำนึกผิดและขอขมาท่าน
๓. เป็นผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทีเป็นเลิศ พระสารีบุตรเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที ท่านนับถือพระอัสสชิ เป็นพระอาจารย์องค์แรกของท่าน เมื่อรู้ว่าพระอัสสชิอยู่ในทิศใด เวลาจะนอนท่านจะหันศีรษะไปทางทิศนั้น นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้ยอดกตัญญูรู้คุณแม่เพียงเพราะพราหมณ์แก่ชื่อว่าราชะซึ่งเคยตักข้าวใส่บาตรท่าน

ทัฬพีท่านก็จำได้และเมื่อราธพราหมณ์ประสงค้จะบวชแต่ไม่มีใครรับรองให้บวชท่านก็กราบทุลพระพุทธรเจ้า
ขอรับหน้าทึบวชให้

๔. เป็นผู้มีควมอ่อนน้อมถ่อมตน พระสารีบุตร เป็นผู้มีควมอ่อนน้อมถ่อมตนมาก ถึงแม้จะได้รับการ
ยกย่องจากพระพุทธรเจ้าว่ามีปัญญาเทียบเท่าพระองค์ ท่านก็ไม่เคยลืมนท่านอ่อนโยนต่อทุกคน ด้วยคุณสมบัติ
ดังกล่าวท่านจึงเป็นที่รักของเพื่อนพระสาวกด้วยกันเป็นอย่างมาก

องคุลีมาล

ท่านเกิดในวาระพราหมณ์ เมืองสาวัตถี บิดาชื่อภัคคะ เป็นปุโรหิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล มารดาชื่อ มันทานี มีชื่อเดิมว่า อหิงสกะ มีความเป็นอยู่สุขสบาย เมื่อเจริญวัยได้ไปศึกษาศิลปวิทยาในสำนักของอาจารย์ ทิศาปาโมกข์เมืองตักกสิลา ท่านตั้งใจศึกษาอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็รับใช้อาจารย์และภรรยาด้วยความเคารพ จึงทำให้ท่านเป็นที่โปรดปรานมาก จนศิษย์คนอื่น ๆ พากันอิจฉาริษยาและใส่ร้ายท่านต่าง ๆ นานา โดยที่สุด กล่าวหาว่าท่านเป็นชู้กับภรรยาของอาจารย์

ในที่สุดอาจารย์ก็หลงเชื่อจึงวางแผนฆ่าท่าน โดยบอกว่าศิษย์ที่ศึกษาจบศิลปวิทยานั้นต้องให้ครู ทักษิณา (ของบุษาคครู) แก่อาจารย์ กล่าวคือ นิ้วมือขวาของคน ๑,๐๐๐ นิ้วด้วยเชื่อว่าท่านจะต้องถูกฆ่าตาย เสียก่อน อหิงสกะกุมารจึงออกถ่านิ้วมือคน และนำมาร้อยเป็นพวงมาลัยคล้องไหล่ เป็นเหตุให้ได้ชื่อว่า “องคุลีมาล” (ผู้มีนิ้วเป็นพวงมาลัย) ต่อมาความทราบถึงพระเจ้าปเสนทิโกศล พระองค์จึงรับสั่งให้จัดกำลังทหาร ออกตามล่าท่าน

วันหนึ่ง โจรองคุลีมาลนับนิ้วมือนิ้วขาอีกนิ้วเดียวก็จะครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว ตั้งใจว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วก็จักกลับไปเยี่ยมบิดามารดา จึงออกจากกลางป่ามายืนดักอยู่ที่ปากทางเข้าป่า ฝ่ายนางมันทานีซึ่งเป็นมารดา ของท่านทราบว่ากองทัพของพระเจ้าปเสนทิโกศลกำลังมา จึงเดินมุ่งหน้าไปทางป่าที่โจรองคุลีมาลซ่อนอยู่ และวันนั้นพระพุทธเจ้าก็ได้ทรงตรวจดูอุปนิสัยของเวไนยสัตว์ ทรงเห็นอุปนิสัยของโจรองคุลีมาลจะสามารถ บรรลุมรรคผลได้ จึงรีบเสด็จไปโปรดทันเวลาที่นางมันทานีมาถึง

เมื่อโจรองคุลีมาลเห็นพระพุทธเจ้าก็วิ่งไล่ตามพระพุทธเจ้าเพื่อประสงค์จะฆ่าและตัดเอานิ้วมือ พระพุทธเจ้า ทรงแสดงปาฏิหาริย์ให้โจรองคุลีมาลวิ่งตามไม่ทันจนรู้สึกเหนื่อยล้า แล้วหยุดยืนอยู่กับที่ร้องขึ้นว่า “หยุดก่อน สมณะ หยุดก่อน” พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “เราหยุดแล้ว แต่ท่านยังไม่หยุด” พอพระพุทธเจ้าอธิบายให้ทราบว่า เราหยุดฆ่าสัตว์แล้ว แต่ท่านยังไม่หยุด จึงพิจารณาตามและได้บรรลุโสดาปัตติผล ยอมทิ้งดาบกำลงกราบ พระบาทและทูลขอบวช พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ตามที่ทูลขอ ครั้นบวชแล้วเจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุอรหัตผล ในเวลาต่อมา

ภายหลังบรรลุอรหัตผลแล้ว ขณะเสวยวิมุตติสุขอยู่นั้นเกิดปีติโสมนัส ท่านได้แสดงความรู้สึกว่า “ผู้ใด ประมาทมาก่อนแล้วเลิกประมาทเสียได้ภายหลัง ผู้นั้นย่อมเป็นเหมือนพระจันทร์ที่โผล่พ้นเมฆหมอก คือทำ โลกนี้ให้สว่างไสวได้”

ต่อมาท่านออกบิณฑบาต แต่กลับถูกขว้างปาด้วยก้อนดินและท่อนไม้จนบาตรแตก ตัวท่านก็บาดเจ็บ จึงจำต้องกลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้าที่วัดเชตวัน พระพุทธเจ้าทรงสอนท่านให้อดทน และทรงสอนว่าท่านกำลัง ได้รับผลกรรมที่ทำไว้ ท่านจึงแผ่เมตตาจิตไปในสรรพสัตว์ ท่านได้รับสรรเสริญว่าเป็นพระเถระประเภท “ต้นคด ปลายตรง” คือ เบื้องต้นประมาทพลาดพลั้ง แต่ต่อมากลับเนื้อกลับตัวเป็นพระสาวกที่ดี เป็นตัวอย่างของ อุนชนรุ่นหลังเป็นอย่างดี

คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

๑. เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร พระองค์สิริมาลตอนเป็นอหิงสกะกุมาร ได้เข้ารับการศึกษาล่าเรียนจากอาจารย์ทศปาโมกษ์ ท่านมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ตลอดถึงคอยรับใช้ใกล้ชิดอาจารย์และภรรยา จนเป็นที่รักและโปรดปรานของอาจารย์

๒. เป็นผู้ไม่ประมาท หลังจากที่พระองค์สิริมาลได้เข้าเฝ้าและฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าแล้ว ท่านกลับได้สติ จึงทูลขอบวชซึ่งพระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาตบวชให้ นับว่าท่านเป็นคนประเภทต้นคดปลายตรง สมควรยึดถือเป็นเยี่ยงอย่าง

๓. เป็นผู้มีความอดทน หลังจากท่านบวชแล้ว ประชาชนมักหวาดกลัวท่าน บางครั้งถึงกับถูกเขาขว้างด้วยก้อนหิน ได้รับทุกขเวทนาอย่างแสนสาหัส แต่ท่านก็มีความอดทน บำเพ็ญสมณธรรมและได้บรรลุอรหัตต์ในที่สุด

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

ประวัติและผลงาน พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เดิมชื่อ ปั่น นามสกุล เสน่ห์เจริญ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๕๔ ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีกุน ที่ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง เป็นบุตรของ นายวัน นางคล้าย เสน่ห์เจริญ มีพี่ชาย ๑ คน พี่สาว ๒ คน และน้องสาว ๑ คน

วัยเด็ก เริ่มเข้าเรียนที่โรงเรียนประจำอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จากนั้นย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนประจำจังหวัดพัทลุง จนจบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในสมัยนั้น แล้วไม่ได้ศึกษาต่อเพราะมีอุปสรรคทางบ้าน บิดาป่วยต้องลาออกเพื่อช่วยเหลือครอบครัว

วัยหนุ่ม ติดตามพระภิกษุผู้เป็นลุงไปประเทศมาเลเซีย แล้วกลับมาทำงานเหมืองแร่และสวนยางที่จังหวัดภูเก็ต พออายุได้ ๑๘ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดอุปัชฌายาราม ตำบลเขานิเวศน์ จังหวัดระนอง ได้เป็นครูใหญ่ในโรงเรียนประชาบาล ได้รับเงินเดือนๆ ละ ๒๕ บาท และได้เรียนนักธรรม จนสอบได้นักธรรมตรีได้ที่ ๑ ของมณฑลภูเก็ต อายุ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่วัดนางลาด ตำบลเขาเจ็ยก อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง โดยมี พระครูจรรยาภรณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้ร่วมธุดงค์เผยแพร่พระพุทธศาสนา และได้ไปจำพรรษาที่สวนโมกขพลาราม ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมกับท่านพุทธทาส ต่อจากนั้น ท่านได้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร จนสอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ท่านปัญญานันทภิกขุ ได้ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการปาฐกถาธรรม และได้ออกเทศน์ตามหมู่บ้านโดยรถยนต์ติดเครื่องขยายเสียงและเขียนบทความต่าง ๆ ลงหนังสือพิมพ์ชาวเหนือ ท่านได้อยู่จำพรรษาที่วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่ นานถึง ๑๑ พรรษา (พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๐๒)

นอกจากนั้น ท่านยังได้เดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนายังทวีปยุโรป และร่วมประชุมกับขบวนการศีลธรรมโลก (M.R.A) ที่เมืองโคซ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ท่านปัญญานันทภิกขุ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระปัญญานันทมุนี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ และท่านได้รับอาราธนาจากกรมชลประทาน ให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

- ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระราชานันทมุนี”
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้รับรางวัล “สังข์เงิน” เป็นเกียรติในฐานะพระภิกษุผู้เผยแพร่ธรรมะยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๒๐ จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาครุศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับถวายปริญญาสังคมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาครุศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็น “พระเทพวิสุทธินิธี”

- ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาครุศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระธรรมโกศาจารย์”
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๑๘ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ท่านได้ลาออกจากตำแหน่ง

คุณธรรมที่เป็นแบบอย่าง

ท่านปัญญานันทะภิกษุเป็นพระญาติธรรมกับท่านพุทธทาสภิกษุ จึงมีบุคลิกลักษณะเช่นเดียวกับท่านพุทธทาสภิกษุ ท่านจึงมีคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างเหมือนกันกับท่านพุทธทาสภิกษุ ดังนี้

๑. ท่านทรงเป็นแบบอย่างของพระภิกษุและชาวพุทธทุกคนในการศึกษาค้นคว้าหลักธรรมะให้เข้าใจอย่างแท้จริง โดยเหตุผลเช่นเดียวกับท่านพุทธทาสภิกษุ
๒. ท่านทรงแต่งตำราทางพระพุทธศาสนาไว้มากมายก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านที่สามารถนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้าที่ท่านเขียนไว้ไปประพฤติปฏิบัติได้
๓. ท่านเป็นแบบอย่างของชาวพุทธในการเผยแผ่ธรรมะที่ถูกต้องให้แก่ชาวโลก โดยท่านได้เดินทางไปเผยแผ่ธรรมะในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด และความสวยงาม
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่อ่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	- ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์มาก
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และไม่มีควม บกพร่องในการใช้ภาษา บ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	- ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์บ้าง
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่อ่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สละสลวย ไม่ถูกต้อง ไม่มีการ เว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่อง ในการใช้ภาษาเล็กน้อย มาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	- ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่าน ค่อนข้างยาก และมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน - มีการใช้สีที่ไม่สวยงาม และไม่สร้างสรรค์มาก

เกณฑ์การให้คะแนนด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนนด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**
  - ก. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
  - ข. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นพระมารดาผู้อุปถัมภ์ ๒ กษัตริย์ไทย
  - ค. ผู้ดี คือ ผู้ประพฤติชอบทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับชุมชน
  - ง. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นสมเด็จพระย่าของแผ่นดิน
๒. ข้อใดกล่าวถึงพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. พระพุทธศาสนาถือกำเนิดในประเทศเนปาล
  - ข. พระพุทธศาสนากำเนิดมาแล้วประมาณ ๓,๕๐๐ ปี
  - ค. พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา
  - ง. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันคริสต์มาสและวันอาสาฬหบูชา
๓. ข้อใดกล่าวถึง “ปัญจวัคคีย์” **ไม่ถูกต้อง**
  - ก. ทำให้เกิดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันวิสาขบูชา
  - ข. เคยปรนนิบัติรับใช้พระพุทธเจ้า
  - ค. มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนา
  - ง. มีพระรัตนตรัยครบสามประการ
๔. ข้อใดเกี่ยวข้องกับพระเจ้าพิมพิสารตามประวัติพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องที่สุด
  - ก. เคยปรนนิบัติรับใช้พระพุทธเจ้า
  - ข. ทำให้เกิดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันอาสาฬหบูชา
  - ค. มีพระรัตนตรัยครบสามประการ
  - ง. ทรงถวายวัดเวฬุวัน (สวนไผ่) ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา
๕. วันใด เป็นวันสำคัญของศาสนาคริสต์
  - ก. วันที่ ๑ มกราคม ของทุกๆ ปี
  - ข. วันที่ ๒๕ มกราคม ของทุกๆ ปี
  - ค. วันที่ ๒๕ ธันวาคม ของทุกๆ ปี
  - ง. วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกๆ ปี

๖. ข้อใดกล่าวถึงศาสนาอิสลามไม่ถูกต้อง
- ก. ชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าพระพุทธศาสนา
  - ข. ศาสนาอิสลามกำเนิดขึ้นที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย
  - ค. ผู้นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม
  - ง. นบีมุฮัมมัด เป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม
๗. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
- ก. การละหมาด การถือศีลอด เป็นการปฏิบัติตนของศาสนาคริสต์
  - ข. ศาสนาคริสต์มีหลักธรรมสำคัญ ได้แก่ บัญญัติ ๓ ประการ หลักความรักในพระเจ้า
  - ค. พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมที่ละเว้นจากความชั่ว
  - ง. โอวาทปาฏิโมกข์หรือโอวาท ๓ เป็นหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา
๘. บุคคลใดแสดงออกทางวาจาได้เหมาะสมที่สุด
- ก. สมศรีพูดกับคุณครูว่า “คุณครูไปเที่ยวกับหนูไหม”
  - ข. สมคิดพูดกับสมชายว่า “เราคงจะไปเที่ยวกับเธอไม่ได้นะ”
  - ค. ธนุบอกคุณพ่อว่า “วันนี้เราไม่ไปโรงเรียนนะ”
  - ง. พิชัยพูดกับพระที่เดินผ่านว่า “ไปไหนครับ”
๙. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
- ก. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
  - ข. เป็นแหล่งจัดงานรื่นเริง
  - ค. เป็นศูนย์รวมการทำความดี
  - ง. เป็นที่ประกอบศาสนพิธีและเป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม
๑๐. หลักคำสอนใดที่ทุกๆ ศาสนามีเหมือนกัน
- ก. สอนให้ทุกคนละหมาดวันละ ๕ เวลา
  - ข. สอนให้ทุกคนบริจาคทาน
  - ค. สอนให้ทุกคนนับถือพระเจ้าองค์เดียว
  - ง. สอนให้ทุกคนทำความดี

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ก	๖	ก
๒	ค	๗	ง
๓	ก	๘	ข
๔	ง	๙	ข
๕	ค	๑๐	ง

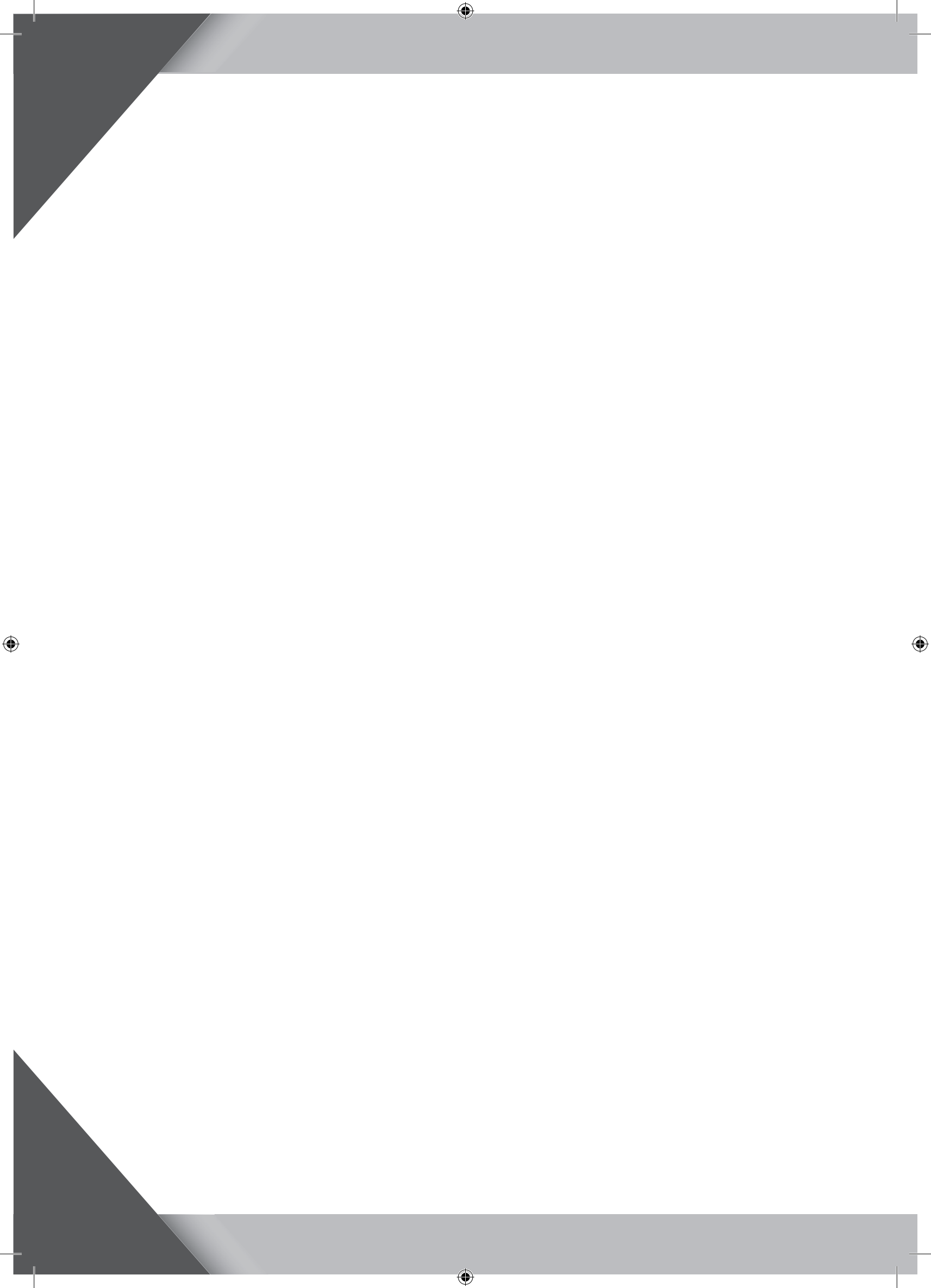

A decorative floral wreath composed of various flowers and leaves, arranged in an oval shape around the central text.

หน่วยย่อยที่ ๒
ปฏิบัติมาเป็นิจ

ใบสรุปหน้าหน่วยการเรียนรู้

หน่วยย่อยที่ ๒

จำนวนเวลาเรียน ๑๐ ชั่วโมง

ชื่อหน่วย ปฏิบัติมาเป็นนิจ

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๔ แผน

สาระสำคัญของหน่วย

ศาสนาทุกศาสนามีศาสนพิธีและพิธีกรรม ที่จะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีหรือพิธีกรรม รวมถึงนักเรียนต้องรู้จักการทำความเคารพพระรัตนตรัยให้ถูกต้อง การปฏิบัติตามไตรสิกขา และหลักโอวาท ๓

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ.ส ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๔, ป.๔/๗

มฐ.ส ๑.๒ ตัวชี้วัด ป.๔/๒, ป.๔/๓

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก

ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ

การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธ และศาสนาที่ตนนับถือ

การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย

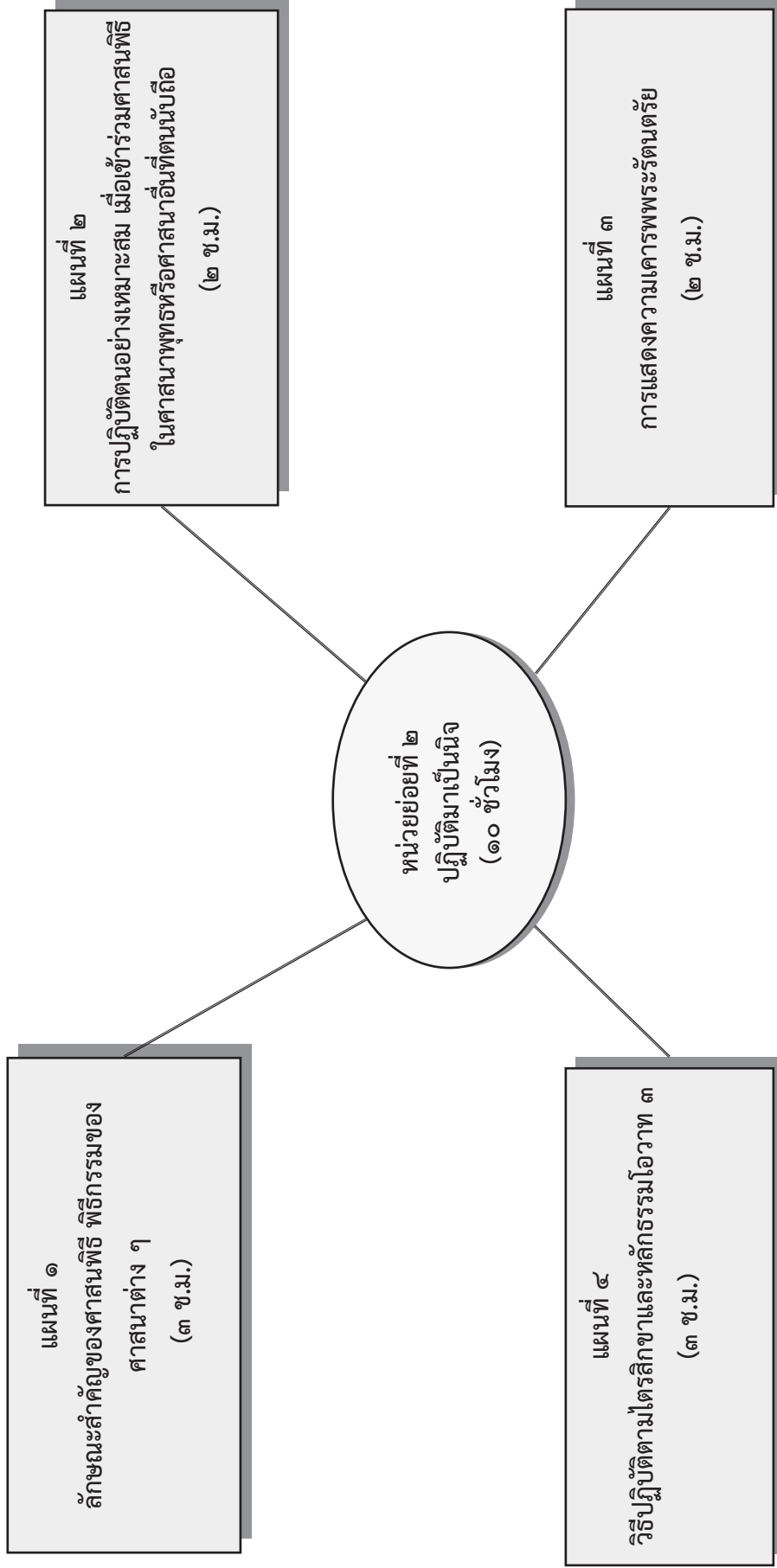

วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓

โครงสร้างหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่	ชื่อหน่วยย่อย	จำนวนแผน	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เวลา	หมายเหตุ
๑	ปฏิบัติมาเป็นนิจ	๔	- ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ - การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ - การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย - วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓	๓ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง	

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี
หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ (๑๐ ชั่วโมง)

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนพิธี เป็นกิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรได้เรียนรู้เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง รวมถึงการปฏิบัติในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะของนักเรียนที่จะประกาศตนเป็นพุทธศาสนิกชน เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- รูปภาพศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑

- ใบงานที่ ๐๑ - ๐๒

๓. การวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

- ตรวจผลงาน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- นักเรียนดูภาพศาสนพิธี และพิธีกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ในโบสถ์ การละหมาด และการประกอบพิธีบูชาเทวา สนทนาเกี่ยวกับภาพในประเด็นการเรียนรู้
ขั้นสอน	- อาสาสมัครนักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนพิธี พิธีกรรมที่เคยเห็นหรือเคยเข้าร่วมพิธีกรรมในชุมชน - แบ่งกลุ่มนักเรียน ศึกษาใบความรู้ที่ ๐๑ เรื่องศาสนพิธีของแต่ละศาสนา - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะสำคัญของศาสนพิธีของแต่ละศาสนา
การวัดและประเมินผล	- สังเกตพฤติกรรมการทำงาน - การทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลักษณะสำคัญของศาสนาพืธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

ขอบเขตเนื้อหา ลักษณะสำคัญของศาสนาพืธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ	ชั้นนำ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนดูภาพศาสนาพืธี และพิธีกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ในโบสถ์ การละหมาด และการประกอบพิธีบูชาเทวา สันทนาเกี่ยวกับภาพ สังเกตว่าแต่ละภาพมีความแตกต่างกันอย่างไร นักเรียนเคยปฏิบัติเหมือนกับบุคคลในภาพใด	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. รูปภาพศาสนาพืธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ ๒. ใบความรู้ที่ ๐๑ ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ผลงานแผนที่ความคิด ๒. ใบงานที่ ๐๑ - ๐๒
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกลักษณะสำคัญของศาสนาพืธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ ได้ ๒. บอกข้อปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเมื่อเข้าไปร่วมพิธีศาสนาอื่น ทักษะ ๑. การสืบค้น การรวบรวมข้อมูล ๒. การทำงานกลุ่ม ๓. การคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ความไม่เฝเรียนรู้	ชั้นสอน ๑. อาสาสมัครนักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนาพืธี พิธีกรรมที่เคยเห็นหรือเคยเข้าร่วมพิธีกรรมในชุมชน ๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่องศาสนาพืธีของแต่ละศาสนา ๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมใบงานที่ ๐๑ และให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ ๕. นักเรียนช่วยกันนำผลงานติดบนป้ายจัดนิทรรศการ ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะสำคัญของศาสนาพืธีของแต่ละศาสนา โดยการสนทนาซักถาม	การวัดและประเมินผล ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ๒. ตรวจผลงาน วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. ตรวจใบงาน เครื่องมือ ๑. แบบสังเกต ๒. แบบบันทึกคะแนน ๓. แบบทดสอบ ๔. แบบประเมินผล

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

.....

คำสั่ง : ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ๑) พิธีกรรมที่มีขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน เพื่อแสดงออกถึงความเชื่อทางพุทธศาสนา หมายถึงข้อใด
ก. ศาสนพิธี	ข. วันสำคัญ
ค. หลักธรรมคำสอน	ง. ศาสนสถาน
- ๒) ข้อใดเป็นศาสนพิธีในงานมงคล
ก. ทำบุญหน้าศพ ๗วัน	ข. ทำบุญอุทิศ
ค. ทำบุญอุทิศบาป	ง. อุปสมบท
- ๓) การนิมนต์พระงานมงคลจะนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์เป็นเลขี่ ยกเว้นตามข้อใด
ก. งานอุปสมบท	ข. งานวันเกิด
ค. งานมงคลสมรส	ง. งานขึ้นบ้านใหม่
- ๔) ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนพิธีในงานมงคล
ก. การนิมนต์พระสงฆ์มาใช้คำว่า ขออาราธนาสวดพระพุทธมนต์	
ข. นิยมพระมาเป็นจำนวนคี่	
ค. เป็นการทำบุญเกี่ยวกับการตายหรือทำในสิ่งที่คิดว่าร้ายให้กลายเป็นดี	
ง. มีที่มาจากกรปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า	
- ๕) ข้อใดเป็นกุศลพิธี
ก. การทำบุญเลี้ยงพระในงานวันเกิด	ข. งานมงคลสมรส
ค. การเวียนเทียน	ง. การทำบุญในงานศพ
- ๖) ข้อใดไม่ใช่ทานพิธี
ก. ถวายตนเป็นพุทธมามกะ	ข. ถวายสังฆทาน
ค. ถวายผ้าป่า	ง. ถวายสลากภัต
- ๗) พิธีต่างๆ ไป รวมถึงรัฐพิธีด้วย หมายความว่าถึงข้อใด
ก. ราชพิธี	ข. บุญพิธี
ค. ทานพิธี	ง. ปกิณกะพิธี
- ๘) ข้อใดคือความหมายของทานพิธี
ก. พิธีบำเพ็ญกุศล	ข. พิธีทำบุญ
ค. พิธีถวายทาน	ง. พิธีเบ็ดเตล็ด

๙) พิธีว่าด้วยการบำเพ็ญกุศล เช่น การรักษาอุโบสถศีล จัดอยู่ในศาสนพิธีข้อใด

ก. กุศลพิธี

ข. บุญพิธี

ค. ทานพิธี

ง. ปกิณกะพิธี

๑๐) กุศลพิธีข้อใดที่พุทธศาสนิกชนนิยมปฏิบัติในตอนเย็นของวันมาฆบูชา

ก. พิธีกรรมถือนิสาสัย

ข. พิธีเข้าพรรษา

ค. พิธีทำวัตรสวดมนต์

ง. พิธีเวียนเทียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

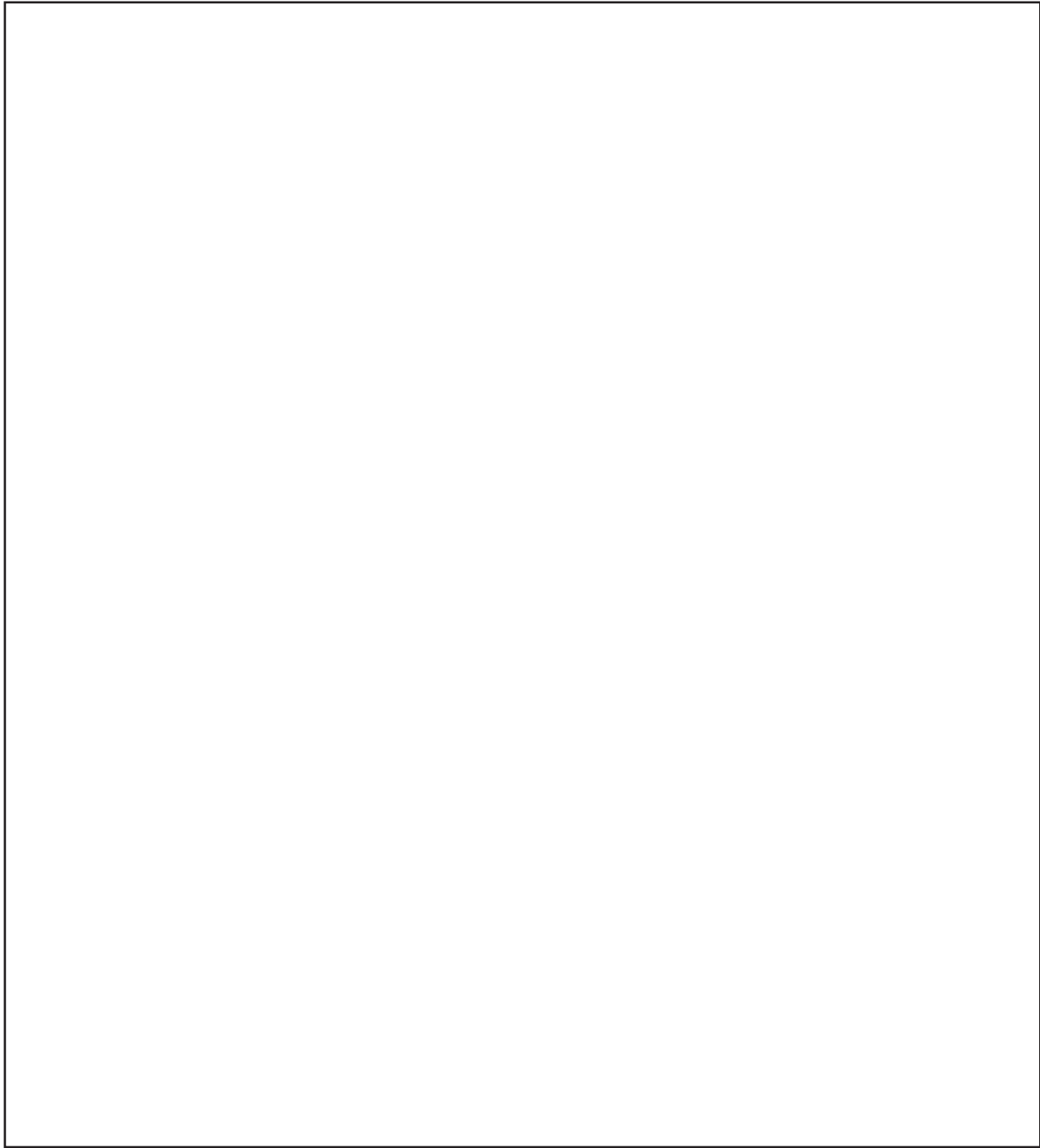
ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ก	๖	ก
๒	ง	๗	ง
๓	ค	๘	ค
๔	ค	๙	ง
๕	ค	๑๐	ง

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง ๑. นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับพิธีของศาสนาต่าง ๆ ๑ ศาสนาตามที่ตนสนใจ

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง ศาสนพิธีของศาสนาพุทธ

ศาสนาพิธีต่าง ๆ ช่วยทำให้ความศรัทธาต่อพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เป็นสิ่งตอกย้ำใจให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้อย่างดีเยี่ยม จึงเป็นระเบียบแบบแผนอันดีงามที่ควรรักษาไว้คู่กับพระพุทธศาสนาตลอดไป ในพระพุทธศาสนาแบ่งศาสนาพิธีออกเป็น ๔ หมวดใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. กุศลพิธี เป็นพิธีที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอบรมความดีงามทางพระพุทธศาสนา เช่น การรักษาศีล เป็นต้น

๒. บุญพิธี เป็นพิธีทำบุญ เนื่องด้วยประเพณีการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป มีบุญมงคลและอวมงคล เช่น บุญขึ้นบ้านใหม่ บุญหน้าศพ เป็นต้น

๓. ทานพิธี เป็นพิธีถวายทานต่างๆ เช่น ถวายสังฆทาน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

๔. ปกิณกะพิธี เป็นพิธีเบ็ดเตล็ด ได้แก่ การอาราธนาศีล การประเคนของพระ เป็นต้น

ข้อมูลจาก <http://www.kalyanamitra.org/culture/index30.html>

เรื่อง ศาสนพิธีของศาสนาคริสต์

ศาสนาพิธีหรือพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์

พิธีกรรมสำคัญของศาสนาคริสต์ เรียกว่า **พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์** ซึ่งประกอบด้วยพิธีสำคัญ ดังนี้

๑. พิธีศีลล้างบาป หรือพิธีศีลจุ่ม เป็นพิธีกรรมแรกๆ ที่ผู้จะเป็นคริสตศาสนิกชนจะต้องรับ เพื่อเป็นการล้างบาปมลทินต่าง ๆ ที่ติดตัวอยู่

๒. พิธีศีลกำลัง เป็นพิธีที่กระทำเพื่อยืนยันถึงการยอมรับนับถือศาสนาคริสต์

๓. พิธีศีลมหาสนิท เป็นพิธีที่ชาวคริสต์จะไปร่วมกันทำที่โบสถ์ทุกวันอาทิตย์ เพื่อระลึกถึงพระเยซู

๔. พิธีศีลแก้บาป เป็นพิธีกรรมที่ชาวคริสต์จะไปสารภาพบาปที่ตนเองกระทำไว้กับบาทหลวง

๕. พิธีศีลเจิมคนไข้ เป็นพิธีที่บาทหลวงเจิมน้ำมันให้แก่คนไข้ เพื่อสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ป่วยให้เอาชนะความเจ็บได้

๖. พิธีศีลบวช เป็นพิธีบวชสำหรับผู้ที่จะเป็นบาทหลวง

๗. พิธีศีลสมรส เป็นพิธีแต่งงานที่ต้องกระทำต่อหน้าบาทหลวง ซึ่งเป็นประธานและเป็นพยานทางศาสนา

ที่มา : http://www.truelookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/1831-00/

เรื่อง ศาสนพิธีของศาสนาอิสลาม

พิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ไม่มีนักบวชหรือนักพรตในการประกอบพิธีกรรม แต่มุสลิมทุกคนเป็นทั้งฆราวาสและนักบวชอยู่ในตัวคนเดียว และถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมเนียมสูงสุดในการดำรงชีวิตหลักปฏิบัติทางศาสนกิจที่สำคัญ ได้แก่ หลักปฏิบัติ ๕ ประการ มีดังนี้

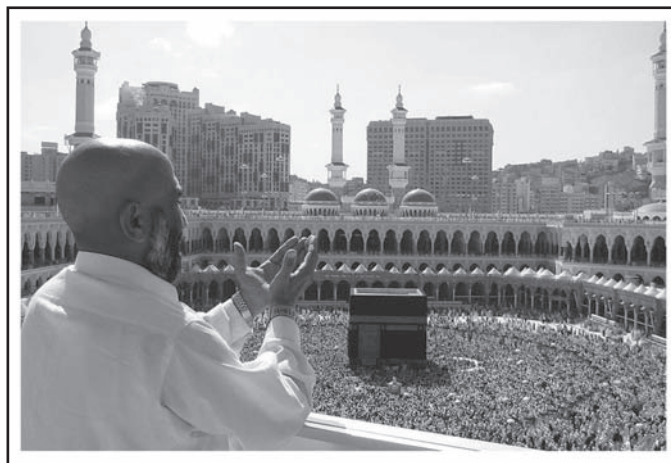
๑. การปฏิญาณตน ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องยืนยันด้วยวาจาว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลเลาะห์ และท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของพระองค์”

๒. การละหมาด (นมาซ) เป็นการเคารพกราบไหว้ต่อพระเจ้าด้วยอิริยาบถต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติทุกวัน วันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสว่าง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา จะช่วยสกัดกั้นความคิดและการกระทำที่ไม่ดีงามต่าง ๆ อย่างเป็นระบบต่อเนื่องในรอบวัน

๓. การถือศีลอด เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพ การร่วมเพศ การนินทา ตลอดจนการประพฤติผิดบาปทุกอย่าง จะกระทำในเดือนรอมฎอนเป็นเวลา ๑ เดือน ทั้งนี้เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ฝึกความอดทนต่อการยั่วยวนของกิเลส

๔. การจ่ายซะกาต หมายถึง การบริจาคทานให้แก่คนที่เหมาะสมตามศาสนบัญญัติ

๕. ประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การไปประกอบศาสนกิจ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยผู้ที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อม กล่าวคือ บรรลุนิติภาวะ มีสุขภาพดี มีทุนทรัพย์เพียงพอ และมีความรู้ความเข้าใจในการทำฮัจญ์

ที่มา : http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/1832-00/

บัตรภาพ

<http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/poonsak/budda/performance.html>

พิธีกรรมของศาสนาพุทธ

<http://www.thongthailand.com/index.php?lite=article&qid=41941793>

พิธีกรรมของศาสนาคริสต์

http://psl588.blogspot.com/2016/01/blog-post_22.html

พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำความสะอาด
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธี
ในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ
เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนาแต่ละศาสนามีศาสนพิธีที่แตกต่างกัน ดังนั้น ถ้านักเรียนนับถือศาสนาใด ควรให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติตนให้เหมาะสมเมื่อเข้าร่วมพิธีทางศาสนา

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอขยายเนื้อหา

การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาที่ตนนับถือ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- ใบความรู้ที่ ๐๑

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑

๓. การวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

- ตรวจผลงาน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี
เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ครูนำเสนอถึงวันสำคัญทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงการปฏิบัติตนในวันสำคัญดังกล่าว ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง
ขั้นสอน	- นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา - ครูนำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในวันสำคัญทางศาสนา - แบ่งกลุ่มนักเรียน ศึกษาใบความรู้ที่ ๐๑ เรื่อง การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาอื่น - ทำใบงานที่ ๐๑ ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาอื่น
การวัดและประเมินผล	- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ - การทำใบงานที่ ๐๑

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นใจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธหรือศาสนาที่ตนนับถือ	ขั้นนำ ๑. ครูนำสนทนาถึงวันสำคัญทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงการปฏิบัติตนในวันสำคัญดังกล่าว ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง ขั้นสอน ๑. นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ๒. ครูสนทนาให้ความรู้วันสำคัญทางศาสนาเพิ่มเติม เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ๓. ครูสนทนาเกี่ยวกับปฏิบัติตนเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ จาก วีดิทัศน์ ๔. แบ่งกลุ่มนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่องการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาต่าง ๆ ๕. ทุกกลุ่มทำกิจกรรมใบงานที่ ๑๑ และให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีทางศาสนาในศาสนาต่าง ๆ	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ ๒. วีดิทัศน์วันสำคัญทางศาสนา ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบงานที่ ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ ได้ ๒. บอกข้อปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมพิธีศาสนาอื่น ทักษะ ๑. การทำงานกลุ่ม คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ความใฝ่เรียนรู้		การวัดและประเมินผล ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ๒. ตรวจผลงาน วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. ตรวจใบงาน เครื่องมือ ๑. แบบสังเกต ๒. แบบบันทึกคะแนน

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาใบความรู้ พร้อมกับนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามประเด็นดังนี้

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธ

Large rectangular area with horizontal dotted lines for writing.

สมาชิกในกลุ่ม

- ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ.....สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธ และศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

วัดในประเทศไทยเป็น สถานที่อยู่ของพระสงฆ์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวพุทธ เป็นถาวรวัตถุทางศาสนา ปัจจุบันประเทศไทยมีวัดอยู่ประมาณ ๒๖,๔๖๓ วัด หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวพุทธที่ดี คือการไปวัด ซึ่งการไปวัดเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก ใคร ๆ ก็ไปได้ เพราะวัดเป็นของทุกคน และยินดีต้อนรับผู้มีศรัทธาทุกคนอยู่แล้ว ชาวพุทธต้องมีธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติต่าง ๆ เมื่อไปวัด ดังนี้

๑. การแต่งกายไปวัด ควรแต่งกายให้สะอาด เรียบร้อย ไม่มีลักษณะยั่วเย้าให้เกิดกิเลส เช่น ไม่แต่งกายหรูหราหรือใส่เครื่องประดับจนเกินไป สตรีไม่ควรนุ่งกระโปรงสั้นมากเกินควร เสื้อคอกว้าง หรือรัดรูป สีเสื้อก็ควรเป็นสีที่เรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด ไม่แต่งหน้าและใช้น้ำหอมจนเกินงามแล้วสร้างความรำคาญให้คนอื่นเพราะวัดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม การไปวัดควรทำใจให้บริสุทธิ์ ไม่ใช่ยังหลงอยู่ในกิเลสเหล่านี้

๒. การเตรียมอาหารไปวัด อาหารที่เหมาะสมสำหรับการนำไปถวายพระสงฆ์ควรเป็นอาหารที่เรารับประทานทั่ว ๆ ไป อาจปรุงจากพืช ผัก หรือเนื้อสัตว์ ที่ไม่เจาะจงฆ่าเพื่อจะนำอาหารไปถวายพระภิกษุสงฆ์ อาหารต้องปรุงสุก ไม่มีสีหรือกลิ่นชัดเจน เช่น มีกลิ่นสุรา นอกจากนี้เนื้อสัตว์บางประเภทต้องห้ามสำหรับพระสงฆ์คือ

- ๒.๑ เนื้อมนุษย์
- ๒.๒ เนื้อช้าง
- ๒.๓ เนื้อม้า
- ๒.๔ เนื้อสุนัข
- ๒.๕ เนื้องู
- ๒.๖ เนื้อราชสีห์
- ๒.๗ เนื้อเสือโคร่ง
- ๒.๘ เนื้อเสือเหลือง
- ๒.๙ เนื้อเสือดาว
- ๒.๑๐ เนื้อหมี

๓. การเตรียมตัวไปวัด

๓.๑ ต้องทำภารกิจของตนเองให้เรียบร้อยเพื่อจะได้ไม่กังวลใจขณะอยู่ที่วัด

๓.๒ ทำจิตใจให้สดชื่นแจ่มใส พร้อมทั้งจะไปทำบุญ รับบุญ ฟังธรรม

๓.๓ ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คิดที่จะนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เกิดผล

๓.๔ เชิญชวนผู้ใกล้ชิดไปวัดด้วย เพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีที่จะได้อยู่ใกล้ชิดพระศาสนา แล้วจะได้เป็นคนดีของสังคมต่อไป

๓.๕ ถ้าไปวัดก่อนเที่ยงวัน ควรมีอาหารหวานคาวไปถวายพระสงฆ์ ถ้าจะไปนิมนต์เพื่อไปประกอบกิจพิธีการต่าง ๆ ควรมีดอกไม้ ธูป เทียน

๔. การปฏิบัติตนภายในวัด วัดเป็นสถานที่รวมของคนหลายประเภท หลายฐานะ หลายอาชีพ แต่ละคนควรมีมารยาทและข้อปฏิบัติตนดังนี้

๔.๑ ส้ารวม กาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย งดเว้นอาการคะนองปากทั้งปวง

๔.๒ งดสูบบุหรี่เด็ดขาด

๔.๓ เมื่อไปถึงวัด ต้องไปกราบพระประธานก่อนทุกครั้ง

๔.๔ ควรนั่งให้เป็นระเบียบเรียบร้อยตามสถานที่ที่กำหนดไว้

๔.๕ ในการประกอบศาสนพิธี เช่น สมาทานศีล สวดมนต์ ถวายสังฆทานและอื่น ๆ ควรกล่าวอย่างพร้อมเพรียงกัน

๔.๖ เมื่อพบสิ่งที่ทำให้ใจขุ่นมัว เช่น อากาศร้อน หิว พบคนไม่มีมารยาท การไม่ได้รับความสะดวกสบายในเรื่องต่าง ๆ ควรให้อภัยและอดทน

๔.๗ ไม่ทำอันตรายหรือเบียดเบียนสัตว์ในวัดซึ่งเป็นเขตอภัยทาน

๔.๘ ไม่ทำให้สิ่งของ ต้นไม้หรือสิ่งก่อสร้างภายในวัดเสียหาย เมื่อเห็นสิ่งใดชำรุดเสียหาย ควรช่วยดูแลซ่อมแซม

๔.๙ การสนทนากับพระสงฆ์ ควรพนมมือไหว้ขณะสนทนาและใช้สรรพนามให้ถูกต้องตามเพศและตามสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ เช่น ผม กระผม ดิฉัน หรือท่าน พระคุณ พระคุณเจ้า พระเดชพระคุณ เป็นต้น

๔.๑๐ บริจาคเงินบำรุงวัดตามสมควร เพราะวัดต้องใช้ปัจจัยเหล่านี้ ใช้จ่ายในการดูแล รักษา บำรุงและบริการทั้งพระสงฆ์คนในวัดและคนที่มาวัด เช่น ค่าน้ำประปา ไฟฟ้า ดอกไม้ ธูป เทียนและเสนาสนะ เป็นต้น

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำความสะอาด
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่ย่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษร ชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่ย่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และไม่มีควม บกพร่องในการใช้ภาษา บ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่ย่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง ไม่สะกดคำ ไม่ถูกต้อง ไม่มีการ เว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่อง ในการใช้ภาษามาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่าน ค่อนข้างยาก และมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

พระรัตนตรัย เป็นสิ่งที่ประเสริฐในพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ดังนั้น นักเรียนจึงต้องแสดงความเคารพพระรัตนตรัยให้ถูกต้อง

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอขยายเนื้อหา

การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- วัสดุทัศนการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย
- บัตรภาพ

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๑๑
- ใบงานที่ ๑๑

๓. การวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- ตรวจผลงาน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ครูแจ้งวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ - สนทนาร่วมกัน เรื่องพระรัตนตรัย และการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย
ขั้นสอน	- นักเรียนดูวีดิทัศน์การแสดง ความเคารพพระรัตนตรัย - อาสาสมัครออกไปสาธิตหน้าชั้นเรียน - แบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามใบงานที่ ๐๑ - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการแสดง ความเคารพพระรัตนตรัย
การวัดและประเมินผล	- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ - การทำใบงานที่ ๐๑

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ฉบับปรับปรุง)

ขอบเขตเนื้อหา การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย	ขั้นนำ ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้เรียนมาแล้ว ๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงเรื่องพระรัตนตรัย และการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ขั้นสอน ๑. นักเรียนดูวีดิทัศน์การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ได้แก่ การประนมมือ การไหว้ การกราบ ๒. ครูและนักเรียนสนทนาถึงความรู้ที่ได้จากการดูวีดิทัศน์ ๓. ครูสาธิตการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ได้แก่ การประนมมือ การไหว้ การกราบ ๔. นักเรียนแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ได้แก่ การประนมมือ การไหว้ การกราบตามครูทีละขั้นตอน และแสดงตามวีดิทัศน์ ๕. อาสาสมัครออกไปสาธิตการประนมมือ การไหว้ การกราบ ๖. แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมตามใบงานที่ ๑๑ ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย โดยการสนทนาซักถามและสาธิตอีกครั้ง	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ ๒. วีดิทัศน์ ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบงานที่ ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกการแสดงความเคารพพระรัตนตรัยได้ ทักษะ ๑. การทำงานกลุ่ม ๒. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ได้ถูกต้อง คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ความไม่เรียนรู้		การวัดและประเมินผล ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ๒. ตรวจผลงาน วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. ตรวจใบงาน เครื่องมือ ๑. แบบสังเกต ๒. แบบบันทึกคะแนน

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย

พระรัตนตรัย คือ สิ่งประเสริฐสูงสุดสามสิ่งในพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งประเสริฐสูงสุดสามสิ่งนี้ถือว่าเป็นที่สักการะบูชาของชาวพุทธ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ถือว่าเป็นมารยาทของชาวพุทธที่ดีพึงปฏิบัติอยู่ ๓ แบบ คือ การประนมมือ การไหว้ และการกราบ

๑. การประนมมือ (อัญชลีกรรม) การประนมมือ คือ การยกมือทั้งสองตั้งประนมขึ้นเป็นพุ่ม โดยให้ฝ่ามือทั้งสองชิดกันตั้งไว้ระหว่างอก นิ้วมือทั้งสองชิดกัน ไม่เหยียดตรงไปข้างหน้า แขนทั้งสองกางห่างจากลำตัวพอสมควร คือไม่ห่างมากหรือติดแน่นกับลำตัว เงยหน้ามองตรงต่อสิ่งที่เคารพ ลำตัวตั้งตรงหลังไม่งอ การประนมมือเคารพพระรัตนตรัยควรทำด้วยความเคารพอ่อนน้อม อย่าปล่อยให้ นิ้วมือหงิก อย่าเอานิ้วประสานกัน ไม่ยกมือประนมให้สูงจนจรดคาง และไม่ปล่อยให้มือตกลงมาอยู่ที่หน้าท้อง เป็นต้น

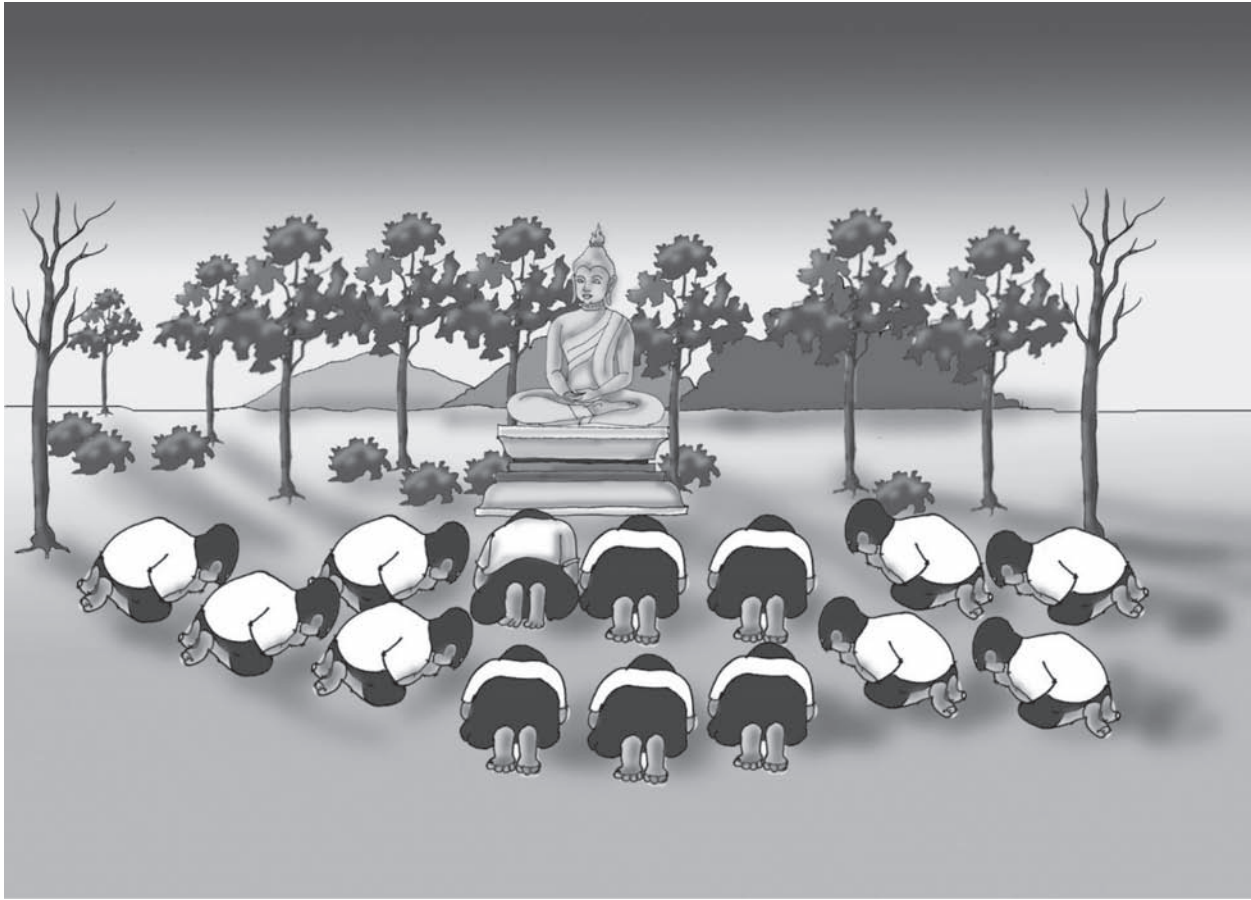

๒. การไหว้ (นมัสการ) ยกมือที่ประนมขึ้นจรดหน้าผากพร้อมกับน้อมหรือก้มศีรษะลงเล็กน้อยให้ปลายนิ้วชี้จรดตีนผม ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดกลางหน้าผากหรือระหว่างคิ้ว ไหว้ครั้งเดียวแล้วลดมือลง สำหรับชายยืนส้นเท้าชิด ปลายเท้าแยกออกเล็กน้อย สำหรับหญิงก้าวขาขวาออกไปข้างหน้าย่อตัวหรือค้อมตัวต่ำลงเล็กน้อยการไหว้พระรัตนตรัยกระทำในโอกาสต่าง ๆ เช่น ไหว้พระสงฆ์ขณะที่นั่งเก้าอี้หรือยืนอยู่หรือกำลังเดินผ่าน (ถ้าพระสงฆ์นั่งอยู่บนพื้นใช้การกราบแทน) การแสดงความเคารพบูชาบุญวิบัติและบุญสถานก็กระทำด้วยการไหว้

๓. การกราบ (อภิวัต) การกราบพระรัตนตรัยนั้นใช้วิธีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ คือ การกราบโดยให้อวัยวะทั้ง ๕ ได้แก่ เช่า ๒ มือ ๒ หน้าผาก ๑ จรดพื้น สำหรับชายนิยมนั่งคุกเข่า ปลายเท้าจรดพื้นนั่งทับส้นเท้า จังหวะที่หนึ่ง นั่งประนมมือ จังหวะที่สอง ยกมือขึ้นจรดหน้าผาก จังหวะที่สาม คว่ำมือทั้งสองลงแบนราบพร้อมกัน เมื่อมือถึงพื้นให้แยกออกจากกันพอที่หน้าผากจะจรดพื้นได้ ให้ศอกต่อกับหัวเข่าแล้วลุกนั่งตัวตรงทำอย่างนี้จนครบ ๓ ครั้ง แล้วยกมือขึ้น “จบ” อยู่ระหว่างคิ้วหรือหน้าผากอีกครั้ง สำหรับหญิงนั่งให้เข่ายันพื้นโดยให้หัวเข่าชิดกัน ทอดปลายเท้าเหยียดออกไปด้านหลัง หงายฝ่าเท้า นั่งทับส้นเท้า ส่วนจังหวะและวิธีการกราบทำอย่างเดียวกับชายแต่ให้ศอกค่อมเข่า

รูปการกราบ

เกณฑ์การให้คะแนนด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนนด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓
เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

หลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ส่วนหลักธรรมโอวาท ๓ ได้แก่ การไม่ทำความชั่ว การทำความดี และการทำจิตใจให้ผ่องใส ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตตามหลักไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ จะทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีชีวิตที่สดใส

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบข่ายเนื้อหา

- วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓
- การวาดภาพพระบายสี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- สีไม้
- กระดาษวาดเขียน

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑
- ใบงานที่ ๐๑ - ๐๒

๓. การวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- ตรวจผลงาน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

- ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ชั้นนำ	- ครูสนทนากับนักเรียนถึงหลักธรรมที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว
ขั้นสอน	- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับไตรสิกขาและโอวาท ๓ - แบ่งกลุ่มนักเรียน จากนั้นศึกษาใบความรู้เรื่องวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ - ทำใบงานที่ ๐๑ และให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน - นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓
การวัดและประเมินผล	- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ - การทำใบงานที่ ๐๑, ๐๒ - ทำแบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขา และหลักธรรมโอวาท ๓ - การวาดภาพระบายสี	ชั้นนำ ๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงหลักธรรมที่นักเรียนเคยเรียนรู้มาแล้ว โดยอาสาสมัคร ออกมาเล่าให้ฟัง ขั้นสอน ๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ศิล สมาธิ ปัญญา จนได้ข้อสรุปว่าทั้งสามส่วนนี้ คือ ไตรสิกขา ๒. นักเรียนบันทึกลงในสมุด ๓. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ประเด็นต่อไปนี้ - พึงละเว้นจากการทำชั่ว นักเรียนเข้าใจอย่างไร - การทำความดี ทำได้อย่างไรบ้าง - การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ สามารถทำได้อย่างไร จนได้ข้อสรุปว่าทั้งสามส่วนนี้คือ โอวาท ๓	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. สี่ไม้ ๒. สมุด ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบความรู้ที่ ๐๑ ๒. ใบงานที่ ๐๑ - ๐๒
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ทักษะ ๑. การทำงานกลุ่ม ๒. การวาดภาพระบายสี คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ความใฝ่เรียนรู้	๔. แบ่งกลุ่มนักเรียน จากนั้นศึกษาใบความรู้ที่ ๐๑ เรื่องวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ๕. ทุกกลุ่มทำกิจกรรมใบงานที่ ๐๑ และให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ๖. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ๒. ทำแบบทดสอบหลังเรียน	การวัดและประเมินผล ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ๒. ตรวจผลงาน วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. ตรวจใบงาน เครื่องมือ ๑. แบบสังเกต ๒. แบบบันทึกคะแนน

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพวิธีปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ พร้อมทั้งชื่อภาพ

ชื่อภาพ.....

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขา และหลักธรรมโอวาท ๓

วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขา

“ศีล” ซึ่งหมายถึง การประพฤติดี ประพฤติถูกต้องตามหลักทั่ว ๆ ไป ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน มีจำแนกไว้เป็นศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ หรืออื่น ๆ อีก เป็นการปฏิบัติเพื่อความสงบเรียบร้อย ปราศจากโทษขั้นต้น ๆ ทางกาย ทางวาจาของตน ที่เกี่ยวกับสังคม และส่วนรวม หรือเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การเป็นอยู่

“สมาธิ” ข้อนี้ได้แก่การบังคับจิตใจของตัวเองไว้ให้อยู่ในสภาพที่จะทำประโยชน์ให้มากที่สุด ตามที่ตนต้องการ ขอให้ตั้งข้อสังเกตความหมายของคำว่า “สมาธิ” ไว้ให้ถูกต้อง โดยมากท่านทั้งหลายย่อมจะได้ฟังมาว่า สมาธินั้นคือจิตที่ตั้งมั่น แน่วแน่ นิ่งเหมือนท่อนไม้ หรือมักว่าเป็นจิตที่สงบ เป็นจิตที่บริสุทธิ์ แต่ลักษณะเพียง ๒ อย่างนั้นไม่ใช่ความหมายอันแท้จริงของสมาธิ การกล่าวเช่นนี้มีหลักในพุทธวจนะนั่นเอง ; พระองค์ทรงแสดงลักษณะของจิต ด้วยคำอีกคำหนึ่งซึ่งสำคัญที่สุด คือคำว่า “กัมมณีโย” แปลว่า สมควรแก่การทำงาน และคำนี้เป็นคำสุดท้ายที่ทรงแสดงลักษณะจิตที่เป็นสมาธิ

“ปัญญา” หมายถึง การฝึกฝนอบรม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง และสมบูรณ์ถึงที่สุดในสิ่งทั้งปวง ตามที่มันเป็นจริง คนเราตามปกติไม่สามารถรู้อะไร ๆ ให้ถูกต้องตามที่เป็นจริงได้ คือมันถูกแต่เพียงตามที่เราเข้าใจเอาเอง หรือตามโลกสมมติ มันจึงไม่ใช่ตามความจริง ด้วยเหตุนี้พุทธศาสนาจึงมีระเบียบปฏิบัติ เรียกว่า ปัญญาสิกขา นี้ขึ้นอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนสุดท้ายสำหรับจะได้ฝึกฝนอบรมให้เกิดความเข้าใจ ให้เห็นแจ้งในสิ่งทั้งหลาย ตามที่เป็นจริงโดยสมบูรณ์

วิธีปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท ๓ ประกอบด้วย ทำความดี ไม่ทำความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติครอบคลุมคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ย่อมส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

โอวาท ๓ หมายถึง คำแนะนำ คำตักเตือน คำกล่าวสอนโอวาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สรุปได้ ๓ ประการ คือ

๑. ไม่ทำความชั่ว เช่น ไม่ลักขโมย ไม่ทะเลาะวิวาทกัน คนไม่ทำความชั่ว จิตใจก็แจ่มใส มีความสุขกายสุขใจ

๒. ทำความดี เช่น มีความเมตตาต่อผู้อื่น พุดจาไพเราะอ่อนหวาน ผู้ที่ทำดีย่อมได้รับผลตอบแทนดี

๓. ทำจิตใจให้ผ่องใส กำจัดสิ่งที่ทำให้จิตใจเศร้าหมองออกไป เช่น ความโลภ ความโกรธ ผู้ที่มีจิตใจผ่องใสย่อมพบกับความสุขความเจริญ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

เกณฑ์การประเมินการเขียนและการวาดภาพประกอบ

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาด สวยงาม	การเขียน
๓	มีเนื้อหาตรงตามเรื่อง ที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับเรื่อง น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง	เขียนสรุปเนื้อหาได้ ถูกต้อง สอดคล้องกับ ภาพที่วาด
๒	มีเนื้อหาตรงตามเรื่อง ที่กำหนดให้ถูกต้อง ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับเรื่อง เป็นส่วนใหญ่ น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้ เหมาะสม	เขียนสรุปเนื้อหาได้ ถูกต้อง สอดคล้องกับ ภาพที่วาด และมีคำที่ เขียนผิด ๑ คำ
๑	มีเนื้อตรงตามเรื่อง ที่กำหนดให้ถูกต้อง บางส่วน และ ไม่ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับเรื่องเป็น ส่วนใหญ่ ไม่น่าสนใจ ไม่มีความสวยงาม และ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีไม่ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงา ไม่เหมาะสม	เขียนสรุปเนื้อหาได้ ถูกต้อง สอดคล้องกับ ภาพที่วาด และมีคำที่ เขียนผิดมากกว่า ๒ คำ

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนสรุปความรู้

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่อ่าน มี รายละเอียดครอบคลุม มีลำดับความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษร ชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกกดคำ ถูกต้อง ไม่มีการ เว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และไม่มีควมบกพร่อง ในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่อ่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกกดคำ ไม่ถูกต้อง มีการ เว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้าง ยาก และมีตัวอักษร ไม่ชัดเจน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

.....

คำสั่ง : ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ๑) พิธีกรรมที่มีขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน เพื่อแสดงออกถึงความเชื่อทางพุทธศาสนา หมายถึงข้อใด
ก. ศาสนพิธี	ข. วันสำคัญ
ค. หลักธรรมคำสอน	ง. ศาสนสถาน
- ๒) ข้อใดเป็นศาสนพิธีในงานมงคล
ก. ทำบุญหน้าศพ ๗ วัน	ข. ทำบุญอัฐิ
ค. ทำบุญอุสุนิบาติ	ง. อุปสมบท
- ๓) การนิมนต์พระงานมงคลจะนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์เป็นเลขคู่ ยกเว้นตามข้อใด
ก. งานอุปสมบท	ข. งานวันเกิด
ค. งานมงคลสมรส	ง. งานขึ้นบ้านใหม่
- ๔) ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนพิธีในงานมงคล
ก. การนิมนต์พระสงฆ์มาใช้คำว่า ขออาราธนาสวดพระพุทธมนต์	
ข. นิมนต์พระมาเป็นจำนวนคู่	
ค. เป็นการทำบุญเกี่ยวกับการตายหรือทำในสิ่งที่คิดว่าร้ายให้กลายเป็นดี	
ง. มีที่มาจากปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า	
- ๕) ข้อใดเป็นกุศลพิธี
ก. การทำบุญเลี้ยงพระในงานวันเกิด	ข. งานมงคลสมรส
ค. การเวียนเทียน	ง. การทำบุญในงานศพ
- ๖) ข้อใดไม่ใช่ทานพิธี
ก. ถวายตนเป็นพุทธมามกะ	ข. ถวายสังฆทาน
ค. ถวายผ้าป่า	ง. ถวายสลากภัต
- ๗) พิธีต่างๆ ไป รวมถึงรัฐพิธีด้วย หมายความว่าถึงข้อใด
ก. ราชพิธี	ข. บุญพิธี
ค. ทานพิธี	ง. ปกิณกะพิธี
- ๘) ข้อใดคือความหมายของทานพิธี
ก. พิธีบำเพ็ญกุศล	ข. พิธีทำบุญ
ค. พิธีถวายทาน	ง. พิธีเบ็ดเตล็ด

๙) พิธีว่าด้วยการบำเพ็ญกุศล เช่น การรักษาอุโบสถศีล จัดอยู่ในศาสนพิธีข้อใด

ก. กุศลพิธี

ข. บุญพิธี

ค. ทานพิธี

ง. ปกิณกะพิธี

๑๐) กุศลพิธีข้อใดที่พุทธศาสนิกชนนิยมปฏิบัติในตอนเย็นของวันมาฆบูชา

ก. พิธีกรรมถือนิสสัย

ข. พิธีเข้าพรรษา

ค. พิธีทำวัตรสวดมนต์

ง. พิธีเวียนเทียน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ง	๖	ค
๒	ก	๗	ค
๓	ค	๘	ง
๔	ค	๙	ง
๕	ก	๑๐	ง

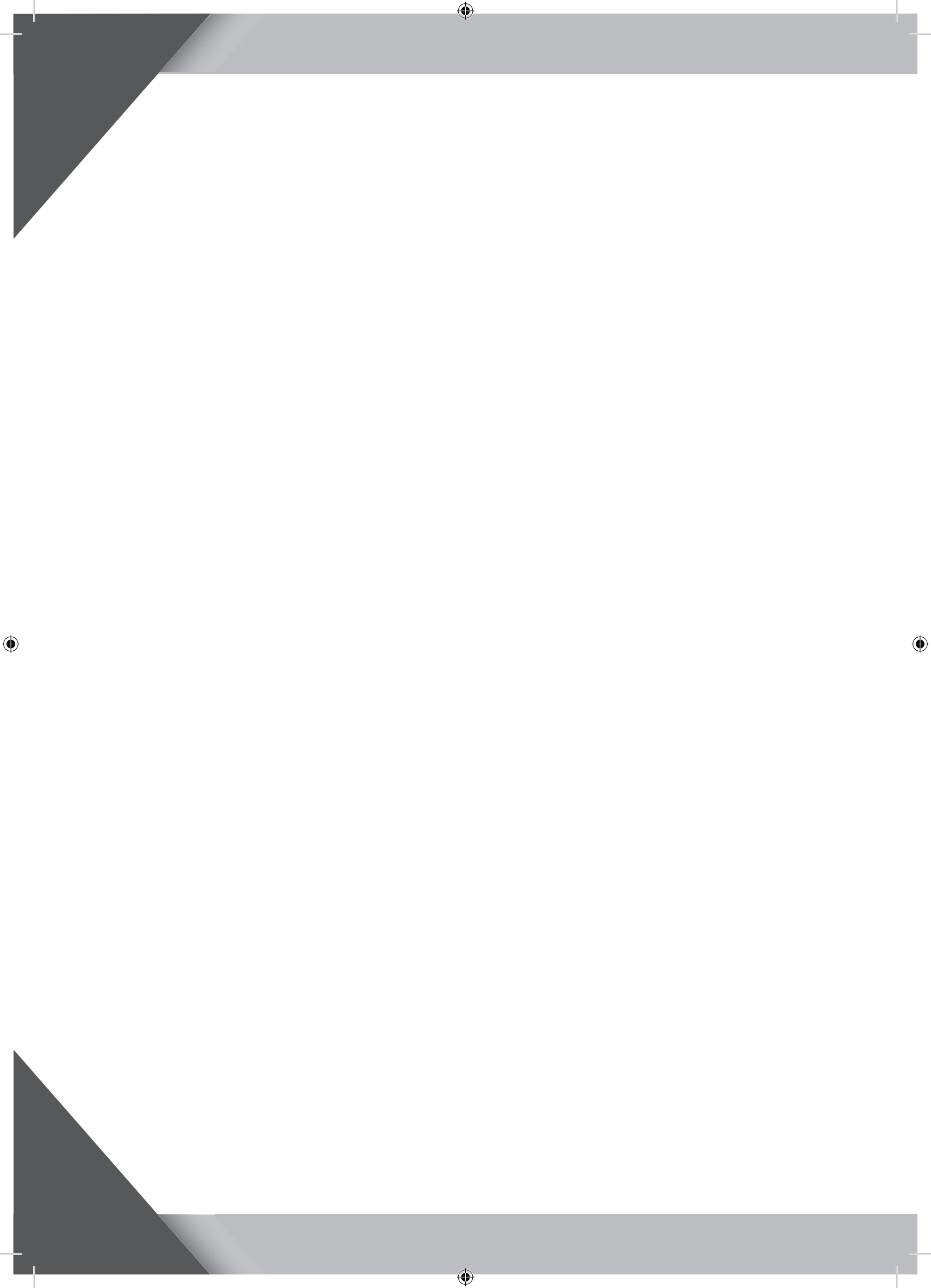

A decorative floral wreath composed of various flowers and leaves, arranged in an oval shape around the central text.

หน่วยย่อยที่ ๓
พวจิตแจ่มใส

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๓

จำนวนเวลาเรียน ๑๕ ชั่วโมง

ชื่อหน่วย พาจิตแจ่มใส

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๕ แผน

สาระสำคัญของหน่วยย่อย

การเรียนรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการสวดมนต์ การแผ่เมตตา การยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ การฝึกตนให้มีสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา จะทำให้นักเรียนมีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน มีมารยาทในการเป็นพุทธศาสนิกชนและมารยาทไทย เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

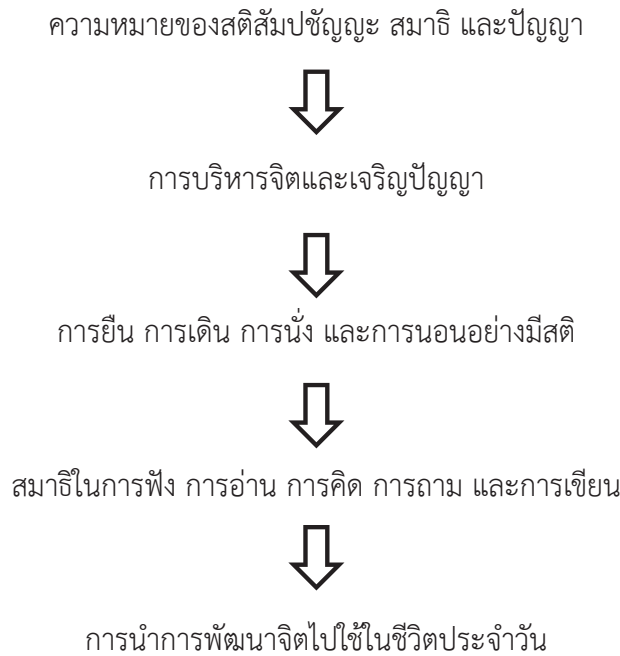
มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ.ส ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๖

มฐ.ส ๒.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๒

มฐ.ศ ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๕

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลักของหน่วย

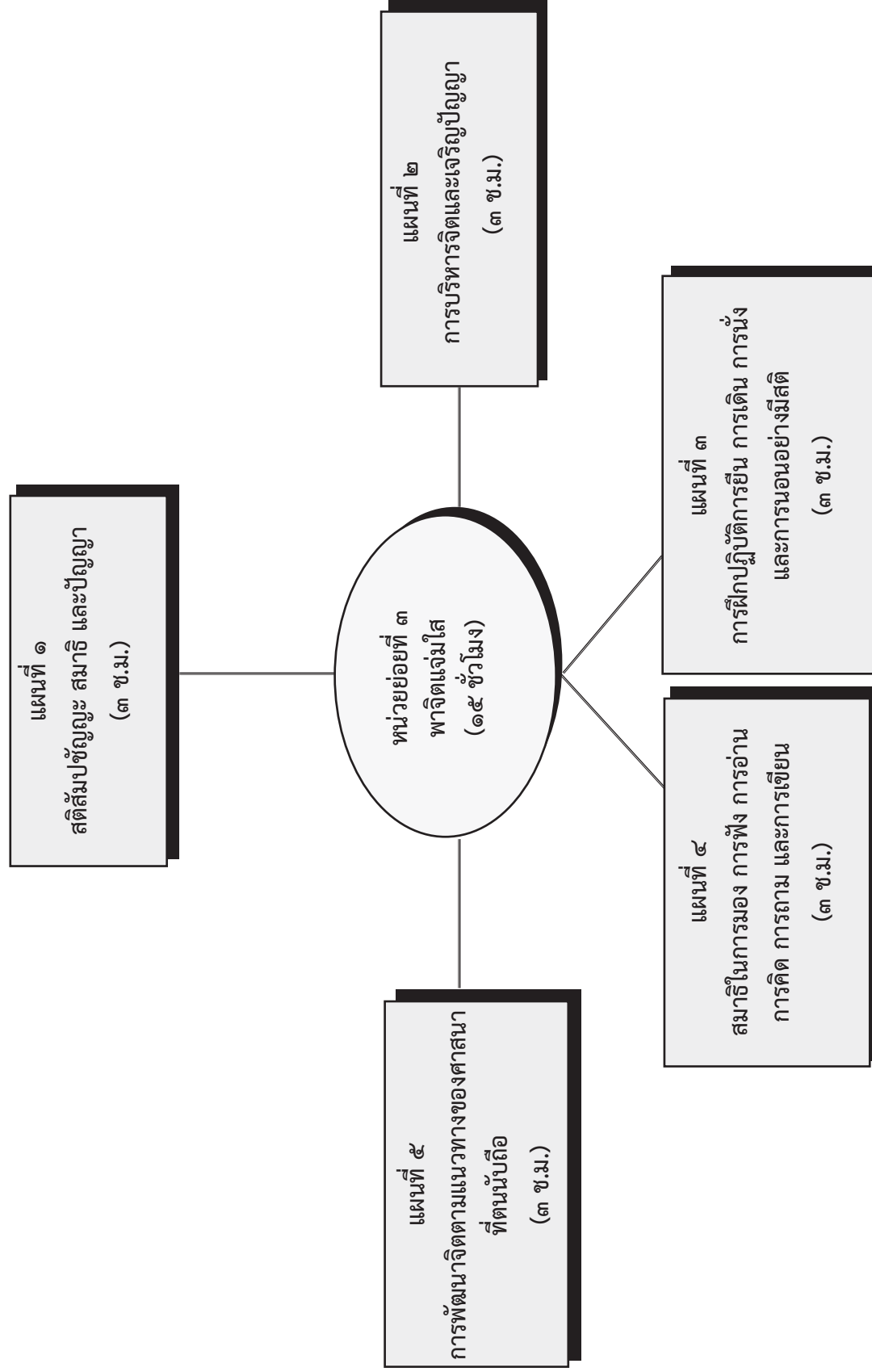

โครงสร้างหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่	ชื่อหน่วยย่อย	จำนวนแผน	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เวลา	หมายเหตุ
๓	พาจิตแจ่มใส	๕	- สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา - การบริหารจัดการและเจริญปัญญา - การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ - สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน - การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง	

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี

หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา เป็นอาการทางจิตของเรา ถ้าเราตั้งใจในการฝึกปฏิบัติจะส่งผลให้เป็นคนที่มีสติสัมปชัญญะ มีจิตใจที่สงบ และมีความฉลาด รอบรู้ ในเรื่องต่าง ๆ ได้

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบเขตเนื้อหา

- ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- ภาพการขาดสติสัมปชัญญะ

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑

- ใบงานที่ ๐๑

- ใบงานที่ ๐๒

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

- แบบบันทึกคะแนน

- แบบประเมินผลงานนักเรียน

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินความรู้การอธิบายความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

- ประเมินการอธิบายประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

- ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม

- ประเมินคุณลักษณะด้านความใฝ่รู้

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน - ดูวิดีโอทัศน์แล้วร่วมกันอภิปราย
ขั้นสอน	- นักเรียนดูวิดีโอทัศน์แล้วช่วยกันอภิปรายความคิดเห็น ศึกษาใบความรู้ เขียนสรุป นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน - ร่วมกันอภิปรายประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา เขียนเป็นแผนผังความคิด
ขั้นสรุป	- นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา
การวัดและประเมินผล	- การประเมินการทำใบงานที่ ๐๑ และใบงานที่ ๐๒ - ประเมินพฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สติสัมปชัญญะ สมภาสิ และปัญญา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมภาสิและปัญญา	ชั้นนำ ๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนประจำหน่วยย่อยที่ ๓ ๒. นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง การขาดสติสัมปชัญญะ แล้วช่วยกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ ชั้นสอน ๑. แบ่งกลุ่มนักเรียน ศึกษาใบความรู้ที่ ๑๑ เกี่ยวกับ “ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมภาสิและปัญญา” สรุปลงเป็นความรู้ของกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบงานที่ ๑๑ แล้วร่วมกันอภิปรายสาเหตุและผลที่จะเกิดขึ้นจากภาพ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๓. ครูอธิบายเพิ่มเติมจากการนำเสนอผลงานของนักเรียน หากมีข้อบกพร่อง ครูให้ข้อเสนอแนะ ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมภาสิและปัญญา	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. วีดิทัศน์การขาดสติสัมปชัญญะ ๒. ใบความรู้ที่ ๑๑ ๓. ใบงานที่ ๑๑ ภาระงาน / ชิ้นงาน ผลงานนักเรียน
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมภาสิและปัญญาได้ ๒. นักเรียนสามารถอธิบาย ประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมภาสิและปัญญาได้ ทักษะ ๑. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มได้		การประเมิน วิธีการ ๑. การสังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. ตรวจใบงาน ตรวจผลงานกลุ่ม เครื่องมือวัดผล ๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. แบบบันทึกคะแนน ๓. แบบทดสอบ
คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. นักเรียนมีความใฝ่รู้		เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ๒. พฤติกรรมการเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดแสดงถึงการมีปัญหา ก. สอบได้ที่หนึ่ง ข. สอนเพื่อนทำการบ้าน ค. ทำงานเสร็จเร็วกว่าคนอื่น ง. คิดไตร่ตรองในการแก้ปัญหา	๖. จุดมุ่งหมายของการฝึกสมาธิคือข้อใด ก. มีความสนุกสนาน ข. มีสุขภาพแข็งแรง ค. มีจิตใจแน่วแน่มั่นคง ง. ให้เรียนเก่ง
๒. การทำให้ไม่ลืมตัว ไม่เพลอตัว เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามหลักธรรมข้อใด ก. สติ ข. สมาธิ ค. ปัญญา ง. สติ - สัมปชัญญะ	๗. ดอกมะลิกลิ่นหอม เป็นการรับรู้อารมณ์ด้วยสิ่งใด ก. ตา ข. หู ค. ลิ้น ง. จมูก
๓. สถานที่ใดเหมาะสำหรับการฝึกสมาธิ ก. สถานที่ที่มีเสียงเพลงเบาๆ ข. สถานที่ที่มีกลิ่นดอกไม้หอม ค. สถานที่ที่สงบสงัด ง. สถานที่โล่งกว้าง	๘. ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการพัฒนาปัญญา ก. ฟังมาก ข. ทำมาก ค. คิดมาก ง. เทียบมาก
๔. ผู้ที่มีสติ มีลักษณะอย่างไร ก. คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ ข. ตัดสินใจทำงานอย่างรวดเร็ว ค. คิดเรื่องอื่นขณะครูสอน ง. ลุกขึ้นไปเหลาดินสอขณะครูสอน	๙. การฝึกสมาธิมีประโยชน์ต่อการเรียนอย่างไร ก. จิตใจสงบ ข. หน้าตาผ่องใส ค. มีความจำดีขึ้น ง. อารมณ์มั่นคง
๕. ก่อนฝึกนั่งสมาธิต้องทำอะไรเป็นอันดับแรก ก. แม่เมตตา ข. สมาทานศีล ค. ไหว้พระสวดมนต์ ง. กล่าวคำอธิษฐาน	๑๐. บุคคลในข้อใดกำลังขาดสติ ก. แต่งใจจดจ่ออยู่กับการอ่านหนังสือ ข. พักกำลังคุยโทรศัพท์ขณะข้ามถนน ค. ดำกำลังจดบันทึกความรู้จากการอ่าน ง. สัมรู้ตัวว่ากำลังลงบันได

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ง	๖	ค
๒	ง	๗	ง
๓	ค	๘	ง
๔	ก	๙	ค
๕	ค	๑๐	ข

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพ แล้วอภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น

สาเหตุของการกระทำในภาพ คือ.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผลที่อาจจะเกิดขึ้น คือ .....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายตามหัวข้อที่กำหนด

๑. ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

สติสัมปชัญญะ .....

.....

.....

.....

.....

สมาธิ .....

.....

.....

.....

.....

ปัญญา .....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑

ความหมายของสติ สัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

สติสัมปชัญญะ เป็นลักษณะอาการของจิตของเรา แบ่งเป็น ๒ ประการ คือ สติ และ สัมปชัญญะ

สติ คือ ความนึกได้ ระลึกได้ การระลึกสิ่งที่ทำ เช่น นักเรียนมีหน้าที่เรียนก็ต้องตั้งใจ ศึกษาเล่าเรียน

สัมปชัญญะ คือ การรู้ตัวว่ากระทำอะไรอยู่

สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิตสงบมั่นคงไม่วกแวก

ปัญญา คือ ความรอบรู้ หรือชาญฉลาดในสิ่งต่างๆ เช่น นักเรียนเรียนวิชาที่เรียน อย่างชาญฉลาด

สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา มีประโยชน์ทำให้เราผู้ฝึกปฏิบัติมีความจำเอนและมี สติรู้ตัวอยู่กับการเรียน การศึกษา อยู่ตลอดเวลา การมีสติดี สัมปชัญญะมั่นคง จะทำให้เกิด สมาธิตั้งมั่น ทำให้คิด ทำ พุดในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ไม่ลืมหืมตัว ไม่เผลอตัว ใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญสิ่งต่างๆ ได้ จนก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่ ๐๑, ๐๒ การเขียนสรุปความรู้

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๕	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่อ่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่ กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษร ชัดเจน
๔	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และมีความ บกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๓	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องที่อ่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สะกดคำ ไม่ถูกต้อง ไม่มีการ เว้นวรรค ฉีกคำ และมี ความบกพร่องในการใช้ ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้าง ยาก และมีตัวอักษร ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วน ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การบริหารจิตและเจริญปัญญา มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่เป็นลำดับขั้นตอน ถ้านักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง และปฏิบัติเป็นประจำ จะส่งผลให้นักเรียนมีจิตที่มีสมาธิและมีปัญญาที่แตกฉาน

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบเขตเนื้อหา

การบริหารจิตและเจริญปัญญา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

๑. เกม บอกราย้าทวน

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑ - ๐๒

- ใบงานที่ ๐๑ - ๐๒

- แบบประเมินผลงานนักเรียน

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินการปฏิบัติการบริหารจิตและเจริญปัญญา

- ประเมินความรับผิดชอบ

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

ควรเสนอให้นักเรียนได้ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาที่วัดหรือที่บ้านด้วย

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ชั้นนำ	- เล่นเกม บอกชื่อย้าทวน และสรุปความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา
ขั้นสอน	- ศึกษาวิธีการและฝึกปฏิบัติการบริหารจัดการและเจริญปัญญา - นักเรียนสรุปวิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามใบงานที่ ๐๒
ขั้นสรุป	- นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวิธีการฝึกปฏิบัติของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
การวัดและประเมินผล	- ประเมินผลงานการทำใบงานที่ ๐๒ - ประเมินพฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้า : หน่วยอยยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การบริหารจัดการจิตและเจริญปัญญา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา การบริหารจิตและเจริญปัญญา	ชี้แนะ ๑. ครูและนักเรียนทบทวนความหมายของการมีสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา โดยการเล่นเกมบอกชื่อยาพวน ๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา อีกรั้ง ชั้นสอน ๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ ๑๑ เนื้อหาเกี่ยวกับ “วิธีฝึกปฏิบัติการบริหารจิตและเจริญปัญญา” และฝึกตามใบงานที่ ๑๑ ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาอย่างเป็นขั้นตอน ๓. นักเรียนสรุปวิธีปฏิบัติของการบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามใบงานที่ ๑๑ ๔. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๕. นักเรียนนำผลงานติดบนป้ายจัดนิทรรศการ ขั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีฝึกปฏิบัติการบริหารจิตและเจริญปัญญา โดยการสนทนากลุ่ม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. เกม บอกชื่อยาพวน ๒. ใบความรู้ที่ ๑๑ ๓. ใบงานที่ ๑๑ ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ผลงานนักเรียนจากใบงาน
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. นักเรียนสามารถปฏิบัติวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาได้ ทักษะ ๑. นักเรียนสามารถปฏิบัติการบริหารจิตและเจริญปัญญาได้ คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน	วิธีการวัดและประเมินผล วิธีการ ๑. การสังเกตพฤติกรรม ๒. ตรวจใบงาน เครื่องมือวัดผล ๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ๒. แบบบันทึกคะแนน เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน	

ใบความรู้ที่ ๐๑ การนั่งสมาธิด้วยวิธีง่าย ๆ

ในยุคที่เต็มไปด้วยความเร่งรีบ การแข่งขัน และความวุ่นวายมากมาย ทำให้ใครหลายคนหันหน้าเข้าหาธรรมะ และเลือกพักผ่อนจิตใจตัวเองด้วยการนั่งสมาธิ ซึ่งเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ใครก็สามารถทำได้ ทำให้ทุกวันนี้ไม่เพียงคนรุ่นพ่อรุ่นแม่ หรือปู่ย่าตายาย เท่านั้น แต่หนุ่มสาวคนรุ่นใหม่ ก็หันมาฝึกนั่งสมาธิกันมากขึ้นด้วยวิธีการนั่งสมาธิด้วยวิธีง่าย ๆ สามารถทำดังนี้

๑. จัดท่าทางให้ถูกต้อง

จริงอยู่ว่าใคร ๆ ก็นั่งขัดสมาธิ เพื่อนั่งสมาธิได้ แต่การนั่งที่ถูกต้อง คือ คุณต้องแน่ใจว่าคุณนั่งตัวตรง หัวตรง นั่นเพราะร่างกายของเราสัมพันธ์กับจิตใจ หากคุณนั่งตัวงอแล้วละก็ จิตใจของคุณก็จะล่องลอยไป ไม่อยู่กับเนื้อกับตัว แต่ไม่ต้องนั่งเกร็งมาก ให้นั่งเหมือนเรากำลังผ่อนคลายที่สุด

๒. เปิดตานั่งสมาธิ

บางครั้งการนั่งสมาธิ ไม่จำเป็นต้องหลับตาเสมอไป สามารถเปิดตาไว้ แต่ปรับระดับสายตาให้มองต่ำลง โดยกำหนดจุดให้เพ่งรวบรวมสมาธิไว้ เพราะบางคนเมื่อปิดตาแล้วกลับรู้สึกฟุ้งซ่าน ในหัวสมองเต็มไปด้วยเรื่องราวต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่าวิธีใดทำแล้วได้ผลมากกว่ากัน

๓. กำหนดรู้ลมหายใจ

การกำหนดลมหายใจเข้า-ออก เป็นการกำหนดที่ตั้งของสติ เพื่อให้จิตเราอยู่กับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน ไม่ฟุ้งซ่านไปเรื่องอื่น ๆ แต่เราไม่จำเป็นต้องไปบังคับการหายใจ แคปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ

๔. นับลมหายใจเข้า-ออก

การนับลมหายใจเข้าออก เป็นวิธีปฏิบัติสมาธิมาตั้งแต่โบราณ โดยเมื่อหายใจออกก็ให้เริ่มนับหนึ่งในใจ ต่อไปก็เป็นสองสามสี่ตามลำดับ แต่เมื่อไหร่ก็ตามที่รู้สึกว่าคุณคิดว่าความคิดของเรากำลังล่องลอยออกไปที่อื่น ให้กลับมาตั้งต้นนับหนึ่งใหม่อีกครั้ง เพื่อให้มนต์จิตกลับมาที่เดิม

๕. ควบคุมความคิดไม่ให้เข้ามารบกวน

เมื่อรู้สึกว่าคุณกำลังมีความคิดเข้ามารบกวนจิตใจ ค่อย ๆ ขจัดความคิดเหล่านี้ออกไป โดยหันมาสนใจกับการกำหนดลมหายใจ อย่าพยายามหยุดความคิดในทันที เพราะมันจะทำให้ฟุ้งซ่านและไม่สามารถกลับเข้าสู่สมาธิได้อีก

๖. กำจัดอารมณ์ให้หมดสิ้น

มันเป็นการยากที่จะนั่งสมาธิในขณะที่จิตเต็มไปด้วยอารมณ์ เพราะอารมณ์จะทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ในจิตใจ โดยเฉพาะอารมณ์โกรธ กลัว เสียใจ ซึ่งไม่ได้ทำให้อยู่กับปัจจุบัน หรืออยู่กับสิ่งที่เป็นในตอนนี้นี้เลย ให้จัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้โดยกำหนดลมหายใจไปที่ความรู้สึกของร่างกายที่ควบคุมอารมณ์ส่วนนั้น เพราะจะทำให้ไม่คิดถึงเรื่องราวที่ทำให้กลัว หรือโกรธอีก แต่หันมาเพ่งกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในขณะนี้แทน

๗. ความเงียบบ่อเกิดแห่งความสงบ

การนั่งสมาธิควรจะนั่งในที่เงียบ ๆ เพื่อทำจิตให้ว่าง ไม้ใส่ใจถึงบุคคล เสียง หรือสิ่งอื่นที่อยู่โดยรอบ เพราะความเงียบจะนำมาซึ่งความสงบเยือกเย็น และความรู้สึกมั่นคง เมื่อไหร่ก็ตามที่ความเงียบภายนอกและภายในประสานกันได้ ก็จะรู้สึกได้พักกายพักใจ ผ่อนคลายจากความคิดที่รบกวนอยู่ตลอดเวลา

๘. เวลาในการนั่งสมาธิ

เมื่อเริ่มต้นนั่งสมาธิใหม่ ๆ อาจจะลองนั่งก่อนประมาณสัก ๑๐ นาที และจึงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนรู้สึกว่าจิตเริ่มนิ่งมากขึ้น แต่อย่าบังคับตัวเองให้นั่งนานเกินไปหากยังไม่พร้อม ทั้งนี้ ระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ประมาณ ๒๕ นาที เพราะเป็นระยะเวลาที่ไม่ทำให้รู้สึกปวดเมื่อยร่างกายเกินไปจนรบกวนสมาธิได้

๙. สถานที่ในการนั่งสมาธิ

สถานที่และบรรยากาศก็ช่วยให้ทำสมาธิได้ดีขึ้น ซึ่งการนั่งสมาธิในห้องพระจะช่วยให้จิตใจสงบและรู้สึกเป็นสมาธิมาก หรืออาจจะวางสิ่งเล็ก ๆ ที่ชอบ หรือช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายไว้รอบ ๆ ที่นั่งสมาธิก็ได้

๑๐. มีความสุขไปกับการนั่งสมาธิ

คนเราหากทำอะไรแล้วมีความสุข เราก็จะทำมันได้ดี และรู้สึกอยากทำต่อไป ในการนั่งสมาธิก็เช่นกัน หากมีความสุขในการนั่งสมาธิ ก็จะรู้สึกผ่อนคลายสบายตัว และอยากจะทำต่อไป จนสามารถทำเป็นกิจวัตรที่ทำทุกวันได้

ที่มา : <https://health.kapook.com/view26826.html>

เกม บอกซ้ำย้าทวน

จุดประสงค์ เพื่อเป็นการฝึกสมาธิ

จำนวนผู้เล่น ๓ - ๕ คน

- วิธีการเล่น
๑. ให้คนแรกบอกชื่ออะไรก็ได้ที่เป็นหมวดหมู่ชัดเจน เช่น ผลไม้ สิ่งของ ชื่อประเทศ ชื่อจังหวัด เป็นต้น
  ๒. คนที่สองต้องบอกชื่อในหมวดหมู่เดียวกัน แต่ต้องบอกซ้ำของคนแรกด้วย
  ๓. คนที่สาม สี และห้า ก็ทำเช่นเดียวกับคนที่สอง โดยการบอกทุกครั้งจะต้องบอกตั้งแต่คนแรก คนที่สอง คนที่สาม คนที่สี่และคนที่ห้าทุกครั้ง..
  ๔. ถ้ามีผู้เล่นคนใดบอกลำดับผิด ก็จะถูกคัดออก คนสุดท้ายที่บอกได้ถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ และมีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาไม่ถูกต้อง ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้องมากกว่า ๓ แห่งขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำไม่ถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดยมีการฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยาก และมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติการสวดมนต์และแผ่เมตตา
๓	แสดงพฤติกรรมการบริหารจัดการจิตและเจริญปัญญาได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมการบริหารจัดการจิตและเจริญปัญญา มีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมการบริหารจัดการจิตและเจริญปัญญา มีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความรับผิดชอบ
๓	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา
๒	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดเล็กน้อย
๑	ไม่เอาใจใส่ งาน ส่งงานช้ากว่าที่กำหนดมากหรือไม่ส่งงาน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ
เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

การฝึกให้นักเรียนได้นั่งสมาธิอย่างมีสติ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้มีสมาธิและมีสติในการเรียน
ดังนั้นนักเรียนควรได้ฝึกเป็นประจำ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบเขตเนื้อหา

การฝึกปฏิบัติการนั่งอย่างมีสติ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

- วิทยุทัศน์

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบความรู้ที่ ๐๑

- ใบงานที่ ๐๑

- แบบบันทึกการประเมินการฝึกปฏิบัติ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินการฝึกปฏิบัติการนั่งอย่างมีสติ

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

- ควรเสนอให้นักเรียนได้ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาที่วัดหรือที่บ้านด้วย

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- สันทนาการใช้สมาธิและสติในชีวิตประจำวัน
ขั้นสอน	- นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้และฝึกปฏิบัติ - นักเรียนทำใบงานเรื่องประโยชน์ของการมีสติ ในใบงานที่ ๐๑
ขั้นสรุป	- นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อดีของการมีสติในการดำเนินชีวิตประจำวัน
การวัดและประเมินผล	- ประเมินการทำใบงานที่ ๐๑ - ประเมินการฝึกปฏิบัติ - ประเมินพฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วย่อยยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การฝึกปฏิบัติการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา การฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิอย่างมีสติ และประโยชน์ของการนั่งสมาธิ	ชั้นนำ ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการนำสมาธิไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว โดยครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชั้นสอน ๑. ครูอธิบายการวิธีการนั่งสมาธิอีกครั้งตามขั้นตอนการนั่งสมาธิ และบอกประโยชน์ของการนั่งสมาธิ ให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด ๒. นักเรียนดูวิดีโอที่สอนเรื่องประโยชน์ของการนั่งสมาธิ ๓. นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนผังประโยชน์ของการนั่งสมาธิอย่างมีสติในใบงาน ๔. นักเรียนแต่งชิ้นงานให้สวยงาม โดยทำใบงานที่ ๑๑ ๕. นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๕. นักเรียนนำผลงานของตนเองตั้งตนเองจัดนิทรรศการ	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ การฝึกสติ ๒. ใบงานที่ ๑๑ ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. นักเรียนฝึกนั่งสมาธิอย่างมีสติ ๒. ผลงานนักเรียน
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติอย่างมีสติได้ ๒. นักเรียนบอกประโยชน์ของการนั่งอย่างมีสติได้ ทักษะ ๑. นักเรียนสามารถฝึกการนั่งอย่างมีสติได้ คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. นักเรียนมีระเบียบวินัยในการฝึกปฏิบัติ	การประเมิน วิธีการ ๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ เครื่องมือวัดผล ๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. แบบบันทึกคะแนน เกณฑ์การประเมิน ๑. ฝึกปฏิบัติ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ๒. พฤติกรรมการเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน	

ใบงานที่ ๐๑

ประโยชน์ของการนั่งสมาธิอย่างมีสติ

คำชี้แจง นักเรียนบอกประโยชน์ของการนั่งสมาธิอย่างมีสติที่มีต่อการเรียน พร้อมกับตกแต่งชิ้นงานให้สวยงาม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๐๑ ประโยชน์ของการนั่งสมาธิ

๑. **ได้รับพลังบุญมาก** การนั่งสมาธิถือเป็นบุญใหญ่ ส่งผลช่วยให้เรามีความทุกข์น้อยลง เช่น เมื่อเรามีความทุกข์มากในระดับขั้นที่เราจะต้องร้องไห้ พลังบุญจากการนั่งสมาธิจะช่วยให้เรามีความทุกข์น้อยลงได้ โดยอาจไม่ถึงกับต้องร้องไห้

๒. **วาระจิตอยู่ในระดับที่สูงขึ้น** สภาวะจิตสูงขึ้น หมายความว่า มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น เช่น กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ (ในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม) มากขึ้น

๓. **ภาวะผู้นำเพิ่มสูงขึ้น** การนั่งสมาธิจะทำให้มีจิตใจหนักแน่นมากขึ้น

๔. **มีสติสัมปชัญญะมากขึ้น** คือ รู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร มีความรอบคอบมากขึ้น คิดก่อนทำมากขึ้น ทำงานไม่ผิดพลาด ไม่ประมาท

๕. **มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกป้องคุ้มครองมาก** เจ้ากรรมนายเวรทำอะไรเราไม่ได้ หลังจากนั่งสมาธิแล้วให้ถวายบุญกุศลให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย รวมถึงอุทิศบุญกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย เช่น พระพุทธเจ้า หลวงพ่อโสธร หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปกป้องคุ้มครองดูแลข้าพเจ้านำจิตมาไว้ที่ลี้ลับ แล้วนึกถวายบุญกุศลแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น ท่านจะปกป้องคุ้มครองเราให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ การงานสิ่งใดที่คิดไม่ออก สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลบันดาลใจให้เราคิดออก สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะคอยติดตามตัวเราไปทุกหนทาง เพื่อปกป้องคุ้มครองเรา

๖. **เรียนเก่งขึ้น** สามารถเข้าใจการเรียนวิชาต่าง ๆ มากขึ้น เพราะการมีสมาธิที่ดีในการเรียน ทำให้จิตไม่ฟุ้งซ่านคิดเรื่องไร้สาระต่าง ๆ มีสติปัญญาเฉียบแหลมมากขึ้น ส่งผลให้การเรียนดียิ่งขึ้น

๗. **มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น** สามารถเรียงลำดับการคิดได้อย่างเป็นระเบียบ สิ่งใดมาก่อนหลัง จัดลำดับความสำคัญ ว่าสิ่งใดควรจะทำก่อน สามารถคิดแก้ปัญหาหรือสิ่งต่าง ๆ ออกได้โดยใช้เวลาไม่นาน

๘. **พูดภาษาต่างประเทศได้** คนที่คิดว่าเราพูดภาษาอังกฤษไม่ได้เลย ภาษาเป็นเรื่องที่ยากเหลือเกิน การนั่งสมาธิสามารถช่วยได้ ทำให้เรามีสติ คิดออกได้มากขึ้น มีกระบวนการคิดที่ดีขึ้น รวมถึงการกล้าคิด กล้าพูด จนเราสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้

๙. **ฝึกขันติบารมี** การนั่งสมาธิต้องใช้ความอดทนในเรื่องทุกขเวทนา อาจต้องมีการปวดเมื่อยตามร่างกายบ้าง คันตรงนั้นตรงนี้บ้าง การนั่งสมาธิเป็นการฝึกความอดทนที่ดีเยี่ยม

๑๐. **พ้นจากวิบากกรรม** กรรมในอดีตชาติ กรรมในปัจจุบันชาติ ย่อมหมุนเวียนเป็นกงกรรม กงเกี่ยววน กลับมาตามสนองเราอยู่เรื่อยไป การนั่งสมาธิสามารถช่วยให้พ้นวิบากกรรมได้ หรือลดวิบากกรรมให้เบาบางลง ทำให้ชีวิตเรามีความทุกข์น้อยลง และมีความสุขมากขึ้น แต่เราเคยทำกรรมสิ่งใดแล้ว กรรมสิ่งนั้นไม่สามารถลบล้างได้ แม้ว่าเราจะทำบุญมากแค่ไหนก็ตาม ก่อนการนั่งสมาธิ ควรสวดมนตร์ระลึกถึงพระพุทธเจ้าและเดินจงกรม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การนั่งสมาธิที่ดีขึ้น การนั่งสมาธิให้กำหนดจิต พุท - โธ หรือ ยุบหนอ - พองหนอ หรืออย่างไรก็ได้แล้วแต่เรากำหนดจิตที่ท่อง อย่าคิดฟุ้งซ่าน เพราะจะไม่ได้ผล

ที่มา : <https://www.dek-d.com/board/view/1364719/>

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๑๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด และสวยงาม
๓	เนื้อหาถูกต้อง มีรายละเอียดครอบคลุม มีลำดับความคิดที่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่มีผิดคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	- ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์มาก
๒	เนื้อหาถูกต้อง แต่รายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ใคร่จะชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดยไม่มีผิดคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษาบ้าง	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	- ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน - มีการใช้สีที่สวยงาม และสร้างสรรค์บ้าง
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง มีรายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำไม่ถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดยมีการผิดคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษามาก	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	- ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน - มีการใช้สีที่ไม่สวยงาม และไม่สร้างสรรค์มาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติกรียืนสมาธิและการเดินด้วยสติ
๓	แสดงพฤติกรรมกรียืน การเดิน การนั่งและการนอนอย่างมีสติได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมกรียืน การเดิน การนั่งและการนอนอย่างมีสติมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมกรียืน การเดิน การนั่งและการนอนอย่างมีสติมีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ ตลอดระยะเวลาในการฝึก
๒	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติในบางเวลา
๑	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติน้อย

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ สมာธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การฝึกนักเรียนให้มีสมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอเพราะจะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบเขตเนื้อหา

สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

จัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

-

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑

- ใบความรู้ที่ ๐๑

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- ประเมินการฝึกปฏิบัติการทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

- ประเมินการปฏิบัติ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สมာธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ทบทวนการนั่งสมาธิและประโยชน์ของการนั่งสมาธิ และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติพร้อมกัน
ขั้นสอน	- สนทนาการใช้ประสาทสัมผัสทั้งหก - ศึกษาใบความรู้ สร้างสถานการณ์การใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน พร้อมบอกประโยชน์ที่ได้
ขั้นสรุป	- นักเรียนสรุปประโยชน์การใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
การวัดและประเมินผล	- ประเมินการฝึกปฏิบัติการใช้สมาธิ - ประเมินการทำใบงานที่ ๐๑

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
 เรื่อง สมานในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา สมานในการมอง การฟัง การอ่าน การคิดการถาม และการเขียน	ชั้นนำ ๑. ครูและนักเรียนทบทวนการยีน นังสมาธิ และบอกประโยชน์ของการนั่งสมาธิ และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติพร้อมกัน ชั้นสอน ๑. ครูและนักเรียนสนทนาถึงการดำรงชีวิตประจำวันว่าในแต่ละวันนักเรียนทำกิจกรรมอะไรบ้าง โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างคนละ ๑ ตัวอย่าง แบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การใช้สมาธิในการฟัง อ่าน คิด พูด เขียน ๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิด เรื่องการใช้สมาธิในการฟัง อ่าน คิด พูด เขียน ๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ ๑๑ ๕. นักเรียนส่งตัวแทนออกนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันนำผลงานติดบนป้ายจัดนิทรรศการ ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ในการใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ ภาระงาน / ชิ้นงาน ๒. ใบงาน ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. นักเรียนรู้และเข้าใจประโยชน์ของการใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน ทักษะ ๑. นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติการใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ ปฏิบัติการใช้สมาธิในการมอง การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน		การประเมิน วิธีการ ๑. ตรวจใบงาน ๒. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ การใช้สมาธิ เครื่องมือวัดผล ๑. ใบบันทึกคะแนน ๒. แบบบันทึกคะแนนการใช้สมาธิ เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ๒. การปฏิบัติ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดบอกประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีสติ

สมาชิกกลุ่ม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง สมာธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

สมาธิ คือ การสำรวมใจให้มั่นคง ไม่วอกแวก นักเรียนหากมีสมาธิในการเรียนจะทำให้มีสมาธิ และพัฒนาปัญญาไปสู่การเรียนได้ซึ่งการพัฒนาการฟัง การอ่าน การคิด การถาม การเขียน สามารถฝึกได้ดังนี้

การฟัง ตั้งใจฟังอย่างสงบ จับใจให้ได้ใจความว่าเป็นเรื่องอะไร เกิดขึ้นที่ไหน มีใครเกี่ยวข้องบ้าง มีประโยชน์อย่างไร เชื่อได้หรือไม่ ข้อมูลนี้ต้องสืบค้นหาได้ที่ไหน

การอ่าน ทำใจให้สงบ มีความตั้งใจใคร่รู้ มีสมาธิในการอ่าน ตั้งใจอ่าน รู้ให้ได้ว่าอ่านเรื่องอะไร มีประโยชน์อย่างไร เชื่อได้หรือไม่ ค้นหาหลักฐานความจริงได้ที่ไหน

การคิด คิดไตร่ตรองในสิ่งที่ฟังมา หรือ อ่านมาแล้วว่า มีประโยชน์ หรือ มีโทษ แยกแยะหาเหตุผล และข้อเท็จจริง ควรตัดสินใจเชื่อหรือไม่

การถาม เมื่อไม่เข้าใจ หรือ สงสัย ในสิ่งที่ตนฟัง หรือ สิ่งที่ตนอ่าน ให้ถามครู หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นๆ ด้วยคำพูดที่สุภาพ

การเขียน จดบันทึก หรือ เขียน สิ่งที่ได้จากการรับฟัง การอ่าน การถาม และการติดตามเรื่องราว เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ต่อไป

ประโยชน์ของการฝึก จะทำให้นักเรียนพัฒนาการคิด การอ่าน การเขียน การถาม อย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาสติปัญญาและได้ความรู้ของตนอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง มีบุคลิกภาพที่งดงาม

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องทีอ่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกทคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ ฉีกคำ และมีการใช้ ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลา ที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษร ชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องทีอ่าน แต่รายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกทคำถูกต้อง ไม่มีการเว้นวรรคโดย ไม่ฉีกคำ และไม่มีควม บกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงตามเรื่องทีอ่าน และมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่าง ถูกต้อง สกทคำไม่ ถูกต้อง มีการเว้นวรรค โดยไม่ฉีกคำ และมี ความบกพร่องในการ ใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด มาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้าง ยากและมีตัวอักษร ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติการใช้สมาธิในด้านต่างๆ
๓	ฝึกปฏิบัติอย่างตั้งใจ ทำได้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน
๒	ฝึกปฏิบัติอย่างตั้งใจ แต่มีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	ไม่ตั้งใจฝึกปฏิบัติ หรือมีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทน ตลอดระยะเวลาในการฝึก
๒	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทนในบางเวลา
๑	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทนน้อย

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
หน่วยย่อยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ
เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การนำการพัฒนาจิตของนักเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้นักเรียนมีจิตและมีสมาธิดีขึ้น ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติแล้ว จึงให้นักเรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้นักเรียนมีสมาธิดีขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำไปใช้

ขอบเขตเนื้อหา

การนำการพัฒนาจิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์

-

๒. การเตรียมใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑

- ใบงานที่ ๐๒

- แบบทดสอบ

- แบบบันทึกการประเมินทักษะ

- แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม

๓. การวัดและประเมินผล

- การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

- พฤติกรรมการเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

๔. การฝึกทักษะเพิ่มเติมโดยใช้แบบฝึกเสริม

-ไม่มี-

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
ขั้นนำ	- ทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปทั้งหมด
ขั้นสอน	- สวดมนต์และนั่งสมาธิ - เขียนแผนผังความคิด - นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๐๒
ขั้นสรุป	- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ อภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาจิตและทดสอบท้ายหน่วย
การวัดและประเมินผล	- ประเมินพฤติกรรมการเรียน - ประเมินการทำใบงานที่ ๐๒

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้ายาม : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา การนำการพัฒนาจิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน	ชั้นนำ ๑. ครูและนักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาในหน่วยย่อยที่ ๓ ชั้นสอน ๑. นักเรียนนั่งสมาธิ ๑๕ นาที ๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามใบงานที่ ๑๑ ๓. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน ครูคอยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๔. นักเรียนนำผลงานไปแสดงไว้บนป้ายจัดนิทรรศการ ชั้นสรุป ๑. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายประโยชน์ของการพัฒนาจิตรวมไปถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ประจำหน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ใบงานที่ ๑๑
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. นักเรียนสามารถบอกวิธีการนำการพัฒนาจิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะ ๑. นักเรียนสามารถสรุปความคิดวิธีการพัฒนาจิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต		การประเมิน วิธีการ ๑. สังเกตผลงานตามใบงาน ๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงาน เครื่องมือวัดผล ๑. แบบประเมินการปฏิบัติ เกณฑ์การประเมิน ๑. การทำใบงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ๒. พฤติกรรมการเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน		
	เนื้อหา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษร ที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด มากกว่า ๓ แห่ง ขึ้นไป	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยาก และมีตัว อักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติการนั่งสมาธิและการนอนกับสติ
๓	สามารถสรุปความได้ครบถ้วนตามกระบวนการ
๒	สามารถสรุปความได้ครบและมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	ไม่สามารถสรุปความได้ หรือมีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตและนำไปฝึกปฏิบัติ
๒	เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต
๑	ไม่เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดแสดงถึงการมีปัญหา ก. สอบได้ที่หนึ่ง ข. สอนเพื่อนทำการบ้าน ค. ทำงานเสร็จเร็วกว่าคนอื่น ง. คิดไตร่ตรองในการแก้ปัญหา	๖. จุดมุ่งหมายของการฝึกสมาธิคือข้อใด ก. มีความสนุกสนาน ข. มีสุขภาพแข็งแรง ค. มีจิตใจแน่วแน่มั่นคง ง. ให้เรียนเก่ง
๒. การทำให้ไม่ลืมตัว ไม่เผลอตัว เป็นผลมาจาก การปฏิบัติตามหลักธรรมข้อใด ก. สติ ข. สมาธิ ค. ปัญญา ง. สติ - สัมปชัญญะ	๗. ดอกมะลิกลิ่นหอม เป็นการรับรู้อารมณ์ด้วยสิ่งใด ก. ตา ข. หู ค. ลิ้น ง. จมูก
๓. สถานที่ใดเหมาะสำหรับการฝึกสมาธิ ก. สถานที่ที่มีเสียงเพลงเบาๆ ข. สถานที่ที่มีกลิ่นดอกไม้หอม ค. สถานที่ที่สงบสงัด ง. สถานที่โล่งกว้าง	๘. ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการพัฒนาปัญญา ก. ฟังมาก ข. ทำมาก ค. คิดมาก ง. เทียบมาก
๔. ผู้ที่มีสติ มีลักษณะอย่างไร ก. คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ ข. ตัดสินใจทำงานอย่างรวดเร็ว ค. คิดเรื่องอื่นขณะครูสอน ง. ลุกขึ้นไปเหลาดินสอขณะครูสอน	๙. การฝึกสมาธิมีประโยชน์ต่อการเรียนอย่างไร ก. จิตใจสงบ ข. หน้าตาสดใส ค. มีความจำดีขึ้น ง. อารมณ์มั่นคง
๕. ก่อนฝึกนั่งสมาธิต้องทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก ก. แผ่เมตตา ข. สมาทานศีล ค. ไหว้พระสวดมนต์ ง. กล่าวคำอธิษฐาน	๑๐. บุคคลในข้อใดกำลังขาดสติ ก. แต่งใจจดจ่ออยู่กับการอ่านหนังสือ ข. พักกำลังคุยโทรศัพท์ขณะข้ามถนน ค. ดำกำลังจดบันทึกความรู้จากการอ่าน ง. สัมรู้ตัวว่ากำลังลงบันได

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ง	๖	ค
๒	ง	๗	ง
๓	ค	๘	ง
๔	ก	๙	ค
๕	ค	๑๐	ข

แหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา

แผนที่	เรื่อง	แหล่งที่มา
๑	ความสำคัญของพุทธศาสนา ศาสนาในประเทศไทย	- สื่อการเรียนรู้ วิชาพื้นฐานชุดแม่เปปมาตราฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๔, มปป. - http://lookky8.blogspot.com/2013/07/blog-post.html
๒	ประวัติศาสตร์ต่าง ๆ	- https://guru.sanook.com/2249/ - https://guru.sanook.com/2327/ - http://www.kohtaotoday.com/isalarn.html
๓	นิทานเรื่อง มาซาเป	- http://www.dhammadharmathai.org/chadoknt/chadoknt217.php
๔	รูปภาพศาสนสถานของศาสนา ต่าง ๆ	- http://www.thaidphoto.com/forums/showthread.php?t=246355 - https://pantip.com/topic/36569719 - http://muslimhotreport.blogspot.com/2010/02/blog-post_20.html
๕	ประวัติพุทธสาวก	- https://jiab007.wordpress.com/2012/10/18/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%8C/ - https://jiab007.wordpress.com/2012/10/18/%E0%B8%9E%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A5/

แหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส

แผนที่	เรื่อง	แหล่งที่มา
๑	ศาสนพิธีของศาสนาพุทธ ศาสนพิธีของศาสนาคริสต์ ศาสนพิธีของศาสนาอิสลาม	- http://www.kalyanamitra.org/culture/index30.html - http://www.truepllookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/1831-00/ - http://www.truepllookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/1832-00/
๒	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีในศาสนาพุทธ และศาสนาอื่นที่ตนนับถือ	สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
๓	การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย	สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
๔	วิธีปฏิบัติตามไตรสิกขา และ หลักธรรมโอวาท ๓	สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

แหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส

แผนที่	เรื่อง	แหล่งที่มา
๑	ภาพประกอบใบงานที่ ๑๑ ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา	- https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%82%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%B4&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwj2hNGPjDaAhUlpY8KHdfDC-C4Q7Al6BAgAEEo&biw=1366&bih=662#imgrc=YDNbcgxxwsEOGcM: - สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่แบบมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
๒	การนั่งสมาธิด้วยวิธีง่าย ๆ	- https://health.kapook.com/view26826.html
๓	ประโยชน์ของการนั่งสมาธิ	- https://www.dek-d.com/board/view/1364719/
๔	สมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	- สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่แบบมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษามูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ

ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

รศ.นราพร จันทรีโอชา

รองประธานกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

นายอนุสรณ์ พูเจริญ

ผู้ช่วยเลขาธิการมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ปรึกษาสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

นายสมเกียรติ ขอบผล

ที่ปรึกษาสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายบุญรักษ์ ยอดเพชร

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายณรงค์ แผ้วพลสง

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวอุษณีย์ ธโนศวรรย์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสุกัญญา งามบรรจง

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอัมพร พินะสา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายสนธิ แยมเกษร

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการ

นายอรรถสิทธิ์ รัตนแคล้ว

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

นายเทวรัฐ โตไทยะ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต ๑

นายจุฬา ชินวงศ์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต ๓

นายสมัย ณะศรี

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

น่าน เขต ๒

นายโกวิท เพลิณจิตต์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต ๑

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางนิรมล ตูจินดา

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้

นางฉวี ณ ตะกั่วทุ่ง

ข้าราชการบำนาญ สพป.พังงา

คณะกรรมการ

๑. นางฉวี ฌ ตะกั่วทุ่ง	ข้าราชการบำนาญ	ประธาน
๒. นายปรีชา เตือนนิล	ข้าราชการบำนาญ	สพป.สกลนคร เขต ๓
๓. นางสาวจรงค์ รัตน์วิฑูรย์	ข้าราชการบำนาญ	สพป.น่าน เขต ๒
๔. นางอุไร เปียงใจ	ข้าราชการบำนาญ	สพป.น่าน เขต ๒
๕. นางประภัสสร โกศลวัฒน์	ข้าราชการบำนาญ	สพป.สกลนคร เขต ๑
๖. นางยุวดี ชุมปัญญา	ศึกษานิเทศก์	สพป.สกลนคร เขต ๓
๗. นางนิติพร ศรีโนนยาง	ศึกษานิเทศก์	สพป.สกลนคร เขต ๓
๘. นายศักดิ์พงษ์ วรรณवास	ศึกษานิเทศก์	สพป.สกลนคร เขต ๓
๙. นายปริญญา อุปลา	ศึกษานิเทศก์	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๐. นางสาวพลอยนภัส ทศนพงษ์	ศึกษานิเทศก์	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๑. นางสาวสุรัชดา ภูรับพา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพุทธรักษา	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๒. นางรัตนภรณ์ คำฝูย	ครูโรงเรียนนาจางกล้วยน้อย	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๓. นางสาวปาริชาติ บุษบงค์	ครูโรงเรียนบ้านห้วยหินลาด	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๔. นางสาวยุวะธิดา ไตรธรรม	ครูโรงเรียนบ้านห้วยหินลาด	สพป.สกลนคร เขต ๓
๑๕. นางวานิตย์ ธานี	ครูโรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน	สพป.อุบลราชธานี เขต ๑
๑๖. นางสาวนันทพัทธ์ ศุภธีรารักษ์	ครูโรงเรียนบ้านโนนบ่อหวายดินดำ	สพป.อุบลราชธานี เขต ๑
๑๗. นางสาวเรือนเพชร กิตติพิมานชัย	ครูโรงเรียนดอนมดแดง (บ้านดงบัง)	สพป.อุบลราชธานี เขต ๑
๑๘. นายศิริ ไชยช่อฟ้า	ครูโรงเรียนแสนทองวิทยา	สพป.น่าน เขต ๒
๑๙. นางจินตนา ไชยช่อฟ้า	ครูโรงเรียนบ้านปางปูก	สพป.น่าน เขต ๒
๒๐. นางสาวพรพิมล ยอดแก้ว	ครูโรงเรียนบ้านปางกอม	สพป.น่าน เขต ๒
๒๑. นายจำลอง ไชยยา	ศึกษานิเทศก์	สพป.น่าน เขต ๒
๒๒. นางเพียงจิต สุวรรณพงษ์	ครูโรงเรียนบ้านหัวคำ	สพป.อุบลราชธานี เขต ๑
๒๓. นางวิภาพร แก่นอ้วน	ครูโรงเรียนอุบลวิทยาคม	สพป.อุบลราชธานี เขต ๒
๒๔. นางวิภาดา ขุนนิตย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางกัน	สพป.พังงา
๒๕. นางสาวมณีนรัตน์ บุญเต็ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านถ้ำทองกลาง	สพป.พังงา
๒๖. นางสาวอุทัยวรรณ ทับทิมทองสุข	รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิโครธาราม	สพป.พังงา
๒๗. นางสาวปัญจณี อ้อยแจ้ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิโครธคุณากร	สพป.พังงา
๒๘. นางสาวนิตดา หินน้อย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านย่านสะบ้า	สพป.พังงา
๒๙. นางสาววินัสรา ฌ ตะกั่วทุ่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางจัน	สพป.พังงา
๓๐. นางลัดดา สุขศรี	ครูโรงเรียนบ้านโคกเจริญ	สพป.พังงา
๓๑. นายสมชาย นาวิว่อง	ครูโรงเรียนบ้านคลองดินเหนียว	สพป.พังงา
๓๒. นายอิสรานันท์ ชนะภัย	ครูโรงเรียนบ้านคลองดินเหนียว	สพป.พังงา
๓๓. นายภูริทัต ลิ้มจู้หม้อ	ครูโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์	สพป.พังงา
๓๔. นางสาวเสาวณี โบบทอง	ครูโรงเรียนอนุบาลพังงา	สพป.พังงา

๓๕. นายเบญจพล ตีบขัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำหิน	สพป.น่าน เขต ๒
๓๖. นางสาวรุ่ง ตีบขัน	ครูโรงเรียนบ้านดอน(ศรีเสริมกสิกร)	สพป.น่าน เขต ๒
๓๗. นายสมศักดิ์ สุทธการ	ครูโรงเรียนชุมชนรัชดาภิเษกที่ ๑๑๕	สพป.น่าน เขต ๒
๓๘. นางเทียมจิต หาญยุทธ	ครูโรงเรียนชุมชนศิลาเพชร	สพป.น่าน เขต ๒
๓๙. นายนันตชัย แอบู	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองดินเหนียว	สพป.พังงา
๔๐. นางฉัตรชนก พึ่งถิ่น	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำจืด	สพป.พังงา
๔๑. นายอนันต์ หาญจิตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านย่าหมี	สพป.พังงา
๔๒. นายเจษฎา อนันตศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าเขา	สพป.พังงา
๔๓. นายไกรสร ไชยเทพ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปกปุย	สพป.พังงา
๔๔. นางสาวสุทิสรา พุฒินศิลป์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสามช่อง	สพป.พังงา
๔๕. นายนพรัตน์ ทองอยู่	ครูโรงเรียนบ้านคลองบอน	สพป.พังงา
๔๖. นางอรุณี นพฤทธิ์	ครูโรงเรียนกะปง	สพป.พังงา
๔๗. นางสาวจิราภรณ์ เพชรเรือง	ครูโรงเรียนบ้านอ่าวมะม่วง	สพป.พังงา
๔๘. นายสุนทร หนูอินทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอวัฒนา	สพป.สกลนคร เขต ๑
๔๙. นางนาตญา สัตถาผล	ครูโรงเรียนบ้านหลุบเลา	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๐. นางวารุณีย์ กุลธรวโรจน์	ครูโรงเรียนอนุบาลสกลนคร	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๑. นางสาวดารุณี มุงคุณ	ครูโรงเรียนบ้านชมภูพาน	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๒. นายพิพัฒน์ สอนสมนึก	ครูโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาการ	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๓. นางจินดา ก่อบุญ	ครูโรงเรียนบ้านบะนงกา	สพป.สกลนคร เขต ๓
๕๔. นางสาววราภรณ์ เขตโสภา	ครูโรงเรียนบ้านกุดเรือคำ	สพป.สกลนคร เขต ๓
๕๕. นางทิพย์สุดา ธิศรี	ครูโรงเรียนบ่อแก้วดงมะไฟมิตรภาพที่ ๘๑ (พระเทพญาณวิศิษฏ์ “ชัยทวี” อุปถัมภ์)	สพป.สกลนคร เขต ๓
๕๖. นางปิยาภรณ์ พละศักดิ์	ครูโรงเรียนบ่อแก้วดงมะไฟมิตรภาพที่ ๘๑ (พระเทพญาณวิศิษฏ์ “ชัยทวี” อุปถัมภ์)	สพป.สกลนคร เขต ๓
๕๗. นายวิสูตร สวนไผ่	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชมภูพาน	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๘. นางสุจินต์ สวนไผ่	ครูโรงเรียนบ้านชมภูพาน	สพป.สกลนคร เขต ๑
๕๙. นายเกียรติภูมิ มะแสงสม	ครูโรงเรียนบ้านดอนราษฎร์ดำรงวิทย	สพป.สกลนคร เขต ๑
๖๐. นายอดุลย์ศักดิ์ ศรีวิชัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.อุบลราชธานี เขต ๑	เลขานุการ
๖๑. นายบรรพต แสนสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สพป.สกลนคร เขต ๑	ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๒. นางสาวสุพรรณนิการ์ สุทธหลวง	ศึกษานิเทศก์ สพป.น่าน เขต ๒	ผู้ช่วยเลขานุการ

ส่วนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	
ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒
๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐีน้อย (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ชีวิตพอเพียง ● หน่วยย่อยที่ ๒ ออมไว้ไม่ขัดสน	๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา ● หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ ● หน่วยย่อยที่ ๓ พากิจแจ่มใส
๒. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สุขภาพดีชีวิตเป็นสุข (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ รักตัวเราเท่าฟ้า ● หน่วยย่อยที่ ๒ สนุกกับเกมกีฬา ● หน่วยย่อยที่ ๓ สุขภาพดีมีสุข	๒. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ ● หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ ● หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง ● หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
๓. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน(๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ตันกล้าคนดี ● หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย ● หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตย	๓. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชีวิตสุขสันต์ในบ้านของเรา (๔๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ครอบครัวอุ่นใจ ● หน่วยย่อยที่ ๒ ช่างคิดซ่อมแซม ● หน่วยย่อยที่ ๓ เกษตรกรรมคู่บ้าน ● หน่วยย่อยที่ ๔ สานฝันให้เป็นจริง
๔. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เด็กไทยหัวใจสร้างสรรค์ -	๔. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์(๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ ย้อนรอยไทย ● หน่วยย่อยที่ ๒ ภูมิใจในท้องถิ่น ● หน่วยย่อยที่ ๓ แผ่นดินไทยแผ่นดินทอง
๕. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรีย์ศิลป์ (๓๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์ ● หน่วยย่อยที่ ๒ จินตนาการสรรหา ● หน่วยย่อยที่ ๓ ลีลาศิลป์ไทย ● หน่วยย่อยที่ ๔ ภูมิใจในงานศิลป์	๕. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ อาเซียนศึกษา(๒๐ ชั่วโมง) ● หน่วยย่อยที่ ๑ เพื่อนบ้านของเรา ● หน่วยย่อยที่ ๒ ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	เศรษฐีน้อย	มฐ. ส ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ส ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ค ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ค ๖.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕	- ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ - สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค - หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง - ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน - หน้าที่เบื้องต้นของเงิน - ความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน - การเขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู - การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดความยาว การชั่ง การตวง เงิน และเวลา - การเขียนบันทึกรายรับรายจ่าย - การใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารการสื่อความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม - ทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	เศรษฐีน้อย	มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ต ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑	- การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี ขั้นตอนด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบและ ซื่อสัตย์ - การฟังและพูด/อ่าน ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนและสถานศึกษา	๔๐
๒	สุขภาพดีชีวี เป็นสุข	มฐ. พ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. พ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔	- การเจริญเติบโตและพัฒนาการของร่างกาย และจิตใจตามวัย - ความสำคัญของกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อที่มี ผลต่อสุขภาพ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการ - วิธึดูแลกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อให้ทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ - คุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ ดีของครอบครัว - แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตาม วัฒนธรรมไทย - ยกตัวอย่างวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็น อันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ - การควบคุมตนเองเมื่อใช้ทักษะการ เคลื่อนไหวในลักษณะผสมผสานได้ทั้งแบบอยู่ กับที่ เคลื่อนที่ และใช้อุปกรณ์ประกอบ - การฝึกกายบริหารท่ามือเปล่าประกอบ จังหวะ - การเล่นเกมเลียนแบบและกิจกรรมแบบผลัด - การเล่นเกมกีฬาพื้นฐาน	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๒	สุขภาพดีชีวิต เป็นสุข	มฐ. พ ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. พ ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ มฐ. พ ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔	- การออกกำลังกาย เล่นเกม และกีฬาที่ตนเองชอบและมีความสามารถในการวิเคราะห์ผล พัฒนาการของตนเองตามตัวอย่างและแบบปฏิบัติของผู้อื่น - การปฏิบัติตามกฎ กติกาการเล่นกีฬาพื้นฐานตามชนิดกีฬาที่เล่น - ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ - สภาวะอารมณ์ ความรู้สึกที่มีผลต่อสุขภาพ - วิเคราะห์ข้อมูลบนฉลากอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อการเลือกบริโภค - การทดสอบและปรับปรุงสมรรถภาพทางกายตามผลการทดสอบสมรรถภาพ - ความสำคัญของการใช้ยาอย่างถูกวิธี - วิธีปฐมพยาบาลเมื่อได้รับอันตรายจากการใช้ยาผิด สารเคมี แมลงสัตว์กัดต่อย และการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา - วิเคราะห์ผลเสียของการสูบบุหรี่ และการดื่มสุราที่มีต่อสุขภาพและการป้องกัน - การอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - ทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี - การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๓	เด็กไทยไม่ตี	มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ มฐ. ส ๑.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศา สนิกชน - พุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศ ธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ - การประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่อง เล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง - การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติ ตามหลักธรรม ในพระพุทธศาสนาหรือ หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ - ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลใน ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต - เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการ พัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด - ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับ ถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่าง สมานฉันท์ - อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป - ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการ บำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ - มรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี - ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรมและวัน สำคัญ ทางศาสนาได้ถูกต้อง	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๓	เด็กไทยไม่ตี	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การวาดภาพพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การเปรียบเทียบความคิดความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านงานทัศนศิลป์ของตนเองและบุคคลอื่น - เหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	๔๐
๔	คนดีศรีแผ่นดิน	มฐ. ส ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ส ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน - การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย - ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น - วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน - อำนาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย - บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง - ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - การแสดง การเคลื่อนไหวในจังหวะต่าง ๆ ตามความคิดของตน	๓๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๔	คนดีศรี แผ่นดิน	มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๖ มฐ. ต ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑	- การพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและ ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - มารยาทในการฟัง การดู และการพูด - การปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และ คำแนะนำ (instructions) ง่ายๆ ที่ฟังหรืออ่าน	๓๐
๕	โลกสวย ด้วยมือเรา	มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ส ๕.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๓ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔	- ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง - แหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด ของตนเอง - ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่ง ทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด - สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนิน ชีวิตของคนในจังหวัด - การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในจังหวัด และผลต่อการเปลี่ยนแปลง - การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด - การเลือกใช้สิ่วรรณะอุ่น เย็น เพื่อถ่ายทอด ความรู้สึกตามจินตนาการของตนเอง - การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสี - ทักษะการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย - คุณลักษณะของการทำงาน เช่น ขยัน อดทน รับผิดชอบ - ทักษะการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย - คุณลักษณะของการทำงาน เช่น ขยัน อดทน รับผิดชอบ	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๕	โลกสวย ด้วยมือเรา	มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๕	- การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน - การรายงาน เช่น การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์	๔๐
๖	เด็กไทย หัวใจ สร้างสรรค์	-	-	-
๗	ชีวิตสุขสันต์ ในบ้านของ เรา	มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ง ๔.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ส ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓	- การทำงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือง่ายๆ ให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิต - การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยันอดทนรับผิดชอบ และซื่อสัตย์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ - มารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า - ความหมายและความสำคัญของอาชีพ - หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๗	ชีวิตสุขสันต์ ในบ้านของ เรา	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การเปรียบเทียบรูปลักษณะของรูปร่าง รูปทรง ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพ ระบายสี - วาดภาพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอ่อน และสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึก และจินตนาการ - แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน - เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	๔๐
๘	สุนทรียศิลป์	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๘ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๙ มฐ. ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒	- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ - อิทธิพลของสี การเลือกใช้สีวรรณะอ่อนและ วรรณะเย็น เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านการวาดภาพ ถ่ายทอดความรู้สึกและ จินตนาการ - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพและการ สร้างงานพิมพ์ภาพ - การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพ ระบายสี - การจัดระยะความลึกน้ำหนักและแสงเงาใน การวาดภาพ - การเหมือนและความแตกต่างในงาน ทัศนศิลป์ ความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอดใน งานทัศนศิลป์ - งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมท้องถิ่น - งานทัศนศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์	มฐ. ศ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๔ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๕ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๖ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๗ มฐ. ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒	- โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง - ประเภทของเครื่องดนตรี - เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท - การเคลื่อนที่ ขึ้น – ลง ของทำนอง - รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ - รูปแบบจังหวะ - ความช้า – เร็ว ของจังหวะ - เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง - โครงสร้างโน้ตเพลงไทย - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ - การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง - การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน - ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง - ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี - การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์	มฐ. ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๕ มฐ. ศ ๓.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๓ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๔ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓	- หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - ภาษาท่า - นาฏยศัพท์ - การใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ประกอบเพลง ปลุใจและเพลงพระราชนิพนธ์ - การใช้ศัพท์ทางการละครในการถ่ายทอด เรื่องราว - การประดิษฐ์ท่าทางหรือท่ารำประกอบ จังหวะพื้นเมือง - การแสดงนาฏศิลป์ประเภทคู่และหมู่ - รำวงมาตรฐาน / ระบำ - การเล่าเรื่อง - จุดสำคัญ - ลักษณะเด่นของตัวละคร - ความเป็นมาของนาฏศิลป์ การละเล่นของ หลวง และที่มาของชุดการแสดง - คุณค่าของนาฏศิลป์ไทย - การชมการแสดง - เปรียบเทียบการนาฏศิลป์กับการแสดง วัฒนธรรมอื่น ๆ - ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - การทำความเข้าใจก่อนเรียนและก่อนแสดง นาฏศิลป์ - การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และการบอก ความหมายของถ้อยคำ สำนวนที่ประกอบด้วย - คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - สำนวนไทย	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์	มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๓ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๖ มฐ. ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป. ๔/๑ มฐ. พ ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การอ่านทำนองเสนาะ บทร้อยกรอง - การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - ป้ายโฆษณา - โอวาท - พรรณคดีและวรรณกรรมในหนังสือเรียน - บทเรียนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ - การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำแนะนำ - ประกาศไม่เป็นทางการ - การเขียนอธิบาย - การทำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิดไปพัฒนางานเขียน - การจับใจความและการพูดแสดงความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน เช่น - เรื่องเล่า - เพลง - มารยาทในการฟัง การดูและการพูด - ส่วนประกอบของมุก - การเขียนชื่อและสัญลักษณ์แทนมุก - ชนิดของมุก (มุกฉาก มุกแหลม มุกบ้าน) - การเคลื่อนไหวร่างกายแบบผสมผสานทั้ง แบบอยู่กับที่ เช่น กระโดดหมุนตัว กระโดด เหยียดตัว แบบเคลื่อนที่ เช่น ซิกแซก วิ่ง เปลี่ยนทิศทาง ควมม้า และแบบใช้อุปกรณ์ ประกอบ เช่น บอล เชือก - กายบริหารท่ามือเปล่าประกอบจังหวะ - เกมเลียนแบบและกิจกรรมแบบพลัด	๔๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๘	สุนทรียศิลป์	มฐ. ส ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป. ๔/๔	- วัฒนธรรมในภาคต่าง ๆ ของไทยที่แตกต่าง กัน เช่น การแต่งกาย ภาษา อาหาร	๔๐
๙	ถิ่นไทยวิไล ศิลป์	มฐ. ส ๔.๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ท ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๖ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ มฐ. ท ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕ มฐ. ท ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑	- พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป - ประวัติ ผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย - ภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัย ที่น่า ภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ - อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่าน - สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน - คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่ง บรรทัด - เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน - เขียนข้อความจากเรื่องสั้น ๆ - พุดสรุปความจากการฟังและดู - พุดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึก เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู - ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจาก เรื่องที่ฟังและดู - รายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจาก การฟัง การดู และการสนทนา - อธิบายข้อคิดจากการอ่านนำไปใช้ในชีวิตจริง - ร้องเพลงพื้นบ้าน - แหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น	๓๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๙	ถิ่นไทยวิถี ศิลป์	ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. พ ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๔ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๕	- ความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี - คุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว - พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย - ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน - สร้างภาพหรือชิ้นงานจากการจินตนาการโดยใช้โปรแกรมกราฟิกด้วยความรับผิดชอบ	๓๐
๑๐	อาเซียน ศึกษา	มฐ. ส ๔.๒ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๒ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๓ มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๑ มฐ. ง ๓.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๓	- การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ - หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติ - การใช้แผนที่ ภาพถ่าย ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง - ระบุแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่ - แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด - เหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย - ประโยชน์และโทษจากการใช้งานคอมพิวเตอร์	๒๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔		
		มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑๐	อาเซียน ศึกษา	มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ควรรู้ ป.๔/๗ มฐ. ท ๒.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑ มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ ป.๔/๑	- การวาดภาพพระบายสีโดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย - การอ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยค ข้อความง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะ - การวาดภาพพระบายสีโดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ - การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย - การอ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยค ข้อความง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะ	๒๐

ส่วนที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา (จำนวน ๔๐ ชั่วโมง)

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ป.๔/๑ สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเองด้วยแผนที่และรูปถ่าย
- ป.๔/๒ ระบุแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่และรูปถ่าย
- ป.๔/๓ อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัด

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- ป.๔/๑ วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด
- ป.๔/๒ อธิบายการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น
- ป.๔/๓ นำเสนอแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

- ป.๔/๗ วาดภาพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ
- ป.๔/๕ มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ป.๔/๖ เขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า

มาตรฐาน ๑. ๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

ป.๔/๑ อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

ป.๔/๒ ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทนรับผิดชอบและซื่อสัตย์

ป.๔/๔ ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้
(๙ ชั่วโมง)

ลักษณะสำคัญทางกายภาพของประเทศ
ทรัพยากรธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของ
ลักษณะทางกายภาพของระหว่างประเทศ
เพื่อเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ และสืบค้น
ข้อมูล

ลักษณะสำคัญทางกายภาพของประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆและแหล่ง
ทรัพยากรธรรมชาติทางธรรมชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการบอกตำแหน่งที่ตั้ง
ของสิ่งแวดล้อม

หน่วยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ
(๑๒ ชั่วโมง)

ลักษณะทางกายภาพ และ
ปรากฏการณ์ธรรมชาติ มีความสัมพันธ์
กับลักษณะทางสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อ
การดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด ภูมิภาค
และประเทศ

ลักษณะทางกายภาพของประเทศ

ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ
และลักษณะทางสังคม ของประเทศ

การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ
สภาพแวดล้อมของมนุษย์

ผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมนุษย์

ธรรมชาติกับสังคมไทย

หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการ
เปลี่ยนแปลง
(๑๐ ชั่วโมง)

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
และผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยน
ดัดแปลงสภาพธรรมชาติจากอดีตถึง
ปัจจุบันส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิต
ของคนในสังคม ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและ
การสร้างสรรควัฒนธรรมที่เหมาะสม
การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและ
ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต
และการสร้างสรรควัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ
จากอดีตถึงปัจจุบัน

หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
(๙ ชั่วโมง)

สิ่งแวดล้อมมีคุณค่าและมีความสำคัญ
ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การร่วมกัน
คิดหาแนวทางการใช้และการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างรู้เท่าทัน จะทำให้สิ่งแวดล้อมมี
ระยะเวลาในการใช้ได้อย่างยั่งยืนและ
ยาวนาน

คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการรักษาและทำลาย

การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

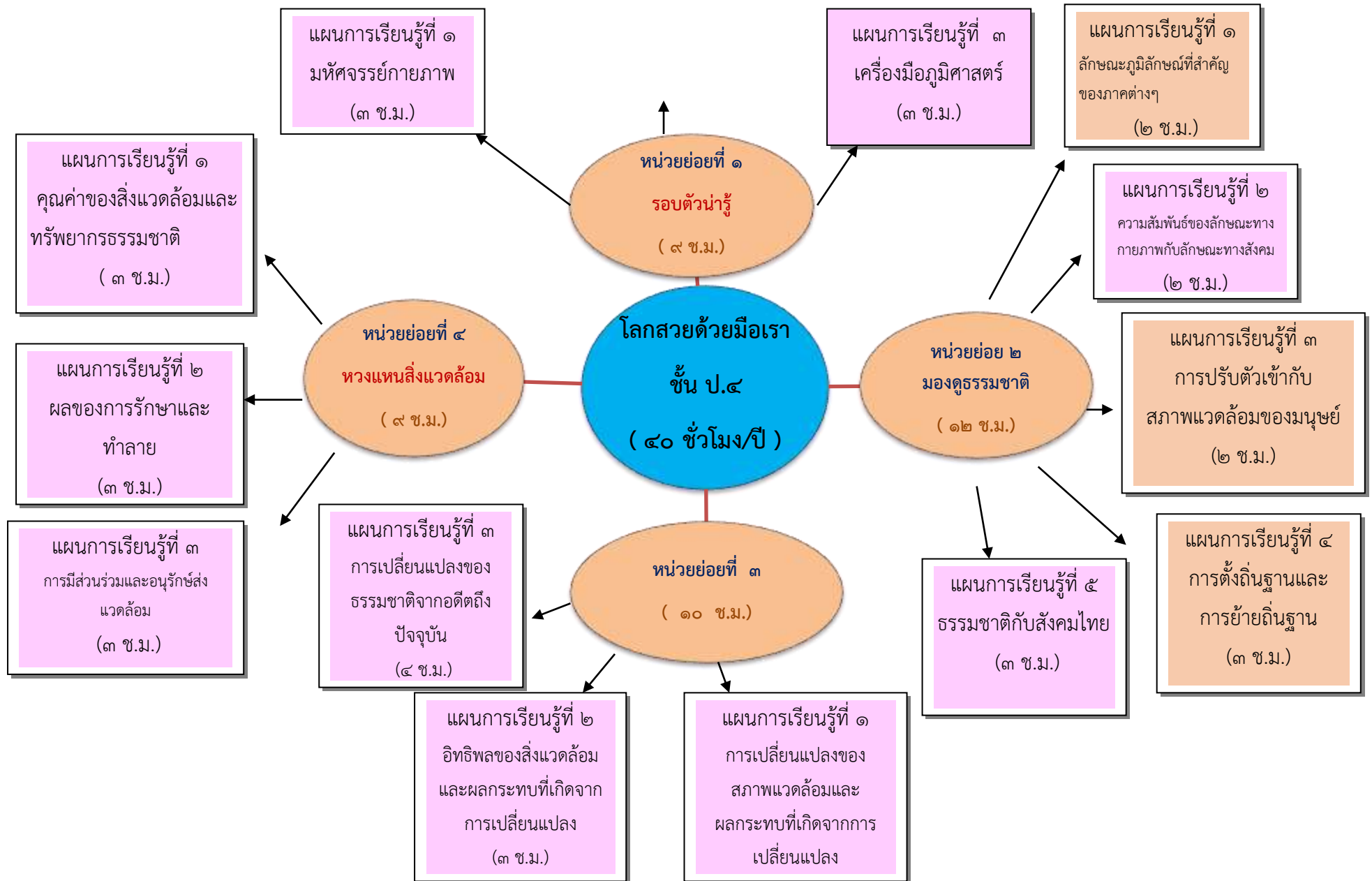
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา

แผนการเรียนรู้ที่ ๒

การใช้แผนที่ระบุแหล่ง

ทรัพยากรธรรมชาติ

(๓ ช.ม.)

หน่วยย่อยที่ ๑
รอบตัวน่ารู้

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๑ ชื่อหน่วยย่อย รอบตัวน่ารู้

จำนวนเวลาเรียน ๙ ชั่วโมง

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๓ แผน

สาระสำคัญของหน่วย

ลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด ระบุแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่สำคัญในจังหวัดตนเองโดยใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูล

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๑ ,ป.๔/๒ ,ป.๔/๓

มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๑ ,ป.๔/๓

มฐ. ง ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๒ ,ป.๔/๓

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก

ลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด ระบุแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่สำคัญในจังหวัดตนเองโดยใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูล ดังนี้

ลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางธรรมชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการบอกตำแหน่ง/ที่ตั้งของสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างของหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วย	แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๕	รอบตัวน่ารู้	๑	มหัศจรรย์กายภาพ	๓ ชั่วโมง	
		๒	การใช้แผนที่ระบุแหล่ง	๓ ชั่วโมง	
		๓	ทรัพยากรธรรมชาติ	๓ ชั่วโมง	

โครงสร้างหน่วยย่อยที่ ๑
รอบตัวน่ารู้
เวลา ๕ ชั่วโมง

แผนที่ ๑
มหัศจรรย์กายภาพ
ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด

แผนที่ ๓
เครื่องมือภูมิศาสตร์น่าใช้
- การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ระบุ
ลักษณะสำคัญทางกายภาพทางสังคมของ
จังหวัด

แผนที่ ๒
การใช้แผนที่ระบุแหล่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ
- แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่
สำคัญ
- สัญลักษณ์การอธิบายแผนที่
- การใช้แผนที่อธิบายลักษณะ
ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด
และในประเทศ

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อแผน มหัทศจรีย์กายภาพ เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอาจหาภาพลักษณะทางกายภาพที่มีความหลากหลายมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันของจังหวัดตนเองมากยิ่งขึ้น

- ในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพนอกจากจะศึกษาจากใบความรู้หรือจากหนังสือเรียนแล้ว ครูอาจจะให้นักเรียนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม เช่น ห้องห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

- แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

๑.๑ ภาพลักษณะทางกายภาพ

๑.๒ แผนภูมิเพลง กลางดง

๑.๓ ใบความรู้

๑.๔ แผนที่ต่าง ๆ

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดและประเมินผล

๓.๑ ทดสอบก่อนเรียน

๓.๒ ประเมินความรู้

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง มหัศจรรย์กายภาพ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนและทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และร่วมกันร้องเพลง “กลางดง”
ขั้นสอน	๓. ครูนำเสนอเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพที่อยู่รอบๆตัวนักเรียนและลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทยว่ามีลักษณะอย่างไร โดยให้ดูภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดและประเทศไทยให้นักเรียนดูและให้นักเรียนชี้ภาพลักษณะทางกายภาพ ๔.นักเรียนแบ่งกลุ่มตามชั้น ศึกษาจากใบความรู้หรือหนังสือเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของอำเภอจังหวัดและประเทศ ทำแบบบันทึกใบงานที่ ๐๑,๐๒,๐๓ เป็นรายชั้น ๕.นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มสรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด และบันทึกลงใน ใบงานที่ ๐๒ ส่งตัวแทนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ๖.นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด และใบงานที่ ๐๒ แผนผังความคิดลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด ๗.ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ๘.นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ รายงานลักษณะทางกายภาพในท้องถิ่น
ขั้นสรุป	๙.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมด
วัดและประเมินผล	- ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม - แบบทดสอบก่อนเรียน - ใบงานที่ ๐๑-๐๓

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง มหัศจรรย์กายภาพ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

- ลักษณะทางกายภาพของ จังหวัด
- สรุปความคิดเห็นสิ่งที่ได้เรียนรู้
- สร้างสรรค์งานวาดภาพตามจินตนาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

๑. บอกลักษณะทางกายภาพเชิงภูมิศาสตร์ของจังหวัดได้

ทักษะ

๑. การสังเกต
๒. การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์
๓. การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

คุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. มีวินัย

(ชั่วโมงที่ ๑)

ขั้นนำ

๑. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้
๒. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “กลางดง”

(ชั่วโมงที่ ๒)

ขั้นสอน

๔. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเราว่ามีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร สุ่มถามนักเรียนว่าสิ่งต่างๆที่พบในชุมชนของตนเองมีอะไรบ้าง รวมถึงอำเภอจังหวัดและประเทศ

๕. ครูนำภาพลักษณะทางกายภาพต่างๆมาติดบนกระดานดำ อธิบายลักษณะทางกายภาพให้นักเรียนเข้าใจและให้นักเรียนออกมาสืบค้นลักษณะต่างๆที่เห็นจากภาพ เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ภูเขา ทะเล ฯลฯ

๖. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมายของลักษณะทางกายภาพ

๗. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามชั้นศึกษาความรู้จากใบความรู้หรือหนังสือเรียน เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ดังนี้ - ศึกษาลักษณะทางกายภาพของอำเภอตนเอง

๘. ศึกษาเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มสรุปความรู้ลักษณะทางกายภาพตามที่ได้ศึกษา และบันทึกลงในแบบบันทึก ใบงานที่ ๐๑๐๒,๐๓ ให้คัดเลือกภาพที่น่าสนใจและนำไปติดที่ป้ายนิเทศ

(ชั่วโมงที่ ๓)

๙. แบ่งกลุ่มนักเรียน และให้แต่ละกลุ่มศึกษาลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดตนเองและสรุปความรู้ ออกแบบให้สวยงามเป็นแผนผังความคิดบันทึกลงในใบงานที่ ๐๒

๑๐. สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลมาอภิปรายร่วมกันและส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑๑. นักเรียนทำกิจกรรมในใบงาน ที่ ๐๓ เป็นรายบุคคล โดยครูมอบหมายการบ้านให้นักเรียน

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ภาพลักษณะทางกายภาพ
- แผนภูมิเพลง กลางดง
- ใบความรู้
- แผนที่ต่าง ๆ

ภาระงาน / ชิ้นงาน

- ผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๓
- แบบทดสอบก่อนเรียน

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้
๒. ประเมินทักษะ
๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

๑. การสังเกต
๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๓

เครื่องมือ

๑. แบบทดสอบ
๒. แบบประเมินทักษะ
๓. แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบ

ประเมิน

สื่อการเรียนรู้

๗. ข้อใดไม่ใช่ ประโยชน์ของแผนที่

ก. เห็นส่วนต่างๆ ของผิวโลก

ข. เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ได้

ค. ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นผิวดิน

ง. ศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัด

๘. ลูกโลกต่างจากแผนที่อย่างไร

ก. สีสวยกว่า

ข. ขนาดเล็กกว่า

ค. ราคาแพงกว่า

ง. เป็นวัตถุทรงกลม

๙. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่จะบอกถึงความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพ พืชพรรณ ธรรมชาติที่จะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล คือเครื่องมือในข้อใด

ก. ภาพถ่ายทางอากาศ

ข. แผนที่รัฐกิจ

ค. ภาพถ่ายดาวเทียม

ง. ลูกโลกจำลอง

๑๐. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ใดที่ใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในการบันทึกข้อมูล

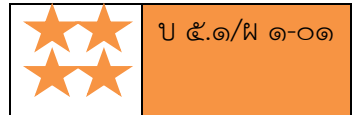
ก. ภาพถ่ายทางอากาศ

ข. แผนที่รัฐกิจ

ค. ภาพถ่ายดาวเทียม

ง. ลูกโลกจำลอง

ใบงานที่ ๐๑
ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด

- คำชี้แจง**
๑. วาดภาพลักษณะทางกายภาพที่สำคัญในจังหวัดของตนเองและระบายสีภาพให้สวยงาม
  ๒. เขียนสรุปลักษณะทางกายภาพที่สำคัญในจังหวัดของตนเอง
  ๓. นำเสนอผลงานหน้าชั้น

A large, empty rounded rectangular box with a thin black border, intended for students to draw and write their answers.

ลักษณะทางกายภาพที่สำคัญในจังหวัดของตนเอง

.....

.....

.....

.....

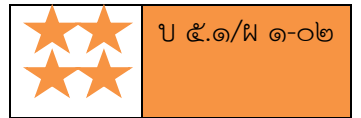
.....

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

ลักษณะทางกายภาพที่สำคัญ

- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ที่ ๑
  ๒. จัดทำแผนผังความคิด
  ๓. นำเสนอผลงานหน้าชั้น

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

รายงานลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนไปศึกษาและสำรวจลักษณะทางกายภาพในท้องถิ่นของนักเรียนโดยการสังเกต สัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น หรือค้นคว้าจากหนังสือเรียนและจัดทำเป็นรายงาน พร้อมวาดภาพแผนที่ของท้องถิ่นประกอบให้สวยงาม

๒. จัดทำเป็นรายงาน

๓. นำเสนอรายงาน

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพ

*****

ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา สามารถมองเห็น จับต้องสัมผัสได้ มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน หิน แร่ธาตุ ป่าไม้ อากาศ ซึ่งเราควรเรียนรู้ถึงความสำคัญ ชนิด ประโยชน์ ตลอดจนรู้จักใช้และดูแลรักษา เพื่อให้คงสภาพที่ดีสามารถใช้ประโยชน์ได้นาน ๆ

ภาพลักษณะทางกายภาพ

ภาพลักษณะทางกายภาพ

เพลง กลางดง

(สร้อย) กลางดงพงป่าเขาลำเนาไพรไกลสังคม
 ไร่ทุกข์สนุกสนานสำราญกันได้เต็มที
 เย็นย่ำตะวันรอน รอน
 คำลงเราพบกันพร้อมหน้า
 การงานนั้นเราทำ
 เสร็จงานเราสุขสันต์

ดินแดนรื่นรมย์แสนชื่นชมมีเสรี
 พวกเราชาวถิ่นนี้ล้วนมีไมตรีต่อกัน
 เราได้พักผ่อนสำราญอุรา
 แล้วมาสนุกด้วยกัน
 ตรากตรำเพียงไหนไม่หวั่น
 ร้องเพลงบรรเลงกล่อมใจ (สร้อย)

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อแผน การใช้แผนที่ระบุแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของหน่วย

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางธรรมชาติ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับแผนที่ต่างๆ ในจังหวัด ครูอาจจะนำภาพแผนที่ประเภทต่างๆ มาให้นักเรียนศึกษาหรืออาจจะสืบค้นความรู้จากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม

- แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

๑.๑ ใบความรู้

๑.๒ ตัวอย่าง แผนที่ประเทศไทย แผนที่จังหวัด

๑.๓. เกม

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๒

๓. การวัดและประเมินผล

๓.๑ ภาพวาดแผนที่จังหวัด

๓.๒ ประเมินความรู้

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ เรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การใช้แผนที่ระบุแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

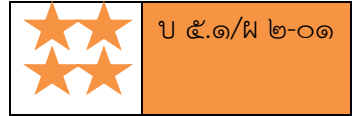
แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ ทบทวนความรู้ที่เรียนและนำเสนอผลงานชั่วโมงที่แล้ว นักเรียนเล่นเกม เราพวกเดียวกัน และสรุปความรู้ที่ได้จากการเล่นเกมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
ขั้นสอน	๒. ครูนำภาพแผนที่ประเทศไทยมาให้ให้นักเรียนดู ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด ให้นักเรียนศึกษาสัญลักษณ์แสดงลักษณะภูมิประเทศและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งต่างๆ ในแผนที่จากหนังสือเรียนหรือใบความรู้และครูอธิบายเพิ่มเติมนักเรียนร่วมกันสรุป ๓. ดูแผนที่ประเทศไทยและค้นหาจังหวัดของตนเองว่าอยู่ภาคไหนของประเทศไทย แต่ละกลุ่มศึกษาแผนที่จังหวัดของตนเอง นำข้อมูลมาอภิปรายสรุป และช่วยกันวาดภาพแผนที่จังหวัดของตนเองที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่มีอยู่ในจังหวัด ใบงานที่ ๐๑ ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ ภายภาน่ารู้ ๕. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้
ขั้นสรุป	๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมด
วัดและประเมินผล	ตรวจใบงานที่ ๐๑-๐๒

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การใช้แผนที่ระบุแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ - สัญลักษณ์การอธิบายแผนที่ - การใช้แผนที่อธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด - วาดภาพแผนที่จังหวัด - สร้างสรรค์งานวาดภาพตามจินตนาการ	(ชั่วโมงที่ ๑) ขั้นนำ ๑. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ ๒. ทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว และนำผลงานรายงานมานำเสนอ ๓. นักเรียนเล่นเกม เราพวกเดียวกัน และสรุปความรู้ที่ได้จากการเล่นเกมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ๔. ครูนำภาพแผนที่ประเทศไทยมาให้นักเรียนดู ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด ดังนี้ - แผนที่นี้เรียกว่าแผนที่อะไรมีรูปร่างลักษณะอย่างไรหรือคล้ายกับอะไร - มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศใดบ้าง และในแผนที่บอกอะไรบ้าง - มีสัญลักษณ์ที่สำคัญอะไร (ชั่วโมงที่ ๒) ๕. ให้นักเรียนศึกษาสัญลักษณ์แสดงลักษณะภูมิประเทศและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งต่างๆ ในแผนที่จากหนังสือเรียนหรือใบความรู้ และครูอธิบายเพิ่มเติมนักเรียนร่วมกันสรุป ๖. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มดูแผนที่ประเทศไทยและค้นหาจังหวัดของตนเองว่าอยู่ภาคไหนของประเทศไทย และสรุปร่วมกัน ๘. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาแผนที่จังหวัดของตนเองพร้อมศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับท้องถิ่น และอภิปรายสรุป ๙. วาดภาพแผนที่จังหวัดของตนเองที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด ระบายสีให้สวยงามตามใบงานที่ ๐๑ (ชั่วโมงที่ ๓) ๑๐. ส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ๑๑. นักเรียนทำกิจกรรม ใบงานที่ ๐๑-๐๒ ขั้นสรุป ๑๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป แผนที่ เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาข้อมูลทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรต่างๆ ในจังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - ใบความรู้ - ตัวอย่าง แผนที่ประเทศไทย แผนที่จังหวัด - เกม ภาระงาน / ชิ้นงาน - ภาพวาดแผนที่จังหวัด - ผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๒ การวัดและประเมินผล ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ภาพวาดแผนที่จังหวัด ๓. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๒ เครื่องมือ ๑. แบบประเมินทักษะ ๒. แบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การประเมิน ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบประเมิน

สื่อการเรียนรู

ใบงานที่ ๐๑

การจัดทำแผนที่

- คำชี้แจง๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มดูแผนที่ประเทศไทยและค้นหาจังหวัดของตนเองว่าอยู่ภาคไหน
ของประเทศไทยและอภิปรายร่วมกัน
๒. ศึกษาใบความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับท้องถิ่น
๓. วาดภาพแผนที่จังหวัดของตนเองที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด
พร้อมระบายสีให้สวยงาม
๔. ตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

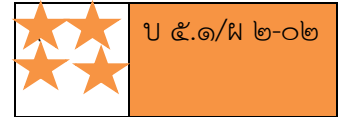

สมาชิกกลุ่ม ๑ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

กายภาพน่ารู้

- คำชี้แจง**
- ให้นักเรียนค้นหาข้อมูลจากแผนที่กายภาพของจังหวัดตนเอง จากหนังสือแผนที่ต่างๆ
  - บันทึกชื่อของแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญ

แบบบันทึกแหล่งทรัพยากร และสถานที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัด.....

แหล่งทรัพยากรที่สำคัญ

ทรัพยากรน้ำได้แก่ .....

.....

ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ .....

.....

.....

.....

สถานที่สำคัญ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่.....

.....

.....

.....

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ .....

.....

.....

.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน เรื่อง แผนที่และสัญลักษณ์บนแผนที่

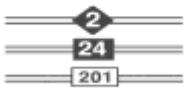

ความหมายของแผนที่

แผนที่ (Map) หมายถึง การแสดงลักษณะพื้นผิวโลกลงบนแผ่นราบ โดยการย่อส่วนและการใช้สัญลักษณ์ไม่ว่าเครื่องหมายหรือสี แทนสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก แผนที่จึงต่างจากลูกโลกและแผนผัง

เครื่องหมายแผนที่ คือ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ บนพื้นพิภพ ที่เกิดขึ้นเองและตาม

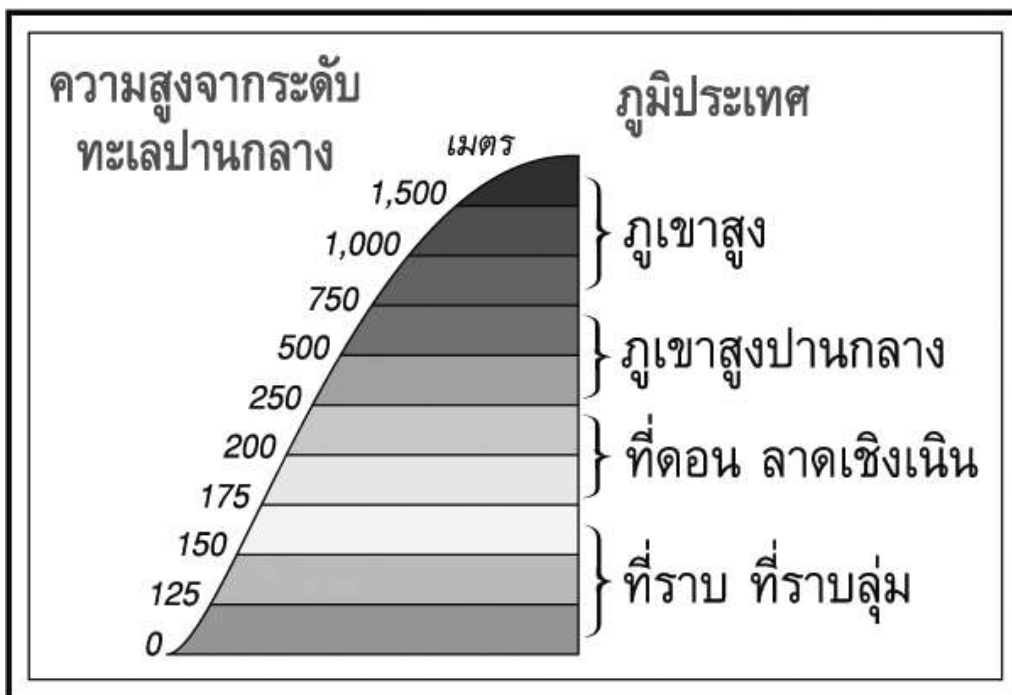
ธรรมชาติ นอกจากเครื่องหมายแล้ว เรายังใช้สีเป็นการแสดงลักษณะภูมิประเทศอีกด้วย คือ

๑. สีดำ หมายถึง ภูมิประเทศสำคัญทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร สุสาน วัด สถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น
๒. สีน้ำเงิน หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นน้ำ เช่น ทะเล แม่น้ำ หนอง บึง เป็นต้น
๓. สีน้ำตาล หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศที่มีความสูงโดยทั่วไป เช่น เส้นชั้นความสูง
๔. สีเขียว หมายถึง พืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เช่น ป่า สวน ไร่
๕. สีแดง หมายถึง ถนนสายหลัก พื้นที่ย่านชุมชนหนาแน่น และลักษณะภูมิประเทศสำคัญ

	เขตประเทศ
	เขตจังหวัด
	เขตอำเภอ
	ถนนสายหลัก
	ทางรถไฟ
	แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย
	อ่างเก็บน้ำ
	ที่ตั้งจังหวัด, ที่ตั้งอำเภอ
	ยอดเขาสำคัญ
	สนามบินภายในประเทศ

เขตรอบนอก
x 1,142

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งต่างๆ ในแผนที่

ลักษณะของสิ่งๆ ที่แสดงปรากฏบนแผนที่ประกอบด้วย

๑. ลักษณะของสิ่งๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ทะเล มหาสมุทร ทะเลสาบ แม่น้ำ ภูเขา

ที่ราบ ที่ราบสูง เกาะ เป็นต้น

๒. ลักษณะของสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น เส้นกั้นอาณาเขต เมือง หมู่บ้าน สถานที่ราชการ ศาสนสถาน เส้นทางคมนาคม พื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. **ชื่อแผนที่** เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับให้ผู้ใช้ได้ทราบว่าแผนที่เรื่องอะไร แสดงรายละเอียดอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง และตรงความต้องการ เช่น แผนที่ประเทศไทยแสดงเนื้อที่ป่าไม้ แผนที่ประเทศไทยแสดงการแบ่งภาคและเขตจังหวัด เป็นต้น

๒. **ขอบระวาง** แผนที่ทุกชนิดจะมีขอบระวาง ซึ่งเป็นขอบเขตของพื้นที่ในภูมิประเทศที่แสดงบนแผนที่แผ่นนั้น มักจะแสดงด้วยเส้นขนานเพื่อแสดงตำแหน่งละติจูดกับเส้นเมริเดียนเพื่อแสดงตำแหน่งลองจิจูด และจะแสดงตัวเลขเพื่อบอกค่าพิกัดภูมิศาสตร์ของตำแหน่งต่าง ๆ

๓. **ทิศทาง** มีความสำคัญต่อการค้นหาตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่าง ๆ โดยในสมัยโบราณใช้วิธีดูทิศทางตามการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ในเวลากลางวัน และการดูทิศทางของดาวเหนือในเวลากลางคืน ในแผนที่จะต้องมีภาพเข็มทิศหรือลูกศรชี้ไปทางทิศเหนือเสมอ ถ้าหากแผนที่ใดไม่ได้กำหนดภาพเข็มทิศหรือลูกศรไว้ก็ให้เข้าใจว่าด้านบนของแผนที่คือทิศเหนือ

๔. **สัญลักษณ์** เป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ในภูมิประเทศจริง เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถอ่านและแปลความหมายจากแผนที่ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ในแผนที่จะต้องมีคำอธิบายสัญลักษณ์ประกอบไว้ด้วยเสมอ

๕. **มาตราส่วน** เป็นอัตราส่วนระหว่างระยะทางที่ย่อส่วนมาลงในแผนที่กับระยะทางจริงใน ภูมิประเทศ มาตราส่วนช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าแผนที่นั้น ๆ ย่อส่วนมาจากสภาพในภูมิประเทศจริง ในอัตราส่วนเท่าใด การเขียนมาตราส่วนเขียนได้หลายวิธี เช่น ๕๐,๐๐๐ หรือ ๑/๕๐,๐๐๐ หรือ ๑ : ๕๐,๐๐๐ การคำนวณระยะทางบนแผนที่

$$\text{คำนวณได้จากสูตร : } \text{มาตราส่วนของแผนที่} = \frac{\text{ระยะบนแผนที่}}{\text{ระยะในภูมิประเทศ}}$$

๖. **เส้นโค้งแผนที่** เป็นระบบของเส้นขนานและเส้นเมริเดียน ที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์ให้เป็นมาตรฐานไว้ใช้อ้างอิงร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

- เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่ลากจากทิศตะวันออก สร้างขึ้นจากการวัดมุมเริ่มจากเส้นศูนย์สูตรซึ่งมีค่ามุม ๐ องศา ไปยังขั้วโลกทั้งสองด้านๆ ละไม่เกิน ๙๐ องศา เส้นขนานที่สำคัญประกอบด้วย

พิกัดภูมิศาสตร์ เป็นระบบที่บ่งบอกตำแหน่งที่ตั้งอยู่จุดตำแหน่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก โดยอาศัยโครงข่ายของเส้นโครงแผนที่ซึ่งประกอบด้วยเส้นเมริเดียนกับเส้นขนานตัดกันเป็น “จุด”

๑. ละติจูด (Latitude) เป็นค่าของระยะทางเชิงมุม โดยนับ ๐ องศา จากเส้นศูนย์สูตรไป ทางเหนือหรือใต้จนถึง ๙๐ องศาที่ขั้วโลกทั้งสอง
๒. ลองจิจูด (Longitude) เป็นค่าของระยะทางเชิงมุม โดยนับ ๐ องศา จากเส้นเมริเดียนไป ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกจนถึง ๑๘๐ องศา

ปัจจุบันการบ่งบอกจุดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก สามารถทราบได้ง่ายและถูกต้อง โดยใช้จีพีเอส เครื่องมือกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (GPS : Global Positioning System) มีขนาดเล็กพกพาได้สะดวก และให้ข้อมูลตำแหน่งบนพื้นผิวโลกได้ตรงกับความเป็นจริง

ความสำคัญและประโยชน์ของแผนที่

ความสำคัญ

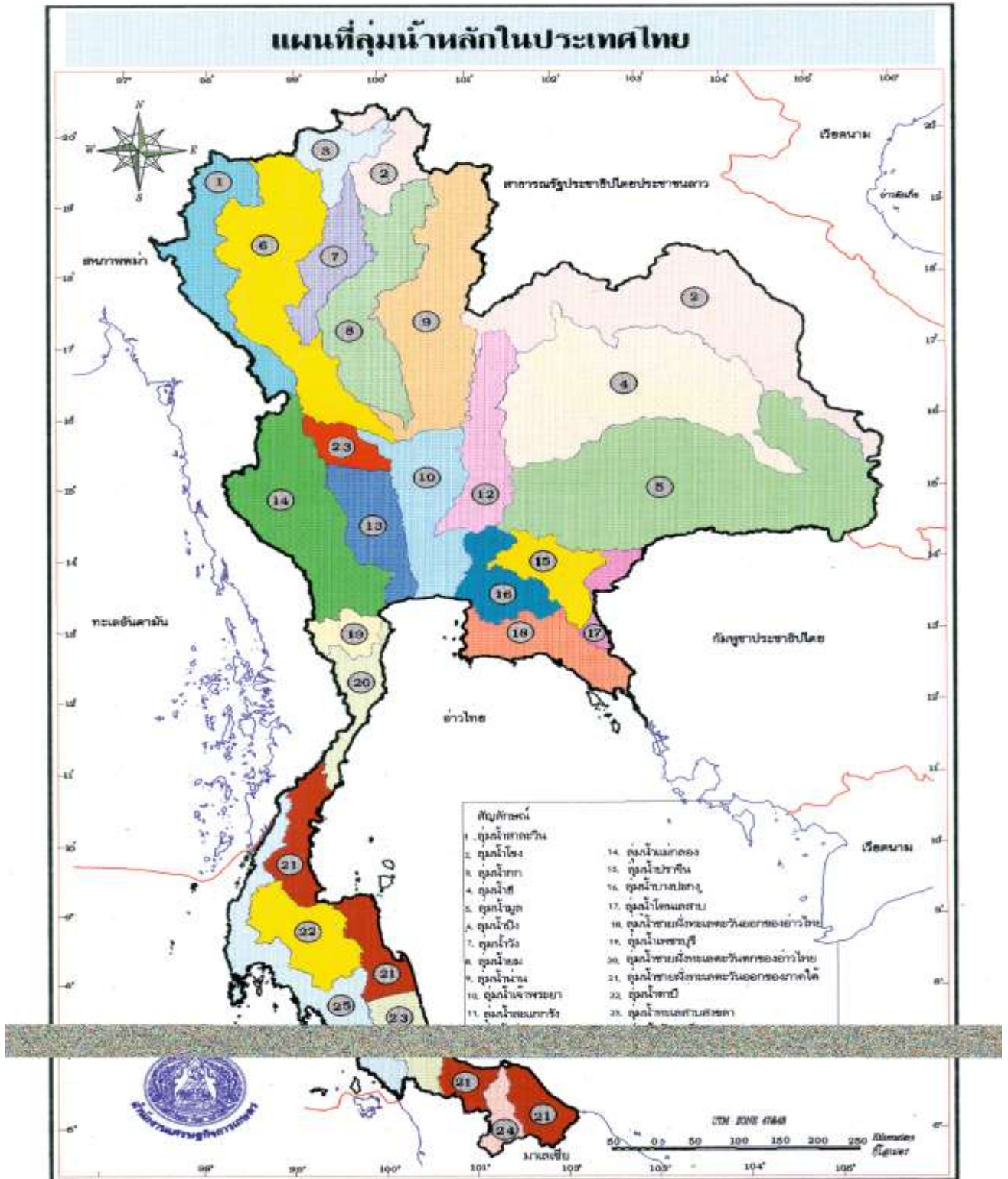
๑. ทำให้ทราบลักษณะทางธรรมชาติของพื้นผิวโลก รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจบนพื้นผิวโลก
๒. ทำให้ทราบข้อมูล สถิติต่าง ๆ เพื่อการเปรียบเทียบ การพัฒนาการวางแผนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านยุทธศาสตร์

ประโยชน์ของแผนที่

๑. ประโยชน์ในการศึกษาลักษณะภูมิประเทศ แผนที่จะทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าพื้นที่ใดมีลักษณะภูมิประเทศแบบใดบ้าง
๒. ประโยชน์ต่อการศึกษาธรณีวิทยา เพื่อให้ทราบความเป็นมาของแหล่งทรัพยากร ดิน หิน แร่ธาตุ
๓. ประโยชน์ด้านสมุทรศาสตร์และการประมง เพื่อให้ทราบสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเล
๔. ประโยชน์ด้านทรัพยากรน้ำ รู้ข้อมูลเกี่ยวกับแม่น้ำและการไหล อ่างเก็บน้ำ ระบบการชลประทาน
๕. ประโยชน์ด้านป่าไม้ เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า
๖. ประโยชน์ด้านการใช้ที่ดิน เพื่อให้ทราบปัจจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านต่าง ๆ

๗. ประโยชน์ด้านการเกษตร การเกษตรมีผลต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อรู้ว่าบริเวณใดควรพัฒนา
๘. ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรบริเวณต่าง ๆ
๙. ประโยชน์ในการวางผังเมือง เพื่อใช้ข้อมูลทางธรรมชาติในการจัดวางผังเมืองให้เหมาะสม
๑๐. ประโยชน์ต่อการศึกษาโบราณคดี เพื่อค้นหาแหล่งชุมชนโบราณและความรู้อื่น ๆ
๑๑. ประโยชน์ด้านอุตุนิยมวิทยา เพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก อุตสาหกรรม ประมง การป้องกันอุทกภัย

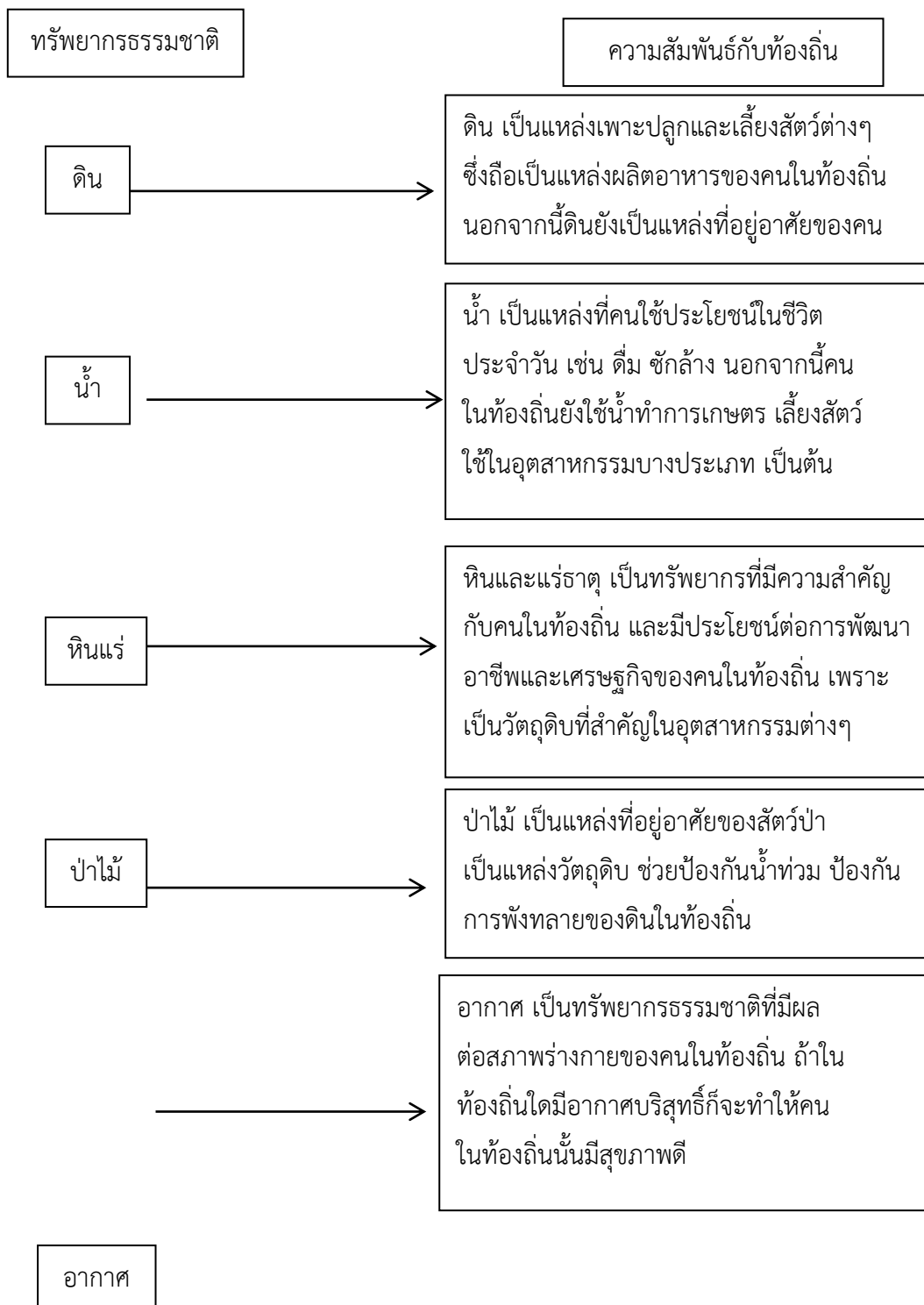
แผนที่แสดงลุ่มน้ำ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
เรื่อง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับท้องถิ่น

ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เพราะสามารถสนองความต้องการของคนในด้านต่างๆ โดยนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติจึงมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อแผน เครื่องมือภูมิศาสตร์ เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

เครื่องมือที่ใช้ในการบอกตำแหน่ง/ที่ตั้งของสิ่งแวดล้อม

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ นอกจากจะศึกษาจากใบความรู้ดังกล่าวแล้ว ครูอาจจะให้นักเรียนศึกษาจากของจริงหรือจากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม

- แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

๑.๑ ตัวอย่าง แผนที่ ลูกโลก (ของจริง/รูปภาพ)

๑.๒ ใบความรู้

๑.๓. แผนที่ต่าง ๆ

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดและประเมินผล

๓.๑ ทดสอบหลังเรียน

๓.๒ ประเมินความรู้

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

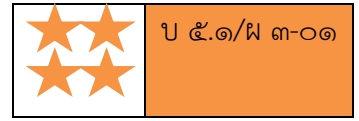
แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องเครื่องมือภูมิศาสตร์น่าใช้
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. นักเรียนร้องเพลงประจำจังหวัดของตนเองพร้อมให้จังหวะ ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ และสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่จะการเรียนรู้ทบทวนความรู้เรื่องแผนที่ และทำแบบทดสอบหลังเรียน
ขั้นสอน	๒. นำแผนที่และลูกโลกมาให้นักเรียนดู นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของแผนที่ นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูลที่ปรากฏในลูกโลก แล้วร่วมสนทนาถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยคละชั้น ตามความเหมาะสม มอบหมายให้นักเรียนศึกษา เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ทำใบงานที่ ๐๑ ส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ จับคู่สัญลักษณ์ในแผนที่ ๕. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
ขั้นสรุป	๑.นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญและประโยชน์ของแผนที่ และทำแบบทดสอบหลังเรียน
วัดและประเมินผล	ตรวจผลงาน ใบงานที่ ๐๑-๐๓ ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๑ รอบตัวน่ารู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เครื่องมือภูมิศาสตร์
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

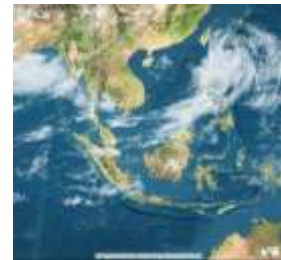
ขอบเขตเนื้อหา - การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของประเทศ - ประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	(ชั่วโมงที่ ๑) ขั้นนำ ๑. นักเรียนร้องเพลงประจำจังหวัดของตนเองพร้อมให้จังหวะ ๒. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ ๓. ทบทวนความรู้เรื่องแผนที่ ขั้นสอน ๔. ครูนำแผนที่มาให้ให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่าสิ่งเหล่านี้มีประโยชน์อย่างไรให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ๕. ครูนำลูกโลกมาให้ให้นักเรียนดู และถามนักเรียนว่าเห็นอะไรในโลก ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูลที่ปรากฏในโลก ว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ - ใบความรู้ - ตัวอย่าง แผนที่ ลูกโลก (ของจริง/รูปภาพ) ภาระงาน / ชิ้นงาน - ผลงานใบงานที่ ๐๑-๐๓ - แบบทดสอบหลังเรียน
จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้ ๑. บอกลักษณะประเภทของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้ ๒. สืบค้นข้อมูลลักษณะทางกายภาพของจังหวัดและประเทศได้ ทักษะ ๑. การสังเกต ๒. การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ๓. การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. ความรับผิดชอบ ๓. มีวินัย	(ชั่วโมงที่ ๒) ๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และมอบหมายให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ นำข้อมูลมาอภิปรายสรุปร่วมกัน ๗. นักเรียนทำกิจกรรมใบงานที่ ๐๑ ๘. ส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน (ชั่วโมงที่ ๓) ๙. ให้แต่ละคู่ช่วยกันทำกิจกรรมในใบงาน ที่ ๐๒ กิจกรรมสัญลักษณ์ในแผนที่ ๑๐. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ สรุปองค์ความรู้จากการเรียนเครื่องมือทางภูมิศาสตร์เป็นแผนผังความคิด ขั้นสรุป ๑๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญและประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ คือ แผนที่ ลูกโลก ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายทางดาวเทียม ๑๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน	การวัดและประเมินผล ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๓ เครื่องมือ ๑. แบบทดสอบ ๒. แบบประเมินทักษะ ๓. แบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การประเมิน ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบประเมิน เกณฑ์การประเมิน ๑. ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๗๐

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์น่ารู้

- คำชี้แจง
๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มคณะชั้น ศึกษาใบความรู้ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
  ๒. ให้นักเรียนบันทึกข้อมูล
  ๓. ส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ชื่อเครื่องมือ.....
บอกข้อมูลจากเครื่องมือมาพอสังเขป
.....
.....

ชื่อเครื่องมือ.....
บอกข้อมูลจากเครื่องมือมาพอสังเขป
.....
.....

ชื่อเครื่องมือ.....
บอกข้อมูลจากเครื่องมือมาพอสังเขป

ชื่อเครื่องมือ.....
บอกข้อมูลจากเครื่องมือมาพอสังเขป

สมาชิกกลุ่ม

- ๑ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔ ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง ลักษณะของแผนที่

คำชี้แจง จับคู่ประเภทแผนที่ให้ตรงกับลักษณะการใช้

แผนที่ทั่วไป	☐	☐	แสดงอาคารบ้านพัก และตัวเมือง
แผนที่โฉนดที่ดิน	☐	☐	แสดงถนนสายสำคัญ
แผนที่ผังเมือง	☐	☐	แสดงรายการทางสถิติต่างๆ
แผนที่ทางหลวง	☐	☐	แสดงเขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม อื่นๆ
แผนที่เศรษฐกิจ	☐	☐	แสดงเขตปกครองและพรมแดน
แผนที่รัฐกิจ	☐	☐	นิยมใช้สีแสดงความแตกต่าง
แผนที่การใช้ที่ดิน	☐	☐	แสดงระยะขอบเขตที่ดิน
แผนที่สถิติ	☐	☐	เป็นรากฐานในการทำแผนที่อื่นๆ
แผนที่เฉพาะเรื่อง	☐	☐	แสดงอาณาเขตสมัยต่างๆ ชาติพันธุ์
	☐	☐	

แผนที่ทรวดทรง

เพื่อโฆษณา และนิทรรศการต่างๆ

แผนที่เพื่อนิเทศ

แสดงเรื่องต่างๆ

แผนที่ประวัติศาสตร์

แสดงรูปร่างผิวพื้นพิภพ สูงต่ำอย่างไร

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓
เรื่อง เครื่องมือภูมิศาสตร์

- คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาเรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
๒. เขียนแผนผังความคิด ตามหัวข้อข้อดังนี้

- ☺ ประเภทเครื่องมือทางภูมิศาสตร์
- ☺ ความสำคัญของเครื่องมือศาสตร์

😊 ประโยชน์จากเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

๑. **แผนที่** คือภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงรายละเอียดที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลก ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้น โดยแสดงบนพื้นผิวที่แบนราบ เปรียบเสมือนการมองคุณลักษณะภูมิประเทศบนผิวโลกลงมาจากเบื้องบน โดยการย่อขนาดให้เล็กลง และใช้เครื่องหมายกับสัญลักษณ์แทนของจริงในภูมิประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการบันทึกข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนผิวโลก

(ที่มา: [http://ecurriculum.mv.ac.th/social/...](http://ecurriculum.mv.ac.th/social/))

ความสำคัญของแผนที่

แผนที่มีความสำคัญ คือ เป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงานหรือประกอบกิจการต่าง ๆ มนุษย์รู้จักใช้แผนที่มาตั้งแต่โบราณ ประโยชน์ของแผนที่ในสมัยนั้น คือ ใช้เป็นเครื่องแสดงเส้นทางเดิน

ถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารในทางภูมิศาสตร์ ถือว่าแผนที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ มีความสำคัญต่อการศึกษาข้อมูลเพื่อประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง ปัจจุบันแผนที่ถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ อย่างกว้างขวางตามความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีจากการที่จำนวนประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ความจำเป็นในการวางผังเมืองให้เหมาะสมกับการขยายตัวของชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงเพิ่มขึ้น แผนที่จึงมีความสำคัญต่อการนำข้อมูลไปคิดวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ชนิดของแผนที่

การแบ่งประเภทของแผนที่ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่คือ

๑. แผนที่แบบแนวราบ ได้แก่ แผนที่ถึงแสดงรายละเอียดทั่วไปของพื้นผิวพิภพในทางราบ ให้ประโยชน์ในทางด้านการแสดงตำแหน่งและการหาระยะทางในทางราบ

๒. แผนที่ภูมิประเทศ ได้แก่ แผนที่ซึ่งแสดงรายละเอียดทั่วไปรวมทั้งลักษณะสูงต่ำของภูมิประเทศ ซึ่งอาจเป็นแผนที่ที่มีมาตราส่วนใหญ่และปานกลางแต่เสียเวลา แรงงานในการจัดทำมาก

๓. แผนที่ภาพถ่าย เป็นแผนที่ ที่ทำจากภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งอาจได้เป็นสีหรือภาพขาวดำก็ได้ แล้วนำมาจัดในลักษณะของโมเซค ซึ่งมีโครงสร้างพิภพศาสตร์ทางภูมิศาสตร์ และรายละเอียดประจำของระวาง แผนที่ที่มีประโยชน์มาก สามารถจัดทำได้อย่างรวดเร็ว

การแบ่งแผนที่ตามลักษณะการใช้งาน เป็น ๑๒ ชนิด

๑. แผนที่ทั่วไป เป็นรากฐานในการทำแผนที่อื่นๆ

๒. แผนที่โฉนดที่ดิน แสดงระยะขอบเขตที่ดิน

๓. แผนที่ผังเมือง แสดงอาคารบ้านพัก และตัวเมือง

๔. แผนที่ทางหลวง แสดงถนนสายสำคัญ

๕. แผนที่เศรษฐกิจ แสดงเขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม อื่นๆ

๖. แผนที่สถิติ แสดงรายการทางสถิติต่างๆ

๗. แผนที่การใช้ที่ดิน นิยมใช้สีแสดงความแตกต่าง

๘. แผนที่รัฐกิจ แสดงเขตปกครองและพรมแดน

๙. แผนที่ประวัติศาสตร์ แสดงอาณาเขตสมัยต่างๆ ชาติพันธุ์

๑๐. แผนที่เพื่อนิเทศ เพื่อโฆษณา และนิทรรศการต่างๆ

๑๑. แผนที่เฉพาะเรื่อง แสดงเรื่องต่างๆ

๑๒. แผนที่ทรวดทรง แสดงรูปร่างผิวพื้นพิภพ สูงต่ำอย่างไร

๒. ลูกโลกจำลอง

ลูกโลกจำลอง คือเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

อย่างหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายแผนที่แต่เป็นรูปทรงกลม

ลูกโลกจำลองแสดงถึงขอบเขตที่ตั้งของพื้นดินที่เป็นทวีป

และเกาะต่าง ๆ ขอบเขตของพื้นน้ำที่เป็นทะเลและ

มหาสมุทร ลูกโลกจำลองจะตั้งอยู่บนฐานแกนของลูกโลก

จะเอียงยี่สิบสามเศษหนึ่งส่วนสององศา นอกจากจะแสดง

ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่บนพื้นโลกแล้ว ลูกโลกยังแสดง

ถึงการหมุนรอบตัวเองของโลก ทำให้เกิดกลางวันกลางคืน
และการหมุนรอบดวงอาทิตย์ของโลกที่ทำให้เกิดฤดูต่าง ๆ ซึ่งทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

๓. ภาพถ่ายทางอากาศ หมายถึง รูปถ่ายของภูมิประเทศที่ได้จากการถ่ายรูปโดยนำกล้องถ่ายรูป ขึ้นไปกับอากาศยาน แล้วเปิดหน้ากล้องปล่อยให้แสงสะท้อนจากสิ่งทั้งหลายที่ปรากฏอยู่เบื้องล่างเข้าสู่เลนส์ กล้องถ่ายรูป และผ่านกรรมวิธีล้างและอัดภาพ จะได้รูปถ่ายที่มีภาพของรายละเอียดอยู่บนพื้นผิวภูมิประเทศ ความเข้มของสิ่งต่างๆ ในรูปถ่ายทางอากาศ จะบอกถึงความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพ พืชพรรณธรรมชาติ และก็จะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล

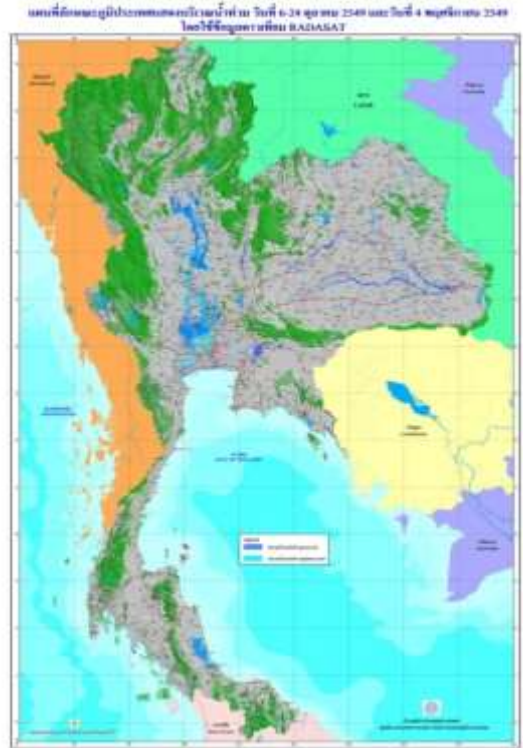

๔. ภาพถ่ายจากดาวเทียม หมายถึงภาพถ่ายที่ได้จากการบันทึกข้อมูลของดาวเทียม ด้วยอุปกรณ์บันทึกข้อมูล ด้วยการใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นสื่อบันทึกข้อมูลในลักษณะ ของช่วงคลื่น ข้อมูลที่ได้จากภาพถ่ายดาวเทียมจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้ ในหลาย ๆ สาขา เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ธรณีวิทยา การเกษตร สิ่งแวดล้อม การวางผังเมือง โบราณคดี อุตุนิยมวิทยา การแก้ไขแผนที่ และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

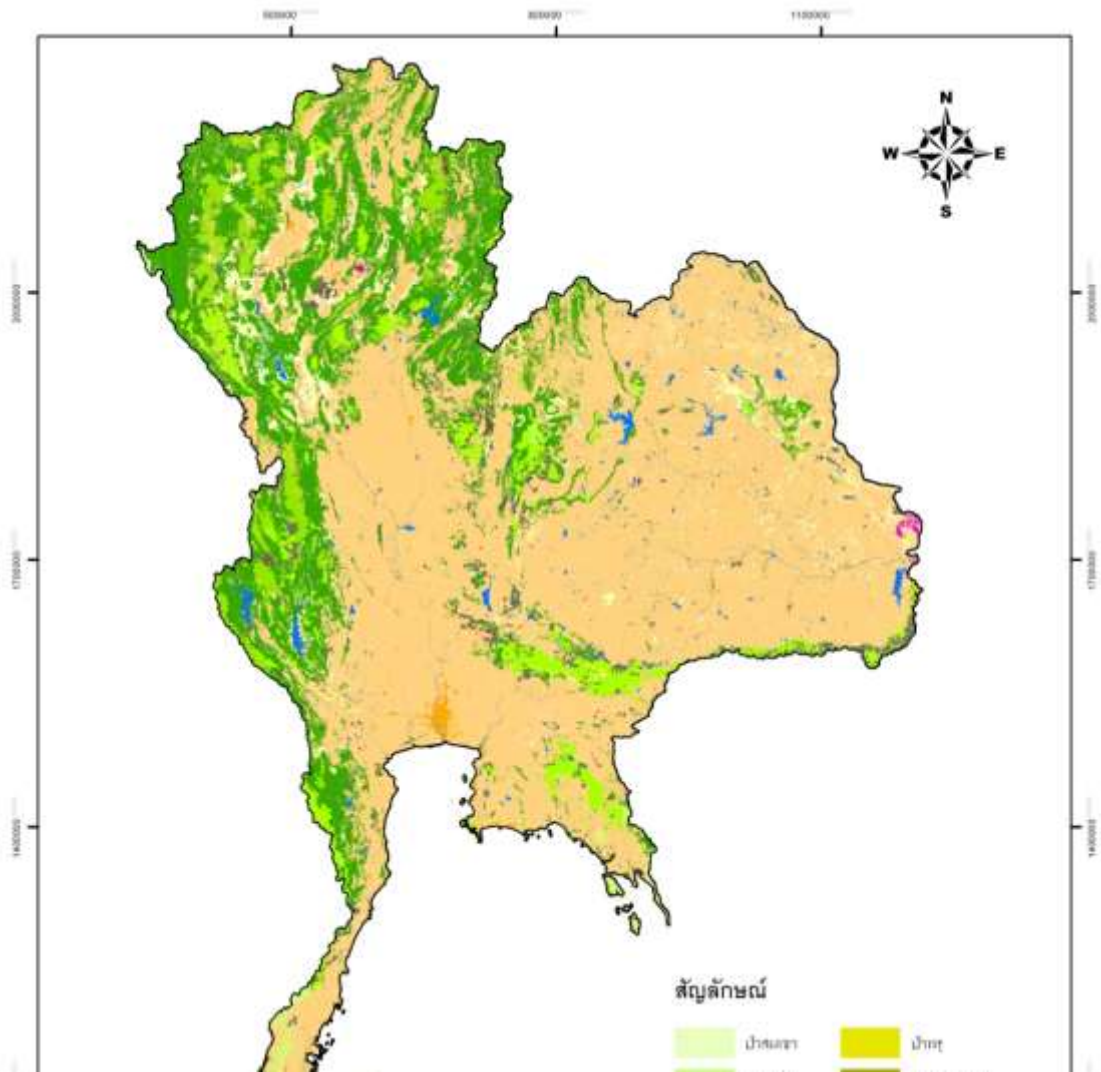

ตัวอย่างแผนที่ชนิดต่าง ๆ

แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพ

หน่วยย่อยที่ ๒

มองดูธรรมชาติรอบตัว

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๒ ชื่อหน่วยย่อย มองดูธรรมชาติ

จำนวนเวลาเรียน ๑๒ ชั่วโมง

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๕ แผน

สาระสำคัญของหน่วย

ลักษณะทางกายภาพ และปรากฏการณ์ธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ. ส ๕.๑ ตัวชี้วัด ป. ๔/๑,ป๔/๒,ป.๔/๓

มฐ. ส ๕.๒ ตัวชี้วัด ป.๔/๑ ,ป๔/๒,ป.๔/๓

มฐ.ศ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๕

มฐ ง ๑.๑ ตัวชี้วัด ป.๔/๒,ป.๔/๔

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก

ลักษณะทางกายภาพ และปรากฏการณ์ธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ดังนี้

ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด ภูมิภาคและประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ

การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ สภาพแวดล้อมของมนุษย์

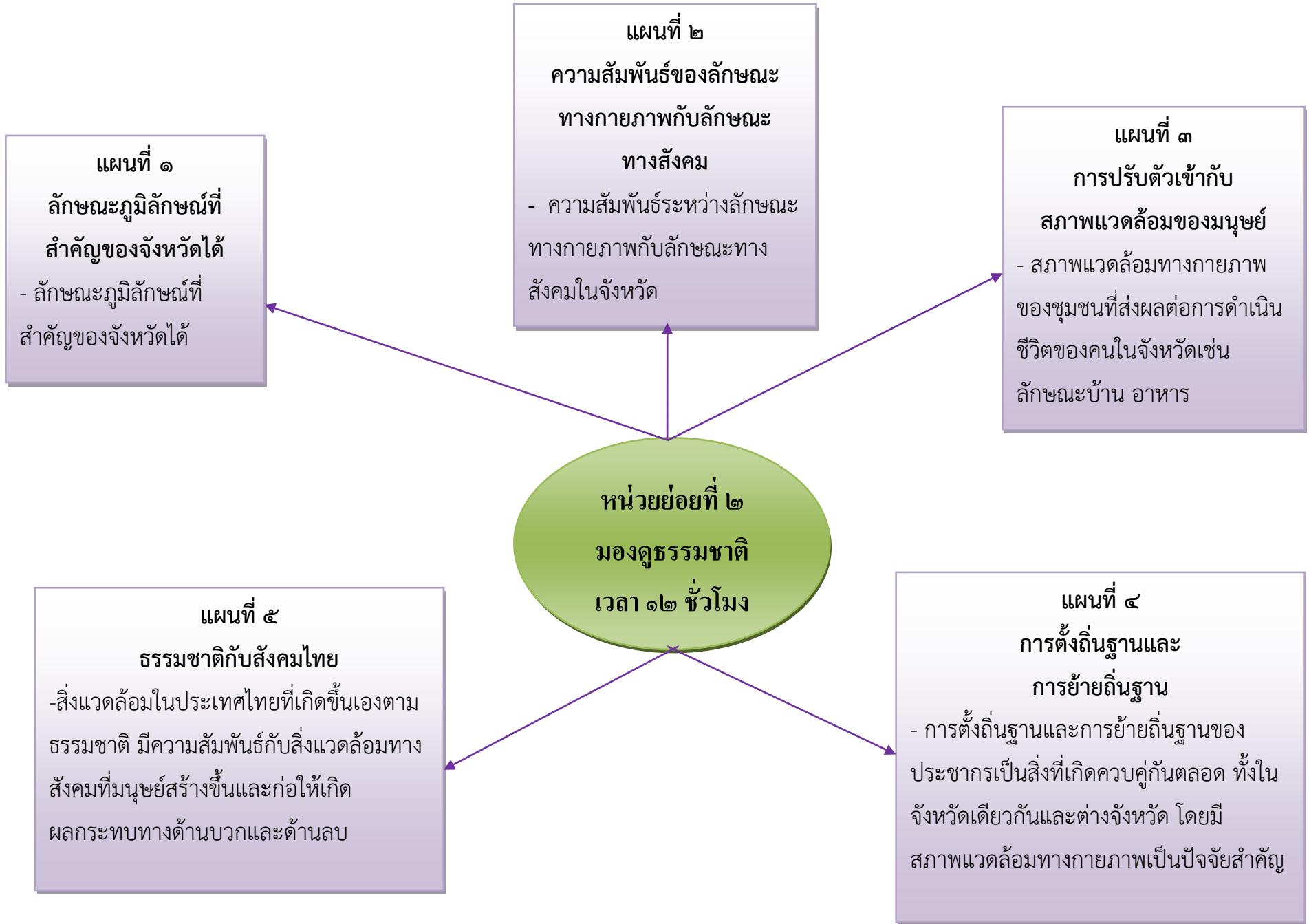
ผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

ธรรมชาติกับสังคมไทย

โครงสร้างของหน่วย

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๕	มองดู ธรรมชาติ	๑	ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดได้	๒ ชั่วโมง	
		๒	ความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคม	๒ ชั่วโมง	
		๓	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์	๒ ชั่วโมง	
		๔	การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน	๓ ชั่วโมง	
		๕	ธรรมชาติกับสังคมไทย	๓ ชั่วโมง	

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อแผนลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดของตนเองได้

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของภาคต่างๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูอาจหาภาพลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของภาคต่างๆที่มีความหลากหลายมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิลักษณะที่แตกต่างกันของภูมิภาคต่างๆ ในประเทศมากยิ่งขึ้น

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์

๑.๑ ภาพลักษณะภูมิลักษณะ

๑.๒ ใบความรู้

๑.๓ ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดผลประเมินผล

๓.๑ ทดสอบก่อนเรียน

๓.๒ ประเมินความรู้

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. นักเรียนร้องเพลงประจำจังหวัดของตนเอง และสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเพลง ๒. ครูชี้แจงตัวชี้วัดขั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ๓. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
ขั้นสอน	๔. ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ ๕. แบ่งนักเรียนกลุ่ม ๕-๖ ศึกษาใบความรู้ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดภาคต่างๆ ทำใบงานที่ ๐๑ ๖. แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่หน้าชั้นเรียน ๗. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒-๐๓ ใบงาน ๐๒จับคู่ลักษณะภูมิลักษณะ ใบงาน ๐๓ลักษณะภูมิประเทศที่ฉันชอบ
ขั้นสรุป	๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ
วัดและประเมิน	ตรวจผลงาน - ใบงานที่ ๐๑ - ใบงานที่ ๐๒ - ใบงานที่ ๐๓ ประเมินการทำงานกลุ่ม สังเกตพฤติกรรม ทดสอบก่อนเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ - สร้างสรรค์งานวาดภาพตามจินตนาการ	ชั่วโมงที่ ๑ ชั้นนำ ๑. นักเรียนร่วมกันร้องเพลงประจำจังหวัดของตนเอง สนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเพลง ๒. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ และให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๓. นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติของจังหวัดในภาคต่างๆ เช่น เกาะปันหยี่ บึงบอระเพ็ดแม่น้ำแควน้อย เป็นต้น จากนั้นถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักสถานที่ดังกล่าวหรือไม่ และทราบหรือไม่ว่าอยู่ภาคอะไร จากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญของจังหวัดในภาคต่างๆ ขั้นสอน ๔. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน ศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะสภาพทางภูมิลักษณะของจังหวัดในภาคต่าง ๆ แล้วทำใบงานที่ ๐๑ ชั่วโมงที่ ๒ ๕. แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่หน้าชั้นเรียน ๖. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการศึกษาเรื่อง ภูมิลักษณะที่สำคัญของภาคต่างๆ ในแต่ละภาคมีลักษณะเด่นอย่างไรบ้าง และอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า ลักษณะภูมิประเทศในจังหวัดของตนเหมือนหรือแตกต่างกับจังหวัดในภาคอื่นๆ อย่างไร	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ภาพลักษณะทางธรรมชาติ ๒. ใบความรู้ ๓. ใบงาน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ผลงานตามใบงาน ๐๑ - ๐๓	การวัดและประเมินผล ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑-๐๓ เครื่องมือ ๑. แบบทดสอบ ๒. แบบประเมินทักษะ

สื่อการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเองหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นทะเล มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของคนตามข้อใด
  - ก. ทำสวน
  - ข. เลี้ยงสัตว์
  - ค. ทำประมง
  - ง. ปลูกพืชเมืองหนาว
๒. จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสภาพอากาศแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้เกิดประเพณีใด
  - ก. แห่นางแมว
  - ข. แข่งเรือยาว
  - ค. ตักบาตรดอกไม้ม
  - ง. แห่เทียนพรรษา
๓. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใด ทำให้ผู้คนตั้งถิ่นฐานทำอาชีพเกษตรกรรม
  - ก. ดิน
  - ข. น้ำ
  - ค. ดินกับน้ำ
  - ง. ดินกับป่าไม้
๔. การทำลายป่าชายเลน มีผลกระทบต่อทรัพยากรใดมากที่สุด
  - ก. ดิน
  - ข. น้ำ
  - ค. สัตว์ป่า
  - ง. สัตว์น้ำ
๕. กาแล เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านในในจังหวัดทางภาคใด
  - ก. ภาคใต้
  - ข. ภาคเหนือ
  - ค. ภาคกลาง
  - ง. ภาคตะวันออก

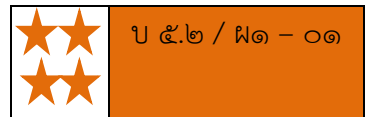

๖. ข้อใดเป็นลักษณะทางกายภาพของจังหวัดในภาคกลาง
- ก. เป็นเขตภูเขาสูง
  - ข. เป็นเขตที่ราบลุ่ม
  - ค. เป็นเขตที่ราบสูง
  - ง. เป็นเขตที่ราบชายฝั่ง
๗. ข้อดีของลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา คือข้อใด
- ก. มีสภาพภูมิอากาศแปรปรวน
  - ข. มีประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่มาก
  - ค. มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย
  - ง. เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
๘. จังหวัดทางภาคใดเหมาะแก่การเพาะปลูกมากที่สุด
- ก. ภาคใต้
  - ข. ภาคกลาง
  - ค. ภาคเหนือ
  - ง. ภาคอีสาน
๙. ข้อใดไม่ใช่แม่น้ำที่อยู่ในจังหวัดทางภาคตะวันตก
- ก. แม่น้ำปาย
  - ข. แม่น้ำกุ่มบุรี
  - ค. แม่น้ำแม่กลอง
  - ง. แม่น้ำเพชรบุรี
๑๐. คนในชนบทส่วนมากประกอบอาชีพใด
- ก. รับจ้าง
  - ข. บริการ
  - ค. ค้าขาย
  - ง. เพาะปลูก

เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน ชั้น ป.๔ หน่วยย่อยที่ ๒ มงคงดูธรรมชาติ

ข้อ	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
เฉลย	ค	ก	ค	ง	ข	ข	ง	ข	ก	ง

ใบงานที่ ๐๑
ลักษณะภูมิลักษณะ

- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ - ๖ คน แล้วศึกษาใบความรู้ เรื่อง ภูมิลักษณะของจังหวัดในภาคต่างๆ
  ๒. ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดต่อไปนี้
  ๓. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑. ลักษณะภูมิลักษณะของจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

๒. ลักษณะภูมิลักษณะของจังหวัดทางภาคใต้และภาคเหนือ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

๓. แหล่งน้ำที่สำคัญในจังหวัดทางภาคเหนือ มีอะไรบ้าง

.....

.....

๔. ลักษณะภูมิลักษณะของจังหวัดทางภูมิภาคใด ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

.....

.....

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

จับคู่ลักษณะภูมิลักษณะ

บ ๕.๒ / ผ๑ - ๐๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ภูมิภาคให้ตรงกับรูปภาพลักษณะภูมิลักษณะของจังหวัดในภาคนั้น

ภาค

ลักษณะภูมิลักษณะ

เหนือ

ตะวันออกเฉียงเหนือ

ตะวันออก

ตะวันตก

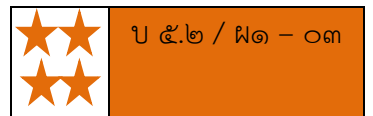
กลาง

ใต้

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓
ลักษณะภูมิประเทศในจังหวัดที่ฉันชอบ

- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนวาดภาพลักษณะภูมิประเทศที่นักเรียนชอบและประทับใจ
  ๒. เขียนบรรยายใต้ภาพ พร้อมบอกเหตุผลที่ชอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
ลักษณะภูมิลักษณะของจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ

ความหมายของภูมิลักษณะ

ภูมิลักษณะ ในพจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ระบุตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Topography โดยราชบัณฑิตยสถาน อธิบายความหมายของภูมิลักษณะไว้ว่า “ภูมิลักษณะ : สภาพทั่ว ๆ ไปของผิวโลก ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่เป็นอย่างตามธรรมชาติและที่มนุษย์ดัดแปลงขึ้น อันได้แก่ ความสูงต่ำของผิวโลก ทางน้ำและแหล่งน้ำ ถนน เมือง เป็นต้น สิ่งที่อยู่บนผิวโลกแต่ละอย่างเป็นต้นว่า ภูเขา หรือหุบเขาก็กเรียกว่า ภูมิลักษณะ”

ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์ของภาคต่าง ๆ

สภาพทางภูมิศาสตร์ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

๑. ภาคเหนือ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นเขตภูเขาและที่ราบระหว่างภูเขา มีป่าไม้มาก จึงเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำที่สำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ทิวเขาที่สำคัญในภาคเหนือ ได้แก่ ทิวเขาแดนลาว ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า ตั้งแต่จังหวัดเชียงใหม่ถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทิวเขาถนนธงชัย เป็นทิวเขาที่ต่อจากทิวเขาแดนลาวทอดลงไปทางใต้ กั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า ตั้งแต่เขตจังหวัดตากถึงจังหวัดกาญจนบุรี ทิวเขาฝิปนน้ำอยู่ทางตอนกลางของภาคเหนือ ทิวเขาหลวงพระบางกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับลาว

ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับกับแอ่งหุบเขา ทำให้ในฤดูหนาวมีอากาศหนาวจัด ส่วนในฤดูร้อนจะมีอุณหภูมิค่อนข้างสูง เพราะอยู่ไกลจากทะเล

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบสูง มีทิวเขาเป็นขอบอยู่ทางด้านตะวันตกและด้านใต้ ทำให้ทางตะวันตกเป็นที่ราบสูงชันและลาดเอียงมาทางตะวันออกเฉียงเหนือ มีพรมแดนติดต่อกับประเทศลาวและกัมพูชา ทิวเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาเพชรบูรณ์และทิวเขาตองพญาเย็น ซึ่งกั้นระหว่างภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทิวเขาสันกำแพงและทิวเขาพนมดงรัก กั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับกัมพูชาและลาว พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ไม่อุ้มน้ำ จึงทำให้ภาคนี้แห้งแล้ง ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก แม่น้ำในภาคนี้ส่วนใหญ่ไหลลงสู่มหานทีโขง เช่น แม่น้ำชี แม่น้ำมูล เป็นต้น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำจึงทำให้เกษตรกรรมได้เป็นบริเวณกว้าง

ลักษณะภูมิอากาศ ฤดูหนาวอากาศหนาวจัด ฤดูร้อนจะร้อนจัดและแห้งแล้ง ฤดูฝนมักจะมีปัญหาฝนทิ้งช่วงอยู่เสมอ บางพื้นที่มีภูเขากั้นฝนไว้จึงทำให้ฝนตกน้อย

๓. ภาคกลาง

ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มที่เกิดจากการทับถมของเศษหิน เศษดิน กรวด ทราย และตะกอน มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านหลายสาย เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำสะแกกรัง แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก เป็นต้น จึงทำให้พื้นดินบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ จึงเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

ลักษณะภูมิอากาศ ในฤดูฝนมีฝนตกชุก ฤดูหนาวจะไม่หนาวเย็นเท่าภาคเหนือ หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนในฤดูร้อนอากาศจะไม่ร้อนจัด เพราะมีลมทะเลช่วย

๔. ภาคตะวันออก

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นทิวเขา มีที่ราบลูกฟูกสลับกับเนินเขาเตี้ย ๆ และชายฝั่งทะเลที่มีความสวยงาม มีแม่น้ำไหลผ่านจากด้านเหนือไปใต้ เช่น แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ มีอากาศค่อนข้างร้อน ฝนตกชุก แต่ได้รับอิทธิพลของลมทะเล จึงทำให้อากาศในฤดูร้อนไม่ร้อนจัด และอากาศในฤดูหนาวไม่หนาวจัด แต่จะมีอากาศเย็นสบาย

๕. ภาคตะวันตก

ลักษณะภูมิประเทศ ทางด้านตะวันตกเป็นทิวเขาสลับกับหุบเขาแคบ ๆ และลาดต่ำสู่ทางด้านตะวันออก ทิวเขาสำคัญ คือ ทิวเขาถนนธงชัย ทิวเขาตะนาวศรี และแม่น้ำสาละวิน กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า แม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งรับน้ำจากแม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแควน้อย

ลักษณะภูมิอากาศ ทางตอนเหนือของภาคมีอากาศร้อนอบอ้าว ทางตอนใต้จะไม่ร้อนจัด เพราะมีลมมรสุมพัดผ่าน มีฝนตกชุก ฤดูหนาวทางตอนบนของภาคอากาศจะหนาว แต่ทางตอนล่างของภาคอากาศจะไม่หนาวมาก

๖. ภาคใต้

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย และชายฝั่งด้านทะเลอันดามัน มีทิวเขาอยู่ทางตอนกลางและมีที่ราบทางตะวันออกและทางตะวันตก ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาภูเก็ต ทิวเขานครศรีธรรมราชและทิวเขาสันกาลาคีรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย แม่น้ำทางภาคใต้จะเป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ เช่น แม่น้ำตาปี แม่น้ำปัตตานี เป็นต้นภาคใต้เป็นภาคที่มีชายฝั่งทะเลยาวที่สุดในประเทศไทย

ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศมีทะเลขนานทั้ง 2 ด้าน ทำให้ได้รับลมทะเล มีความชุ่มชื้น ฝนตกชุกตลอดปี มีฤดูที่เด่นชัดเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน ส่วนฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนจัด เพราะได้รับลมทะเลจากทั้งสองฝั่งทะเล

http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/2๑๑2-๐๐/

ภาพประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน

เกาะปันหยี จังหวัดพังงา

แม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี
ภาพประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน

บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

แม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

เฉลย ใบงานที่ ๐๑ ลักษณะภูมิลักษณะ

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ - ๖ คน แล้วศึกษาใบความรู้ เรื่อง ภูมิลักษณะของภาคต่างๆ
๒. ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดต่อไปนี้
๓. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑. ลักษณะภูมิลักษณะของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร

มีลักษณะเป็นแอ่งที่ราบขนาดใหญ่ทางตอนกลาง คือ แอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร.....

.....

.....

๒. ลักษณะภูมิประเทศของภาคใต้และภาคเหนือ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

มีความแตกต่างกัน โดยภาคใต้มีลักษณะเป็นทิวเขาและที่ราบชายฝั่งทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทย และฝั่งอันดามัน ส่วนภาคเหนือมีลักษณะส่วนใหญ่เป็นภูเขากระจายอยู่ทั่วทั้งภูมิภาค.....

.....

๓. แหล่งน้ำที่สำคัญในภาคเหนือ มีอะไรบ้าง

แหล่งน้ำที่สำคัญในภาคเหนือ ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน.....

.....

.....

๔. ลักษณะภูมิลักษณะของภูมิภาคใด ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ภาคตะวันออก คือ มีภูมิประเทศที่แตกต่างอย่างชัดเจน ๓ ลักษณะ คือ ลักษณะเป็นทิวเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะ.....

.....

แบบประเมินการเขียนสรุปความรู้

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๒	ความสมบูรณ์ของข้อมูล			
๓	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย			
รวม				

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดี	=	๓
พอใช้	=	๒
ปรับปรุง	=	๑

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการเขียนสรุปความรู้

ประเด็น ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความถูกต้อง ของเนื้อหา	- เนื้อหามีความถูกต้อง ทั้งหมด	- เนื้อหามีความถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	- เนื้อหามีความถูกต้อง ค่อนข้างน้อย
๒. ความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูล	- ข้อมูลมีสมบูรณ์ครบถ้วน	- ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ค่อนข้างมาก	- ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ค่อนข้างน้อย
๓. ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย	- มีความสะอาด - เขียนด้วยตัวบรรจง ตัวอักษรเป็นระเบียบ เขียนถูกต้องตามอักขรวิธี	- มีรอยลบ ๒-๓ จุด - เขียนด้วยตัวบรรจง ตัวอักษรอ่านง่าย เขียนผิดค่อนข้างน้อย	- มีรอยลบมากกว่า ๓ จุด - ลายมืออ่านยาก ตัวอักษรไม่เป็นระเบียบ เขียนผิดค่อนข้างมาก

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ที่	ชื่อ	รายการประเมิน	รวม

		ความ รับผิดชอบ			มีความตั้งใจ ในการทำงาน			ตรงต่อเวลา			ความสะอาด เรียบร้อย			๑๕ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑														
๒														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														
๑๑														
๑๒														
๑๓														
๑๔														
๑๕														

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

ช่วงคะแนน

๙-๑๒ คะแนน ดี
 ๔-๘ คะแนน พอใช้
 ๑-๓ คะแนน ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑ ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑ เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒ แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒ มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓ สรุปรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง:ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔.๑ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔.๒ มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			

๕.๑	เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕.๒	เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ .....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อแผน ความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคมเวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนนอกจากภาพของการแต่งกายแล้ว ครูอาจแนะนำภาพที่หลากหลาย เช่น การสร้างบ้านเรือน การประกอบอาชีพ มาให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคม

- กิจกรรมเดี่ยวนอกจากให้นักเรียนวาดภาพการประกอบอาชีพของคนในภูมิภาคของตนเองแล้ว หรือครูอาจเสนอแนะให้นักเรียนวาดภาพลักษณะทางสังคมนั้น ที่มีอิทธิพลมาจากลักษณะทางกายภาพ เช่น ภาพบ้านเรือน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์

๑.๑ บัตรภาพของแต่ละภาค

๑.๒ หนังสือเรียน

๑.๓ ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดผลประเมินผล

๓.๑ ประเมินความรู้

๓.๒ ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติแผนการเรียนรู้ที่ ๒ ความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคม

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑.ครูนำบัตรภาพการแต่งกาย และอาชีพของคนไทยในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ มาให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียนจากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น
ขั้นสอน	๒.แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ ๓-๔ คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยจากใบความรู้ ทำใบงานที่ ๐๑ เรื่อง เรียนรู้ภูมิศาสตร์ ๓.ครูให้นักเรียนจับคู่ ทำบันทึกความรู้ในใบงานที่ ๐๒ เรื่อง ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น
ขั้นสรุป	๔.สุ่มนักเรียน ๒-๓ คู่ ออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน ๕.ร่วมกันสรุปความรู้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเรื่องความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคม ๖.นักเรียนวาดภาพการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดของตนเอง ใบงานที่ ๐๓
วัดและประเมินผล	ตรวจผลงาน - ใบงานที่ ๐๑ - ใบงานที่ ๐๒ - ใบงานที่ ๐๓ ประเมินการทำงานกลุ่ม สังเกตพฤติกรรม ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์ ประเมินทักษะการนำเสนอผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติแผนการเรียนรู้ที่๒ความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคม

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

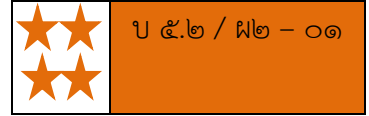
ขอบเขตเนื้อหา - ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ - สร้างสรรค์งานวาดภาพตามจินตนาการ	ชั่วโมงที่ ๑ ขั้นนำ ๑. ครูนำบัตรภาพการแต่งกาย และการประกอบอาชีพของคนไทยในภูมิภาคต่างๆ มาให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียน ครูถามให้นักเรียนได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ เช่น - การแต่งกายและการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดแต่ละภาคแตกต่างกันอย่างไร - การแต่งกายและการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดแต่ละภาคแตกต่างกันสาเหตุมาจากอะไร ขั้นสอน ๒. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ ๓-๔ คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่องความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย จากใบความรู้ ๓. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ เรื่อง เรียนรู้ภูมิศาสตร์ ๔. ครูให้นักเรียนจับคู่ ทำบันทึกความรู้ในใบงานที่ ๐๒ เรื่อง ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น โดยให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วบันทึกข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนด ดังนี้ - บอกตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางของภูมิภาค - ภูมิลักษณะที่สำคัญ - ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. บัตรภาพแต่ละภาค ๒. หนังสือเรียน ๓. ใบงาน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒,๐๓
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ ได้ ๒. ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในภูมิภาคของตนเองได้ ๓. วาดภาพ ระบายสีตามความรู้สึกของตนเองได้ ทักษะ ๑. ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม ๒. ทักษะการคิดวิเคราะห์ ๓. การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ คุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย	ชั่วโมงที่ ๒ ขั้นนำ	ความรู้ ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒,๐๓ เครื่องมือ ๑. แบบประเมินผลงานวาดภาพ ๒. แบบประเมินทักษะ

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
เรียนรู้ภูมิศาสตร์

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓ - ๔ คน ศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมในจังหวัดทางภูมิภาค ต่างๆ

๒. ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดต่อไปนี้

๑. พื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้กับเส้นศูนย์สูตรจะมีลักษณะภูมิอากาศอย่างไร และอยู่ในจังหวัดทางภูมิภาคใด

.....

.....

๒. การประกอบอาชีพของคนในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

๓. ลักษณะนิสัยที่เด่นชัดและเป็นเอกลักษณ์ของคนในจังหวัดทางภาคใต้ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

๔. เหตุใดภาคเหนือจึงจัดได้ว่า เป็นภูมิภาคที่มีภูมิประเทศสวยงาม

.....

.....

๕. ภาคใต้ของประเทศไทยจัดว่ามีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เพราะเหตุใด

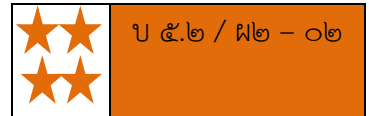
.....

.....

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

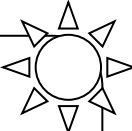
- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนจับคู่ แล้วศึกษาความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่
  ๒. บันทึกข้อมูลตาม หัวข้อที่กำหนด ดังนี้
    - ตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางของภูมิภาค
    - ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญ
    - ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคม

ตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางของภูมิภาค

.....

.....

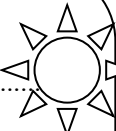
.....

ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญ

.....

.....

.....

ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคม

.....

.....

.....

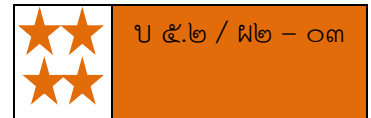
.....

.....

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและสังคม

คำชี้แจง

๑. นักเรียนสังเกตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนในชุมชน
๒. ให้นักเรียนวาดภาพอาชีพของคนในชุมชน และระบายสีตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลย ใบงานที่ ๐๑
เรียนรัฐภูมิศาสตร์

๑. พื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้กับเส้นศูนย์สูตรจะมีลักษณะภูมิอากาศอย่างไร และอยู่ในภูมิภาคใด

.....มีลักษณะภูมิอากาศที่ร้อนชื้น และมีฝนตกชุก ซึ่งเป็นลักษณะภูมิอากาศที่ปรากฏในภาคใต้.....

.....

๒. การประกอบอาชีพของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร

.....อาชีพหลัก คือ อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาแห้งแล้ง ทำการเพาะปลูก.....

.....ได้ผลผลิตน้อย.....

.....

๓. ลักษณะนิสัยที่เด่นชัดและเป็นเอกลักษณ์ของคนในภาคใต้ มีลักษณะอย่างไร

.....มีลักษณะนิสัยที่เข้มแข็ง อดทน...สำเนียงภาษาจะมีลักษณะท้วนสั้น และเร็ว.....

.....

๔. เหตุใดภาคเหนือจึงจัดได้ว่า เป็นภูมิภาคที่มีภูมิประเทศสวยงาม

..... เพราะ เป็นพื้นที่ที่มีภูเขาสูงสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา และมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้อากาศเย็น
..... เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้ภูมิประเทศมีความสวยงาม.....

๕. ภาคใต้ของประเทศไทยจัดว่ามีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เพราะเหตุใด
..... ภาคกลาง มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เพราะเป็นพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ.....

บัตรภาพ

การแต่งกายของภาคเหนือ

บัตรภาพ

การแต่งกายของภาคกลาง

บัตรภาพ

การแต่งกายของภาคอีสาน

บัตรภาพ

การแต่งกายของภาคใต้

บัตรภาพอาชีพ

อาชีพของภาคเหนือ

อาชีพของภาคอีสาน

อาชีพของภาคกลาง

อาชีพของภาคใต้

อาชีพของภาคตะวันออก

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
ลักษณะทางกายภาพกับการดำรงชีวิต

ลักษณะทางกายภาพกับการดำรงชีวิตของผู้คนในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย

จากการที่ประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละภาคจึงมีความแตกต่างกันในการดำรงชีวิตของประชากรทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณีและการประกอบอาชีพดังนี้

๑. ภาคเหนือ สืบเนื่องจากพื้นที่ภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือใต้พื้นที่ระหว่างหุบเขาเป็นที่ราบแคบๆและมีแม่น้ำไหลผ่านจึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานและทำการเกษตรแต่เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวกจึงทำให้ชุมชนของภาคเหนือพัฒนาค่อนข้างอิสระสร้างสังคมขึ้นมาตามแนวความคิดความเชื่อของตนชุมชนและหมู่บ้านนิยมความเรียบง่ายใฝ่สันติช่วยเหลือแบ่งปันไม่เอาเปรียบกันและมีหลายกิจกรรมเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมชาติและเพื่อนบ้านร่วมชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียงเช่นการใช้ระบบเหมืองฝายเพื่อการแบ่งปันน้ำอย่างยุติธรรมและเพื่อความร่วมมือจัดการระบบนิเวศระหว่างชุมชนและหมู่บ้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อผีแห่งธรรมชาติ (ผีเหมืองฝายผีห้วยหรือผีขุนน้ำเป็นผีที่เฝ้าดูแลให้น้ำแก่ไร่นาเนื่องจากภาคเหนืออาศัยน้ำจากต้นน้ำบนภูเขามาใช้ในหมู่บ้านและชุมชน) ความเชื่อดังกล่าวเป็นผลให้ชาวบ้านต้องละเว้นการเข้าไปทำลายต้นไม้และสิ่งแวดล้อมในป่าบริเวณเหมืองฝายนอกจากนี้ระหว่างหมู่บ้านกับหมู่บ้านยังมีการประกอบประเพณีพิธีกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม

๒. ภาคใต้ เนื่องจากลักษณะของพื้นที่ของภาคใต้เป็นคาบสมุทรทำให้บางพื้นที่ในภาคใต้เป็นเมืองท่าและเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนในอดีตเช่นเมืองตะกั่วป่าสงขลาตรัง นครศรีธรรมราชประกอบด้วยชุมชนของภาคใต้ใช้เส้นทางทะเลติดต่อกับโลกภายนอกจึงทำให้ชุมชนของภาคใต้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมีการติดต่อพึ่งพาอาศัยและแลกเปลี่ยนผลผลิตกันเช่นชุมชนที่อยู่ในบริเวณเทือกเขาตอโนโนจะเดินทางตามลำน้ำเพื่อนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกับชุมชนที่

อยู่อาศัยตามชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำสินค้ำที่แลกเปลี่ยนกันเช่นผลไม้ของป่าสมุนไพรพืชนยางไม้ข้าวเกลือกะปิกุ้งแห้งปลาเป็นต้นดังนั้นชุมชนในภาคใต้จึงแบ่งได้เป็น ๓ ส่วนคือชาวเหนือคือชุมชนที่อยู่ตามหุบเขาและเทือกเขาของคาบสมุทรทวายเล็กคือชุมชนที่อยู่ตามปากแม่น้ำและชายฝั่งทะเลและชาวทุ่งหรือชาวนาคือชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลและที่ราบเชิงเขาความสัมพันธ์ที่ได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนสินค้าทำให้เกิดความรักใคร่พวกพ้องรักถิ่นและทรัพยากรของตนเองเช่นชาวบ้านคีรีวงอำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราชมีประสบการณ์ที่พบกับอุทกภัยและวาตภัยหลายต่อหลายครั้งทำให้ชุมชนต้องรักษาสภาพธรรมชาติของป่าไว้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศด้วยการทำสวนผลไม้ผสมผสานกับป่าดิบส่วนศิลปวัฒนธรรมก็มีความสัมพันธ์กับชาวคาบสมุทรมาลายูเช่นการเล่นโนราห์หนังตะลุง เป็นต้น

๓. ภาคกลาง เนื่องจากภาคกลางมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำคั่นในภาคกลางจึงนิยมสร้างบ้านใต้ถุนสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วม ประชาชนจึงมีวิถีชีวิตสัมพันธ์กับน้ำและมีประเพณีเกี่ยวข้องกับน้ำเช่นประเพณีแข่งเรือจังหวัดพิจิตรนอกจากนี้ยังมีประเพณีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเช่นประเพณีตักบาตรดอกไม้อำเภอวังสะพือสรวงภาษาจะมีสำเนียงใกล้เคียงกับภาษาทางราชการลักษณะการแต่งกายก็จะนิยมใช้ผ้าฝ้ายสีเข้มซึ่งระบายความร้อนได้ดีในภาคนี้จึงเป็นศูนย์กลางของวัดปฏิบัติภารตการคมนาคนสงฆ์และภูมิประเทศเป็นที่ราบซึ่งก็เป็นปัจจัยส่งเสริมการอุตสาหกรรมจึงทำให้ภาคกลางเป็นภาคที่มีการอุตสาหกรรมมากที่สุดในประเทศ

๔. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดแต่สภาพแวดล้อมไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพโดยเฉพาะฤดูแล้งจะขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคอยู่เสมออีกทั้งยังประสบปัญหาดินเค็มแต่ประชาชนในภาคนี้ก็พยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ปลูกข้าวไว้บริโภคในครัวเรือนหรือปลูกพืชทนแล้งเช่นข้าวโพดมันสำปะหลังอ้อยปอ เป็นต้นในส่วนที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะปลูกบ้านใต้ถุนสูงเพื่อให้ลมพัดผ่านและมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆเช่นทอผ้าเก็บเครื่องมือการเกษตรหรือใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์

๕. ภาคตะวันออก ภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นเนินเขาสลับกับที่สูงซึ่งลาดเชิงลงสู่อ่าวไทยส่วนที่ราบมีอยู่บ้างได้แก่ที่ราบเชิงเขาที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเลแต่เป็นบริเวณแคบๆและมีภูมิอากาศร้อนและฝนตกชุกทำให้ภาคนี้เหมาะแก่การประกอบอาชีพประมงการทำ

เหมืองแร่รัตนชาติเช่นไพลินบุษราคัม ทับทิมเป็นต้นและเนื่องจากคนในภาคนี้นิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ตามที่ราบชายฝั่งจึงมีการนำอาหารทะเลเช่นกุ้งหอยปูปลาเป็นต้นมารับประทานและแปรรูปอาหาร

๖. ภาคตะวันตก มีภูมิประเทศเป็นภูเขาซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเช่นแร่ธาตุป่าไม้และต้นน้ำลำธารจึงไม่เหมาะกับอาชีพเกษตรกรรมแต่ด้วยมีการสร้างเขื่อนในเขตภูเขาและระบบชลประทานที่ค่อนข้างทั่วถึงจึงทำให้ประชาชนในภูมิภาคนี้สามารถใช้น้ำในระบบชลประทานเข้าช่วยได้มากแต่ผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีไม่มากนักพืชสำคัญได้แก่ข้าวอ้อยสับปะรดและมันสำปะหลัง

<http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๐๕.htm>

แบบประเมินการบันทึกความรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	การบอกตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางของภูมิภาค			
๒	การระบุลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญ			
๓	การอธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับ ลักษณะทางสังคม			
รวม				

กลุ่มที่.....

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดี = ๓
- พอใช้ = ๒
- ปรับปรุง = ๑

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
๕	ดีมาก
๔	ดี
๓	พอใช้
๑-๒	ปรับปรุง
๑	

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการวาดภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน				
๕	๔	๓	๒	๑
- ถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- รูปแบบแปลกใหม่น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สัมพันธ์กับเนื้อหา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เกณฑ์การให้คะแนน	
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	= ดี ให้ ๓ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	= พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	= ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

ช่วงคะแนน	
๑๑-๑๕	คะแนน ดี
๖-๑๐	คะแนน พอใช้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

- ๑. ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุงให้		๑	คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง: ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			

๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑	ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑	เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒	แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒	มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓	สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑	ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒	ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓	ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		๓	๒	๑	
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑	มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒	มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			

	๗.๒	เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑	รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒	แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง: ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔.๑ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔.๒ มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕.๑ เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕.๒ เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อแผนการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์   เวลา ๒ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด เช่น ลักษณะบ้านและอาหาร

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการบริโภค ครูอาจจะเลือกใช้วิธีการอื่นๆ ในการศึกษาความรู้ เช่น การสัมภาษณ์คนในชุมชน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์

๑.๑ บัตรภาพ

๑.๒ ใบความรู้

๑.๓ ใบงาน

๑.๔ หนังสือเรียน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๒

๓. การวัดผลประเมินผล

๓.๑ ประเมินความรู้

๓.๒ ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. นำภาพเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติให้นักเรียนดู และร่วมกันอภิปรายว่ามีความสัมพันธ์กับวิถีการดำรงชีวิตของคนเราอย่างไรบ้าง
ขั้นสอน	๒. แบ่งนักเรียน ๓ กลุ่ม จับฉลาก ศึกษาใบความรู้ ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ กลุ่มที่ ๒ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย กลุ่มที่ ๓ ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการบริโภค ๓. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานจากการศึกษาใบความรู้ เป็นแผนผังความคิด (ใบงานที่ ๐๑) ๔. นักเรียนจับคู่ทำใบงานที่ ๐๒ ๕. นักเรียนวาดภาพอาหารในภูมิภาค - ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง แหล่งทรัพยากรในจังหวัดของฉัน
ขั้นสรุป	๖. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด
การวัดและประเมิน	ตรวจผลงาน - ใบงานที่ ๐๑ - ใบงานที่ ๐๒ ประเมินการทำงานกลุ่ม สังเกตพฤติกรรม ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์ ประเมินทักษะการนำเสนอผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

-สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผล
ต่อ
การดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดเช่น ลักษณะ
บ้านและอาหาร

จุดประสงค์

ความรู้

- อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนกับการประกอบอาชีพได้
- อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนกับลักษณะที่อยู่อาศัยได้
- อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนกับการบริโภคได้

ทักษะ

- ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

คุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

(ชั่วโมงที่ ๑)

ขั้นนำ

- นำภาพเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติให้นักเรียนดู และร่วมกันอภิปรายว่ามีความสัมพันธ์กับวิธีการดำรงชีวิตของคนเราอย่างไรบ้าง

ขั้นสอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม จับฉลากศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน และใบความรู้ตามประเด็นต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ ๒ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่ ๓ ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการบริโภค

- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานจากการศึกษาใบความรู้ สรุปเป็นแผนผังความคิดใบงานที่ ๐๑ (ชั่วโมงที่ ๒)

๔. นักเรียนจับคู่ทำใบงาน

- ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง แหล่งทรัพยากรในจังหวัดของฉัน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ภาพ
- ใบความรู้
- ใบงาน
- หนังสือเรียน

ภาระงาน / ชิ้นงาน

- ตรวจผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒

ความรู้

- ประเมินความรู้
- ประเมินทักษะ
- ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

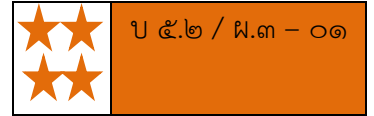
- การสังเกต
- ตรวจผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒

เครื่องมือ

- แบบประเมินผลงานวาดภาพ
- แบบประเมินทักษะ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง แผนผังความคิด

- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๓ กลุ่ม จับฉลากศึกษาจากใบความรู้ตามประเด็นต่อไปนี้
    - กลุ่มที่ ๑ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ
    - กลุ่มที่ ๒ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย
    - กลุ่มที่ ๓ ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการบริโภค
  ๒. สรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด
  ๓. ตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้น

เรื่อง.....

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

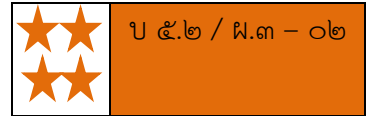
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน

- ตอนที่ ๑**
- ให้นักเรียนสำรวจแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในจังหวัดของนักเรียน
  - บันทึกข้อมูล

ชื่อแหล่งน้ำธรรมชาติสภาพแหล่งน้ำประโยชน์ที่ได้รับ

....	....	....

- ตอนที่ ๒**
- ให้นักเรียนรวบรวมรายชื่อพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่ในจังหวัดของนักเรียน
  - บันทึกข้อมูล

รายชื่อพันธุ์ไม้ที่สำรวจพบ	รายชื่อสัตว์ป่าที่สำรวจพบ
....	....

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบประเมินชิ้นงานแผนผังความคิด

ชื่อ-สกุล		คุณลักษณะ/(คะแนน)		รวม ๕๐คะแนน
		เนื้อหา (๑๒คะแนน)	รูปแบบ (๑๖ คะแนน)	
		ความสวยงาม/สร้างสรรค์ (๔ คะแนน)	เวลา (๘คะแนน)	
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				

๑๐.						
๑๑.						
๑๒.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดีมาก

๒๑ - ๓๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดี

๑๑ - ๒๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับปานกลาง

๐- ๑๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับที่ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงานแผนภาพความคิด

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑. เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุก ประเด็น หลากหลาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	มีข้อมูลที่ขาดไป เพียง ๑-๒ ประเด็น	ดำเนินการ ค้นคว้าข้อมูล ที่ต้องการ ได้เพียงบางส่วน	มีข้อมูลค้นคว้า ไม่ตรงประเด็น	๔
๒. รูปแบบ	รูปแบบภาพแผนที่ ความคิดมีประเด็น หลักประเด็นรอง และประเด็นย่อย อย่างชัดเจน เข้าใจ	ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็นขาด องค์ประกอบของ รูปแบบ ภาพแผนที่	ขาด องค์ประกอบ ของรูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด	รูปแบบภาพแผนที่ ที่ความคิดไม่ตรง ประเด็น	๓

	ได้ง่าย	ความคิด	มากกว่า ๒ ประเด็น		
๓. ความ สวยงาม/ สร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มี ความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอรูปแบบ แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบ ใคร	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับ บุคคลอื่น	ผลงานมีความ ประณีต ละเอียดอ่อน เพียงจุดเดียว	ผลงานไม่มี ความประณีต ละเอียดอ่อน ทุกจุด	๒
๔. เวลา	เสร็จทันเวลา ผลงาน สมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานสมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานไม่ สมบูรณ์	ทำงานแต่ไม่ สำเร็จ	๑

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

๑. เนื้อหา	น้ำหนัก ๔
๒. รูปแบบ	น้ำหนัก ๓
๓. ความสวยงาม/สร้างสรรค์	น้ำหนัก ๒
๔. เวลา	น้ำหนัก ๑

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

- ๓๑ - ๔๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดีมาก
 ๒๑ - ๓๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดี
 ๑๑ - ๒๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับปานกลาง
 ๐ - ๑๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

แบบประเมินการวาดภาพ

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการวาดภาพ“อาชีพในชุมชน”

ในขณะปฏิบัติงาน โดยใส่ ลงในช่อง

		ระดับคะแนน		ระดับคุณภาพ

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการวาดภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน				
๕	๔	๓	๒	๑
- ถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สี สันสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สี สันสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- ขนาดเหมาะสม - สี สันสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สี สันสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สัมพันธ์กับเนื้อหา

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ที่	ชื่อ	รายการประเมิน												รวม ๑๒ คะแนน	
		ความ รับผิดชอบ			มีความตั้งใจ ในการทำงาน			ตรงต่อเวลา			ความสะอาด เรียบร้อย				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		
๑															
๒															
๓															
๔															
๕															
๖															
๗															
๘															
๙															
๑๐															
๑๑															
๑๒															
๑๓															
๑๔															
๑๕															

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

ช่วงคะแนน

๙-๑๒ คะแนน ดี

๕-๘ คะแนน พอใช้

๑-๔ คะแนน ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ	=	ดี ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้ ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุงให้	๑	คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑ ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑ เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒ แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			

	๔.๒ มีการจัดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓ สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒ แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง:ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔.๑ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔.๒ มีวิถีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕.๑ เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕.๒ เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ชื่อแผนการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กันตลอด ทั้งในภูมิภาคเดียวกันและต่างภูมิภาค โดยมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยสำคัญ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอาจจะใช้สื่อวีดิทัศน์ในการให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคต่างๆ

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์

๑.๑ บัตรภาพ

๑.๒ ใบความรู้

๑.๓ ใบงาน

๑.๔ หนังสือเรียน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดผลประเมินผล

๓.๑ ประเมินความรู้

๓.๒ ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๔ การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวทางการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑.ให้นักเรียนดูภาพและร่วมกันตอบคำถาม
ขั้นสอน	๑.แบ่งนักเรียน ๓ กลุ่ม จับฉลาก ศึกษาใบความรู้เรื่องการตั้งถิ่นฐานในจังหวัดทางภูมิภาคต่างๆ ดังนี้ - ภาคเหนือ - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - ภาคกลาง - ภาคตะวันออก - ภาคตะวันตก - ภาคใต้ ๒.ทำใบงานที่ ๐๑ แผนผังความคิด และนำเสนอผลงานหน้าชั้น ๓.นักเรียนจับคู่ทำศึกษาใบความรู้เรื่องการย้ายถิ่นฐาน ๔.นักเรียนจับคู่ทำใบงานที่ ๐๒ การย้ายถิ่นฐาน ๕.นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ การตั้งถิ่นฐาน
ขั้นสรุป	๑.นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่องการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากร
การวัดและประเมิน	๑.ตรวจผลงาน - ใบงานที่ ๐๑ - ใบงานที่ ๐๒ - ใบงานที่ ๐๓ ๒.ประเมินการทำงานกลุ่ม ๓.สังเกตพฤติกรรม ๔.ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์ ๕.ประเมินทักษะการนำเสนอผลงาน

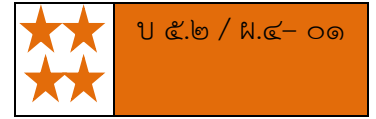
แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๔ การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กันตลอด ทั้งในภูมิภาคเดียวกันและต่างภูมิภาค โดยมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ใจใจคล้ายคลึงกัน	(ชั่วโมงที่ ๑) ชั้นนำ ๑. ครุณาภาพการตั้งถิ่นฐานของประชากรในบริเวณต่างๆ ให้นักเรียนดู ๒. นักเรียนดูภาพร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถาม - ภาพบริเวณใด ที่มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรอยู่อย่างหนาแน่น ทำไมประชากรจึงนิยมไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณดังกล่าว - ภาพบริเวณใดที่มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรอย่างเบาบาง ทำไมประชากรจึงไม่นิยมไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณดังกล่าว ๓. ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากรคือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑.ภาพ ๒.ใบความรู้ ๓.ใบงาน ๔.หนังสือเรียน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑.ตรวจผลงานตามใบงาน ที่ ๐๑,๐๒,๐๓
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกความหมายการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานได้ ๒. บอกสาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานได้	(ชั่วโมงที่ ๒) ขั้นสอน ๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมจำนวน ๓ กลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่อง “การตั้งถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดทางภูมิภาคต่าง ๆ” ๕ นักเรียนร่วมกันสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากรเป็นแผนผังความคิด ๖. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน ๗. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “การย้ายถิ่นฐานของประชากร”	ความรู้ ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ตรวจผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒,๐๓
ทักษะ ๑. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาค ๒. เชื่อมโยงเหตุปัจจัยที่มีต่อการตั้งถิ่นฐานและย้ายถิ่นฐาน ๓. กระบวนการทำงานกลุ่ม	(ชั่วโมงที่ ๓) ๘. จับคู่นักเรียน มอบหมายใบงานที่ ๐๒ เรื่องการย้ายถิ่นฐาน	เครื่องมือ

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
การตั้งถิ่นฐานของประชากร

- คำชี้แจง๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วศึกษาใบความรู้เรื่อง “ การตั้งถิ่นฐานของประชากรในจังหวัด ทางภูมิภาคต่างๆ”
๒. สรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด
  ๓. ตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้น

เรื่อง.....

ชื่อกลุ่ม.....

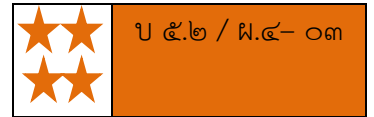
สมาชิกกลุ่ม

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

- ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓
การตั้งถิ่นฐาน

- คำชี้แจง** ๑. ให้นักเรียนเขียนอธิบายเหตุผล “ถ้าเลือกไปตั้งถิ่นฐาน นักเรียนจะเลือกบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศ แบบใด”
๒. ให้นักเรียนวาดภาพประกอบและระบายสีให้สวยงาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๑

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคเหนือ

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคเหนือ พื้นที่ของภาคเหนือส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นภูเขาที่ราบสูงและที่ราบระหว่างหุบเขาที่มีแม่น้ำไหลผ่านโดยบริเวณที่มีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคเหนือจะเป็นบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขาและที่ราบริมแม่น้ำเช่น แม่น้ำปิง วัง ยม และน่านทำให้เกิดการคมนาคมทางน้ำที่สะดวก โดยภาคเหนือเป็นบริเวณที่มีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานตั้งแตยุคหิน ทั้งนี้โดยพบหลักฐานเช่น เครื่องมือหินกะเทาะที่เก่าแก่ที่สุดที่บ้านแม่ทะ และบ้านดอนมูล จังหวัดลำปางถ้ำผีแมน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือทำให้มีดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินจากภูเขาเป็นดินที่อุดมด้วยแร่ธาตุ เหมาะแก่การเพาะปลูกโดยเฉพาะพืชเมืองหนาวเนื่องจากมีอากาศเย็น และฝนตกชุก

นอกจากนี้ในบริเวณเขตภูเขาสูง ยังเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น ชาวม้ง (แม้ว) กะเหรี่ยง อีเก้อ (อาข่า) มูเซอ และนิยมเพาะปลูกพืชตามภูเขา ดอย หรือเนินเขาต่าง ๆ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๐๖.htm>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๒

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณที่มีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรส่วนใหญ่เลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ดอน เพราะภูมิประเทศดังกล่าวมีความต่างระดับและความลาดชันไม่มาก การไหลของน้ำจึงมีการพัดพาตะกอนมาสะสม เกิดเป็นโคก ที่ดอน ใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูก เช่น ทำไร่ ทำสวน ทำนา และเลี้ยงสัตว์ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยจากการเกิดน้ำท่วม

นอกจากบริเวณที่ดอนแล้วยังมีที่ราบที่มีแม่น้ำไหลผ่าน คือ บริเวณแอ่งสกลนครและแอ่งโคราชบริเวณแอ่งสกลนครจะเป็นบริเวณที่แม่น้ำสงครามไหลผ่าน ได้แก่ บริเวณจังหวัดอุดรธานีหนองคาย สกลนคร มุกดาหาร นครพนม โดยพบหลักฐานทางโบราณคดี เช่นเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ กระจายอยู่ทั่วไปที่สำคัญคือแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

บริเวณแอ่งโคราชจะเป็นบริเวณที่มีแม่น้ำชีและแม่น้ำมูลไหลผ่านได้แก่ บริเวณจังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา มหาสารคาม บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และยโสธร แหล่งโบราณคดีที่สำคัญคือที่บ้านนาดีจังหวัดขอนแก่น และบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๑๖.htm>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๓

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคกลาง

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่สภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคกลาง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย เช่นแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำลพบุรี จึงเป็นบริเวณที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูกจึงทำให้บริเวณนี้มีประชากรเลือกตั้งถิ่นฐานกันมากนอกจากนี้แม่น้ำดังกล่าวยังสามารถเดินทางติดต่อค้าขายกับดินแดนอื่นๆ ได้สะดวก ทำให้บริเวณนี้เป็นแหล่งการค้าที่สำคัญและได้รับอารยธรรมความเจริญจากภายนอกมาผสมผสานเป็นของตนเอง

ภูมิประเทศดังกล่าวมีระบบลุ่มน้ำเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากที่สูง การไหลของแม่น้ำสายต่าง ๆ จะนำพาตะกอนและแร่ธาตุลงมาสะสมกลายเป็นพื้นที่ที่มีธาตุอาหารอุดมสมบูรณ์ สามารถทำการเกษตรได้ทุกรูปแบบ และสามารถทำนาทำสวนได้ตลอดทั้งปี

นอกจากการตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบและที่ราบลุ่มแล้ว ปัจจุบันมีแนวโน้มการเลือกตั้งถิ่นฐานตามแนวถนนและเส้นทางคมนาคมสายหลักต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๑๖.htm>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๔

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคตะวันออก

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่สภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคตะวันออก ประชากรส่วนใหญ่เลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเล ตั้งแต่อำเภอชลบุรี ถึงอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านฉางถึงอำเภอแกลง จังหวัดระยองอำเภอเมืองจันทบุรีถึงอำเภอเมืองตราด

ภูมิประเทศดังกล่าว ก่อให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- การสร้างอาชีพ เช่น บริการการท่องเที่ยว อาชีพประมง
- มีการสร้างท่าเรือ จนกลายเป็นจุดเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งกลายเป็นเขตอุตสาหกรรม
- บริเวณชายฝั่งเว้าแหว่งตามบริเวณปากแม่น้ำในจังหวัดจันทบุรี และตราด มีการสะสมตะกอน โคลนตมกลายเป็นพื้นที่ป่าชายเลนและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

นอกจากนี้ยังพบการตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบลุ่มได้แก่ที่ราบลุ่มบางปะกงและที่ราบฉนวนไทย เนื่องจากที่ราบลุ่มบางปะกง มีความอุดมสมบูรณ์อันเกิดจากการสะสมตัวของธาตุอาหาร และมีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก ที่ราบฉนวนไทยเป็นที่ราบอยู่ระหว่างทิวเขาสันกำแพง และทิวเขาจันทบุรี ต่อเนื่องกับที่ราบลุ่มเจ้าพระยา เป็นที่ราบดินตะกอนที่แม่น้ำพัดพามาทับถม ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้วอยู่ในเขตอับฝนมีช่วงแล้งยาวนานเหมาะแก่การทำปศุสัตว์

หลักฐานการตั้งชุมชนและเมืองในภาคตะวันออกที่สำคัญ ได้แก่ เมืองศรีมโหสถจังหวัดปราจีนบุรี และเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีโดยพบหลักฐานที่เป็นเทวรูปในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธรูปศาสนา

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๑๖.htm>

กลุ่มที่ ๕

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคตะวันตก

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่สภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคตะวันตก ประชากรส่วนใหญ่เลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบและที่ราบลุ่ม ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ที่ราบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี และที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง

ภูมิประเทศดังกล่าวเป็นที่สะสมของตะกอนที่ถูกพัดพามาโดยลำน้ำสายใหญ่และแควสาขา จึงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

นอกจากนี้ยังพบการตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งตามที่ราบลุ่มชายฝั่งตามที่ราบลุ่มชายฝั่งปากแม่น้ำเพชรบุรี และที่ราบชายฝั่งในเขตจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๐๖.htm>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๖

การตั้งถิ่นฐานของประชากรภาคใต้

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละภูมิภาคประชากรจะเลือกตั้งถิ่นฐานแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่สภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพ ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมไปถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐาน เช่น รู้สึกมีความปลอดภัย มีความอบอุ่นใจ สุขใจ

ภาคใต้ ประชากรส่วนใหญ่เลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลบนพื้นที่สันทราย ซึ่งภูมิประเทศดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากทะเล ทำให้เกิดชายหาดสันทรายใหม่

ลักษณะการใช้ดิน

- ที่ลุ่มระหว่างสันทรายใหม่กับสันทรายเก่า ใช้เป็นพื้นที่ทำนาและสวนผลไม้
- ที่ราบดอน ใช้เป็นสวนยางพารา
- ชายฝั่งหาดทรายใช้เป็นสวนมะพร้าว มีระบบการไหลรวมของแม่น้ำดี

นอกจากนี้แล้วลักษณะของภาคใต้ที่เป็นคาบสมุทรยื่นยาวไปในทะเลและมีแม่น้ำสายสั้นๆ ไหลผ่านทำให้บริเวณภาคใต้มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่ตั้งแต่ยุคหิน ทั้งนี้โดยพบหลักฐานตามบริเวณที่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น เครื่องปั้นดินเผา และเครื่องใช้ ที่ถ้ำสิงขร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และถ้ำหลังโรงเรียน จังหวัดกระบี่ เป็นต้นซึ่งกลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้ต่อมาได้รวมตัวเป็นชุมชนและขยายตัวเป็นเมืองในเวลาต่อมา

เนื่องจากภาคใต้มีทะเลทั้งสองด้านจึงเป็นดินแดนที่มีพ่อค้าต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายและพักแรมอยู่เสมอ ซึ่งพ่อค้าต่างชาติเหล่านี้โดยเฉพาะพ่อค้าอินเดียได้นำความรู้ความเจริญต่างๆมาถ่ายทอดให้กับชุมชนเหล่านี้ ดังนั้นเมืองต่างๆในภาคใต้จึงมีความเจริญและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ที่มา : <http://www.maceducation.com/e-knowledge/๒๓๖๓๑๐๔๑๐๐/๐๖.htm>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การย้ายถิ่นฐานของประชากร

การย้ายถิ่นฐาน คือ การเคลื่อนย้ายของประชากรจากถิ่นฐานเดิมเพื่อเข้าไปอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เหมาะสมแห่งใหม่ เช่น มีสภาพแวดล้อมที่ดีใกล้เส้นทางคมนาคม มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐาน

๑. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ถ้าท้องถิ่นใดมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่เหมาะสมและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ย่อมดึงดูดใจให้ผู้คนย้ายถิ่นเข้าไปอยู่มากกว่าท้องถิ่นที่มีสภาพแวดล้อมแห้งแล้ง และขาดแคลนทรัพยากร
๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นใดมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดี และมีอาชีพที่หลากหลายทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการค้าและบริการย่อมทำให้ประชากรพากันเข้าไปประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มรายได้ ยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองและครอบครัวให้สูงขึ้น เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
๓. ปัจจัยด้านความปลอดภัย ถ้าท้องถิ่นใดมีภัยอันตรายต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น กางกลางจล สงคราม โรคระบาด โจรผู้ร้าย หรือภัยธรรมชาติ ย่อมทำให้ประชากรอพยพย้ายถิ่นเพื่อไปหาแหล่งที่อยู่ใหม่ที่ให้ความปลอดภัยมากกว่า

ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐาน

๑. ปัญหามลพิษ เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ
๒. ปัญหาการจราจรติดขัด
๓. ปัญหาชุมชนแออัด
๔. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่น
๕. ปัญหาการว่างงาน

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๕. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์

ภาพบ้านเรือนบริเวณริมแม่น้ำ

ภาพบ้านและอาคารตึกสูงบริเวณในเมือง

ภาพบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ไกลจากเส้นทางคมนาคม

ภาพบ้านเรือนบริเวณใกล้ชายฝั่งทะเล

๔	ดี
๓	พอใช้
๑-๒	ปรับปรุง
๑	

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการวาดภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน				
๕	๔	๓	๒	๑
- ถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สัมพันธ์กับเนื้อหา

แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)	การปฏิบัติตามขั้นตอน ๑๒คะแนน	ความร่วมมือ ๑๒ คะแนน	ความกล้าแสดงออก ๘ คะแนน	ความสำเร็จของงาน ๘คะแนน	รวม ๔๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						
๙.						
๑๐.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐   หมายถึง   ผลการปฏิบัติ   ระดับดีมาก

๒๑ - ๓๐   หมายถึง   ผลการปฏิบัติ   ระดับดี

๑๑ - ๒๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับปานกลาง
 ๐ - ๑๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์

เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ

แผนการเรียนรู้ที่ ๔ การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน

กลุ่มที่	คุณลักษณะ (คะแนน)	ความกระตือรือร้นในการ ทำงาน ๑๒ คะแนน	การมีส่วนร่วมในการทำงาน ๑๖ คะแนน	ระบบการทำงาน ๔ คะแนน	วางแผนการทำงาน ๘ คะแนน	รวม ๔๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดีมาก
๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดี
๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
๐ - ๑๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์

เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑.ความ กระตือรือร้นใน การทำงาน	มีความตั้งใจต้องการ ทำงานให้เกิดผลดี ชวนช่วยช่วยงาน อย่างสม่ำเสมอ	มีความตั้งใจ ต้องการทำงาน ให้เกิดผลดี	มีความตั้งใจ ต้องการทำงาน ให้เกิดผลดีเป็น บางครั้ง	ไม่ตั้งใจทำงาน	๓
๒.การมีส่วนร่วม ในการทำงาน	ให้ความร่วมมือกับ ทุกคนในกลุ่มเป็น อย่างดีมีความเป็น ผู้นำผู้ตามที่ดี	ให้ความร่วมมือ กับทุกคนในกลุ่ม เป็นอย่างดี	ให้ความร่วมมือ เป็นบางครั้ง	ไม่ให้การร่วมมือ ในการทำงาน กลุ่ม	๔
๓.ระบบการ ทำงาน	มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ อย่างเป็นระบบและ ปฏิบัติหน้าที่อย่าง ครบถ้วนสมบูรณ์	มีการกำหนด บทบาทแบ่ง หน้าที่อย่างเป็น ระบบและ ปฏิบัติตาม หน้าที่	มีการกำหนด บทบาทแบ่ง หน้าที่การ ทำงาน	ไม่มีการแบ่ง หน้าที่ในกลุ่ม	๑
๔.การวาง แผนการทำงาน	มีการวางแผนการ ทำงานร่วมกัน ภายในกลุ่มทุกคนให้ ความร่วมมือเป็น อย่างดีทุกครั้ง	มีการวางแผนการทำงาน ร่วมกันภายใน กลุ่มทุกครั้ง	มีการวางแผนการทำงาน ร่วมกันเป็น บางครั้ง	ไม่มีการวางแผนการทำงาน ร่วมกัน	๒

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

1. ความกระตือรือร้นในการทำงาน   น้ำหนัก ๓

2. การมีส่วนร่วมในการทำงาน   หน้าที่ ๔
 3. ระบบการทำงาน   หน้าที่ ๑
 4. การวางแผนการทำงาน   หน้าที่ ๒

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

- คะแนน ๓๑-๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
 คะแนน ๒๑-๓๐ คะแนน หมายถึง ดี
 คะแนน ๑๑-๒๐ คะแนน หมายถึง พอใช้
 คะแนน ๐-๑๐ คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

แบบประเมินแผนผังความคิด

ชื่อ-สกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)	เนื้อหา๑๒๒คะแนน	รูปแบบ๑๖ คะแนน	ความสวยงาม/ร่างสรรค์ ๔ คะแนน	เวลา ๘คะแนน	รวม ๔๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						
๙.						

๑๐.					

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดีมาก
๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดี
๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
๐ - ๑๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงานแผนภาพความคิด

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑. เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุก ประเด็น หลากหลาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	มีข้อมูลที่ขาดไป เพียง ๑-๒ประเด็น	ดำเนินการค้นคว้า ข้อมูลที่ต้องการ ได้เพียงบางส่วน	มีข้อมูลค้นคว้า ไม่ตรงประเด็น	๔
๒. รูปแบบ	รูปแบบภาพแผนที่ ความคิดมีประเด็น หลักประเด็นรอง และประเด็นย่อย อย่างชัดเจน เข้าใจ ได้ง่าย	ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็นขาด องค์ประกอบของ รูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด	ขาดองค์ประกอบ ของรูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด มากกว่า ๒ประเด็น	รูปแบบภาพแผนที่ ที่ความคิดไม่ตรง ประเด็น	๓
๓. ความ สวยงาม/ ความคิดสร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มี ความคิดสร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับ	ผลงานมีความ ประณีต	ผลงานไม่มีความ ประณีต	๒

สร้างสรรค์	นำเสนอรูปแบบ แปลกใหม่ไม่ซ้ำ แบบใคร	บุคคลอื่น	ละเอียดอ่อนเพียง จุดเดียว	ละเอียดอ่อนทุก จุด	
๔. เวลา	เสร็จทันเวลา ผลงาน สมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานสมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานไม่สมบูรณ์	ทำงานแต่ไม่ สำเร็จ	๑

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

๑. เนื้อหา	น้ำหนัก ๔
๒ รูปแบบ	น้ำหนัก ๓
๓ ความสวยงาม/สร้างสรรค์	น้ำหนัก ๒
๔. เวลา	น้ำหนัก ๑

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

คะแนน ๓๑-๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
คะแนน ๒๑-๓๐ คะแนน หมายถึง ดี
คะแนน ๑๑-๒๐ คะแนน หมายถึง พอใช้
คะแนน ๐-๑๐ คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			

๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑	ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑	เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒	แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒	มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓	สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑	ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒	ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓	ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		๓	๒	๑	
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑	มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒	มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			

	๗.๒	เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑	รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒	แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔.๑ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔.๒ มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕.๑ เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕.๒ เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ ชื่อแผน ธรรมชาติกับสังคมไทย

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกและด้านลบ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในกิจกรรมที่ให้นักเรียนเสนอแนะแนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากจะทำกิจกรรมในใบงานแล้ว ครูอาจจะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เช่น การนำต้นไม้มาปลูกและช่วยกันดูแลซึ่งอาจจะเป็นรายคนหรือเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้ให้พร้อม

๑. การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์

๑.๑ ภาพสิ่งแวดล้อม

๑.๒ ใบความรู้

๑.๓ ใบงาน

๑.๔ หนังสือเรียน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

ใบงานที่ ๐๑-๐๓

๓. การวัดผลประเมินผล

๓.๑ ประเมินความรู้

๓.๒ ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์

๓.๓ ประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มงคงดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๕ ธรรมชาติกับสังคมไทย
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑.ให้นักเรียนดูภาพแล้วร่วมกันตอบคำถาม
ขั้นสอน	๒.แบ่งนักเรียน ๕ กลุ่ม จับฉลาก ศึกษาใบความรู้ ดังนี้ - สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ - สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม - สิ่งแวดล้อมทางความก้าวหน้าด้านวิทยาการ - ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม - ผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ๓.ทำใบงานที่ ๐๑ แผนผังความคิด และนำเสนอผลงานหน้าชั้น ๔.นักเรียนจับคู่ทำใบงานที่ ๐๒ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ๕.ทำใบงานที่ ๐๓ แนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
ขั้นสรุป	๖.นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ธรรมชาติกับสังคมไทย
การวัดและประเมิน	ตรวจผลงาน - ใบงานที่ ๐๑ / ใบงานที่ ๐๒ / ใบงานที่ ๐๓ ประเมินการทำงานกลุ่ม สังเกตพฤติกรรม ประเมินทักษะคิดวิเคราะห์

	ประเมินทักษะการนำเสนอผลงาน

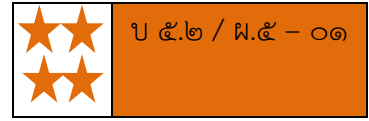
แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ แผนการเรียนรู้ที่ ๕ ธรรมชาติกับสังคมไทย
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกและด้านลบ - สร้างสรรค์งานวาดภาพตาม	ชั่วโมงที่ ๑ ชั้นนำ ๑. ครูนำภาพสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถาม - ภาพที่นักเรียนเห็นเป็นภาพอะไร เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต สิ่งใดเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งใดที่มนุษย์สร้างขึ้น ๒. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงจากสิ่งที่นักเรียนตอบคำถามเพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าสิ่งแวดล้อมนั้นแบ่งเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งมีความสัมพันธ์กันเพราะมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑. ภาพสิ่งแวดล้อม ๒. ใบความรู้ ๓. ใบงาน ๔. หนังสือเรียน ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒ ๒. ภาพสิ่งแวดล้อมตามใบงานที่ ๐๓
จุดประสงค์ ความรู้ ๑. บอกความหมายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมในประเทศไทยได้ ๒. อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้ ๓. บอกผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้	ชั่วโมงที่ ๒ ขั้นสอน ๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม จำนวน ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ดังนี้ - กลุ่มที่ ๑ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ - กลุ่มที่ ๒ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม - กลุ่มที่ ๓ สิ่งแวดล้อมทางความก้าวหน้าด้านวิทยาการ - กลุ่มที่ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม - กลุ่มที่ ๕ ผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้เป็นแผนผังความคิด ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน	ความรู้ ๑. ประเมินความรู้ ๒. ประเมินทักษะ ๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิธีการ ๑. การสังเกต ๒. ตรวจสอบผลงานตามใบงานที่ ๐๑,๐๒ ๓. ภาพสิ่งแวดล้อมใบงานที่ ๐๓
ทักษะ ๑. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมในประเทศไทย ๒. กระบวนการทำงานกลุ่ม ๓. กระบวนการปฏิบัติงาน	คุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์	เครื่องมือ ๑. แบบประเมินผลงานวาดภาพ ๒. แบบประเมินทักษะ ๓. แบบสังเกตพฤติกรรม

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
 สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

กลุ่มที่ ๒ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

กลุ่มที่ ๓ สิ่งแวดล้อมทางความก้าวหน้าด้านวิทยาการ

กลุ่มที่ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

กลุ่มที่ ๕ ผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๒. สรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด

๓. ตัวแทนนำเสนอผลงาน

เรื่อง.....

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

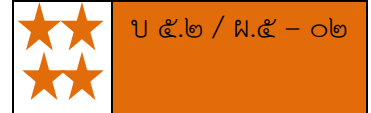
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

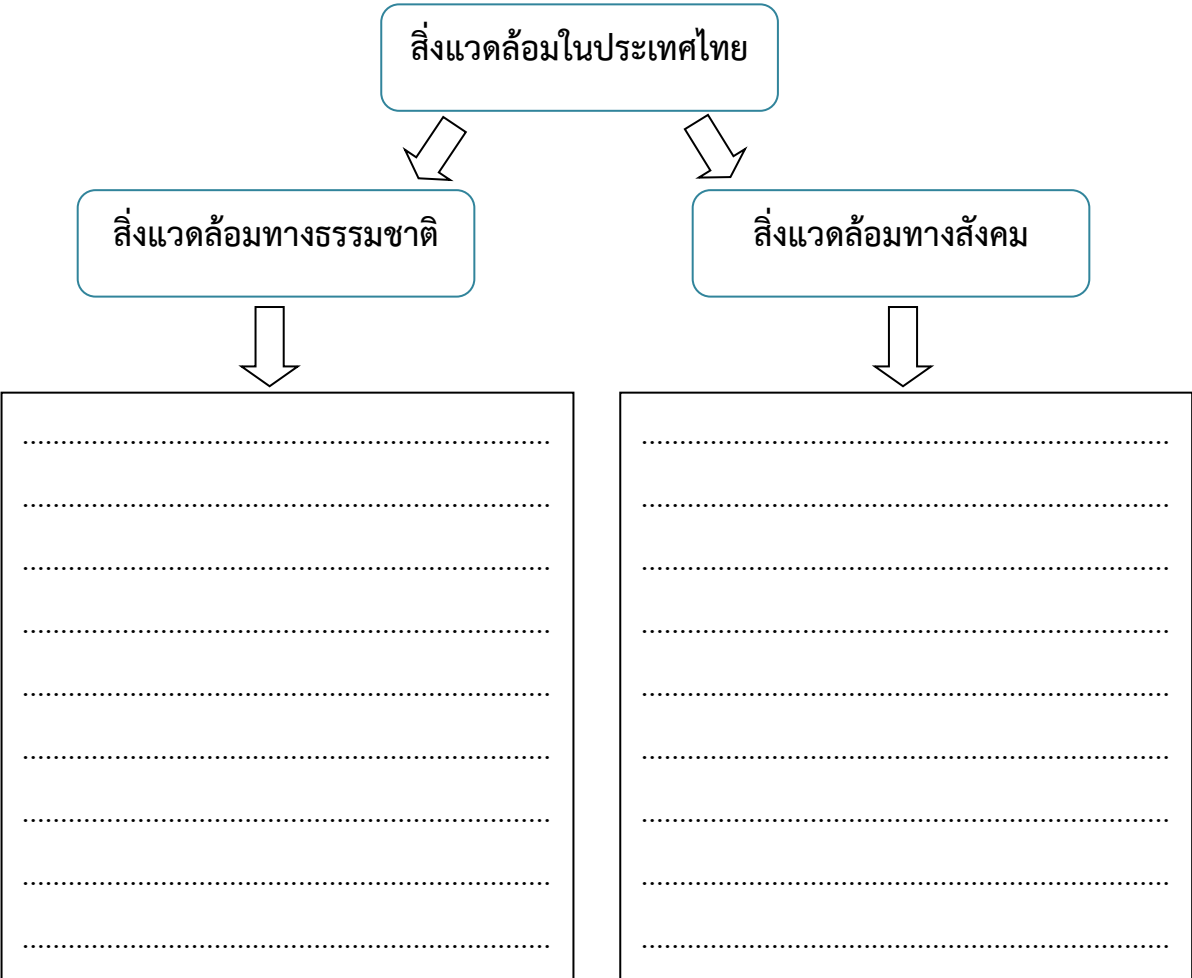
.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม

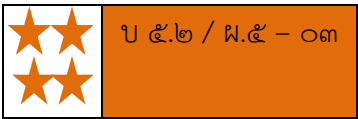
คำชี้แจง

- ๑. ให้นักเรียนจับคู่
- ๒. ให้นักเรียนร่วมกันจำแนกสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓
แนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง

- ๑. ให้นักเรียนเขียนแนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๒. วาดภาพประกอบ พร้อมระบายสีสวยงาม

แนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๑

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment) สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ ป่า อากาศ ดิน น้ำ มนุษย์ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมอื่นประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย

- สิ่งที่มีชีวิต (Biotic Environment) หรือเรียกว่าสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment)

เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีคุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งที่มีชีวิต เช่น พืช สัตว์ มนุษย์

- สิ่งที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) หรือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อาจมองเห็นหรือมองไม่เห็น เช่น แร่ธาตุ อากาศ เสียง

สาระสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในประเทศไทย

๑. โครงสร้างทางธรณีวิทยา

- การดันตัวของเปลือกโลก ทำให้เกิดการโค้ง โกง งอ ปรากฏเป็นเทือกเขาต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือและภาคตะวันตก
- การยุบตัวของแผ่นดิน ทำให้เกิดที่ราบระหว่างภูเขา เช่น แอ่งแม่สะเรียง แอ่งแม่ฮ่องสอน
- การทับถมของเศษหิน ดิน กรวดทราย ตะกอนน้ำพาและตะกอนทะเลเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับการยกตัวสูงขึ้นของแผ่นดินทำให้เกิดเป็นที่ราบ ซึ่งนับวันจะขยายเป็นบริเวณกว้างมากขึ้น เช่น บริเวณที่ราบภาคกลาง

๒. ภูมิประเทศ

- เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางธรณีวิทยา ร่วมกับกระบวนการทางธรรมชาติ
  - ลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏในประเทศไทย จำแนกเป็น
- ภูเขา** มีความสูง ๒๐๐ เมตรขึ้นไป มีลักษณะเป็นภูเขาโดด ทิวเขา และเทือกเขา พบมากในภาคเหนือและภาคตะวันตก

ที่ราบสูง พบบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีระดับความสูงแยกจากที่ราบภาคกลาง ที่ตอนและที่ราบภาคตะวันออกเฉียงอย่างชัดเจน

ที่ราบ มีความสูงน้อยกว่า ๑๐๐ เมตร มีลักษณะเป็นที่ราบพบเป็นบริเวณกว้างในภาคกลาง นอกจากนี้ยังพบภูมิประเทศแบบที่ลุ่มชายฝั่งทะเลและเกาะ

๓. ดิน

- ปัจจัยควบคุม ได้แก่ วัสดุต้นกำเนิดดิน ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ พืชพันธุ์ และระยะเวลา
- ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น จึงมีสภาพอากาศร้อนและมีฝนตกชุก ส่งผลให้ดินสลายตัวอย่างรวดเร็ว แร่ธาตุในดินจึงถูกชะล้างไปมาก ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก คือ ดินในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและแอ่งที่ราบระหว่างภูเขาในภาคเหนือ
- ปัญหาดินในประเทศไทย คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ดินถูกบุกรุกทำให้เกิดการพังทลายอย่างรวดเร็ว และการใช้ดินอย่างไม่ถูกวิธี
- แนวทางการอนุรักษ์ดิน เช่น การปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน รักษาบริเวณที่ดินอุดมสมบูรณ์

๔. แหล่งน้ำ

- มีความสัมพันธ์กับภูมิประเทศและภูมิอากาศ
- แหล่งที่มาของน้ำมาจาก ๓ แหล่งสำคัญ ได้แก่ แหล่งน้ำผิวดิน เช่น แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และทะเลสาบ แหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล และน้ำฝน
- ปัญหาแหล่งน้ำในประเทศไทย คือ การทำลายป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำ การใช้น้ำอย่างไม่ถูกวิธี เกิดมลพิษทางน้ำ เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ และภาวะน้ำท่วม

- แนวทางการอนุรักษ์น้ำทำได้โดยปลูกป่าเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำและชะลอการไหลของน้ำ ทาวิธีเก็บกักน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ

๕. ภูมิอากาศ

- ปัจจัยควบคุม ได้แก่ ที่ตั้ง ความใกล้ไกลพื้นดินและพื้นน้ำ ระดับความสูงของพื้นที่ ภูมิประเทศที่กั้นขวาง ลมประจำที่พัดผ่านและพายุ

- อุณหภูมิในประเทศไทย โดยเฉลี่ยมีอุณหภูมิสูงสุดตลอดปีประมาณ ๒๗ องศาเซลเซียส เฉลี่ยสูงสุดประมาณ ๓๒ องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุดประมาณ ๒๒ องศาเซลเซียส

- ปริมาณน้ำฝนในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ โดยเฉลี่ยทั้งประเทศประมาณ ๑,๕๕๐ มิลลิเมตรต่อปี

ภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด โดยเฉพาะจังหวัดระนอง เนื่องจากภาคใต้มีลักษณะเป็นคาบสมุทรและมีทิวเขาเป็นแกนกลาง จึงสามารถรับลมมรสุมได้ทั้ง ๒ ด้าน

- ฤดูกาล ประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ยกเว้นภาคใต้ไม่มีฤดูหนาว

- พายุ ที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นพายุหมุนเขตร้อน ได้แก่ พายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน และพายุไต้ฝุ่น

๖. พืช ป่าไม้ และสัตว์ป่า

- ปัจจัยควบคุม ได้แก่ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ น้ำ และดิน

- ป่าไม้ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ป่าไม้ไม่ผลัดใบ ประกอบด้วย ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าสน ป่าพรุ ป่าชายเลน

ป่าชายหาด

๒. ป่าไม้ผลัดใบผสม ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ

๓. ป่าไม้ผลัดใบ ประกอบด้วย ป่าเต็งรัง และป่าหญ้า

- ปัญหาป่าไม้ในประเทศไทย คือ การถูกบุกรุกทำลายจนมีปริมาณลดลงด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การทำไร่เลื่อนลอย การลักลอบตัดไม้

- ปัญหาสัตว์ป่าในประเทศไทย คือ มีปริมาณลดลงอย่างรวดเร็ว จนบางชนิดมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ ซึ่งมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ที่อยู่ถูกบุกรุกทำลาย ถูกล่า ได้รับผลกระทบจากยาฆ่าแมลงหรือมลพิษต่างๆ

- แนวทางการอนุรักษ์พืชพันธุ์ ป่าไม้ และสัตว์ป่า เช่น ส่งเสริมให้มีการปลูกป่า สร้างสวนพฤกษศาสตร์ กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

กลุ่มที่ ๒

สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม คือ สิ่งแวดล้อมที่จับต้องไม่ได้ แต่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำรงชีวิตของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน เพื่อให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยและมีความปลอดภัย รวมถึงมีผลทางด้านจิตใจของคนในสังคม ประกอบด้วย

๑. ขนบธรรมเนียม คือ การปฏิบัติตนตามโอกาสต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความนิยมของแต่ละสังคม เช่น การทำบุญตักบาตร การไหว้ การรับประทานอาหาร การแต่งกาย

๒. ประเพณี คือ สิ่งที่สังคมยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น ประเพณีการแต่งงาน งานบวช ประเพณีสงกรานต์

๓. เชื้อชาติ ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติไทย ส่วนที่เหลือเป็นเชื้อชาติอื่น ๆ ซึ่งมีการกระจายและตั้งถิ่นฐานอยู่ในทั่วทุกจังหวัดของประเทศ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ติดพรมแดนประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า มอญ จีน เขมร มุสลิม ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ

๔. ศาสนา ประเทศไทยให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการเลือกนับถือศาสนา เพราะทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ทุกคนในสังคมจึงอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๕. ภาษา ใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร และในแต่ละภาคของประเทศไทยจะมีภาษาถิ่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นใต้

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๓

สิ่งแวดล้อมทางความเจริญด้านวิทยาการ

สิ่งแวดล้อมทางความเจริญด้านวิทยาการ คือ สิ่งแวดล้อมที่สามารถจับต้องได้ สามารถเห็นได้ทั่วไป ซึ่งถูกสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายและให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์ในการดำรงชีวิต เช่น การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาเทคโนโลยี ความเจริญทางด้านวัตถุ ศิลปกรรมและโบราณวัตถุ

๑. การคมนาคมขนส่ง

- ช่วยให้การเดินทาง การติดต่อกันเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- มีการปรับปรุงและขยายเส้นทางคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และอื่น ๆ เช่น สร้างถนนสายใหม่ สร้างทางด่วน ขยายเส้นทางการบิน
- เกิดปัญหาตามมา คือ ความหนาแน่นของการจราจรและมลพิษทางอากาศ

๒. การพัฒนาเทคโนโลยี

- ทำให้ประเทศไทยมีโอกาสแข่งขันกับต่างประเทศมากขึ้นในด้านเศรษฐกิจและอื่น ๆ
- ให้เกิดวิธีการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและบริการ เช่น การใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน
- เกิดปัญหาตามมา คือ ปัญหาการว่างงานและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

๓. ความเจริญทางด้านวัตถุ

- ทำให้มนุษย์เกิดความความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต
- เกิดปัญหาตามมา คือ ทรัพยากรเสื่อมโทรมและหมดไป

๔. ศิลปกรรมและโบราณวัตถุ

- แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและเอกลักษณ์ของประเทศชาติ
- โบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ เช่น วัด โบสถ์ เครื่องลายคราม เครื่องปั้นดินเผา พระพุทธรูปสมัยต่างๆ ถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทย

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๔

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๑. การประกอบอาชีพการประกอบอาชีพต่าง ๆ มักจะเป็นไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น

- คนที่อยู่บริเวณป่าเขามักจะประกอบอาชีพหาของป่าล่าสัตว์ ทำเหมืองแร่ ทำอุตสาหกรรมไม้แปรรูป
- คนที่อยู่บริเวณที่ราบลุ่ม มักประกอบอาชีพเพาะปลูก
- คนที่อยู่บริเวณริมน้ำหรือชายทะเล มักประกอบอาชีพประมง ทำนาเกลือ

๒. การตั้งถิ่นฐานของประชากร สมัยก่อนคนต้องพึ่งพาอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำในการดำรงชีวิตจึงมักตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ รู้จักปลูกสร้างบ้านที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์เช่น บ้านยกพื้นสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วม หลังคามีจั่วสูงเพื่อระบายน้ำเวลาฝนตกและให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกเหมาะกับภูมิอากาศที่ร้อน

๓. วัฒนธรรมและประเพณีเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการแต่งกาย อาหารการกิน ความเชื่อ โดยผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่มีอากาศหนาวเย็นมักแต่งกายด้วยเสื้อผ้าหนา ๆ รับประทานอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกาย

ส่วนประเพณีต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น เช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพพื้นที่แห้งแล้งจึงมีประเพณีบุญบั้งไฟเป็นการบวงสรวงเทวดาเพื่อขอฝน

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ ๕

ผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๑. การอพยพย้ายถิ่นฐาน

ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เดิมลดน้อยลง ทำให้การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ได้ผลผลิตน้อยลง รวมถึงมีความต้องการพื้นที่ทำกินเพิ่มขึ้น เพราะจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ประกอบกับความสะดวกสบายของการคมนาคมขนส่ง และรายได้ที่มั่นคงมากกว่าการทำเกษตรกรรมในพื้นที่เดิม จึงส่งผลให้เกิดการอพยพออกจากถิ่นฐานเดิมไปสู่แห่งใหม่

๒. การพัฒนาไม่ยั่งยืน

จากการที่ประชากรวัยทำงานส่วนใหญ่มีการอพยพเข้าสู่เมืองหลวงเป็นจำนวนมาก ทำให้ชุมชนเดิมเหลือเพียงผู้สูงอายุและเด็ก จึงทำให้การพัฒนาชุมชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเดิมเสื่อมโทรมและลดน้อยลง ขาดบุคลากรในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทำให้กลายเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมในที่สุด เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมของชุมชน

๓. ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง

เมื่อจำนวนประชากรในประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และการเติบโตของอุตสาหกรรม จึงมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและฟุ่มเฟือย อีกทั้งยังขาดการควบคุมและดูแลอย่างมีประสิทธิภาพจึงส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติน้อยลง

๔. เกิดความเสื่อมโทรม

- ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากการนำเทคโนโลยีและวิธีการสมัยใหม่มาใช้ เช่น การใช้ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมีในกระบวนการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ทำให้ดินขาดธาตุอาหารและเกิดความเสื่อมโทรม การปล่อยน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านเรือนโดยไม่มีกรำบด ทำให้น้ำเน่าเสีย การปล่อยควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและยานยนต์ ทำให้อากาศเป็นพิษ

- ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมทางสังคม เนื่องจากมลพิษที่เกิดขึ้น ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและโบราณสถานอันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศชาติ เช่น วัด เจดีย์ พระธาตุ เกิดความเสียหาย ชำรุด และเสื่อมโทรม

แบบประเมินแผนผังความคิด

ชื่อ-สกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)	เนื้อหา ๑๒ คะแนน	รูปแบบ ๒๖ คะแนน	ความสวยงาม/สร้างสรรค์ ๔ คะแนน	เวลา ๘ คะแนน	รวม ๕๐ คะแนน
๑.						
๒.						

๓.					
๔.					
๕.					
๖.					
๗.					
๘.					
๙.					
๑๐.					

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

- ๓๑ - ๔๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดีมาก
- ๒๑ - ๓๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดี
- ๑๑ - ๒๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับปานกลาง
- ๐ - ๑๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับที่ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงานแผนภาพความคิด

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑. เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุก ประเด็น หลากหลาย ถูกต้อง สมบูรณ์	มีข้อมูลที่ขาดไป เพียง ๑-๒ประเด็น	ดำเนินการค้นคว้า ข้อมูลที่ต้องการ ได้เพียงบางส่วน	มีข้อมูลค้นคว้า ไม่ตรงประเด็น	๔

	ชัดเจน				
๒.รูปแบบ	รูปแบบภาพแผนที่ ความคิดมีประเด็น หลักประเด็นรอง และประเด็นย่อย อย่างชัดเจน เข้าใจ ได้ง่าย	ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็นขาด องค์ประกอบของ รูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด	ขาดองค์ประกอบ ของรูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด มากกว่า ๒ประเด็น	รูปแบบภาพแผนที่ ที่ความคิดไม่ตรง ประเด็น	๓
๓.ความ สวยงาม/ สร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มี ความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอรูปแบบ แปลกใหม่ไม่ซ้ำ แบบใคร	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับ บุคคลอื่น	ผลงานมีความ ประณีต ละเอียดอ่อนเพียง จุดเดียว	ผลงานไม่มีความ ประณีต ละเอียดอ่อนทุก จุด	๒
๔. เวลา	เสร็จทันเวลา ผลงาน สมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานสมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานไม่สมบูรณ์	ทำงานแต่ไม่ สำเร็จ	๑

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

๑. เนื้อหา	น้ำหนัก ๔
๒ รูปแบบ	น้ำหนัก ๓
๓ ความสวยงาม/สร้างสรรค์	น้ำหนัก ๒
๔. เวลา	น้ำหนัก ๑

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

- คะแนน ๓๑-๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- คะแนน ๒๑-๓๐ คะแนน หมายถึง ดี
- คะแนน ๑๑-๒๐ คะแนน หมายถึง พอใช้
- คะแนน ๐-๑๐ คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

แบบประเมินการวาดภาพ

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการวาดภาพ“การตั้งถิ่นฐาน”

ในขณะปฏิบัติงาน โดยใส่ ลงในช่อง

๑	

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการวาดภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน				
๕	๔	๓	๒	๑
- ถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- ขนาดเหมาะสม - สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สีเส้นสวยงาม - สัมพันธ์กับเนื้อหา	- สัมพันธ์กับเนื้อหา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เกณฑ์การให้คะแนน	
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	= ดี ให้ ๓ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	= พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	= ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

ช่วงคะแนน	
๙-๑๒ คะแนน	ดี
๕-๘ คะแนน	พอใช้
๑-๔ คะแนน	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุงให้		๑	คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑ ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			

	๒.๓	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑	เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒	แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒	มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓	สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑	ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒	ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓	ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

ประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		๓	๒	๑	
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑	มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒	มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒	เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			

สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔.๑ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔.๒ มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕.๑ เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕.๒ เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๒ มองดูธรรมชาติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้กา X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นทะเล มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของคนตามข้อใด
  - ทำสวน
  - เลี้ยงสัตว์
  - ทำประมง
  - ปลูกพืชเมืองหนาว
- จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสภาพอากาศแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาลทำให้เกิดประเพณีใด
  - แห่นางแมว
  - แข่งเรือยาว
  - ตักบาตรดอกไม้
  - แห่เทียนพรรษา
- ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใด ทำให้ผู้คนตั้งถิ่นฐานทำอาชีพเกษตรกรรม
  - ดิน
  - น้ำ
  - ดินกับน้ำ
  - ดินกับป่าไม้
- การทำลายป่าชายเลน มีผลกระทบต่อทรัพยากรใดมากที่สุด
  - ดิน
  - น้ำ
  - สัตว์ป่า
  - สัตว์น้ำ

๕. กาแล เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านในจังหวัดทางภาคใด

- ก. ภาคใต้
- ข. ภาคเหนือ
- ค. ภาคกลาง
- ง. ภาคตะวันออก

๖. ข้อใดเป็นลักษณะทางกายภาพของจังหวัดทางภาคกลาง

- ก. เป็นเขตภูเขาสูง
- ข. เป็นเขตที่ราบลุ่ม
- ค. เป็นเขตที่ราบสูง
- ง. เป็นเขตที่ราบชายฝั่ง

๗. ข้อดีของลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา คือข้อใด

- ก. มีสภาพภูมิอากาศรุนแรง
- ข. มีประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่มาก
- ค. มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย
- ง. เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

๘. ภาคใดเหมาะแก่การเพาะปลูกมากที่สุด

- ก. ภาคใต้
- ข. ภาคกลาง
- ค. ภาคเหนือ
- ง. ภาคอีสาน

๙. ข้อใดไม่ใช่แม่น้ำที่อยู่ในภาคตะวันตก

- ก. แม่น้ำปาย
- ข. แม่น้ำกุยบุรี
- ค. แม่น้ำแม่กลอง
- ง. แม่น้ำเพชรบุรี

๑๐. คนในชนบทส่วนมากประกอบอาชีพใด

- ก. รับจ้าง
- ข. บริการ

ค. ค้ำขาย

ง. เพาะปลูก

เฉลย แบบทดสอบหลังเรียน ชั้น ป.๔ หน่วยย่อยที่ ๒ มงคงดูธรรมชาติ

ข้อ	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
เฉลย	ค	ก	ค	ง	ข	ข	ง	ข	ก	ง

หน่วยย่อยที่ ๓
ชิมซาบการเปลี่ยนแปลง

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่๓ชื่อหน่วยย่อยชิมชาบการเปลี่ยนแปลง

จำนวนเวลาเรียน ๑๐ ชั่วโมง

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๓แผน

สาระสำคัญของหน่วย

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยน
ดัดแปลงสภาพธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและ
การสร้างสรรควัฒนธรรมที่เหมาะสม

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ.ส ๕.๒	ตัวชี้วัดป.๔/๒
มฐ.ศ ๑.๑	ตัวชี้วัดป.๔/๕
มฐ.ง ๑.๑	ตัวชี้วัดป.๔/๒,๔/๔

ลำดับการเสนอแนวคิดหลัก

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผล

ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติดกับวิถีชีวิต

และการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ

จากอดีตถึงปัจจุบัน

โครงสร้างของหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วย	แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๕	ชิมซาบการเปลี่ยนแปลง	๑.	การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม	๓ ชั่วโมง	
		๒.	ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง	๓ ชั่วโมง	
		๓.	อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	๒ ชั่วโมง	
		๔.	การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน	๒ ชั่วโมง	
			การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลของการเปลี่ยนแปลง		

หน่วยย่อยที่ ๓ ชิมซาบการเปลี่ยนแปลง
๑๐ ชั่วโมง

แผนที่ ๑

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
และผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อ

การดำรงชีวิตของมนุษย์

แผนที่ ๒

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

วิถีชีวิตของประชากรในจังหวัดของตน

กับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อแผน การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจาก
การเปลี่ยนแปลง เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต
ของมนุษย์

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอาจหาภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนมีความรู้ในเรื่องจังหวัดอื่น ๆ มากขึ้น

- ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมครูอาจให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมจากข่าว หรือสถานการณ์ในปัจจุบันจากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนักเรียนจะได้มองเห็นถึงสภาพจริง

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

-แบบทดสอบก่อนเรียน

-ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

-ใบงานที่ ๐๑-๐๒

๓. การวัดและประเมินผล

-แบบทดสอบก่อนเรียน

-ตรวจผลงาน

แนวการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา: หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนการเรียนรู้ที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. นักเรียนดูภาพการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในภาพและวิธีการป้องกันแก้ไข เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
ขั้นสอน	๒. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ๓. ทำใบงาน ที่ ๐๑ “สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ” โดยสืบค้นข้อมูลจากท้องถิ่น ชุมชน จังหวัด ที่ตนเองอาศัยอยู่ ๔. ทำใบงานที่ ๐๒ ปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน และร่วมกันอภิปรายสรุป ๕. นักเรียนทบทวนความรู้เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาใหม่ ศึกษาใบความรู้ เรื่อง ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม หลังจากนั้นทำใบงาน ที่ ๐๓ ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัด
ขั้นสรุป	๖. กิจกรรม : ร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง
วัดและประเมินผล	- ตรวจผลงานใบงานที่ ๐๑,๐๒,๐๓ - สังเกตการสนทนาซักถาม - ประเมินการทำกิจกรรม - ทดสอบก่อนเรียน

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงาน

อาชีพและเทคโนโลยีและศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

അ

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา: หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง

แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

ขอบเขตเนื้อหา

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ
- การดำรงชีวิตของมนุษย์
- การเขียนคำประโยคและบรรยายภาพ

จุดประสงค์

ความรู้

1. บอกลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดได้
2. บอกผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดได้

ทักษะ

1. การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์
2. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
3. กระบวนการทำงานกลุ่ม
4. กระบวนการปฏิบัติ

คุณธรรม จริยธรรม / คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีวินัย
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูชี้แจงตัวชี้วัดชั้นปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. นำภาพการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นมาให้ให้นักเรียนดู เช่น
  - สภาพภูเขาที่มีต้นไม้อุดมสมบูรณ์และสภาพภูเขาหัวโล้น
  - สภาพแม่น้ำลำคลองที่มีน้ำใสสะอาดและสภาพแม่น้ำที่เต็มไปด้วยขยะมูลฝอย
4. ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในภาพและวิธีการป้องกันแก้ไขครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่นั้น มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเช่น กันซึ่งมีลักษณะการเปลี่ยนแปลง ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติ
- ๒) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากมนุษย์

ขั้นสอน

5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง หลังจากนั้นมอบหมายให้ทำใบงานที่ ๐๑ “สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ” โดยสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่
6. ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน และร่วมกันอภิปรายสรุป

ชั่วโมงที่ ๒

7. จับคู่ให้นักเรียน ทบทวนความรู้จากการที่นักเรียนศึกษาจากใบความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง แล้วมอบหมายให้นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ “ปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง”

8. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อมูลจากใบงาน

ชั่วโมงที่ ๓

9. ครูทบทวนความรู้เดิม เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม แล้วเชื่อมโยงไปยังผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
10. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
11. มอบให้นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ เขียนแผนผังความคิด “ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ใบงาน- รูปภาพ
  - ใบความรู้ - ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด
- #### ภาระงาน / ชิ้นงาน
- การตอบคำถาม
  - การเขียนแผนผังความคิด
  - การจดบันทึก
  - การนำเสนอ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์
2. ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานกลุ่ม และการสื่อสาร
3. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

1. การทดสอบ
2. การสังเกตการทำงาน
3. การสนทนาซักถาม
4. การตอบคำถามในใบงาน

เครื่องมือ

1. ใบงานที่ ๐๑ – ๐๓
2. แบบประเมินผลงาน
  - แผนผังความคิด
3. แบบประเมินทักษะ
4. แบบประเมินคุณธรรม

เกณฑ์การประเมิน

1. ผลงานมีความถูกต้องร้อยละ ๘๐
2. ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบ

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

*****

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
  - ก. น้ำ
  - ข. ดิน
  - ค. อากาศ
  - ง. รั้วคอนกรีต
๒. ในบริเวณที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ มักจะมีประเพณีใด
  - ก. บุญบั้งไฟ
  - ข. ผีตาโขน
  - ค. แข่งเรือยาว
  - ง. แห่นางแมว
๓. กาแล เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านในจังหวัดทางภาคใด
  - ก. ภาคใต้
  - ข. ภาคกลาง
  - ค. ภาคเหนือ
  - ง. ภาคตะวันออก
๔. ข้อใดเป็นลักษณะทางกายภาพของจังหวัดในภาคกลาง
  - ก. เป็นเขตภูเขาสูง
  - ข. เป็นเขตที่ราบลุ่ม
  - ค. เป็นเขตที่ราบสูง
  - ง. เป็นเขตที่ราบชายฝั่ง

๕. เหตุใดชาวจังหวัดในภาคกลางจึงนิยมสร้างบ้านเรือนที่มีใต้ถุนสูงมาก
- ก. ป้องกันสัตว์ป่า
  - ข. ใช้ทำคอกสัตว์
  - ค. ป้องกันน้ำท่วม
  - ง. ใช้เก็บผลผลิตทางการเกษตร
๖. การทำลายป่าชายเลน มีผลกระทบต่อทรัพยากรใดมากที่สุด
- ก. ดิน
  - ข. น้ำ
  - ค. สัตว์ป่า
  - ง. สัตว์น้ำ
๗. การกระทำของใคร ถือเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- ก. นิติใช้น้ำเฉพาะที่จำเป็น
  - ข. หน้อยใช้แต่น้ำที่สะอาด
  - ค. หน้อยใช้เฉพาะน้ำดื่ม
  - ง. นิวิใช้น้ำน้อย
๘. วัฒนธรรมใดที่เกิดจากปัจจัยด้านภูมิอากาศมากที่สุด
- ก. การแต่งกาย
  - ข. การประกอบอาชีพ
  - ค. การสร้างที่อยู่อาศัย
  - ง. การประกอบพิธีทางศาสนา
๙. ประชาชนในจังหวัดทางภาคใดที่มีการแต่งกายด้วยชุดม่อฮ่อม
- ก. ภาคกลาง
  - ข. ภาคเหนือ
  - ค. ภาคใต้
  - ง. ภาคตะวันออก
๑๐. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นทะเล มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของคนตามข้อใด
- ก. ปลูกพืชเมืองหนาว
  - ข. ทำสวน

สื่อการเรียนรู้

ป ๕.๓/พ ๑-๐๑

ใบงานที่ ๐๑ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ แล้วบันทึกข้อมูล

๑. จังหวัดที่ฉันอาศัยอยู่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนี้
.....
.....
๒. จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้ผู้คนในจังหวัดของฉันมีลักษณะการดำรงชีวิต ดังนี้

๓. ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของคุณ เป็นดังนี้

๑) ดิน.....

๒) น้ำ.....

๓) ป่าไม้.....

๔) แร่ธาตุ.....

๕) สัตว์ป่า.....

สมาชิก

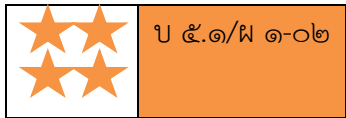
๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
ปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

คำชี้แจงให้นักเรียนนำตัวเลือกที่กำหนดให้เติมใต้ภาพให้สอดคล้อง

ปัจจัยจากธรรมชาติ   ปัจจัยจากมนุษย์

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓
ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ให้นักเรียนวาดแผนผังความคิดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัด

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๑(เฉลย)
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่แล้วบันทึกข้อมูล

- ๑. จังหวัดที่ฉันอาศัยอยู่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนี้
.....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....
- ๒. จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้ผู้คนในจังหวัดของฉันมีลักษณะการดำรงชีวิต ดังนี้
.....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....
- ๓. ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน เป็นดังนี้
  - ๑) ดิน .....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....
  - ๒) น้ำทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน เป็นดังนี้
    - ๑) ดิน .....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....
    - ๓) ป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน เป็นดังนี้
      - ๑) ดิน .....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....
      - ๔) แร่ธาตุทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน เป็นดังนี้
        - ๑) ดิน .....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....

๕) สัตว์ป่าทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของฉัน เป็นดังนี้

๑) ดิน .....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน.....

ใบงานที่ ๐๒(เฉลย)

ปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

ให้นักเรียนนำตัวเลือกที่กำหนดให้เติมใต้ภาพให้

ปัจจัยจากธรรมชาติ ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากธรรมชาติ

ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากธรรมชาติ

ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากธรรมชาติ

ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากมนุษย์

ปัจจัยจากธรรมชาติ

ปัจจัยจากมนุษย์

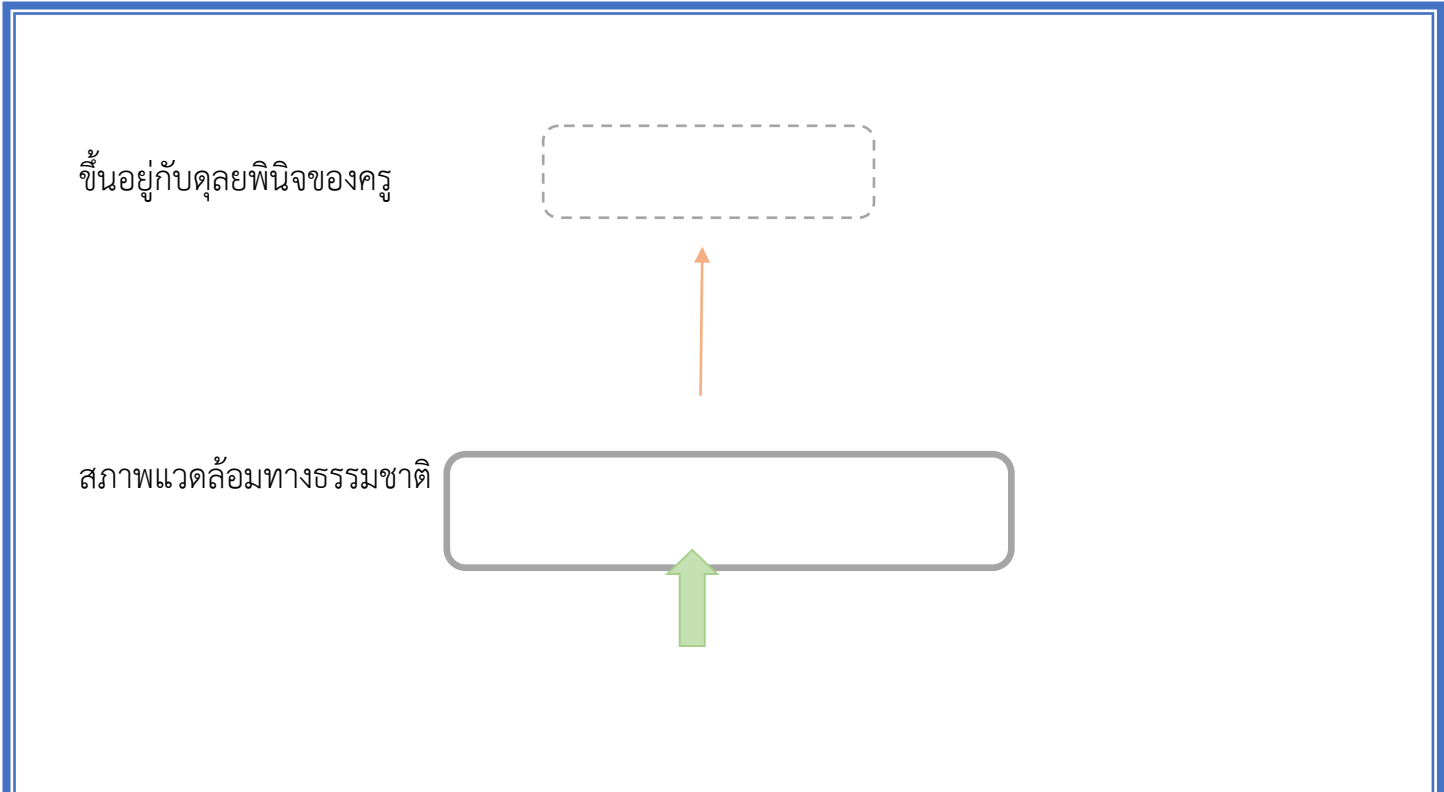
ปัจจัยจากธรรมชาติ

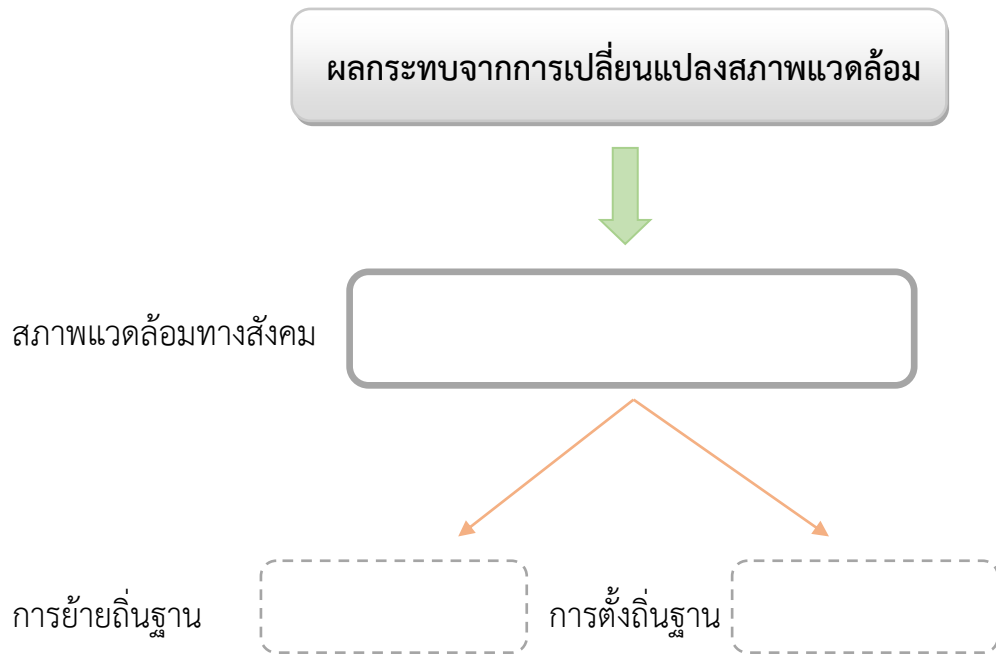
ปัจจัยจากธรรมชาติ

ใบงานที่ ๐๓(เฉลย)
ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ให้นักเรียนวาดแผนผังความคิดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัด

ตัวอย่างรูปภาพประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน

ภูเขาที่อุดมสมบูรณ์

ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม
ภาพภูเขาที่ถูกตัดไม้ทำลายป่า แห่งแล้ง

അംഗം

ภาพแม่น้ำสะอาด

ภาพแม่น้ำสกปรก

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับนักเรียน)

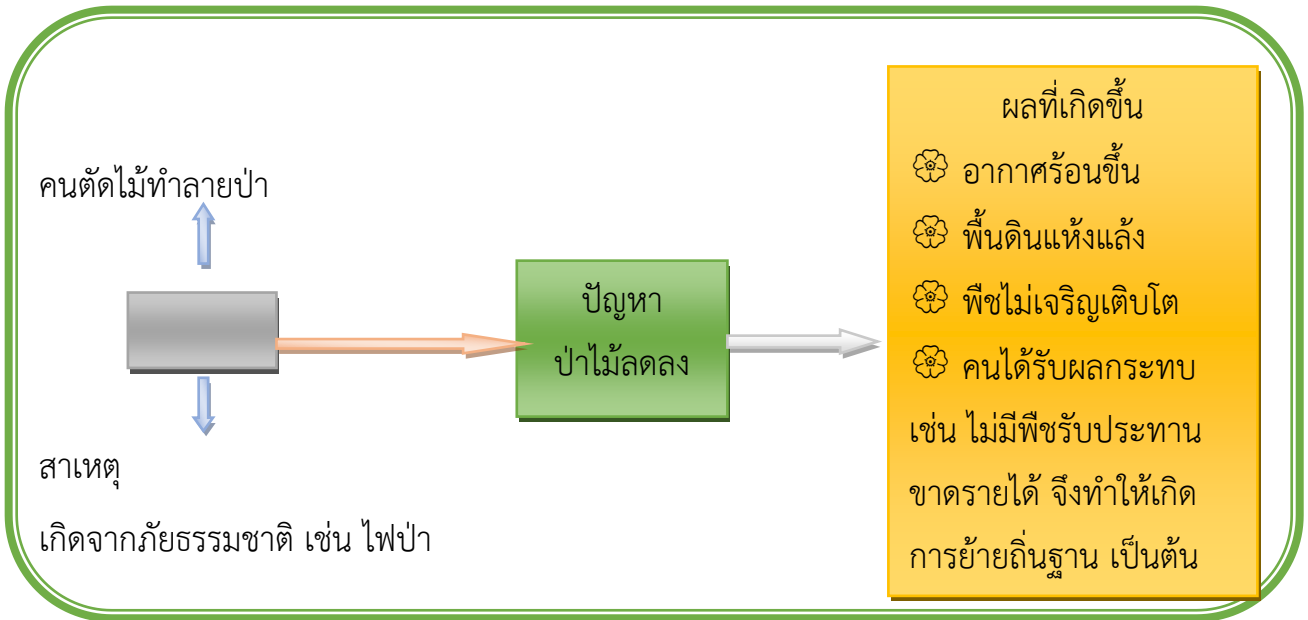
การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

สภาพแวดล้อม หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งหลายที่แวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา

สภาพแวดล้อมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เช่น บริเวณที่อดีตเคยเป็นที่ดอนระดับสูง เมื่อเวลาผ่านไปถูกน้ำฝน น้ำไหล น้ำใต้ดิน ลมพัด และอื่นๆ เข้ากระทำ จนกระทั่งปัจจุบันกลายเป็นที่ราบ หรือบริเวณที่ปกคลุมไปด้วยผืนป่าไม้ตามธรรมชาติ ต่อมาถูกมนุษย์เข้าตัดโค่นและทำลายจนหมดสิ้น จนกลายเป็นภูเขาที่ไม่มีต้นไม้ปกคลุม เป็นต้น

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือ**สภาพแวดล้อมทางกายภาพ**เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่ก่อน ต่อมาเมื่อมนุษย์ถือกำเนิดขึ้นจึงเข้ามาอาศัย พึ่งพาเรียนรู้ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติพร้อมๆ กับการสร้างสภาพแวดล้อมของมนุษย์เองขึ้นมา เรียกว่า**สภาพแวดล้อมทางสังคม** นั่นเอง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งหนึ่งจะเป็นปัจจัยแก่การเปลี่ยนแปลงของสิ่งอื่นต่อไปเรื่อยๆ ดังตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงของป่าไม้ที่ลดลงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอากาศทำให้อากาศร้อนขึ้น เมื่ออากาศ

ร้อนก็ทำให้พื้นดินแห้งแล้ง แล้วจะส่งผลให้พืชไม่เจริญเติบโต ทำให้คนขาดรายได้อันจะนำมาซึ่งการ ย้ายถิ่นไปทำมาหากินในที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าเป็นต้น ดังสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นต่าง ๆ เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วทั้งนี้เกิดจากปัจจัยที่สำคัญ ๒ ประการได้แก่

☼ **ปัจจัยจากธรรมชาติ** เช่น แผ่นดินไหวการทรุดตัวของแผ่นดินน้ำกัดเซาะตลิ่งภูเขาไฟระเบิดดินถล่ม น้ำไหลบ่าหน้าดิน รังสีจากดวงอาทิตย์ การแผ่รังสีของสิ่งต่างๆ จากแสงอาทิตย์ การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ เป็นต้น

❁ **ปัจจัยจากมนุษย์** เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การสร้างเขื่อน การนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการผลิตการปลูกป่าชายเลน การทำเหมืองแร่ การทำเหมืองหิน การสร้างโรงงาน การสร้างห้างสรรพสินค้า การสร้างโรงแรม การสร้างสถานศึกษา เป็นต้น

การสร้างรีสอร์ทตามภูเขา เพื่อเป็นแหล่ง

การสร้างบ้านเรือนที่ทันสมัยจนกลายเป็นสังคม

การสร้างเขื่อน เพื่อกักเก็บน้ำใช้ในการเกษตร

การปลูกป่าชายเลน เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลจาก : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ป.๔ (ท)

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับนักเรียน)

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

☺ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

การกระทำของมนุษย์มีส่วนสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมเสียไปทั้งโดยความจงใจและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ และจากการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อย่างไม่คำนึงถึงผลเสียที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมามากมาย ดังนี้

๑. มลพิษทางอากาศหรืออากาศเป็นพิษเป็นภาวะของอากาศที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น ไอ

จาม เคืองตาหายใจไม่ออก เกิดจากเขม่าควัน ฝุ่นละออง ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ซึ่งเกิดการสะสมในปริมาณมาก

๒. มลพิษทางน้ำ หรือน้ำเสียส่วนใหญ่เกิดจากการทิ้งสารพิษลงในแหล่งน้ำ เช่น ขยะ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร ทำให้น้ำเน่าเสียนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค สัตว์น้ำไม่มีที่อยู่อาศัย

๓. ปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน มีหลายประการ ได้แก่ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ดินที่ผิดประเภท ดินเน่าเสียเพราะการทิ้งขยะและสารเคมีดินจืดเพราะขาดปุ๋ยเนื่องจากการปลูกพืชชนิดเดียวกันซ้ำ ๆ ในพื้นที่เดิม

๔. เกิดภัยธรรมชาติร้ายแรงบ่อยครั้ง เช่น สึนามิ โลกร้อน น้ำท่วม แผ่นดินไหว

☺ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม

๑. เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนในสังคม เนื่องจากการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ต้องไปหาแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าปัญหาทางด้านรายได้และอาชีพ ทำให้ต้องย้ายไปหาถิ่นที่ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดภัยธรรมชาติที่ทำให้บ้านเรือน เรือกสวนไร่นา และทรัพย์สินอื่นๆ เสียหายจึงต้องอพยพไปหาที่อยู่ใหม่ปัญหาความปลอดภัยและความเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องไปอยู่ในแหล่งที่ให้ความปลอดภัย และมีความเป็นธรรมมากกว่าปัญหาการขาดแคลนสถานศึกษา ทำให้ต้องย้ายไปหาแหล่งที่มีสถานศึกษาที่สูงกว่าและดีกว่า

๒. เกิดการตั้งถิ่นฐานเนื่องจากท้องถิ่นใดมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อมดี มีช่องทางในการทำมาหากินดีกว่าที่อยู่เดิม ก็จะเป็นเหตุจูงใจให้คนท้องถิ่นอื่นเข้ามาอยู่อาศัย หรือโอกาสด้านการศึกษาและฝึกฝนอาชีพที่ดีกว่าที่อยู่เดิม ความดึงดูดใจในสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ความทันสมัย ความคล่องตัวในการดำรงชีวิต เช่น คนชุมชนชนบทมักจะย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในชุมชนเมืองอันเนื่องมาจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั่นเอง

แบบประเมินการตอบคำถาม(ใบงาน๐๑)

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหา			
๒	การเขียน			
๓	การนำเสนอผลงาน			
รวม				

กลุ่มที่.....

- ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

- ดี = ๓
- พอใช้ = ๒
- ปรับปรุง = ๑

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการสรุปองค์ความรู้

ประเด็น ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. เนื้อหา	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ เข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ บางประเด็นและเข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ไม่ครอบคลุม ไม่ ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร
๒. การเขียน	- เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง ทุกคำ ตัวอักษรถูกต้องตาม อักขรวิธี - สะอาด เรียบร้อย	- เขียนสะกดคำผิด ๑- ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้องตามอักขรวิธีเป็น บางส่วน - มีรอยลบ ขูด ชีต ฆ่า ๑-๓ ที่	- เขียนสะกดคำผิด มากกว่า ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้องตาม อักขรวิธีเป็นส่วนน้อย - มีรอยลบ ขูด ชีต ฆ่า มากกว่า ๓ ที่
๓. การ นำเสนอ ผลงาน	- พุดนำเสนอผลงานได้ครอบคลุม ทุกประเด็น - น้ำเสียงไพเราะชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพที่ดี	- พุดนำเสนอผลงานได้ไม่ ครอบคลุมทุกประเด็น - น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีบางส่วน - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพดี	- พุดนำเสนอผลงานครอบคลุม ประเด็นได้น้อย - น้ำเสียงเบา ออกเสียงตามอักขรวิธี ถูกต้องเป็นส่วนน้อย - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพไม่มั่นใจ

เกณฑ์การให้คะแนน

ดี	=	๓
พอใช้	=	๒
ปรับปรุง	=	๑

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๙-๑๒	ดี
๕-๘	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

แบบประเมินการเขียนแผนผังความคิด

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหา			
๒	รูปแบบ			
๓	ความสวยงาม/สร้างสรรค์			
รวม				

กลุ่มที่.....

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดี	=	๓
พอใช้	=	๒
ปรับปรุง	=	๑

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(๓)	พอใช้(๒)	ปรับปรุง(๑)
เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุกประเด็น หลากหลายอง สมบูรณ์ชัดเจนถูกต้อง	มีข้อมูลที่ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็น	ดำเนินการค้นคว้าข้อมูลที่ต้องการได้เพียงบางส่วน
รูปแบบ	รูปแบบภาพแผนที่ความคิดมีประเด็นหลักประเด็นรองและประเด็นย่อยอย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็น ขาดองค์ประกอบของรูปแบบภาพแผนที่ความคิด	ขาดองค์ประกอบของรูปแบบภาพแผนที่ความคิด มากกว่า ๒ ประเด็น
ความสวยงาม/สร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอรูปแบบแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับบุคคลอื่น	รูปแบบไม่สวยงาม ความคิดสร้างสรรค์น้อยซ้ำกับบุคคลอื่น

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	๒	คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๙-๑๒	ดี
๕-๘	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

- ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง: ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงระ สงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑. มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๓. แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๑. ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๓. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๑. เข้าเรียนตรงเวลา			
	๒. แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๑. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๒. มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๓. สรุปรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๑. ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๒. ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๓. ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๒. มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑

๗. รักความเป็นไทย	๑. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๒. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๑. รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๒. แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๓. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

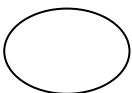
หมายเหตุไม่ต้องประเมินในส่วนที่แรเงา

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมิน สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน

แล้วขีด ✓ ลงในช่อง

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๒. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๓. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๑. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๒. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๑. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๒. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๑. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๒. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง

ให้

๑

คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อแผนอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

จำนวน ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

วิถีชีวิตของประชากรในจังหวัดมีความหลากหลายและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรมในจังหวัดของตนเอง

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูหาสื่อวีดิทัศน์จากแหล่งต่าง ๆ ในเรื่องของประเพณีในท้องถิ่น มาให้นักเรียนชม เพื่อให้นักเรียนจะได้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑-๐๒

๓. การวัดและประเมินผล

- ตรวจผลงาน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนการเรียนรู้ที่ ๒ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

บูรณา
สาระ
เรียนรู้
ศึกษา
และ

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้

การกลุ่ม
การ
สังคม
ศาสนา

วัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ จำนวน ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขั้นนำ	๑. นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ และวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดังกล่าว
ขั้นสอน	๒. นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ“สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต”แล้วร่วมกันทำใบงานที่ ๐๑ ส่งตัวแทน นำเสนอผลงาน ๓.นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม” ร่วมกันทำใบงานที่ ๐๒ ร่วมกันอภิปรายคำตอบจากใบงาน
ขั้นสรุป	๔. ครูและนักเรียนร่วมสรุปความรู้ “สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม” นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด
วัดและประเมินผล	-ตรวจผลงานใบงานที่ ๐๑,๐๒ -ประเมินการทำกิจกรรม -สังเกตการร่วมสนทนา -การตรวจผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ชิมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนการเรียนรู้ที่ ๒ อธิธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ จำนวน ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

- วิถีชีวิตของประชากรในจังหวัดของตนเอง มีความหลากหลายและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
- สร้างสรรค์งานวาดภาพตามจินตนาการ

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

๑. ครูนำภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ มาให้นักเรียนดูและวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมดังกล่าว เช่น

คำถามกระตุ้นความคิด • คนในจังหวัดส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไรบ้าง

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี
  ๒. ใบความรู้
- ภาระงาน / ชิ้นงาน
๑. เขียนแผนผังความคิด

จุดประสงค์**ความรู้**

๑. บอกอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมได้

ทักษะ

๑. สื่อสารเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

๒. การรวบรวมข้อมูล เชื่อมโยงและการสรุปความ

๓. กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณธรรม/จริยธรรม/

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมได้

๒. ประเมินทักษะการคิดรวบรวมข้อมูล เชื่อมโยง การสรุปความและกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

๑. การสังเกตการทำงาน

๒. การสนทนาซักถามตอบคำถามใบงาน

เครื่องมือ

๑. ใบงานที่ ๐๑ – ๐๒

๒. แบบประเมินวาดภาพ

๓. แบบประเมินทักษะ

๔. แบบประเมินคุณธรรม

เกณฑ์การประเมิน

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต

ให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพ แสดงถึงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต

✿ ตีตรูปภาพจังหวัดที่นักเรียนอาศัยแล้วเขียนบรรยาย

[Large dashed box for drawing and writing]

✿ เขียนบรรยายเกี่ยวกับจังหวัดของตนเอง

✿ บรรยายลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง

.....
.....

✿ บรรยายวิถีชีวิตที่ส่งผลมาจากลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง

การประกอบอาชีพ.....

.....
.....

วิถีชีวิตด้านอื่นๆ .....

- .....
๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ให้นักเรียนวาดภาพวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมที่มีผลมาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
ในจังหวัดของตนเอง

Large empty rectangular box for drawing or writing.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ภาพสำหรับใบงานที่ ๐๑

แบบประเมินการตอบคำถาม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหา			
๒	การเขียน			
๓	การนำเสนอผลงาน			

รวม	

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดี = ๓
- พอใช้ = ๒
- ปรับปรุง = ๑

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการสรุปลงความรูู้

ประเด็น ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑

๑. เนื้อหา	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุมชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ เข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุมชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ บางประเด็นและเข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร
๒. การเขียน	- เขียนสะกดคำได้ถูกต้องทุกคำ ตัวอักษรถูกต้องตามอักขรวิธี - สะอาด เรียบร้อย	- เขียนสะกดคำผิด ๑- ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้องตามอักขรวิธีเป็นบางส่วน - มีรอยลบ ขูด ชีด ขำ ๑-๓ ที่	- เขียนสะกดคำผิดมากกว่า ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้องตามอักขรวิธีเป็นส่วนน้อย - มีรอยลบ ขูด ชีด ขำมากกว่า ๓ ที่
๓. การนำเสนอผลงาน	- พุดนำเสนอผลงานได้ครอบคลุมทุกประเด็น - น้ำเสียงไพเราะชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพที่ดี	- พุดนำเสนอผลงานได้ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น - น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีบางส่วน - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพดี	- พุดนำเสนอผลงานครอบคลุมประเด็นได้น้อย - น้ำเสียงเบา ออกเสียงตามอักขรวิธีถูกต้องเป็นส่วนน้อย - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพไม่มั่นใจ

ดี	=	๓	...../...../.....
พอใช้	=	๒	
ปรับปรุง	=	๑	

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

เกณฑ์การผ่าน

เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๘-๑๐	ดี
๕-๗	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินวาดภาพระบายสี

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
วาดภาพตามหัวข้อที่กำหนด	วาดภาพตรงตามหัวข้อที่กำหนดถูกต้อง สมบูรณ์ชัดเจน	วาดภาพตรงตามหัวข้อที่กำหนดถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์ชัดเจน	วาดภาพไม่ตรงตามหัวข้อที่กำหนด
การจัดวางภาพ	การจัดวางภาพได้เหมาะสม	การจัดวางภาพได้เหมาะสมบางส่วน	การจัดวางภาพไม่เหมาะสม
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์นำเสนอรูปแบบแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับบุคคลอื่น	รูปแบบไม่สวยงาม ความคิดสร้างสรรค์น้อยซ้ำกับบุคคลอื่น
ความประณีตสวยงาม	ระบายสีได้ครบ มีความประณีตสวยงาม	ระบายสีได้ไม่ครบ มีความประณีตสวยงามปานกลาง	ระบายสีไม่สวย ไม่มีความประณีตสวยงาม

การเก็บ อุปกรณ์หลัง การใช้งาน	เก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน เรียบร้อย	การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้ งานไม่เรียบร้อย	ไม่เก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล ของผู้รับ การประเมิน	ความตั้งใจ ในการ ทำงาน			มีความ รับผิดชอบ			ตรงต่อ เวลา			ความ สะอาด เรียบร้อย			รวม ๑๒ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๙-๑๒	ดี
๕-๘	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

สมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑. มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๓. แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๑. ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๓. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๑. เข้าเรียนตรงเวลา			
	๒. แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๑. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			

	๒. มีการจัดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๓. สรุปรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๑. ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๒. ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๓. ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๒. มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๗. รักความเป็นไทย	๑. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๒. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๑. รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๒. แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๓. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกา			

หมายเหตุไม่ต้องประเมินในส่วนที่แรเงา

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมิน สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง

ที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๒. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๓. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๑. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๒. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๑. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๒. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๑. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๒. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อแผนการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

การเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในจังหวัดจากอดีตถึงปัจจุบัน มีสาเหตุจากกระบวนการธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์อย่างต่อเนื่องทำให้ส่งผลกระทบต่อประชากร การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตลอดเวลา

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูผู้สอนอาจนำภาพหรือสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในโลกของเราจากแหล่ง หรือสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ มาให้นักเรียนชมเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ความรู้ให้กับผู้เรียน
- ครูอาจให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับป้ายนิเทศที่ตนเองจัดทำ เพื่อจะได้เพิ่มความเข้าใจให้กับนักเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังทราบให้ทราบถึงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนได้อีกด้วย
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑

๓. การวัดและประเมินผล

- ตรวจผลงาน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

บูรณา

การกลุ่ม

สาระ

แนวการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

การ

เรียนรู้

สังคม

ศึกษา

ศาสนา

และ

วัฒนธรรม ศิลปะจำนวน ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขั้นนำ	๑.นักเรียนดูภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ ๒.ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ๑) เกิดจากธรรมชาติ ๒) เกิดจากมนุษย์
ขั้นสอน	๓.นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “การเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดจากอดีตถึงปัจจุบัน” แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แตกต่างกัน ๔.นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัด” นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ เขียนแผนผังความคิด
ขั้นสรุป	๕. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและร่วมสรุปความรู้จุดบันทึกลงในสมุด
วัดและประเมินผล	-ตรวจผลงานใบงาน ๐๑ -การตรวจผลงาน -สังเกตการร่วมสนทนา

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสตร์ และวัฒนธรรม ศิลปะจำนวน ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา - การเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน มีสาเหตุจากกระบวนการทางธรรมชาติและการทำงานของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในด้าน	ชั่วโมงที่ ๑ ขั้นนำ ๑. ครูให้นักเรียนดูภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ แล้วแสดงความคิดเห็นว่า ภาพดังกล่าวมีสาเหตุการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างไร คำถาม • สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ ได้แก่ อะไรบ้าง	สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ๑.ภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติ ๒.ใบความรู้ ภาระงาน / ชิ้นงาน ๑.ภาพวาด ๒. บันทึกความรู้

จุดประสงค์**ความรู้**

๑. บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน
๒. อธิบายความสัมพันธ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติ

ทักษะ

๑. การสังเกต
๒. การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์
๓. กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณธรรม/จริยธรรม/**คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

๑. มีวินัย

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเอง จากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น
๒. ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารและกระบวนการทำงานกลุ่ม
๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

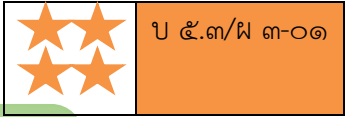
วิธีการ

๑. การสังเกตการทำงาน
๒. การสนทนาซักถาม
๓. ตรวจสอบผลงาน

เครื่องมือ

๑. ใบงานที่ ๑๑
๒. แบบประเมินวาดภาพ
๓. แบบประเมินทักษะ
๔. แบบประเมินคุณธรรม

สื่อการเรียนรู้

ใบงานที่ ๐๑
ผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน

ด้าน	อดีต	ปัจจุบัน
◎ ด้านประชากร	....	....
◎ ด้านการประกอบอาชีพ	....	....
◎ ด้านเศรษฐกิจ	....	....
◎ ด้านสังคม	....	....
◎ ด้านวัฒนธรรม	....	....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

(เฉลย)

ใบงานที่ ๐๑

ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัด

ให้นักเรียนดูร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน

ด้าน	อดีต	ปัจจุบัน
☉ ด้านประชากร	..... <i>.....ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ ครูผู้สอน โดยครูผู้สอนอาจใช้ใบ ความรู้ที่นักเรียนมาเป็นแนวทางใน การเฉลยคำตอบ.....</i>	....
☉ ด้านการ ประกอบอาชีพ	....	....
☉ ด้านเศรษฐกิจ	....	....

	....	....
◎ ด้านสังคม	....	....

ภาพสำหรับนำเข้าสู่บทเรียน

ภาพการเปลี่ยนแปลงจากธรรมชาติ

กุดทิง

ที่มา : http://www.thailovetrip.com/view-bangkok.php?id_view=222

ภูเขาไฟระเบิด

ภาพการเปลี่ยนแปลงจากการกระทำของมนุษย์

การสร้างเขื่อน

การสร้างโรงแรมตามชายทะเล

ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

มนุษย์และธรรมชาติมีความสัมพันธ์กัน โดยที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบธรรมชาติ และสิ่ง
ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ด้านประชากร

๑ ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ประชาชนส่วนใหญ่เลือกตั้งบ้านเรือนใกล้เส้นทางคมนาคม
เพื่อความสะดวกในการเดินทาง ใกล้เขตอุตสาหกรรม ตลาด ศูนย์การค้า โดยไม่คำนึงถึงความอุดมสมบูรณ์ของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่อาศัยเหมือนคนในสมัยอดีต

๑กลุ่มชนต่างๆ มีแนวโน้มการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยเดิม เนื่องจากการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและขาดการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

ด้านประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมา คืออุตสาหกรรม การให้บริการและการท่องเที่ยว

๑อาชีพเกษตรกรรม มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเป็นการทำเกษตรกรรมเพื่อเศรษฐกิจ ไม่ใช่เพื่อยังชีพเหมือนในอดีต การทำนา ทำไร่ สามารถทำได้ตลอดทั้งปี โดยมีการสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง แต่ผลกระทบที่ตามมาคือ ป่าไม้ บริเวณเขื่อนและอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนไม้ถูกตัดทำลายไป

๑อาชีพอุตสาหกรรม ถูกพัฒนาไปสู่ภาคธุรกิจ มีการพัฒนาต่อเนื่องมาจากการขยายตัวของภาคเกษตรกรรม ได้แก่การปลูกพืชเศรษฐกิจ การตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงงานอุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง แต่ผลกระทบที่ตามมาคือ ป่าไม้ และแหล่งน้ำถูกทำลาย เพราะต้องขยายพื้นที่ทำเกษตรกรรม

๑อาชีพการให้บริการและการท่องเที่ยว มีการขยายตัวในทุกจังหวัด เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิประเทศที่สวยงามและหลากหลาย เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรม

ด้านเศรษฐกิจ

มนุษย์มีการนำเทคโนโลยีและวิธีการเข้ามาใหม่ๆเข้ามาในการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบกับการสนับสนุนของภาครัฐบาล โดยเน้นระบบทุนนิยม การพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นให้เกิดการลงทุน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่พึ่งพาเงินเป็นหลักในการดำรงชีวิต ซึ่งส่งกระทบไปถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิธีชีวิตและเศรษฐกิจของประเทศ ในปัจจุบันเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เหมือนในอดีต จึงนำแนวคิดและหลักการปรัชญา*เศรษฐกิจพอเพียง*ผสมผสานกับ*ภูมิปัญญาท้องถิ่น*มาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามฐานะของตนเอง

ด้านสังคม

๑อดีต วิธีชีวิตความเป็นอยู่ มีความผูกพันกับธรรมชาติ มนุษย์มีการปรับตัวเข้าหาสภาพแวดล้อม และดูแลธรรมชาติ

๑ปัจจุบัน วิธีชีวิตในชุมชนเมืองเกิดความเร่งรีบ และแข่งขันกันสูงการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้เกิดการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ เมื่อประชาชนมีรายได้แน่นอนและเพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิต แต่ถูก

กระตุ้นให้ใช้เงินฟุ่มเฟือยไปกับการอุปโภคบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยที่มีราคาสูงกว่ารายได้ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้าส่งผล
ให้ประชาชนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเงินและวัตถุสิ่งของฟุ่มเฟือย วิถีชีวิตที่เรียบง่ายจึงเปลี่ยนแปลงไป

ด้านวัฒนธรรม

๑อดีต วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เปรียบเสมือนเป็น
เอกลักษณ์ของประเทศชาติ เช่น รำไทย ชูตไทย อาหารไทย ฝีมือการแกะสลัก ประเพณีสงกรานต์ การอนุรักษ์และ
ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เอกลักษณ์ประจำชาติสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

๑ปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยน
ทางวัฒนธรรม เกิดการผสมผสานนำวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตความเป็นไทย มีการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน เกาหลี ให้ความสำคัญกับเทศกาลวันวาเลนไทน์ คริสต์มาส ส่งผลกระทบต่อ
วัฒนธรรมจนไม่เหลือเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ดังนั้นจึงควรนำมาประยุกต์ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยอย่าง
เหมาะสม

ที่มา: หนังสือเรียนสังคมศึกษา.พว.

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

หมายเหตุ ใบงานที่ ๐๑ เป็นกิจกรรมจับคู่ เมื่อบันทึกคะแนนให้ครูผู้สอนบันทึกลงในแบบบันทึกคะแนนเป็นรายบุคคล ใบงานที่ ๐๑ มีคำถาม ๕ ข้อ ข้อละ ๓ คะแนน ความถูกต้องของการบอกเหตุผลขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

แบบประเมินการตอบคำถาม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหา			
๒	การเขียน			
๓	การนำเสนอผลงาน			
รวม				

กลุ่มที่.....

- สมาชิก ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดี = ๓
 พอใช้ = ๒
 ปรับปรุง = ๑

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๗-๙	ดี
๔-๖	พอใช้
๑-๓	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนการสรุปองค์ความรู้

ประเด็น ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. เนื้อหา	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ เข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ บางประเด็นและเข้าใจง่าย	สรุปองค์ความรู้ไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร
๒. การเขียน	- เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง ทุกคำ ตัวอักษรถูกต้องตาม อักขรวิธี - สะอาด เรียบร้อย	- เขียนสะกดคำผิด ๑- ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้องตามอักขรวิธี เป็นบางส่วน - มีรอยลบ ชูต ชีต ผา ๑-๓ ที่	- เขียนสะกดคำผิด มากกว่า ๔ ที่ ตัวอักษรถูกต้อง ตามอักขรวิธีเป็นส่วนน้อย - มีรอยลบ ชูต ชีต ผา มากกว่า ๓ ที่
๓. การนำเสนอ ผลงาน	- พุดนำเสนอผลงานได้ ครอบคลุมทุกประเด็น - น้ำเสียงไพเราะชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพที่ดี	- พุดนำเสนอผลงานได้ไม่ ครอบคลุมทุกประเด็น - น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียง ถูกต้องตามอักขรวิธีบางส่วน - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพดี	- พุดนำเสนอผลงาน ครอบคลุมประเด็นได้น้อย - น้ำเสียงเบา ออกเสียงตาม อักขรวิธีถูกต้องเป็นส่วนน้อย - ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพไม่ มั่นใจ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๙-๑๒	ดี
๕-๘	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

สมาชิก

- ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง

: ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑. มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๓. แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๑. ประพฤติตามระเบียบการสอบและไม่ลอกการบ้าน			
	๒. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๓. ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๑. เข้าเรียนตรงเวลา			
	๒. แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๑. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๒. มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๓. สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๑. ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๒. ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๓. ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๒. มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑

๗. รักความเป็นไทย	๑. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๒. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๑. รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๒. แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๓. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

หมายเหตุไม่ต้องประเมินในส่วนที่แรเงา

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมิน สมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ชื่อแผนการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

การเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในจังหวัดจากอดีตถึงปัจจุบัน มีสาเหตุจากกระบวนการธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์อย่างต่อเนื่องทำให้ส่งผลกระทบต่อประชากร การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตลอดเวลา

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอาจให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับป้ายนิเทศที่ตนเองจัดทำ เพื่อจะได้เพิ่มความเข้าใจให้กับนักเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังควรทำให้ทราบถึงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนได้อีกด้วย
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- แบบทดสอบหลังเรียน
- ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

-

๓. การวัดและประเมินผล

- แบบทดสอบหลังเรียน
- ตรวจผลงาน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลของการเปลี่ยนแปลง

บูรณา
สาระ
เรียนรู้
ศึกษา
และ

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้

การกลุ่ม
การ
สังคม
ศาสนา

วัฒนธรรม ศิลปะจำนวน ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขั้นนำ	๑. นักเรียนดูภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ๑) เกิดจากธรรมชาติ ๒) เกิดจากมนุษย์
ขั้นสอน	๒. นักเรียนจัดป้ายนิเทศ ตามหัวข้อ ดังนี้ • การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลจากการเปลี่ยนแปลงนั้น นักเรียนนำเสนอผลงานและร่วมกันสรุปองค์ความรู้
ขั้นสรุป	๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
วัดและประเมินผล	-การตรวจผลงาน -ประเมินป้ายนิเทศ -สังเกตการร่วมสนทนา -ทดสอบหลังเรียน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๓ ซึมซาบการเปลี่ยนแปลง แผนที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลของการเปลี่ยนแปลง

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ จำนวน ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สื่อ / แหล่งเรียนรู้
๑. ภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๒. ใบความรู้
ภาระงาน / ชิ้นงาน
๑. ภาพวาด

ขอบเขตเนื้อหา

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพ
ธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจาก
อดีตถึงปัจจุบัน มีสาเหตุจาก
กระบวนการทางธรรมชาติและการ
กระทำของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ทำ
ให้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในด้าน
ประชากร การประกอบอาชีพ
เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
ตลอดเวลา

๕ ๐ ๖

จุดประสงค์

ความรู้

๑. บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน
๒. อธิบายความสัมพันธ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติ

ทักษะ

๑. การสังเกต
๒. การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์
๓. กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณธรรม/จริยธรรม/

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

๑. ครูทบทวนความรู้เดิม เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลของการเปลี่ยนแปลง

ขั้นสอน

๒. ครูและนักเรียนร่วมสรุปความรู้ “การเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น” นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

ชั่วโมงที่ ๒

๓. แบ่งกลุ่มนักเรียน มอบหมายให้จัดป้ายนิเทศบนกระดานขาวเทาหรือฟิวเจอร์บอร์ด ตามความเหมาะสม (ซึ่งในการจัดป้ายนิเทศอาจใช้ภาพจริงหรือภาพที่นักเรียนวาดขึ้นเองก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน) ตามหัวข้อ ดังนี้

- การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

๔. นักเรียนนำเสนอผลงานและร่วมกันสรุปองค์ความรู้

ขั้นสรุป

๕. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเองจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

๒. ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารและกระบวนการทำงานกลุ่ม

๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

๑. การสังเกตการทำงาน
๒. การสนทนาซักถาม
๓. ตรวจสอบผลงาน
๔. การทดสอบ

เครื่องมือ

สื่อการเรียนรู้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ - ๔ คน ร่วมกันจัดป้ายนิเทศ สรุปความรู้
การเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในจังหวัดของตนเอง
ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบัน ดังนี้

- การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษขาว หรือ ฟิวเจอร์บอร์ด หรือกระดาษบรีฟ แล้วแต่สภาพของโรงเรียน
๒. รูปภาพจากอินเทอร์เน็ต หรือภาพจากสื่อสิ่งพิมพ์ โดยนักเรียนจัดหาเองหรือครูอาจจะเตรียมไว้หรือนักเรียนอาจจะวาดภาพด้วยตนเอง
๓. วัสดุที่ใช้ในการจัดป้ายนิเทศ เช่น กระดาษ กรรไกร กระดาษตกแต่งตามสภาพ

* สำหรับข้อมูลนักเรียนอาจจะใช้ใบความรู้ที่ให้ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนมาประกอบได้

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๓ ชีวมณฑลการเปลี่ยนแปลง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

*****

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใด ไม่ใช่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
  - ก. น้ำ
  - ข. ดิน
  - ค. อากาศ
  - ง. รั้วคอนกรีต
๒. ในบริเวณที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ มักจะมีประเพณีใด
  - ก. บุญบั้งไฟ
  - ข. ผีตาโขน
  - ค. แข่งเรือยาว
  - ง. แห่นางแมว
๓. กาแล เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านในจังหวัดทางภาคใด

- ก. ภาคใต้
- ข. ภาคกลาง
- ค. ภาคเหนือ
- ง. ภาคตะวันออก

๔. ข้อใดเป็นลักษณะทางกายภาพของจังหวัดในภาคกลาง

- ก. เป็นเขตภูเขาสูง
- ข. เป็นเขตที่ราบลุ่ม
- ค. เป็นเขตที่ราบสูง
- ง. เป็นเขตที่ราบชายฝั่ง

๕. เหตุใดชาวจังหวัดในภาคกลางจึงนิยมสร้างบ้านเรือนที่มีใต้ถุนสูงมาก

- ก. ป้องกันสัตว์ป่า
- ข. ใช้ทำคอกสัตว์
- ค. ป้องกันน้ำท่วม
- ง. ใช้เก็บผลผลิตทางการเกษตร

๖. การทำลายป่าชายเลน มีผลกระทบต่อทรัพยากรใดมากที่สุด

- ก. ดิน
- ข. น้ำ
- ค. สัตว์ป่า
- ง. สัตว์น้ำ

๗. การกระทำของใคร ถือเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

- ก. นิดใช้น้ำเฉพาะที่จำเป็น
- ข. หน้อยใช้แต่น้ำที่สะอาด
- ค. หน้อยใช้เฉพาะน้ำดื่ม
- ง. นิวใช้น้ำน้อย

๘. วัฒนธรรมใดที่เกิดจากปัจจัยด้านภูมิอากาศมากที่สุด

- ก. การแต่งกาย
- ข. การประกอบอาชีพ
- ค. การสร้างที่อยู่อาศัย

ง. การประกอบพิธีทางศาสนา

๙. ประชาชนในจังหวัดทางภาคใดที่มีการแต่งกายด้วยชุดม่อฮ่อม

ก. ภาคกลาง

ข. ภาคเหนือ

ค. ภาคใต้

ง. ภาคตะวันออก

๑๐. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นทะเล มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของคนตามข้อใด

ก. ปลุกพืชเมืองหนาว

ข. ทำสวน

ค. เลี้ยงสัตว์

ง. ประมง

หน่วยย่อยที่ ๔

วางแผนสิ่งแวดล้อม

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๔ ชื่อหน่วยย่อย วางแผนสิ่งแวดล้อม
จำนวนเวลาเรียน ๙ ชั่วโมง จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๓ แผน

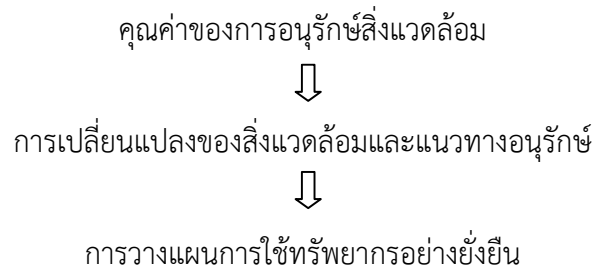
สาระสำคัญของหน่วย

สิ่งแวดล้อมมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การร่วมกันคิดหาแนวทางการใช้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้เท่าทัน จะทำให้สิ่งแวดล้อมมีระยะเวลาในการใช้ได้อย่างยั่งยืนและยาวนาน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ. ส ๕.๒   ตัวชี้วัด ป.๔/๒ , ป.๔/๓
 มฐ. ง ๑.๑   ตัวชี้วัด ป.๔/๒,๔

ลำดับการเสนอแนวคิดหลัก

โครงสร้างของหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วย	แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๕	โลกสวยด้วยมือเรา	๑	คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	๓ ชั่วโมง	
		๒	ผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม	๓ ชั่วโมง	
		๓	การมีส่วนร่วมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๓ ชั่วโมง	

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อแผนคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในการดำเนินชีวิต รวมถึงการใช้ประโยชน์และวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่คู่กับมนุษย์ตลอดไป

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้

ครูอาจแบ่งนักเรียนเป็น ๒ ฝ่าย แล้วแข่งขันเขียนคำที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นบนกระดานดำ จากนั้นครูอาจเฉลยคำตอบโดยใช้ภาพที่เตรียมไว้ และในการจัดกิจกรรมครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- แบบทดสอบก่อนเรียน
- บัตรภาพ
- ใบงาน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑

๓. การวัดและประเมินผล

- ตรวจผลงาน
- ทดสอบก่อนเรียน

หน่วยย่อยที่ ๔
ทวงหนี้สิ่งแวดล้อม
๙ ชั่วโมง

แผนที่ ๑

คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ

- การรู้คุณค่า และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรธรรมชาติ

แผนที่ ๒

ผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม
การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและ
แนวทางการอนุรักษ์ให้สภาพแวดล้อมคงอยู่

แผนที่ ๓

การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- การวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม
เพื่อให้ชุมชนมีทรัพยากรใช้แบบยั่งยืน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม แผนการเรียนรู้ที่ ๑ คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. ครูชี้แจงตัวชี้วัดชั้นปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
ขั้นสอน	๓. ครูนำภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาให้ให้นักเรียนดู และร่วมสนทนาซักถามนักเรียน ๔. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ ๓-๕ คน สสำรวจสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และหาวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง ใบงานที่ ๐๑ ๕. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
ขั้นสรุป	๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง โดยตั้งคำถาม
วัดและประเมินผล	- แบบทดสอบก่อนเรียน - สังเกตการร่วมสนทนาซักถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น - ประเมินพฤติกรรม - ตรวจผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม แผนการเรียนรู้ที่ ๑ คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

- ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต
- การรู้จักคุณค่า และร่วมกันการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง

จุดประสงค์

ความรู้

๑. นำเสนอแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง

ทักษะ

๑. ทักษะการให้เหตุผล
๒. ทักษะการคิดแบบองค์รวม
๓. การทำงานกลุ่ม

คุณธรรม คุณธรรม/คุณลักษณะ

อันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. สืบเสาะหาความรู้

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

๑. ครูชี้แจงตัวชี้วัดชั้นปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นสอน

๓. ครูนำภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาให้ให้นักเรียนดู และร่วมสนทนาซักถามนักเรียน ดังนี้
  - สิ่งแวดล้อมคืออะไร มีกี่ชนิด อะไรบ้าง
  - นักเรียนคิดว่าสิ่งแวดล้อมชนิดใดสำคัญกว่ากัน
  - มีวิธีใดที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ยาวนาน ๆ

๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรารวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติก็เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ชนิด คือ

- สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
- สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ชั่วโมงที่ ๒

๕. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่องคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติจากชั่วโมงที่ผ่านมา

๖. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ ๓-๕ คน สืบหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และหาวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง โดยสำรวจรอบๆ บริเวณโรงเรียนแล้วนักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนใบงานที่ ๐๑

ชั่วโมงที่ ๓

ขั้นสรุป

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ภาพสิ่งแวดล้อม
๓. ใบความรู้สำหรับครู
๔. ใบงาน

ภาระงาน / ชิ้นงาน

๑. ใบงานที่ ๐๑
๒. นำเสนอผลงาน

การวัดและประเมิน

๑. ประเมินความรู้
๒. ประเมินทักษะ
๓. ประเมินคุณธรรม/ จริยธรรม/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

๑. การสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้
๒. ตรวจผลงาน เครื่องมือ ๑. แบบสังเกตพฤติกรรม
๒. แบบประเมิน
๓. แบบทดสอบก่อนเรียน เกณฑ์การประเมิน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
ชั้นประถมศึกษาปีที่๔

*****

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ก. น้ำ
  - ข. ดิน
  - ค. อากาศ
  - ง. รั้วคอนกรีต
๒. การกระทำของใคร ถือเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
  - ก. แนนใช้น้ำเฉพาะที่จำเป็น
  - ข. ดริ้มใช้แต่น้ำที่สะอาด
  - ค. ต้นใช้เฉพาะน้ำดื่ม
  - ง. กี่ใช้น้ำน้อย
๓. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร
  - ก. เปิดไฟในบ้านทุกดวง
  - ข. ปลุกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น
  - ค. ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำเพื่อเป็นอาหารปลา
  - ง. เพิ่มปริมาณการใช้ถุงพลาสติกให้มากขึ้น
๔. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ในข้อใดเหมาะสมที่สุด
  - ก. ใช้ทรัพยากรให้ได้มากที่สุด
  - ข. ใช้ทรัพยากรให้เหลือน้อยที่สุด
  - ค. ใช้ทรัพยากรให้มีระยะเวลาสั้นที่สุด
  - ง. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด
๕. การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ติดป้ายห้ามทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
- ข. ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว
- ค. แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย
- ง. เก็บทรัพยากรธรรมชาติจากแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นของที่ระลึก
๖. การช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในข้อใด เป็นการช่วยอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร
- ก. สัตว์ป่า
- ข. แร่ธาตุ
- ค. ดิน
- ง. ป่าไม้
๗. ใครที่จำเป็นต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
- ก. ข้าราชการ
- ข. พ่อค้า แม่ค้า
- ค. เกษตรกรทุกคน
- ง. ประชาชนทุกคน
๘. ข้อใดเป็นการดูแลรักษาแหล่งน้ำได้เหมาะสมที่สุด
- ก. เทน้ำยาฆ่าเชื้อโรคลงแหล่งน้ำ
- ข. นำน้ำในคลองที่สะอาดมาใช้
- ค. บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ
- ง. ทิ้งเศษอาหารลงแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร
๙. นักเรียนสามารถดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างไร
- ก. เข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น
- ข. จับกุมผู้ที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
- ค. ออกกฎหมายห้ามบุกรุกพื้นที่ป่าในท้องถิ่น
- ง. ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
๑๐. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างไร
- ก. ใช้สิ่งอื่นทดแทนทรัพยากรธรรมชาติ
- ข. จัดซื้อทรัพยากรมาจากแหล่งอื่น

- ค. ออกกฎหมายควบคุมอย่างเข้มงวด
- ง. งดเว้นการใช้ทรัพยากรนั้น

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ประจำหน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม

เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

- ๑. ง
- ๒. ก
- ๓. ข
- ๔. ง
- ๕. ง
- ๖. ง
- ๗. ง
- ๘. ค
- ๙. ก
- ๑๐. ก

การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สมาชิกกลุ่ม

- ๑. ชื่อ.....สกุล .....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล .....ชั้น.....เลขที่.....
- ๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

เขาตะปูจังหวัดพังงา

หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา

ภาพประกอบสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ภาพทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

ภาพโรงงานอุตสาหกรรม

ใบความรู้สำหรับครู

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดโดยใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนานและก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดรวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึงอย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้นดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรงซึ่งปฏิบัติได้ในระดับบุคคลองค์กรและระดับประเทศที่สำคัญคือ

๑) การใช้อย่างประหยัดคือการใช้เท่าที่มีความจำเป็นเพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

๒) การนำกลับมาใช้ซ้ำอีกสิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้อีกเช่นถุงพลาสติกกระดาษเป็นต้นหรือสามารถที่จะนำมาใช้ใหม่โดยผ่านกระบวนการต่างๆเช่นการนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่างๆเพื่อทำเป็นกระดาษแข็งเป็นต้นซึ่งเป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้

๓) การบูรณะซ่อมแซมสิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้เพราะฉะนั้นถ้ามีการบูรณะซ่อมแซมทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก

๔) การบำบัดและการฟื้นฟูเป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดก่อนเช่นการบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรมเป็นต้นก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะส่วนการฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิมเช่นการปลูกป่าชายเลนเพื่อฟื้นฟูความสมดุลของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์เป็นต้น

๕) การใช้สิ่งอื่นทดแทนเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเช่นการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกการใช้ใบตองแทนโฟมการใช้พลังงานแสงแดดแทนแร่เชื้อเพลิงการใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมีเป็นต้น

๖) การเฝ้าระวังดูแลและป้องกันเป็นวิธีการที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายเช่นการเฝ้าระวังการทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำคูคลองการจัดทำแนวป้องกันไฟป่าเป็นต้น

๒. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางอ้อมสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

๑) การพัฒนาคุณภาพประชาชนโดยสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชาซึ่งสามารถทำได้ทุกระดับอายุทั้งในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆและนอกระบบโรงเรียนผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์เกิดความรักความหวงแหนและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

๒) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมายการจัดตั้งกลุ่มชุมชนชมรมสมาคมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆตลอดจนการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านพลังกายพลังใจพลังความคิดด้วยจิตสำนึกในควมมีคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีต่อตัวเราเช่นกลุ่มชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยมูลนิธิสืบนาคะเสถียรมูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น

๓) ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ช่วยกันดูแลรักษาให้คงสภาพเดิมไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตนการประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

๔) ส่งเสริมการศึกษาวิจัยค้นคว้าวิธีการและพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดเช่นการใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดการวางแผนพัฒนาการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้มีการประหยัดพลังงานมากขึ้นการค้นคว้าวิจัยวิธีการจัดการการปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นต้น

๕) การกำหนดนโยบายและวางแผนทางของรัฐบาลในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อเป็นหลักการให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยึดถือและนำไปปฏิบัติรวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ	=	ดี	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุงให้		๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๙-๑๒	ดี
๕-๘	พอใช้
๑-๔	ปรับปรุง

แบบประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
 แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑ ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			

	๒.๓	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑	เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒	แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒	มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓	สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑	ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒	ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓	ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

แบบประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		๓	๒	๑	
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑	มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒	มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒	เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			

๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒ แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

หมายเหตุไม่ต้องประเมินในส่วนที่แรเงา

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน ๕ด้าน

คำชี้แจง

ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน
 แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			

๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๒ ชื่อแผนผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการทำลาย การรักษาและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เป็นแนวทางที่จะทำให้สภาพแวดล้อมคงอยู่

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้**กิจกรรมการเรียนรู้**

ครูอาจเพิ่มเติมความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์ปัจจุบัน หรือจากข่าวทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบข่าวสารสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของสถานที่อื่น ๆ บ้าง และในการจัดกิจกรรมครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- ภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์
- ใบงานที่ ๐๑
- ใบงานที่ ๐๒
- ใบความรู้สำหรับนักเรียน
- ใบความรู้สำหรับครู
- ห้องสมุด

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑
- ใบงานที่ ๐๒
- นำเสนอผลงาน

๓. การวัดและประเมินผล

- การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- ตรวจผลงาน

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ชั้นนำ	๑. ครูทบทวนความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ๒. ครูนำภาพตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์มาให้นักเรียนร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็น
ขั้นสอน	๓. ครูและนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันในประเด็น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ในชุมชนและ ในจังหวัด โดยครูใช้คำถาม ๔. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ๕. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น ๓ กลุ่ม จับฉลากศึกษากลุ่มละ ๑ เรื่อง กลุ่มที่๑ นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม กลุ่มที่๒นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการทำลายสภาพแวดล้อม กลุ่มที่๓ แนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในจังหวัดแล้วศึกษาใบความรู้ และ ทำใบงานที่ ๐๑ ๖. นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการดูแลรักษาและทำลายสภาพแวดล้อม แนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง
ขั้นสรุป	๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเพิ่มเติมตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและการทำลายสภาพแวดล้อม และแนวทางการอนุรักษ์และรักษา สภาพแวดล้อมในจังหวัด โดยครูเขียนในกระดานดำ ๘. นักเรียนสรุปความรู้โดยทำแผนที่ความคิดลงในสมุด
วัดและประเมินผล	- การร่วมสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ - ตอบคำถามของครู - การสังเกตพฤติกรรม - ตรวจผลงาน

	- การทำงานกลุ่ม

แนว
การ
จัดกา
ร

เรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม แผนการเรียนรู้ที่ ๒ ผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม แผนการเรียนรู้ที่ ๒ ผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

- สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการทำลาย การรักษา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางที่จะทำให้สภาพแวดล้อมคงอยู่

จุดประสงค์

ความรู้

- นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและการทำลายสิ่งแวดล้อม
- นำเสนอแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด

ทักษะ

- การจำแนก การจัดระบบความคิดเป็น

แผนภาพ การสรุปความรู้

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

- ครูทบทวนความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- ครูนำภาพตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์มาให้ให้นักเรียนร่วมสนทนา และแสดงความคิดเห็น

ขั้นสอน

- ครูและนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันในประเด็น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ในชุมชน ในจังหวัด โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- แหล่งน้ำในชุมชน มีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ใช้อุปโภค บริโภค ใช้ในการเกษตร และเป็นเส้นทางคมนาคม)
- ป่าไม้ในชุมชน มีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ สร้างความร่มรื่น ให้อากาศเย็นสบาย และเป็นแหล่งพักผ่อนของคนในชุมชน) ถ้าประเทศไทยไม่มีป่าไม้ จะเกิดผลกระทบอย่างไร

- ภูเขามีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ภูเขาเป็นแหล่งกำเนิดของป่าไม้ ดิน และแม่น้ำสายต่างๆ)

ชั่วโมงที่ ๒

- ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่อง ผลของการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม จากชั่วโมงที่ผ่านมา
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ปัญหาการสูญพันธุ์ของสัตว์และสิ่งมีชีวิต
- นักเรียนเคยปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์
- ใบงานที่ ๐๑
- ใบงานที่ ๐๒
- ใบความรู้สำหรับนักเรียน
- ใบความรู้สำหรับครู
- ห้องสมุด

ภาระงาน / ชิ้นงาน

- ใบงานที่ ๐๑-๐๒

การประเมิน

- ประเมินความรู้
- ประเมินทักษะ
- ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

၈၈၈

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาใบความรู้นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

สมาชิกกลุ่ม ที่ ๑

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่

.....

๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่

.....

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

[Large dashed rectangular box for student response]

สมาชิกกลุ่มที่ ๒

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

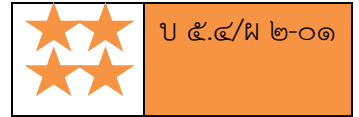
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

.....

๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

.....

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมในจังหวัด

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาใบความรู้นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมในจังหวัด

Large dashed rectangular box for student work.

สมาชิกกลุ่มที่ ๓

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

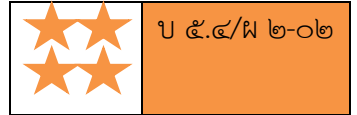
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

.....

ใบงานที่ ๐๒
แผนผังความคิด สรุปลผลการดูแลรักษาและการทำลายสิ่งแวดลอม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนสรุปลผลการดูแลรักษาและการทำลายสิ่งแวดลอมเป็นแผนผังความคิด
แล้วนำเสนอผลงานบนป้ายนิเทศ

Large dashed-line box for student work.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คลื่นยักษ์ "สึนามิ" ที่เกิดจากแผ่นดินไหวใต้ทะเล

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำลายป่า

การทำลายทรัพยากรป่าไม้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆ เนื่องจากป่าไม้มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรอากาศ ทรัพยากรสัตว์ป่า และรวมถึงมนุษย์ด้วย ดังนี้

๑. ส่งผลต่อทรัพยากรดิน

ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ปกติพืชพรรณต่างๆ ของต้นไม้ ไม้พุ่มวัชพืชต่างๆ ทุกส่วนของต้นไม้มีบทบาทในการช่วยสกัดกั้นไม่ให้ฝนตกถึงดินโดยตรง ความต้านทานการไหลบ่าของน้ำ ช่วยลดความเร็วของน้ำที่จะพัดพาหน้าดินไป มีส่วนของรากช่วยยึดเหนี่ยวดินไว้ทำให้เกิดความคงทนต่อการพังทลายมากยิ่งขึ้น แต่หากพื้นที่ว่างเปล่า อัตราการพังทลายของดินจะเกิดรุนแรง การสูญเสียดินจะเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ บริเวณพื้นดินที่ไม่มีวัชพืชหรือป่าไม้ปกคลุม การพัดพาดินโดยฝนหรือลมจะเกิดขึ้น ได้มาก โดยเฉพาะบริเวณผิวหน้าดิน

๒. ส่งผลต่อทรัพยากรน้ำ

๒.๑ทำให้เกิดน้ำท่วมในฤดูฝน การกระทำใด ๆ ที่รบกวนดิน เช่นการตัดไม้ทำลายป่า ไฟป่า การชักลากไม้ ทำให้ผิวดินแน่นจำนวนรูพรุนขนาดใหญ่ลดลง การซึมของน้ำผ่านผิวดินลดลง ก่อให้เกิดน้ำไหลบ่าหน้าผิวดินเพิ่มมากขึ้นจนระบายน้ำไม่ทันทำให้เกิดเป็นอุทกภัยในพื้นที่ตอนล่างได้

๒.๒ทำให้เกิดความแห้งแล้งในฤดูแล้งการแผ้วถางทำลายป่าต้นน้ำเป็นบริเวณกว้างทำให้พื้นที่ป่าไม้ไม่ติดต่อกันเป็นผืนใหญ่ทำให้เกิดการระเหยของน้ำจากผิวดินสูง แต่การซึมน้ำผ่านผิวดินต่ำ ดินดูดซับและเก็บน้ำภายในดินน้อยลง ทำให้น้ำหล่อเลี้ยงลำธารมีน้อยหรือไม่มีเลย ลำธารจะแห้งขอดเกิดความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ

๒.๓คุณภาพน้ำเสื่อมลง การเปลี่ยนแปลง หรือทำลายพื้นที่ป่า การปนเปื้อนของดินตะกอนที่น้ำพัดพาด้วยการไหลบ่าผ่านผิวดิน นอกจากนี้การปราบวัชพืชหรืออินทรีย์ต่างๆ ที่อยู่ในแนวทางเดินของน้ำ ก่อให้เกิดการปนเปื้อนและสร้างความสกปรกต่อน้ำได้ และมีแนวโน้มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ ตะกอนที่อยู่ในแหล่งน้ำหรือลงสู่ทะเล จะทำให้น้ำอยู่ในสภาพขุ่นข้น ทำให้แสงจากดวงอาทิตย์ซึ่งมีความสำคัญในการสังเคราะห์แสงไม่สามารถส่องไปได้ เป็นการขัดขวางกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืชน้ำ ส่งผลกระทบต่อการประมงในทางอ้อม

๓. ส่งผลในด้านเศรษฐกิจและสังคม

๓.๑ไม่มีราคาแพงจากการสำรวจความต้องการใช้ไม้ในประเทศพบว่าสูงและไม่เพียงพอกับความต้องการผู้ที่ต้องการใช้ก็ต้องลักลอบตัดไม้ในป่า เมื่อมีความต้องการมากขึ้น ราคามักจะแพงจึงเป็นเหตุให้เกิดอาชีพขึ้นมา ใหม่คือ การลักลอบตัดไม้ขาย

๓.๒การอพยพย้ายถิ่น เนื่องจากพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือจากฝนตกหนักพร้อม ๆ กับการเกิดการพังทลายของดินลงมาจากพื้นที่ป่าถูกทำลาย พัดพาบ้านเรือนสิ่งของต่างๆ และ

ทำลายชีวิตมนุษย์อย่างเตรียมตัวไม่ทันการอพยพไปอยู่ถิ่นใหม่จึงเกิดขึ้น เนื่องจากถิ่นเก่าไม่ปลอดภัยต่อการดำรงอยู่

๔. ส่งผลต่อสัตว์และพืชพรรณในธรรมชาติ

สัตว์ป่าและพืชพรรณธรรมชาติ เมื่อป่าถูกทำลายสัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย ทำลายแหล่งอาหาร และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ป่านอกจากนี้ยังทำให้การหมุนเวียนแร่ธาตุในระบบนิเวศเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศเปลี่ยนไป อาจเป็นผลให้พืชและสัตว์บางชนิดลดจำนวนลงหรืออาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ไปจากโลก

๕. ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๑อากาศเสียเนื่องจากการหายใจของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดจะปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา หากมีต้นไม้จำนวนมากหรือพื้นที่ป่ามากพอ ต้นไม้เหล่านี้จะดูดซับแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ในตอนกลางวันเพื่อการสังเคราะห์ด้วยแสง หรือแก๊สที่เกิดจากการเผาไหม้

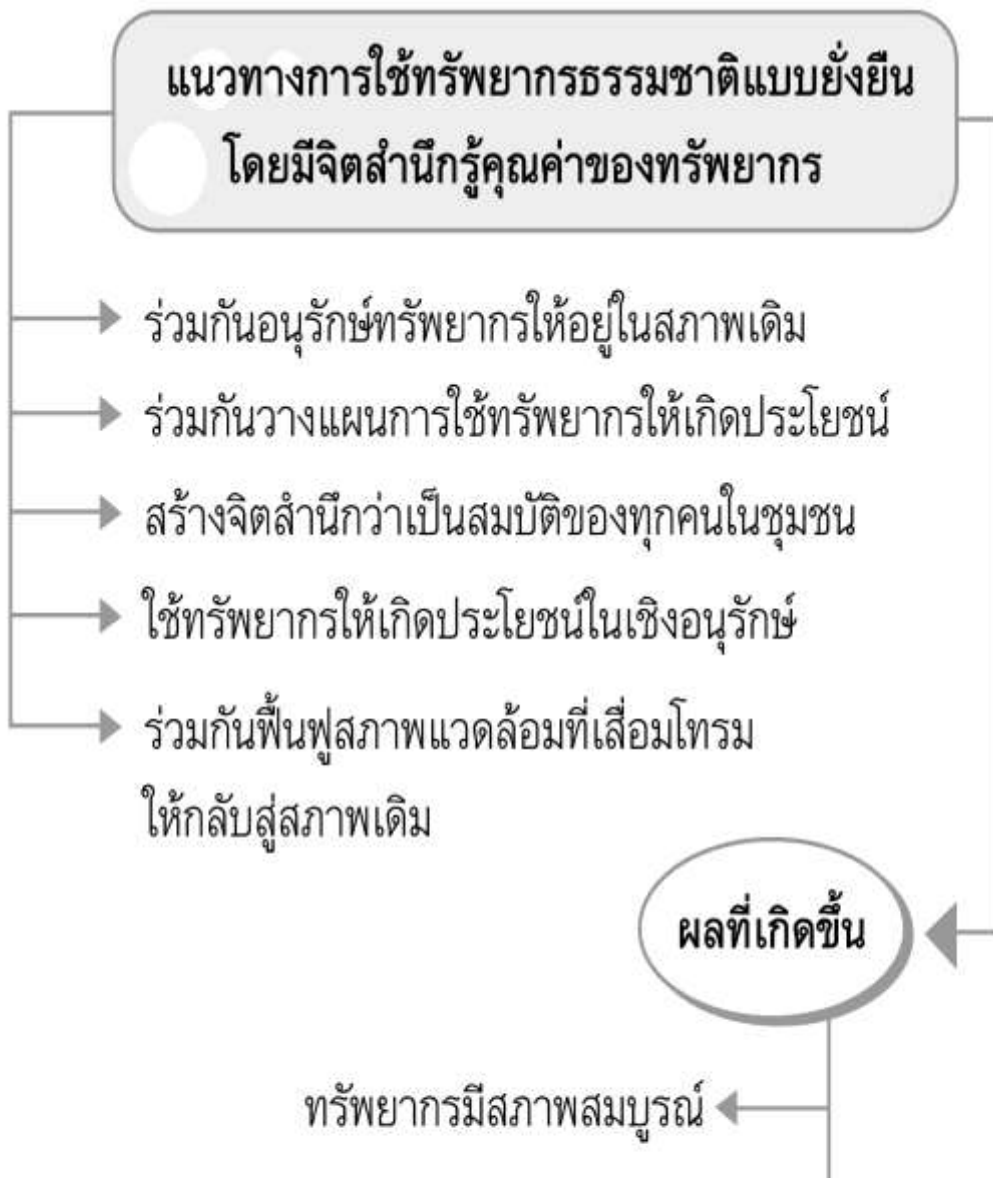
ที่ไม่สมบูรณ์ เช่น แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์จะดูดซับไว้โดยพืชชั้นสูงเหล่านี้ อากาศเสียก็จะไม่เกิดขึ้น

๕.๒น้ำเสีย การที่มีน้ำน้อยลงในฤดูแล้งของทุกลำห้วย ลำธารและแม่น้ำก่อให้เกิดภาวะน้ำเสียหรือใกล้เสียกระจายอยู่ทั่วไปเพราะมีความเข้มข้นของสิ่งเจือปนในน้ำสูง การปล่อยของเสียหรือน้ำเสียลงสู่ลำน้ำสาธารณะจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียโดยเฉพาะลำห้วย ลำธาร ที่น้ำไหลช้าบริเวณที่ราบสิ่งมีชีวิตในน้ำตายและสูญพันธุ์

๕.๓โลกร้อน หรือเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก ปกติแก๊สต่าง ๆ ที่สะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศอยู่เหนือพื้นผิวโลกขึ้นไป ๒๕กิโลเมตร ได้รวมตัวกันเข้าเป็นเกราะกำบังพื้นผิวโลกของเราให้มีความอบอุ่นพอเหมาะกับการดำรงชีวิต ทำหน้าที่คล้ายกระจกในเรือนกระจกหรือ "กรีนเฮาส์" ที่สร้างขึ้นมาเพื่อรักษาอุณหภูมิให้ต้นไม้ภายในเรือนกระจกมีชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากแก๊สพวกนี้ยอมให้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ผ่านลงมายังพื้นโลกได้ แต่จะกักเก็บความร้อนบางส่วนเอาไว้ไม่ให้สะท้อนกลับออกไปสู่บรรยากาศ ทำให้โลกมีอุณหภูมิพอเหมาะ ปัจจุบันเกราะกำบังนี้มีความหนาแน่นมากขึ้น ทำให้สามารถเก็บความร้อนจากการดูดซับรังสีจากดวงอาทิตย์ไว้มากขึ้นโลกจึงมีอุณหภูมิสูงขึ้น

ผลของปรากฏการณ์เรือนกระจกที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นดังกล่าวมีผลกระทบต่อเนื่องคือทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลายระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ทำให้เกิดอุทกภัย เกิดความแห้งแล้ง พื้นที่ที่เคยอุดมสมบูรณ์จะเกิดการแห้งแล้งและสลับกับการเกิดน้ำท่วม

ใบความรู้สำหรับครู
แนวทางการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน

แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

ชื่อ-นามสกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)					รวม ๕๐ คะแนน
	การปฏิบัติตามขั้นตอน ๑๒ คะแนน	ความร่วมมือ ๑๒ คะแนน	ความกล้าแสดงออก ๘ คะแนน	ความสำเร็จของงาน ๘ คะแนน		
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						
๙.						
๑๐.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดีมาก
๒๑ - ๓๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดี
๑๑ - ๒๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
๐ - ๑๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์

เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเราหน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
แผนการเรียนรู้ที่ ๒ ผลของการรักษา และทำลาย

กลุ่มที่..... ชื่อ-สกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)	คุณลักษณะที่รอรับในการ ทำงาน ๑๒ คะแนน	การมีส่วนร่วมในการทำงาน ๑๖ คะแนน	ระบบการทำงาน ๔ คะแนน	วางแผนการทำงาน ๘ คะแนน	รวม ๕๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						

๔.					
๕.					
๖.					
๗.					
๘.					

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดีมาก
๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดี
๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
๐ - ๑๐	หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑.ความ กระตือรือร้นใน การทำงาน	มีความตั้งใจต้องการ ทำงานให้เกิดผลดี ชวนช่วยช่วยงาน อย่างสม่ำเสมอ	มีความตั้งใจ ต้องการทำงานให้ เกิดผลดี	มีความตั้งใจ ต้องการทำงานให้ เกิดผลดีเป็น บางครั้ง	ไม่ตั้งใจทำงาน	๓
๒.การมีส่วนร่วม ในการทำงาน	ให้ความร่วมมือกับ ทุกคนในกลุ่มเป็น อย่างดีมีความเป็น ผู้นำผู้ตามที่ดี	ให้ความร่วมมือ กับทุกคนในกลุ่ม เป็นอย่างดี	ให้ความร่วมมือ เป็นบางครั้ง	ไม่ให้การร่วมมือ ในการทำงาน กลุ่ม	๔

๓.ระบบการทำงาน	มีการกำหนดบทบาทแบ่งหน้าที่อย่างเป็นระบบ และปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วนสมบูรณ์	มีการกำหนดบทบาทแบ่งหน้าที่อย่างเป็นระบบและปฏิบัติตามหน้าที่	มีการกำหนดบทบาทแบ่งหน้าที่การทำงาน	ไม่มีการแบ่งหน้าที่ในกลุ่ม	๑
๔.การวางแผนการทำงาน	มีการวางแผนการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทุกครั้ง	มีการวางแผนการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มทุกครั้ง	มีการวางแผนการทำงานร่วมกันเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน	๒

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

1. ความกระตือรือร้นในการทำงาน น้ำหนัก ๓
2. การมีส่วนร่วมในการทำงาน น้ำหนัก ๔
3. ระบบการทำงาน น้ำหนัก ๑
4. การวางแผนการทำงาน น้ำหนัก ๒

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

คะแนน ๓๑-๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๒๑-๓๐ คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน ๑๑-๒๐ คะแนน หมายถึง พอใช้

คะแนน ๐-๑๐ คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล ของผู้รับ การประเมิน	ความตั้งใจ ในการ ทำงาน	มีความ รับผิดชอบ	ตรงต่อ เวลา	ความ สะอาด เรียบร้อย	รวม ๑๒ คะแนน

ชื่อ-สกุล	คุณลักษณะ (คะแนน)	เนื้อหา ๑๒ คะแนน	รูปแบบ ๑๖ คะแนน	ความสวยงาม/สร้างสรรค์ ๔ คะแนน	เวลา ๘ คะแนน	รวม ๕๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						
๙.						
๑๐.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดีมาก

๒๑ - ๓๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับดี

๑๑ - ๒๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับปานกลาง

๐ - ๑๐ หมายถึง ผลการปฏิบัติ ระดับที่ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงานแผนภาพความคิด

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑. เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุก ประเด็น หลากหลาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	มีข้อมูลที่ขาดไป เพียง ๑-๒ ประเด็น	ดำเนินการ ค้นคว้าข้อมูลที่ ต้องการ ได้เพียงบางส่วน	มีข้อมูลค้นคว้า ไม่ตรงประเด็น	๔
๒. รูปแบบ	รูปแบบภาพแผน ที่ความคิดมี ประเด็นหลัก ประเด็นรองและ ประเด็นย่อยอย่าง ชัดเจน เข้าใจได้ ง่าย	ขาดไปเพียง ๑-๒ ประเด็นขาด องค์ประกอบ ของรูปแบบ ของรูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด	ขาด องค์ประกอบ ของรูปแบบ ภาพแผนที่ ความคิด มากกว่า ๒ ประเด็น	รูปแบบภาพ แผนที่ความคิด ไม่ตรงประเด็น	๓
๓. ความ สวยงาม/ สร้างสรรค์	รูปแบบสวยงาม มีความคิด สร้างสรรค์ นำเสนอรูปแบบ แปลกใหม่ไม่ซ้ำ แบบใคร	รูปแบบสวยงาม ซ้ำรูปแบบกับ บุคคลอื่น	ผลงานมีความ ประณีต ละเอียดอ่อน เพียงจุดเดียว	ผลงานไม่มี ความประณีต ละเอียดอ่อน ทุกจุด	๒
๔. เวลา	เสร็จทันเวลา ผลงาน สมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานสมบูรณ์ สวยงาม	เสร็จไม่ทันเวลา ผลงานไม่ สมบูรณ์	ทำงานแต่ไม่ สำเร็จ	๑

การกำหนดน้ำหนักการประเมินกระบวนการทำงาน

๑. เนื้อหา	น้ำหนัก ๔
๒. รูปแบบ	น้ำหนัก ๓
๓. ความสวยงาม/สร้างสรรค์	น้ำหนัก ๒
๔. เวลา	น้ำหนัก ๑

การประเมินผลรวม มีระดับคุณภาพดังนี้

คะแนน ๓๑-๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๒๑-๓๐ คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน ๑๑-๒๐ คะแนน หมายถึง พอใช้

คะแนน ๐-๑๐ คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ

= ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	=	พอใช้	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง	=	ปรับปรุงให้		๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

แบบประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นชาติ			
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา			
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์			
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑ ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑ เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒ แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			

	๔.๒ มีการจัดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓ สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

แบบประเมินแบบ

ขณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒ แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

หมายเหตุไม่ต้องประเมินในส่วนที่แรเงา

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง

: ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๓ ชื่อแผนการมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ทรัพยากรในชุมชนมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ทุกคนต้องมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการรู้จักวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมทำให้ชุมชนมีทรัพยากรใช้แบบยั่งยืน

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูอาจนำตัวอย่างโครงการในกลุ่มสาระต่าง ๆ มาให้นักเรียนศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และมีแนวคิดในการจัดทำโครงการของตนเองเพิ่มมากขึ้น และในการจัดกิจกรรมครูควรเตรียมสิ่งต่อไปนี้

๑. การเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- ใบความรู้สำหรับครู
- ใบความรู้
- ห้องสมุด/มุมหนังสือ
- อินเทอร์เน็ต
- แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ใบงาน/ใบความรู้/ใบกิจกรรม

- ใบงานที่ ๐๑
- นำเสนอผลงาน

๓. การวัดและประเมินผล

- การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- ตรวจผลงาน
- ทดสอบหลังเรียน

แนวจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แนวการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำ	๑. ครูทบทวนความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่องผลของการรักษาและทำลายและแนวทางการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมในจังหวัดของตนเองโดยใช้แผนผังความคิด
ขั้นสอน	๒. ร่วมสนทนาถึงวิธีการใช้ การอนุรักษ์ฟื้นฟูการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในโรงเรียนและชุมชนการรู้จักวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้ชุมชนมีทรัพยากรใช้แบบยั่งยืน ๓. ร่วมกันสรุปแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติการวางแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน ๔. ครูอธิบายการทำโครงการ และรูปแบบของโครงการ ๕. ร่วมกันสรุปกระบวนการวางแผนโครงการที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ ๖. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ ๔-๕ คนโดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องแนวทางการทำโครงการ และศึกษาตัวอย่างโครงการ แต่ละกลุ่มคิดชื่อโครงการ (เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน) ตามความสนใจ ๑ เรื่อง แต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานร่วมกัน ใบงานที่ ๐๑ นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียน
ขั้นสรุป	๗. นักเรียนร่วมกันสรุปโครงการที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์สู่การปฏิบัติจริง
วัดและประเมินผล	- การร่วมกันสรุปกระบวนการวางแผนโครงการที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ - ตรวจผลงาน - สังเกตพฤติกรรม - การนำเสนอโครงการ - ทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา : หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อมแผนการเรียนรู้ที่ ๓การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เวลา ๓ ชั่วโมงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ขอบเขตเนื้อหา

- ทรัพยากรในชุมชนมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ทุกคนต้องมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- การรู้จักวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมทำให้ชุมชนมีทรัพยากรใช้แบบยั่งยืน

จุดประสงค์

ความรู้

๑. ทำโครงการตามความสนใจได้

ทักษะ

๑. การทำงานตามกระบวนการกลุ่ม
๒. การแก้ปัญหาในการทำงาน
๓. การวางแผนการทำงาน
๔. ทักษะในการแปลความทางภูมิศาสตร์
๕. การนำเสนอผลงาน

คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

ชั่วโมงที่ ๑

ชั้นนำ

๑. ครูทบทวนความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่องผลของการรักษาและทำลายและแนวทางการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค โดยนำภาพแผนผังความคิดจากชั่วโมงที่แล้วมาทบทวนและสรุปองค์ความรู้

ขั้นสอน

๒. ร่วมสนทนาถึงวิธีการใช้ การอนุรักษ์ฟื้นฟู ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนมีปัญหาอย่างไร และสามารถแก้ปัญหาอย่างไร การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในโรงเรียน และชุมชน การรู้จักวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีทรัพยากรใช้แบบยั่งยืน

๓. ร่วมกันสรุปแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติการวางแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน

ชั่วโมงที่ ๒

๔. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่อง การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากชั่วโมงที่ผ่านมา

๕. ครูอธิบายการขั้นตอนการทำโครงการ และรูปแบบของโครงการ โดยมอบหมายให้นักเรียนจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ และวางแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ ๔-๕ คน โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้เรื่อง แนวทางการทำโครงการและศึกษาตัวอย่างโครงการ แต่ละกลุ่มคิดชื่อโครงการ (เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน) ตามความสนใจ ๑ เรื่อง แต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานร่วมกัน ใบงานที่ ๐๑

ชั่วโมงที่ ๓

๖. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่อง การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากชั่วโมงที่ผ่านมา

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียน

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้สำหรับครู
๒. ใบความรู้สำหรับนักเรียน
๓. ห้องสมุด/มุมหนังสือ
๔. อินเทอร์เน็ต
๕. แบบทดสอบหลังเรียน

ภาระงาน / ชิ้นงาน

๑. ใบงานที่ ๐๑
๒. การนำเสนอผลงาน

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้
๒. ประเมินทักษะ
๓. ประเมินคุณธรรม/จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการ

๑. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
๒. ตรวจผลงาน

เครื่องมือ

๑. แบบสังเกตพฤติกรรม
๒. แบบประเมินโครงการ
๓. แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเรา หน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม
ชั้นประถมศึกษาปีที่๔

*****

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ก. น้ำ
  - ข. ดิน
  - ค. อากาศ
  - ง. รั้วคอนกรีต
๒. การกระทำของใคร ถือเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
  - ก. แนนใช้น้ำเฉพาะที่จำเป็น
  - ข. ดริ้มใช้แต่น้ำที่สะอาด
  - ค. ต้นใช้เฉพาะน้ำดื่ม
  - ง. กี่ใช้น้ำน้อย
๓. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร
  - ก. เปิดไฟในบ้านทุกดวง
  - ข. ปลุกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น
  - ค. ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำเพื่อเป็นอาหารปลา
  - ง. เพิ่มปริมาณการใช้ถุงพลาสติกให้มากขึ้น
๔. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ในข้อใดเหมาะสมที่สุด
  - ก. ใช้ทรัพยากรให้ได้มากที่สุด
  - ข. ใช้ทรัพยากรให้เหลือน้อยที่สุด
  - ค. ใช้ทรัพยากรให้มีระยะเวลาสั้นที่สุด
  - ง. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด
๕. การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนข้อใดไม่ถูกต้อง
  - ก. ติดป้ายห้ามทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

- ข. ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว
- ค. แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย
- ง. เก็บทรัพย์สินจากธรรมชาติจากแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นของที่ระลึก

๖. การช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในข้อใด เป็นการช่วยอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

ก. สัตว์ป่า

ข. แร่ธาตุ

ค. ดิน

ง. ป่าไม้

๗. ใครที่จำเป็นต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

ก. ข้าราชการ

ข. พ่อค้า แม่ค้า

ค. เกษตรกรทุกคน

ง. ประชาชนทุกคน

๘. ข้อใดเป็นการดูแลรักษาแหล่งน้ำได้เหมาะสมที่สุด

ก. เทน้ำยาฆ่าเชื้อโรคลงแหล่งน้ำ

ข. นำน้ำในคลองที่สะอาดมาใช้

ค. บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

ง. ทิ้งเศษอาหารลงแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร

๙. นักเรียนสามารถดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างไร

ก. เข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น

ข. จับกุมผู้ที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

ค. ออกกฎหมายห้ามบุกรุกพื้นที่ป่าในท้องถิ่น

ง. ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น

๑๐. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างไร

ก. ใช้สิ่งอื่นทดแทนทรัพยากรธรรมชาติ

ข. จัดซื้อทรัพยากรมาจากแหล่งอื่น

ค. ออกกฎหมายควบคุมอย่างเข้มงวด

ง. งดเว้นการใช้ทรัพยากรนั้น

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยย่อยที่ ๔ หวงแหวนลิ่งแวนดัล้อม

เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. ง

๒. ก

๓. ข

๔. ง

๕. ง

๖. ง

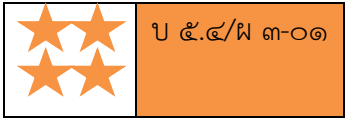
๗. ง

๘. ค

๙. ก

๑๐. ก

ใบงานที่ ๐๑

ชื่อโครงการ.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
- ๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

หลักการและเหตุผล

.....
.....
.....

วัตถุประสงค์

วัสดุ/อุปกรณ์	ขั้นตอนการทำ/การดำเนินการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน

หลักการสำคัญ

ต้องการเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงสถานการณ์จริง ในชุมชน ทั้งด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา โดยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการศึกษาข้อมูลอย่างรอบคอบ

องค์ประกอบของแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน

มีความแตกต่างกันในแต่ละชุมชน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในชุมชนนั้น ๆ เช่น ประเภทของทรัพยากร พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรของคนในชุมชน ความคิดเห็นของคนในชุมชน เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน

๑) **ขั้นการวิเคราะห์** เป็นการเตรียมความพร้อมของข้อมูลและพื้นที่ เพื่อทำการสำรวจศึกษาและประเมินสถานการณ์ของทรัพยากรในชุมชนว่าเกิดปัญหาอะไร มีสาเหตุจากอะไร และมีแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะใดที่จะส่งผลดีที่สุดต่อทรัพยากรและชุมชน

๒) **ขั้นการวางแผน** เป็นการกำหนดแนวทางการจัดการกับปัญหา หรือการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓) **ขั้นการดำเนินงาน** เป็นการนำวิธีการที่ได้จากการวางแผนมาปฏิบัติ คือ ปฏิบัติอย่างไร

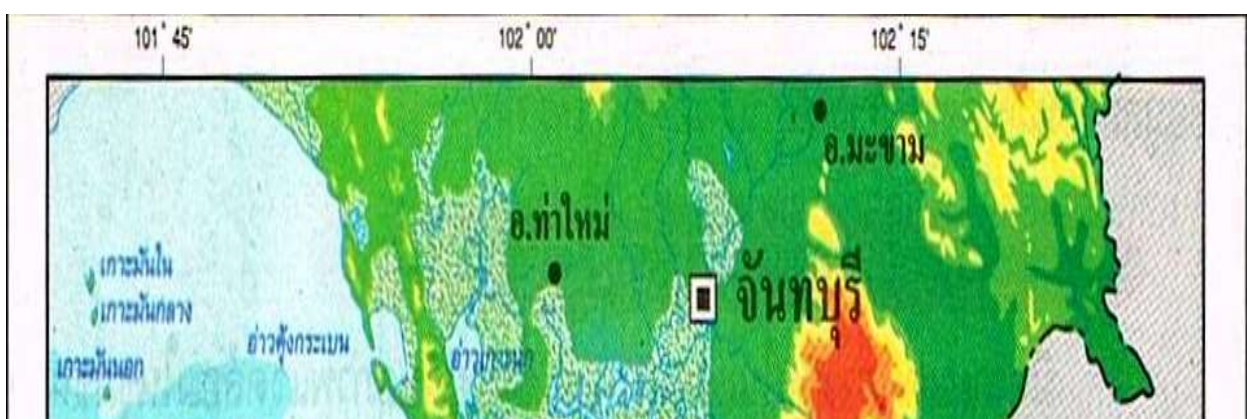
ใครเป็นผู้ปฏิบัติ ใช้ระยะเวลาเท่าใด ใช้เทคโนโลยี หรือทรัพยากรอะไรบ้าง

๔) **ขั้นตอนการติดตามผล** เป็นการติดตามดูผลจากการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ว่าเกิดผลอย่างไร

๕) **ขั้นการประเมินผล** เป็นการสรุปความเปลี่ยนแปลงระหว่างผลที่ได้จากการดำเนินการกับแผนที่วางไว้ ว่าเกิดผลอย่างไร เพื่อนำข้อสรุปที่ได้มาปรับแก้หรือใช้ดำเนินการ

ตัวอย่างแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน

การจัดทำแผนอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน บริเวณอำเภอนาทม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน

😊เกิดความร่วมมือกันภายในชุมชน ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีกิจกรรมเพิ่มคุณค่าให้กับสังคมและเศรษฐกิจของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

😊เป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

นักเรียนมีวิธีช่วยประหยัด
ทรัพยากรอย่างไรบ้างคะ

นำน้ำที่เหลือจากการซักผ้า
ไปรดน้ำต้นไม้ค่ะ

แยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อ
นำไปผ่านกระบวนการ
รีไซเคิลครับ

ชื่อแผน

แผนอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณอำเภอนาทม อำเภอลืออำนาจ
จังหวัดจันทบุรี

การวิเคราะห์

พื้นที่ป่าชายเลนลดลง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่หันมาประกอบ
อาชีพทำนาเพิ่มขึ้น เนื่องจากเห็นว่าใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงสัตว์ แต่ให้ผลตอบแทน
สูง จึงส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนถูกทำลายและถูกบุกรุกอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการ
ตัดแปลงพื้นที่ป่าชายเลน สร้างเป็นรีสอร์ท หรือบ้านพักต่างอากาศ เพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยว รวมถึงการตัดไม้เพื่อเผาถ่าน

การวางแผน

กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการดูแลรักษาพื้นที่ป่าชายเลน และบึงลึงโทะซึที่มีประสิทธิภาพ เพื่อควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าชายเลน โดยกำหนดเป็นเขตสำหรับที่อยู่อาศัย เขตประกอบอาชีพ ควบคู่ไปกับการปลูกป่าชายเลน

การดำเนินการ

- ☆ ให้คนในชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดข้อกำหนดและบึงลึงโทะซึ เพื่อป้องกันการทำลาย และบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน
- ☆ รณรงค์ให้มีการปลูกป่าชายเลนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

การติดตามผล

แต่งตั้งกรรมการภายในชุมชน เพื่อคอยติดตามความก้าวหน้า และตรวจสอบความเรียบร้อยตามแผนงาน

การประเมินผล

กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ติดตามผล เสนอรายงานต่อที่ประชุม
ของชุมชน จากนั้นร่วมกันประเมินผลการเปลี่ยนแปลง และสรุปผลการแก้ปัญหา

ใบความรู้สำหรับครู

เรื่อง วิธีการทำโครงการ

การวางแผนการทำโครงการเป็นการคิดวิธีการทำงานล่วงหน้าตลอดทั้งกระบวนการว่า จะเตรียมการทำอะไรก่อน –
หลัง ตามลำดับตามที่กำหนดรวมถึง

การกำหนดหัวข้อ เค้โครงการของโครงการ ชื่อประกอบด้วย

๑. ชื่อโครงการ

๒. ที่มาและความสำคัญของโครงการ

อธิบายความสำคัญของโครงการ เหตุผลที่เลือกทำโครงการนี้ หลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นเรื่องใหม่
หรือผู้อื่นได้ศึกษาไว้แล้ว ถ้ามี ได้ผลเป็นอย่างไร เรื่องที่ทำนี้ได้ขยายเพิ่มเติม หรือปรับปรุงจากเรื่อง que อื่นได้ทำไว้อย่างไร

๓. จุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในบางครั้งอาจใช้คำว่า “วัตถุประสงค์ของการศึกษา” ถ้าเป็นโครงการทดลอง ใช้คำว่า “จุดมุ่งหมายของการทดลอง”
ในการเขียนจะกล่าวถึงสิ่งที่ต้องการศึกษาหาคำตอบซึ่งมักนิยมเขียนในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

๔. สมมุติฐานของการศึกษา

สมมุติฐานเป็นคำตอบหรือคำอธิบายที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า โดยยังไม่มีทดสอบซึ่งอาจถูกหรือไม่ถูกก็ได้ การเขียนสมมุติฐานควรมีเหตุมีผล

๕. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ได้แบ่งตัวแปรออกเป็น ๓ประเภท คือ

- ตัวแปรต้น คือ สิ่งที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลต่าง ๆ หรือสิ่งที่เราต้องการศึกษา ทดลองดูว่าเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลเช่นนั้นจริงหรือไม่
- ตัวแปรตาม คือ สิ่งที่เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรต้น เมื่อตัวแปรต้นหรือสาเหตุเปลี่ยนไป ตัวแปรตาม หรือสิ่งที่เป็ผลก็จะเปลี่ยนไปด้วย
- ตัวแปรควบคุม คือ สิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรต้น ที่จะมีผลต่อการศึกษ ซึ่งจะต้องควบคุมให้เหมือนกัน มิเช่นนั้นแล้วอาจทำให้ผลการศึกษาคลาดเคลื่อน

๖. ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการบอกว่าจะศึกษาเรื่องใดภายใต้เงื่อนไขอย่างไร เป็นระยะเวลานานเท่าใด

๗. คำนียามศัพท์เฉพาะ

เป็นการกำหนดความหมาย และขอบเขตของคำต่าง ๆ ในสมมุติฐานที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน ต้องสามารถตรวจสอบ สังเกตหรือวัดได้

๘. สถานที่ทำการศึกษา

ถ้าเป็นโครงการประเภททดลอง ให้เขียนบอกสถานที่ที่ดำเนินการ

๙. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการศึกษา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวันสุดท้ายที่ทำการศึกษาค้นคว้าสิ้นสุด

๑๐. เอกสารและหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษาเอกสารหรืองานวิจัย ศึกษาค้นคว้าหัวข้อที่จะทำโครงการวิทยาศาสตร์ และต้องมีอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่กล่าวถึง เพื่อแสดงให้เห็นแหล่งที่ค้นคว้ามา ต้องใช้รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเอกสาร

๑๑. การดำเนินการศึกษา

- วัสดุ/อุปกรณ์ในการทำโครงการวิทยาศาสตร์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อาจเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือสิ่งมีชีวิตที่ต้องศึกษา วัสดุอุปกรณ์ประเภทเดียวกันควรเขียนเรียงลำดับจนครบ แล้วเขียนวัสดุอุปกรณ์อื่นต่อไป
- วิธีดำเนินการทดลองเป็นการเขียนอธิบายลำดับขั้นตอนของการศึกษาอย่างละเอียด

๑๒. ผลการศึกษา

เป็นการนำเสนอข้อมูลที่สังเกต หรือจดบันทึกรวบรวมไว้จากการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ซึ่งข้อมูลที่ได้มี ๒รูปแบบ คือ

- ข้อมูลเชิงปริมาณ อาจจัดทำและสื่อความหมายข้อมูลในรูปของตาราง หรือแผนภูมิก็ได้ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ข้อมูลเชิงคุณภาพ อาจเขียนในลักษณะข้อความบรรยายสั้น ๆ หรือมีภาพประกอบข้อมูลด้วยก็ได้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

๑๓. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และประโยชน์ที่ได้รับ

- สรุปผลการศึกษาครวัดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเรื่องเป็นหลัก แล้วเขียนสรุปผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- อภิปรายผลการศึกษา การอภิปรายผล เป็นการอ้างอิงหลักการ ทฤษฎี หรือผลงานที่ผู้อื่นศึกษาไว้แล้ว สัมพันธ์ สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อย่างไร
- **ข้อเสนอแนะ**เป็นการเสนอแนะสิ่งที่น่าสนใจศึกษาต่อไป อย่างไร และ การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องลักษณะเดียวกันต่อไปในอนาคต
- **ประโยชน์ที่ได้รับ**
ให้เขียนผลที่ได้จากการศึกษาว่ามีประโยชน์อย่างไร

(ตัวอย่างโครงการที่ ๑)

โครงการเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล (ทะเลเราะ)

โครงการ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล (ทะเลเราะ)

ผู้จัดทำโครงการ สมาชิกครอบครัวที่ ๒๖๕๒

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. สัมพันธ์ คำเพ็ง

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

เนื่องจากปัจจุบันนี้เกิดสภาวะโลกร้อนอย่างรุนแรงและกระทบถึงการเป็นอยู่ของมนุษย์ทำให้สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไป ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เกิดภัยธรรมชาติต่างๆ เช่นภัยแล้ง น้ำท่วมซึ่งวิกฤตการณ์ต่างๆเหล่านี้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์พบเจอกับภัยต่างๆเหตุก็อันเนื่องมาจากการใช้ชีวิตของมนุษย์ที่มีนิสัยมักง่ายและไม่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ช่วยในการดำรงชีวิตแทนที่มนุษย์จะช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมกลับกลายมาเป็นการทิ้งขว้างและทำลายและส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรแหล่งน้ำและรวมไปถึงทรัพยากรชายฝั่งทะเลเราจึงเล็งเห็นถึงผลเสียของการทำลายสิ่งแวดล้อมดังนั้นเราจึงได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลขึ้นเพราะเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญทั้งในด้านอาชีพและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญดังนั้นเราจึงได้ร่วมมือกันเพื่อที่จะรักษาแหล่งนี้เพื่อที่จะได้คงอยู่และใช้ประโยชน์สืบเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล (ทะเลเราะ)
๒. เพื่อเป็นการปรับปรุงทัศนียภาพของชายฝั่งทะเล ให้สะอาดและน่าท่องเที่ยว
๓. เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่พักอาศัยอยู่แถบชายฝั่งทะเล
๔. เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีแก่ผู้ร่วมทำโครงการและคนในชุมชน

เป้าหมาย

๑. เป้าหมายเชิงปริมาณ

จากร้านใต้สนถึงหน้าวัดโสมนัสวิหาร

๒. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

ปริมาณขยะที่ทิ้งบริเวณชายหาดลดลง ๗๐%

สถานที่

บ้านเราะ ม.๓ต.สระแก้ว อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช

ระยะเวลา

วันที่ ๑สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ - วันที่ ๓๑สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ปฏิทินปฏิบัติงาน

รายการที่๑สำรวจพื้นที่ ระยะเวลา สัปดาห์ที่๑

รายการที่๒วางแผนจัดการ ระยะเวลา สัปดาห์ที่๑-สัปดาห์ที่๒

รายการที่๓เตรียมอุปกรณ์ ระยะเวลา สัปดาห์ที่ ๒

รายการที่๔ลงมือปฏิบัติ ระยะเวลา สัปดาห์ที่ ๒-๓

รายการที่๕สังเกตการณ์ ระยะเวลา สัปดาห์ที่ ๔

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.เป็นการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนได้รักธรรมชาติในท้องถิ่นของตัวเอง

๒.ทำให้บริเวณชายหาดสะอาดขึ้น

๓.เกิดความสามัคคี ร่วมกันทำงานภายในกลุ่ม

๔.ทำให้สภาพบรรยากาศบริเวณชายหาดน่าสนใจ เหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อน

๕.เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ รักษา ธรรมชาติ

(ที่มา <http://dungtinteetee.blogspot.com>)

(ตัวอย่างโครงการที่ ๒) เรื่อง คนไทยเชื้อสายมอญในโพธาราม

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ขณะที่กำลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ คุณครูได้พูดถึงชนชาติต่าง ๆ ที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย นักเรียนในโรงเรียนของเราก็มีคนเชื้อสายต่าง ๆ เช่น จีน มอญ ลาว เราได้พูดถึงวัฒนธรรมของแต่ละชาติด้วยและโรงเรียนเราตั้งอยู่ในบริเวณวัดไทร ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนมอญมาก่อน จึงเกิดความสนใจอยากจะรู้เรื่องราวของคนมอญในประเทศไทยบ้าง จึงได้นำเรื่องคนไทยเชื้อสายมอญในโพธารามไปปรึกษากับครูผู้สอน ท่านได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ จึงได้ไปศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมโดยหวังว่าจะเกิดประโยชน์ทำให้ได้ความรู้ นำไปเผยแพร่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. สามารถบอกประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญในท้องถิ่น
๒. บอกขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อต่าง ๆ ของชาวมอญ
๓. นำความรู้ไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ชนชาติมอญเป็นชนชาติเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรือง มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ควรค่าแก่การรักษาสืบทอดต่อไปถึงชนรุ่นหลัง

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

๑. การศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวมอญในท้องถิ่นของเรา
๒. ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ ของชาวมอญ
๓. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต สัมภาษณ์บุคคล
๔. การศึกษา ในครั้งนี้ เป็นเพียงการหาข้อมูลเฉพาะเรื่องที่เราสนใจ และต้องการเรียนรู้ ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ อาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

วัสดุอุปกรณ์และสิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน

๑. วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดทำเอกสาร เช่น กระดาษ ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด ฯลฯ
๒. บริการข้อมูล สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตและหนังสือจากห้องสมุดของโรงเรียนเทศบาลวัดไตรอารีรักษ์ (มณีวิทยา)
๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีบ้านอยู่ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ หรือมีเชื้อสายมอญทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ และบันทึกข้อมูล

การเก็บข้อมูลและจัดทำเอกสารแสดงผลงาน

๑. นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียง และจัดทำเอกสารเป็นรูปเล่ม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจข้อมูลและให้คำแนะนำในการจัดทำเอกสาร และเรียบเรียง ข้อมูลเป็นรูปเล่ม
๒. ตรวจสอบผลงานอีกครั้ง โดยช่วยกันตรวจสอบข้อมูล พิสูจน์อักษร ตรวจสอบให้ถูกต้องก่อนนำไปเข้ารูปเล่ม และเตรียมนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๓. รายงานผลหน้าชั้นเรียน โดยคณะผู้จัดทำแสดงผลงานเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นต่อผลงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

ที่มา : โครงการเรื่องคนไทยเชื้อสายมอญในโพธาราม
โรงเรียนเทศบาลวัดไตรอารีรักษ์ (มณีวิทยา) จังหวัดราชบุรี
คณะกรรมการประกวดโครงการ ครั้งที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๔๖

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

กระบวนการทำงานกลุ่ม	๔ มีการปรึกษากันก่อนทำงานมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน	๓ มีการปรึกษากันก่อนทำงานมีการแบ่งหน้าที่แต่ไม่ชัดเจน	๒ มีการปรึกษากันก่อนทำงานแต่ไม่แบ่งหน้าที่กัน	๑ ต่างคนต่างทำ
การเลือกใช้วัสดุเหมาะสมกับงาน	๔ เลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับงานได้อย่างถูกต้อง	๓ เลือกใช้วัสดุได้เป็นส่วนใหญ่	๒ เลือกใช้วัสดุได้บ้าง	๑ ไม่สามารถเลือกวัสดุได้
การแก้ปัญหาในการทำงาน	๔ แก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่าง	๓ แก้ปัญหาด้วยตนเองได้พอสำเร็จ	๒ แก้ปัญหาด้วยตนเองได้แต่ยังต้อง	๑ ต้องช่วยเหลือในการแก้ปัญหา

	สำเร็จลุล่วงด้วยดี		ช่วยเหลือบ้าง	ตลอด
ความสามัคคี	๔	๓	๒	๑
	มีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	มีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บ้าง	มีความคิดเห็นของตนเอง ไม่ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น	ไม่สนใจ ไม่แสดงความคิดเห็น
สาระสำคัญของโครงการ	๔	๓	๒	๑
	เนื้อหาสาระน่าสนใจได้ความรู้ ถูกต้องชัดเจน	เนื้อหาสาระน่าสนใจได้ความรู้ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เนื้อหาสาระน่าสนใจถูกต้อง เป็นบางส่วน	เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กันหรือมีข้อผิดพลาดมาก
ประโยชน์ที่ได้รับ	๔	๓	๒	๑
	สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง	สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เป็นส่วนใหญ่	สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เพียงบางส่วน	ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
การนำเสนอผลงาน	๔	๓	๒	๑
	นำเสนอด้วยภาษาเข้าใจง่ายชัดเจน	นำเสนอได้อย่างเข้าใจไม่ชัดเจน	นำเสนอได้พอเข้าใจ	นำเสนอได้ไม่เข้าใจ

แบบสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอผลงาน

เรื่อง.....

รายการ	ผลการประเมิน	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. การเตรียมตัวและความพร้อมของผู้นำเสนอผลงานและผู้ร่วมงาน		
2. รูปแบบและวิธีการนำเสนอผลงาน		
3. ความมั่นใจในการนำเสนอ		

4. การพูดชัดเจน เวลาเหมาะสม		
5. ปฏิภาณไหวพริบและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า		
	รวม	
	ร้อยละ	
	ผลที่ได้	

รายชื่อสมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ...../...../.....

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมิน ถ้าพฤติกรรมย่อยได้รวมร้อยละ ๘๐ขึ้นไป ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน		
		๓	๒	๑

๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

กลุ่มที่.....

รายชื่อสมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ = ดี ให้ ๓ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๑-๕	ปรับปรุง

แบบประเมินการรายงานหน้าชั้น

ชื่อกลุ่ม..... เรื่อง .....

วิชา..... ชั้น .....

ที่	พฤติกรรมที่ต้องการ	ระดับคุณภาพ / ผลการประเมิน			หมายเหตุ
		๓	๒	๑	
๑.	บุคลิกภาพผู้นำเสนอ				
๒.	ภาษาที่ใช้ถูกต้องชัดเจน				
๓.	เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์				
๔.	เวลาที่นำเสนอ				
๕.	การลำดับเนื้อหา ก่อน - หลัง				
๖.	ภาษาที่เขียนถูกต้องชัดเจน				
๗.	เทคนิคการนำเสนอ				
๘.	ภาษาที่เขียนถูกต้องเหมาะกับเนื้อหา				
๙.	ตอบคำถามได้ถูกต้องชัดเจน				
๑๐.	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น				

รายชื่อสมาชิก

๑. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๒. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๓. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๔. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
๕. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เกณฑ์การประเมิน

๓	ดีมาก	ได้คะแนน	๒๕ - ๓๐
๒	ดี	ได้คะแนน	๒๐ - ๒๔
๑	ปรับปรุง	ได้คะแนน	๐ - ๑๙

แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกสวยด้วยมือเราหน่วยย่อยที่ ๕ หวงแหวนสิ่งแวดล้อม

แผนการเรียนรู้ที่๓ การมีส่วนร่วมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่	คุณลักษณะ (คะแนน)	ความกระตือรือร้นในการ ทำงาน ๑๒คะแนน	การมีส่วนร่วมในการทำงาน ๑๖ คะแนน	ระบบการทำงาน ๔ คะแนน	วางแผนการทำงาน ๘คะแนน	รวม ๔๐ คะแนน
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						

คะแนนรวม .....คะแนน

บันทึกความเห็นเพิ่มเติม .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

การสรุปผลการประเมิน

๓๑ - ๔๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดีมาก
๒๑ - ๓๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับดี
๑๑ - ๒๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
๐ - ๑๐ หมายถึง	ผลการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องปรับปรุง

การผ่านเกณฑ์

เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก จุดเน้น
	๔	๓	๒	๑	
๑.ความ กระตือรือร้นใน การทำงาน	มีความตั้งใจต้องกา ทำงานให้เกิดผลดี ชวนช่วยทำงาน อย่างสม่ำเสมอ	มีความตั้งใจ ต้องการทำงาน ให้เกิดผลดี	มีความตั้งใจ ต้องการทำงาน ให้เกิดผลดีเป็น บางครั้ง	ไม่ตั้งใจทำงาน	๓
๒.การมีส่วนร่วม ในการทำงาน	ให้ความร่วมมือ กับทุกคนในกลุ่ม เป็นอย่างดีมีความ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี	ให้ความร่วมมือ กับทุกคนในกลุ่ม เป็นอย่างดี	ให้ความร่วมมือ เป็นบางครั้ง	ไม่ให้การร่วมมือ ในการทำงาน กลุ่ม	๔
๓.ระบบการ ทำงาน	มีการกำหนด บทบาทแบ่ง หน้าที่อย่างเป็น ระบบและปฏิบัติ หน้าที่อย่าง ครบถ้วนสมบูรณ์	มีการกำหนด บทบาทแบ่ง หน้าที่อย่างเป็น ระบบและ ปฏิบัติตาม หน้าที่	มีการกำหนด บทบาทแบ่ง หน้าที่การ ทำงาน	ไม่มีการแบ่ง หน้าที่ในกลุ่ม	๑
๔.การวาง แผนการทำงาน	มีการวางแผนการ ทำงานร่วมกัน ภายในกลุ่มทุกคน	มีการวาง แผนการทำงาน ร่วมกันภายใน	มีการวาง แผนการทำงาน ร่วมกันเป็น	ไม่มีการวาง แผนการทำงาน ร่วมกัน	๒

๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๒.๑	ประพฤติตามระเบียบการสอนและไม่ลอกการบ้าน			
	๒.๒	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง			
	๒.๓	ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น			
๓. มีวินัย	๓.๑	เข้าเรียนตรงเวลา			
	๓.๒	แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ			
	๓.๓	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	๔.๒	มีการจัดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ			
	๔.๓	สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล			
๕. เป็นอยู่พอเพียง	๕.๑	ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒	ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓	ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			

แบบประเมินแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ด้าน(ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		๓	๒	๑	
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑	มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒	มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			

	๗.๒	เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑	รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น			
	๘.๒	แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น			
	๘.๓	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
 ...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้	๓	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้	๒	คะแนน
-พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	๑	คะแนน

แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน

คำชี้แจง: ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน

	๓	๒	๑
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑. มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร			
๑. ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้			
๒. มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓. แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี			
๔. มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม			
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม			
๕. เลือกใช้ข้อมูลในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน